

„ . . . ut sequamini vestigia eius“.
(1 Pe 2, 22.)

ŽIVOT KRISTA PÁNA PODLE ČTYŘ EVANGELIÍ

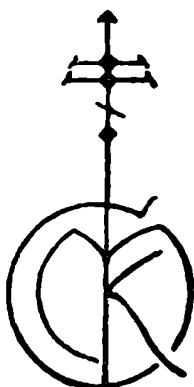
Náčrty rozjímání pro kněze.

Svazek II.

APOŠTOLSKÝ ŽIVOT KRISTA PÁNA OD POČÁTKU
VEŘEJNÉHO VYSTOUPENÍ AŽ K TŘETÍ SLAVNOSTI
VELIKONOČNÍ.

Napsal

Th. Dr. BOHUMIL SPÁČIL T. J.,
profesor na papežském Orientálním Ústavě v Římě.

V PRAZE 1930.

NÁKLADEM CYRILLO METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Imprimi potest.

Pragae, die 2. Januarii 1930.

LEOP. ŠKAREK S. J.,
Praepositus Provinciae Čechoslovachiae S. J.

Nihil obstat.

P. CYRILLUS JEŽ, S. J.,
censor.

Imprimatur.

Pragae, die 4. Januarii 1930.

† ANTONIUS PODLAHA,
Episcopus Paphiensis, Vicarius generalis.

O B S A H:

I. První učedníci Kristovi	11
Rozjímání 1. — Povolání prvních učedníků	13
Rozjímání 2. — Povolání Petra a Natanaele	16
II. Ježíš na svatbě v Káně Galilejské	19
Rozjímání 3.	20
III. Ježíš vyhání prodavače z chrámu	23
Rozjímání 4.	25
IV. Rozmluva Krista Pána s Nikodémem	28
Rozjímání 5. — Ježíš a Nikodém	30
Rozjímání 6. — Ježíš zjevuje Nikodémovi vznešená tajemství	33
V. Čtvrté svědectví sv. Jana Křtitele o Kristu Pánu a jeho uvěznění	36
Rozjímání 7.	38
VI. Ježíš u studně Jakubovy v Samaří	41
Rozjímání 8. — Způsob apoštolátu Kristova	45
Rozjímání 9. — Ježíš a jeho milost	48
VII. Ježíš uzdravuje syna úředníka královského	51
Rozjímání 10.	53
VIII. Ježíš vyhnán ze synagogy nazaretské	55
Rozjímání 11.	57
IX. Ježíš povolává učedníky k stálému následování a působí zázraky v Kafarnaum	60
Rozjímání 12. — Pán Ježíš hlásá světlo evangelia a vyhání ducha nečistoty	62
Rozjímání 13. — Pán Ježíš povolává první apoštoly k stálému následování	65

X.	Ježíš uzdravuje tchyni Petrovu i jiné nemocné a uchyluje se k modlitbě	68
	Rozjímání 14.	70
XI.	Kristus Pán učí z loďky Petrovy	73
	Rozjímání 15.	74
XII.	Kristus Pán uzdravuje malomocného	77
	Rozjímání 16.	78
XIII.	Kristus Pán uzdravuje ochrnulého	81
	Rozjímání 17.	83
XIV.	Povolání sv. Matouše a naučení Krista Pána při hostině v domě Matouše	86
	Rozjímání 18.	88
XV.	Kristus Pán uzdravuje muže 38 let nemocného	91
	Rozjímání 19.	93
XVI.	Kristus Pán svědčí, že jest Synem Božím a že pravdu hlásá	96
	Rozjímání 20.	98
XVII.	Pán Ježíš zastává se učedníků trhajících klasy v sobotu	101
	Rozjímání 21.	103
XVIII.	Ježíš uzdravuje člověka s uschlou rukou a odchází, provázen velkým zástupem, k jezeru genesaretskému	105
	Rozjímání 22.	107
XIX.	Kristus Pán vyvoluje dvanácte apoštolů	110
	Rozjímání 23.	112
XX.	Kristus Pán počíná kázání na hoře.	
	Osmero blahoslavenství	115
	Rozjímání 24. — Duch království Kristova.	
	Prvé a druhé blahoslavenství	117
	Rozjímání 25. — Třetí, čtvrté a páté blahoslavenství	120

Rozjímání 26. — Šesté, sedmé a osmé blahoslavenství . . .	122
XXI. Důstojnost a úkol apoštolů Kristových	126
Rozjímání 27.	126
XXII. Spravedlnost Nového zákona	129
Rozjímání 28.	133
XXIII. Jak třeba konati skutky spravedlnosti	136
Rozjímání 29.	138
XXIV. Některé rady Kristovy na cestu k spáse a dokonalosti	141
Rozjímání 30.	143
XXV. Zakončení kázání na hoře	146
Rozjímání 31.	147
XXVI. Kristus Pán uzdravuje služebníka setníkova	150
Rozjímání 32.	152
XXVII. Kristus Pán křísí mládence v Naimu	154
Rozjímání 33.	155
XXVIII. Poslání Jana Křtitele ke Kristu Pánu	158
Rozjímání 34.	161
XXIX. Kající hříšnice před Pánem Ježíšem	164
Rozjímání 35.	166
XXX. Kristus Pán se hájí proti fariseům a pro- hlašuje apoštoly za své pravé bratry	169
Rozjímání 36.	171
XXXI. Podobenství o rozsévači	174
Rozjímání 37.	178
XXXII. Jiná podobenství o království Božím .	181
Rozjímání 38. — Království Boží polem pšeničným s koukolem	185
Rozjímání 39. — Království Boží pokla- dem, kvasem, zrnem hořčičným	188
XXXIII. Pán Ježíš utiňuje bouři na moři	190
Rozjímání 40.	191

XXXIV. Pán Ježíš uzdravuje dva Gerasenské zlým duchem posedlé	194
Rozjímání 41.	197
XXXV. Uzdravení ženy krvotokem trpící a vzkříšení dcery Jairovy	200
Rozjímání 42. — Vzkříšení dcery Jairovy	203
Rozjímání 43. — Uzdravení ženy krvotokem trpící	206
XXXVI. Kristus Pán uzdravuje dva slepce, němého posedlého a vrací se do vlasti	209
Rozjímání 44.	211
XXXVII. Kristus Pán rozesílá učedníky. Mučednická smrt sv. Jana Křtitele	214
Rozjímání 45. — Poslání apoštolův	218
Rozjímání 46. — Stětí sv. Jana Křtitele	221
XXXVIII. Nasycení pěti tisíc mužů	224
Rozjímání 47.	226
XXXIX. Ježíš Kristus kráčí po hladině jezerní	229
Rozjímání 48.	230
XL. Pán Ježíš přislubuje nejsvětější svátost oltářní	233
Rozjímání 49. — Kristus chléb živý	237
Rozjímání 50. — Účinky Eucharistie	240

Nástin rozjímání podle metody sv. Ignáce.

Před rozjímáním.

1. Připravme si *látku* rozjímání, nejlépe večer předtím.
2. Vzpomeňme si večer před spaním a ráno při vstávání krátce na předmět rozjímání.

Rozjímání samo.

1. *Úvod*: Vmysleme se v *přítomnost* Boží a vykonáme *přípravnou modlitbu*. Učiňme před rozjímáním obvyklé *průpravy*.

2. *Paměti* si předvádíme část po částce látku rozjímání.

3. *Rozum* uvažuje, co je v rozjímané pravdě obsaženo, vyvozuje praktické důsledky pro duchovní život, předkládá vůli různé pohnutky, zkoumá, jak jsme se posud podle té pravdy řídili, a co a jakým způsobem bychom měli napravit v budoucnosti.

4. *Vůle* vzbuzuje po celé rozjímání příslušná hnutí, city nebo úkony ctností (víry, naděje, lásky, chvály, lítosti atd.), činí praktická, konkrétní, pokorná předsevzetí, modlí se za sílu, abychom je provedli.

5. Ve vroucí modlitbě závěrečné neboli *rozmluvě* shrneme všecko, co jsme v rozjímání poznali a co jsme si předsevzali, a obracíme se pokornou prosbou k osobě, na niž se rozjímání vztahuje a k Pánu Bohu. Končíme nějakou ústní modlitbou (»Otčenáš«, »Zdrávas Maria«, »Duše Kristova«, »Suscipe Domine«).

Po rozjímání.

Doporučuje se, abychom po rozjímání, buď hned nebo později ve vhodnou dobu v krátké *reflexi* se zpytovali, jak se nám v rozjímání vedlo, a učinili si předsevzetí vystríhati se po druhé chyb, kterých jsme se snad v rozjímání dopustili. Radívá se také, abychom si poznamenali důležitější předsevzetí a blavní užitek rozjímání.

Modlitba přípravná.

Všemohoucí Bože a Pane můj, věřím, že jsi zde přítomen, klaním se Ti v nejhlubší úctě a třebaže nejsem hoden pro četné své hříchy Tvého pohledu, přece v důvěře v Tvoji dobrotu předstupuji před Tebe, abych s Tebou rozmlouval a naslouchal, co Ty mluvíš ke mně. Pane, nauč mě konati vůli Tvou a dej mi milost, aby všechno, co budu mysliti, chtíti a konati, směřovalo čistě k větší službě a chvále Tvé a prospěchu duše mé.

»Duše Kristova.«

Duše Kristova, posvěť mě,
tělo Kristovo, uzdrav mě,
krvi Kristova, opoj mě,
vodo z boku Kristova, obmyj mě,
umučení Kristovo, síliž mě!
Ó, Ježíši dobrý, vyslyš mě,
ve Své rány ukryj mě,
odloučiti se mi nedej od Tebe,
nepřítele zlého uchraň mě,
v hodině smrti mé zavolej mě
a přijíti k Tobě přikaž mně,
s Tvými svatými ať chválím Tě
na věky věkův! Amen.

»Sume, Domine, et suscipe.«

(Obětování sebe Bohu.)

Vezmi si, ó Pane, a přijmi celou mou svobodu, mou paměť, můj rozum a celou mou vůli, všechno, co mám a vlastním. Tys mi to dal, Tobě, ó Pane, to vracím; všechno je Tvé, nalož s tím zcela podle Své vůle. Dej mi jen lásku k Tobě a milost Svou, neboť ta mi stačí.

I. První učedníci Kristovi.

(Jan 1, 35—51.)

Druhého dne stál tu zase Jan a dva z jeho učedníků.¹⁾ A spatřiv Ježíše, an jde mimo, řekl: »Ejhle, beránek Boží.« I uslyšeli to ti dva učedníci a šli za Ježíšem. Ježíš pak obrátiv se a uzřev je za sebou jíti, řekl jim: »Co hledáte?« A oni odpověděli jemu: »Rabbi (to jest v překladě: Místře), kde bydlíš?« Dí jim: »Pojďte a vizte.« Šli tedy a uzřeli, kde bydlí a zůstali u něho ten den. Bylo kolem desíti hodin.²⁾

Jeden pak z těch dvou, kteří to slyšeli od Jana a ho následovali, byl Ondřej, bratr Šimona Petra. Ten vyhledal nejprve bratra svého Šimona a řekl jemu: »Nalezli jsme Mesiáše« (to jest v překladě »Kristus«, »Pomazaný«). I přivedli ho k Ježíšovi. A Ježíš, pohleděv naň, řekl: »Ty jsi Šimon, syn Janův; ty budeš slouti Kefas« (to jest v překladě »Petr«, »skála«).³⁾

Druhého dne chtěl odejít do Galíleje a našel Filipa. I řekl jemu Ježíš: »Pojď za mnou.« Byl pak Filip z Betsaidy, města Ondřejova a Petrova. Filip našel Natanaele⁴⁾ a řekl jemu: »Nalezli jsme toho, o němž psal Mojžíš v Zákoně a proroci; jest to Ježíš, syn Josefa z Nazareta.«⁵⁾ I řekl mu Natanael: »Z Nazareta může býti něco dobrého?«⁶⁾ Dí mu Filip: »Pojď a viz.« Ježíš viděl Natanaele, an jde k němu; i řekl o něm: »Aj, pravý Israelita, v němž není lsti.«⁷⁾ Dí mu Natanael: »Odkud mne

znáš?» Odpověděl Ježíš a řekl jemu: »Prve nežli tě Filip zavolal, když jsi byl pod fíkem, viděl jsem tebe.«⁸⁾ Odpověděl mu Natanael a řekl: »Mistře, ty jsi Syn Boží, ty jsi král israelský.«⁹⁾ Odpověděl Ježíš a řekl jemu: »Protože jsem ti řekl: Viděl jsem tě pod fíkem, věříš; větší věci uvidíš nad tyto.« A řekl jemu: »Amen, amen, pravím vám: Uvidíte nebe otevřené a anděly Boží vystupovati a sestupovati na Syna člověka.«¹⁰⁾

1) Jeden z nich byl Ondřej, jak se níže praví, druhý podle všeobecného mínění Jan.

2) Podle našeho počítání čtvrtá hodina odpolední. Sv. Jan si ještě ve vysokém stáří na tuto proň tak rozhodnou hodinu vzpomíná.

3) Pravděpodobně nezměnil zde ještě Kristus Pán jméno Šimonovo, nýbrž teprve později, asi u Cesareje Filípovy (Mt. 16, 18).

4) Podle většiny vykladačů je Natanael totožný s Bartolomějem.

5) Filip neznal ještě tajemství vtělení a panenské početí Ježíšovo.

6) Malé město Nazaret bylo u Israelitů v opovržení.

7) Který jest Israelitou nejenom jménem, nýbrž také ctnostmi podobá se Israeli (patriarchu Jakubovi).

8) Jde tu o nějaký důležitý a jiným neznámý skutek nebo rozhodnutí Natanaelovo, které tam byl učinil.

9) Pravděpodobněji nazývá zde Natanael Krista Pána Synem Božím v širším slova smyslu, t. j. vyznává jeho mesiášství. Neboť když později Petr, a to již po delším obcování s Kristem Pánem a mnohých zázracích, vyznal božství Kristovo (Mt. 16, 16), chválí ho za to Kristus Pán zvláště a připisuje poznání to zjevení Božímu.

10) Spasitel tu naráží na zjevení Jakubovo (1 Mojž. 28, 12) a slibuje učedníkům, že uzří slávu říše mesiášské. Zdali má na mysli také nějakou určitou událost

svého života nebo svého království a kterou, o tom jsou různé dohady exegetů.

Rozjímání 1.)*

Povolání prvních učedníků.

1. *průprava: Vizme Ondřeje a Jana, jak následují s posvátnou úctou a touhou Krista.*

2. *průprava: Modleme se, abychom tajemství povolání Božího pronikli.*

1. Vidíme zde, jak a koho Bůh povolává k své svaté službě. Prostředky a cesty, jimiž Bůh duše volá a připravuje k své službě, bývají různé. Někteří poznají svoje povolání teprve po dlouhé době a ponenáhlu rozhodnou se pro ně, u některých zazní hlas Boží jako znenadání a přímo. Bývají voláni někdy ti, kteří až potud žili v hříších, anebo u kterých žádná přirozená vlastnost nebo dispozice nezdála se připravovati na milost Boží a přitahovati ji. Pravidelně však navazuje milost Boží na přirozené náklonnosti a na nějaké ctnosti nebo zásluhy dosavadního života. Tak tomu bylo i u prvních učedníků. Byli pokorní, pracovití, učenliví, toužili po příchodu Mesiášově.

a) Vzpomínejme na svoje povolání k svatému kněžství. Jak nás Pán Bůh svou prozřetelností podivuhodně řídil, jak nás svou milostí takorůzka k sobě táhl, zlých příležitostí a nebezpečí chránil; jak jsme my milostí Boží málo vyhovovali, snad dlouho jí odporovali; jak jsme jí jistě pro své hříchy a nedbalosti nezasloužili.

*) Kde jeden odstavec Písma sv. je rozveden ve více rozjímání, má každé rozjímání svůj zvláštní nadpis; jinak jest bez nadpisu.

b) Uvažujme, které vlastnosti a ctnosti jsou přípravou a činí způsobilým pro volání Boží, abychom se sami aspoň nyní povolání hodnými stali a u duší nám svěřených povolání připravovati a pěstovati mohli. Třeba odvrhnouti všecku pýchu a pokorně o sobě smýšletí, s bedlivostí konati povinnosti stavu, býti účelivým ve vůli Boží, odevzdaným do ní, toužiti po Kristu Pánu a jeho svaté službě.

2. Uvažujme, jakým způsobem se títo dva učedníci stali apoštoly Kristovými. Přípravení byli svatým Janem Křtitelem, který jim o Spasiteli mnoho vykládal a o něm svědectví vydával. Na šlechetné a velkodušné jejich srdce působí zvláště slova, že Kristus Pán jest Beránkem Božím, obětí za hříchy světa. Chtějí také nějak působiti k této oběti. Vznešený a přece skromný zjev božského Mistra působí na ně hned při tomto prvním setkání mohutným dojmem a budí v nich touhu následovati ho. Touha jejich pak roste, když poznávají jeho neobyčejnou laskavost a blahosklonnost. Vše to jsou nástroje a zevnější prostředky milosti Boží, která je vlastně volá a apoštoly činí.

a) Každý kněz by to měl pokládati za svůj zvláštní úkol a svoji čest, aby budil kněžská i řeholní povolání a připravoval duše na milost Boží.

b) Právě povolání předpokládá obětavost a velkodušnost. Koho ke kněžství táhne touha, obětovati se Církvi, službě Kristově a spáse duše, ten jistě vstoupí do svatyně s čistým úmyslem a toho nezastraší pozdější obtíže. Byla mí taková šlechetná obětavost pohnutkou při volbě kněžství? Chci aspoň nyní vznešený svůj úřad v duchu obětavostí zastávat?

c) Na prvním dojmu velmi mnoho záleží. Mysleme na to, že na dojmu, jakým naše celé kněžské chování

působí, často může záležeti sympatie nebo antipatie k Církvi a ke kněžstvu těch, s nimiž se setkáváme po prvé. Skromné a laskavé jednání knězovo bývá též nezřídka prvním podnětem k myšlence na kněžství v duši některého chlapce nebo jínocha.

d) Ovšem nesmíme zapomínat, že povolání konečně jest dílem vnitřní nadpřirozené milosti Boží, vše ostatní jsou jen zevnější podněty a příležitosti. Proto ovšem nejdůležitějším prostředkem k rozmnožení povolání jest vroucí a vytrvalá modlitba.

3. Doprovázejme v duchu učedníky do bytu Mistrova. Vizme, jak skromně kráčejí nejprve v uctivé vzdálenosti za Ježíšem, neodvažující se ho ani osloviti, jak s radostí laskavé pozvání jeho přijímají, jak v jeho obydlí tráví s ním v zbožné rozmluvě několik nezapomenutelných hodin tichého štěstí.

a) Nepokládat se za hodna sloužiti Kristu a býti blízko něho, to jest pravé smýšlení kněžské. Kdo se domnívá, že vlastně on prokazuje Kristu Pánu nebo Církvi dobrodíní, když se stává knězem, u toho jest pochybno, má-li čistý úmysl.

b) Apoštolsky skromné, zbožností dýšící zařízení kněžského příbytku může býti také zevnější milostí, že někdo přilne úžeji k Církvi nebo po kněžství zatouží.

c) Vyhledávejme častěji společnost Krista Pána ve svatostánku. Hodinka zbožného rozjímání a tichých rozmluv s Ježíšem bude nám vždy na dlouho útěchou a posílou.

Rozjímání 2.

Povolání Petra a Natanaele.

1. průprava: Viz půvabný obraz božského Mistra s jeho prvními učedníky.

2. průprava: Modli se, abys hlasu Božího vždy věrně a ochotně následoval.

1. V prostíčkém, ale rozkošném tomto líčení o povolání prvních učedníků jest zvláště zajímavé a působí milým dojmem, jak se tito prostí, ale po Mesiáši toužící a proň nadšení mužové nazvájem vybízejí k následování Krista a jak jedno povolání budí druhé. Ondřej přivádí svého rodného bratra Petra, povolání Ondřeje pohne Filipa, který jest z téhož městečka, k následování Krista, a Filip zase působí na svého přítele Natanaele. V povahách dvou učedníků, v ohnivém a horlivém Petrovi a v upřímném Natanaelovi, jsou předznačeny vlastnosti, kterých si Kristus Pán u svých apoštolů přeje; už sama jména Petra (skály) a Natanaele (dar Boží) vyjadřuje milost apoštolátu a jeho úkol. Podivuhodná je u všech apoštolů okamžitá ochota a poslušnost v následování Krista. Stačí, aby ho poznali, a bez odkladu jdou za ním.

a) Tak by i nyní jedno povolání mělo budit druhé: bratr bratra, krajan krajana, přítel přítele měl by povzbuzovati k službě Boží a bližšímu následování Krista. Ovšem se musí všechno dít z čistého úmyslu a u těch, kde se již nějaké známky povolání jeví. A nejprve modlitbou a příkladem. Je to tím více naší povinností, jestliže snad sami děkujeme povolání podobnému povzbuzení.

b) Každý apoštolský pracovník je Natanaelem, poněvadž jeho povolání a všechny milosti s ním spojené jsou pouhým darem Božím, a má býti Petrem, pevnou skalou, opřenou o víru v nezlomnou důvěru v Boha, skalou, na

níž se mohou věřící pevně spolehnouti a o níž se tříští útoky nepřátel. Děkujeme často Bohu za vzácnou milost povolání? Připisujeme mu všechno dobré, co máme? A ukazujeme v svém apoštolském působení nezlomnou pevnost?

c) Byli jsme také my tak ochotni a poslušní, když zazněl hlas Boží v našem srdci, či jsme otáleli a se vymlouvali? Snad i nyní Bůh nás povzbuzuje svou prozřetelností a vnitřním hlasem milosti k nějakému dílu nebo dokonalejšímu životu. Nezůstáváme chladnými k volání Božímu?

2. Poněvadž o sv. Petrovi, o změně a významu jeho jména budeme rozjímati později, uvažujeme nyní jen o Natanaelovi. Kristus Pán výslovně na něm chválí upřímnost a bezelstnou otevřenost, které se staly od té doby příslovečnými. I pohrdlivá a neprozřetelná jeho slova o Nazaretě, k Filipovi pronesená, jsou výrazem této otevřenosti. Kristus Pán si proto Natanaele hned zamíloval a aby ho získal, vyjevuje mu, že zná jeho tajné myšlenky. A vskutku, vědomí, že je před Pánem celé jeho srdce zjevné, působí na Natanaele mocným dojmem, takže se ihned Mistrovi zcela oddává a jeho mesiášství vyznává.

a) Kéž by se také o každém z nás mohlo říci : »pravý Israelita, v němž není lsti«. Je-li v naší povaze neupřímnost, snažme se vychovati ponenáhlu v charakter otevřený. Uvažujme častěji o kráse a výhodách této ctnosti, modleme se za ní, konejme o ní zvláštní zpytování svědomí, uložíme si sami nějaké pokání, kdykolí se při neupřímnosti přistihneme.

b) Kristus Pán zná každé nitro a všechny i nejtajnější myšlenky. To ovšem všichni věříme ; ale přece si někdy tak počínáme, jako bychom před Ním něčeho zatajiti mohli, jakoby bylo něco, o čem mimo nás nikdo neví.

c) Někdy jest dobře, když těm, na něž působiti máme, zvláště mladým lidem, dáme poznati, že jsme prohlédli jejich smýšlení a plány. Tím jim dáme cítiti jistou převahu nad nimi a často získáme jejich důvěru.

d) Nesudme nikdy předem a lehkomyšlně, že v nějakém kraji, místě, farnosti, které mají nedobrou pověst, nemůže nic dobrého vzejíti, a z někoho, o jehož lehkomyšlnosti jsme od druhých slyšeli, nikdy nic řádného býti. Mohli bychom se zmýlití jako Natanael.

3. Kristus Pán poukazuje hned při povolání apoštolů na odměnu těch, kteří ho věrně následují v apoštolském životě. Uzří nebe otevřené a anděly Boží vystupovati a sestupovati na Syna člověka. To je jen jedna z odměn a milostí, jimiž Kristus Pán zahrnul své apoštoly. Jím dostalo se vzácného vyznamenání a útěchy, že byli blízko u Krista Pána a s Ním obcovali, obdrželi od něho pravomoc, s níž žádná světská moc se srovnati nedá, stali se pro něho mučedníky; budou jednou soudci pokolení lidského a v Církvi svaté jsou jako velicí světci uctívání.

a) Jest dobře někdy rozjímati o milostech a výsadách, kterými Kristus Pán i nyní své kněze obdařuje, byť ne v takové míře, jako apoštoly. Smíme s ním stále a důvěrně obcovati, máme od něho nadpřirozenou, vpravdě božskou moc, smíme pro něho pracovati a trpěti, dostává se nám hojných milostí, jimiž můžeme dosáhnouti značné svatosti.

b) I nám někdy jeho láska dává takovou útěchu při apoštolské práci, že se nám zdá, jako bychom viděli nebesa otevřená a anděly vystupující a sestupující. V plné míře se příslibení Kristovo i na nás vyplní na věčnosti.

II. Ježíš na svatbě v Káně Galilejské.

(Jan 2, 1—11.)

A třetího dne¹⁾ byla svatba v Káně Galilejské,²⁾ a byla tam matka Ježíšova. Byl pak pozván na svatbu také Ježíš a učedníci jeho. A když se nedostávalo vína, matka Ježíšova řekla k němu: »Nemají vína.« I řekl jí Ježíš: »Co mně a tobě ženo?³⁾ Ještě nepřišla hodina má.«⁴⁾ Dí matka jeho služebníkům: »Cokoli vám řekne, učiňte.« Bylo pak tam postaveno podle očišťování židovského šest kamenných stoudví, z nichž každá brala do sebe míry dvě nebo tři.⁵⁾ Dí jim Ježíš: »Naplňte stoudve vodou.« I naplnili je až do vrchu. A Ježíš řekl jim: »Nyní nalijte a neste správci svatby.«⁶⁾ I nesli. Když pak správce svatby okusil vody vínem učiněné a nevěděl, odkud jest — služebníci však, kteří vážili vodu, to věděli — správce svatby zavolal ženicha a řekl jemu: »Každý člověk dává nejprve dobré víno, a když se podnapí, tehdy špatnější; ty však zachoval jsi dobré víno až dosavad.« Tím učinil Ježíš počátek divů v Káně Galilejské a zjevil slávu svou; i uvěřili v něho učedníci jeho.⁷⁾

1) Od povolání učedníků nebo rozmluvy s Natanaelem.

2) Kána galilejská (nynější Kefr-Kenna, asi 8 km severně od Nazareta), na rozdíl od Kány v pokolení Aser.

3) Ani slovo »žena«, ani úsloví »co mně a tobě (jest společno)« nemá v Písmě sv. a v aramejské řeči vůbec významu příhany nebo výtky, nýbrž mohou býti slova taková pronesena i k osobě, k níž má mluvící

velikou úctu. Zde neznamenají slova tato snad (jak někteří vykládali): »co jest nám dvěma potom, že nemají vína«. Takový smysl je z celého kontextu vyloučen. Kristus Pán vyjadřuje tu, že tam, kde se jedná o vyplnění mesiášského úkolu, nesmí se dáti vésti ohledy lidskými, ani ne ohledy na vlastní matku.

4) Hodinou svou nazývá Kristus Pán dobu, v které podle vůle Otce má zjevití světu svou moc zázraky. Z velmi různých výkladů, kterých doznala tato slova Kristova, jsou zvláště tři obyčejné a pravděpodobné. Buď chce Spasitel říci, že nemůže podle vůle Otcovy hned učiniti zázrak, nýbrž až za nějakou dobu, kterou Otec určil; nebo naznačuje, že vůbec ještě doba konati před světem zázraky pro něho nepřišla, ale že na prosby své Matky chce přece již nyní první zázrak učiniti; anebo větu třeba vykládati jako tázací: což už nepřišla doba moje? (že bych nemohl i zázračně pomáhati?).

5) Byloť židům předepsáno, umývati ruce před a po jídle. Míra (*μετρητής*) = asi 38 až 39 litrů; v 6 stoudvích bylo tedy 5—6 hektolitrů.

6) T. j. dohlížitelé nad služebníky a pořadateli.

7) T. j. byli ve víře utvrzeni.

Rozjímání 3.

1. *průprava: Viz Matku Boží skromně a důvěrně Syna svého prosící.*

2. *průprava: Vypros si velikou důvěru v přímlovu Matky Páně.*

1. Kristus Pán jest ve všem příkladem apoštolského života a vzorem apoštolského kněze, který ve světě mezi lidmi žije a v dovolených, dobrých věcech se lidem a poměrům přizpůsobuje. Nevzdaluje se proto ani nevinných radostí: zde ho vidíme na svatební hostině. Má ovšem při všem veliký a vznešený cíl před očima, a tímto

cílem a svatým úmyslem jest všecko povzneseno a posvěceno. Při stole jistě dává příklad střídmostí a skromnosti. Jak všecko apoštolskému cíli podřizuje, o tom svědčí už jeho zdánlivě tvrdá odpověď Matce : tam, kde se jedná o veliký jeho úkol, nesmí se dáti nijakými ohledy řídití, ani na svoji Matku ne. Používá také každé příležitosti, aby lidem učinil něco dobrého. A činí to s velikou štědrostí. Nejenom odpomohl nedostatku vína, nýbrž ušetřil ho ve velmi hojné míře.

a) Apoštolský kněz nesmí býti samotářský a jednostranný. Tam, kde toho apoštolský cíl nebo láska k duším žádá, nesmí se společností vyhýbatí. Má se také nějak účastniti v nevinných zábavách věřících, které se dají s jeho kněžskou důstojností srovnati.

b) Zkoumejme se, jaká je naše střídmost, skromnost, slušnost při stole a při jídle. I v těch věcech máme vzdělávatí věřící.

c) Tam, kde běží o cíle apoštolské, musí i u nás všechny pouze lidské ohledy ustoupiti, i ohledy na vlastní rodiče.

d) Přednášejme s důvěrou Kristu Pánu svoje prosby. Zkušenost nás jistě již poučila, že nám božský Mistr pravidelně v své štědrosti a velkomyslnosti více udělí, než zač jsme prosili.

2. U Panny Marie se jistě podívujeme její veliké lásce k bližnímu a jejímu jemnému taktu. Brzo postřehla nesnáz mladých snoubenců a hned přednesla s pokorou a důvěrou prosbu svojí božskému Synu. Že se první zážrak Kristův stal na přímluvu Panny Marie, má veliký význam. Je tím zřejmě naznačeno, že v díle vykupitelském a v díle naší spásy má býti Maria prostřednicí a přímluvkyní. Toto prostřednictví jest zvláště zdůrazněno ve výkladu těch, kteří míní, že Kristus Pán na

přimluvu své matky učinil zázrak dříve, než bylo v plánu prozřetelností Boží. Když se tedy Matka Boží již v pozemských potřebách ukazuje tak mocnou pomocnicí, tím více nám bude pomáhati v duchovních potřebách. Učíme se tu od Panny Marie též, jak máme prositi; stačí málo slovy svoji tíseň přednésti, ale s důvěrou a odevzdaností.

a) Kněz má mítí smysl i pro pozemské potřeby a tísně věřících; jemným taktem má je vypožorovati, aby tam, kde mu možno, nějak ulevil nebo potěšil.

b) Nauka o Marii Prostřednici jest jednou z nejútěšnějších pravd a musí býti často předmětem našich kázání. V každé záležitosti tělesné i duchovní můžeme se s plnou důvěrou na svou nebeskou Matku obrátiti. Kdo to ví, nemůže nikdy zmalomyslněti.

c) Naučme se také od Matky Boží prostému, dětinnému způsobu prosebné modlitby. Přednášejme své prosby klídně, bez dlouhých slov, ale s nezvratnou důvěrou a pokornou cdevzdaností.

3. Ještě několik myšlenek z půvabného líčení sv. Jana. Můžeme si všimnouti, s jakou ochotou a prostotou služebníci Ježíše poslouchají, ačkoliv nevěděli, oč vlastně jde, ba mohl se jim rozkaz zdáti nerozumným. Můžeme slova správce o lepším víně na konci hostiny obrátiti na svůj život duchovní a zvláště na život modlitby. Můžeme při velíkém tomto zázraku mysletí na mnohem větší ještě dílo zázračné moci Kristovy, na eucharistické proměnění, jehož jsme denně svědky a nástroji.

a) Služebníci plní s ochotou a prostotou rozkaz, jehož účel jim není znám, a já se vymlouvám, když poslušnost žádá věc, jejíhož účelu dokonale nechápu!

b) Nepočínáme si v svém duchovním životě a v svých modlitbách jako hostitelé, kteří naposled horší víno předkládají? Nějaký čas snad věrně plním své před-

sevzetí, na začátku modlitby jsem sebraný, ale pak zase se vracím staré nedbalosti a roztržitosti.

c) Klanějme se všemohoucnosti Krista Pána, který tehda takový zázrak učinil a i nyní stále ve Svátosti oltářní zázračně působí. Jako utvrdilo proměnění vody ve víno učedníky ve víře, tak nechť je každá mše sv. i pro mne posílením víry.

III. Ježíš vyhání prodavače z chrámu.¹⁾

(Jan 2, 12—25.)

Potom odebral se do Kafarnaum, On i matka jeho i bratři jeho a učedníci jeho, a pobýli tam nemnoho dní. A byly blízko velikonoce židovské; i odešel Ježíš do Jerusalema.

A našel v chrámě²⁾ prodavače volů a ovcí i holubův a penězoměnce sedící.³⁾ I udělal z provázku bič a vyhnal všecky z chrámu, ovce a voly, a penězoměncům rozsypal peníze a stoly převrátil. A těm, kteří prodávali holuby, řekl: »Odnesete to odtud a nečiňte domu Otce mého domem kupeckým.«⁴⁾ I rozpomenuli se učedníci jeho, že jest psáno: »Horlivost domu mého stravuje mne.«⁵⁾

Židé proto ujali se slova a řekli jemu: »Které znamení ukazuješ nám, že činiš tyto věci?«⁶⁾ Ježíš odpověděl a řekl jim: »Zbořte⁷⁾ chrám tento a ve třech dnech jej vzdělám.« Tu řekli židé: »Čtyřicetšest roků stavěn byl⁸⁾ chrám tento, a ty jej vzděláš ve třech dnech?« On však mluvil o chrámu těla svého.⁹⁾ Když tedy vstal z mrtvých, roz-

pomenuli se učedníci jeho, že to pověděl; a uvěřili Písmu a slovu, kteréž byl Ježíš řekl.

Když pak byl v Jerusalémě o velikonocích, v den sváteční, mnozí uvěřili ve jméno jeho, vídouce divy jeho, které činil. Ježíš sám však nesvěřoval se jím,¹⁰⁾ poněvadž je znal všechny a poněvadž neměl zapotřebí, aby kdo vydal mu svědectví o člověku; neboť sám věděl, co je v člověku.

1) Dvakráte vyhnal Ježíš prodavače z chrámu, na počátku své veřejné činnosti a v týdnu svého utrpení (Mt. 21, 12 dd).

2) T. j. v předsíních chrámových.

3) Prodáváli obětní zvířata; penězoměnci vyměňovali cizozemské mince za síkl, předepsanou chrámovou daň.

4) Nepraví se, že vyhnal prodavače, nýbrž. pouze voly a ovce; s prodavači holubů, oběti chudých, jedná mírněji.

5) Slova jsou ze Žalmu 68, 10. Na Mesiáše žalm obrací též Jan 19, 28; Skut. ap. 1, 20; Řím 15, 3.

6) Skutek sám neodvažují se odsuzovati. Žádají znamení, ačkoli již ze svědectví Janova, z řeči Ježíšovy (nazývá Boha svým Otcem) a z celého jeho autoritativního vystoupení mohli poznati, že je Mesiášem. Proto také Kristus Pán užívá v odpovědi obrazných slov.

7) T. j. zboříte-li.

8) T. j. už čtyřicátý šestý rok trvá jeho novostavba, od Heroda (r. 734 nebo 735 od založení Říma) počatá.

9) Tělo každého křesťana jest chrámem Božím. Tím více tělo vtěleného Syna Božího.

10) T. j. důvěrněji s nimi neobcovał a za učedníky jich nezvolil, poněvadž věděl, že nemají dokonalé víry, čekající Mesiáše pozemského.

Rozjímání 4.

1. průprava: Pohlédme na Krista vyhánějícího se svatou rozhorleností a s bičikem v ruce obětní zvířata z předsíně chrámové.

2. průprava: Prosme za podobnou horlivost pro čest Boží.

1. Tajemství toto jest pro všechny, zvláště však pro kněze vážným naučením, jak si mají počínati v chrámě, jak se chovati k vlastnímu tělu, které jest chrámem Ducha Sv., a jaký řád a jaká skromnost má vládnouti i v samém příbytku kněžském. V chrámě židovském nepřebýval vpravdě, skutečně a podstatně vtělený Bůh a nebyl tam zvláštním způsobem přítomen Duch svatý. Prodavači nebyli v chrámě samém, nýbrž jen v předsíních. A přece Kristus Pán s takovou přísností proti nim vystupuje. Jak přísný bude teprve jeho soud nad těmi, kteří zneuctívají chrámy, v kterých eucharistický Ježíš bytuje a Duch svatý svou milostí přebývá!

a) Zpytujeme se bedlivě, jaká jest naše úcta a sebranost. Snad se často před eucharistickým Králem, snad i při nejsvětější oběti samé zabýváme myšlenkami a starostmi pozemskými a tak aspoň v myšlenkách činíme »dům Otce nebeského domem kupeckým«. Anebo ani zevnější naše počínání a držení těla nesouhlasí s důstojností místa Božího? Pak bychom ovšem věřícím nadarmo kázali o uctivosti a sebranosti v kostele.

b) Velmi útěšná, ale též velmi vážná jest pravda, že těla naše jsou chrámy Ducha svatého. Milost posvěcující Ducha sv., členství mystického těla Kristova vztahuje se i na naše tělo. Podle toho musíme na tělo pohlížeti a s ním nakládati. Přepjatý a pouze přirozený »kult těla« moderního pohanství jest zavržení hodný; stoické opo-

vrhování tělem jest nesprávné. Svatí ovšem mluví o nenávisti těla, pohrdání tělem, ale tím rozumějí převrácené náklonnosti tělesné. Těla jako nádoby milostí, určené k věčné oslavě, máme si vážit, a právě tato nadpřirozená úcta nám bude prostředkem k boji proti nízkým vášním. Nemusím si v té věci nic vytýkat?

c) Obydlí knězovo není sice posvátným místem, ale má býti místem, které nejen svým zevnějškem a zařízením dýše zbožností a ukazuje na nadpřirozený cíl, ale v němž vládne též skromnost a tichost. Jak daleko by byl od tohoto ideálu příbytek knězův, jenž by byl dokonce příležitostí k hříchu!

2. V tomto tajemství máme příklad pravé apoštolské horlivosti. Kristus Pán, mírný, pokorný, tichý srdcem, u něhož všecko dýše láskou, zde tak vzplane svatým rozhořčením, že sahá k bíčíku. Jaký asi oheň šlehal z jeho svatých očí, jak velebně vyrůstala jeho postava, že se mu prodavači ani slovem neodvážili odporovat a nikdo z židů neměl odvahy ho odsouditi! Ale jeho rozhorlení nikterak nepřesahuje mezí a je spojeno s mírností a moudrostí, jak vidno z jeho počínání s prodavači holubů. Mohutný a rozhodný čin byl výrazem jeho veliké horlivosti pro dům Boží a tedy pro čest a slávu Boží, která ho vskutku úplně stravovala.

a) Vyprosme si aspoň něco z této veliké apoštolské horlivosti Krista Pána. Vidíme, jak nejen chrámy jsou tupeny, zneuctívány, ale jak se vede urputný boj proti Církvi Kristově samé, jak svět naukami, příkladem, svody ničí tolik chrámů Ducha sv. v čistých duších. A při tom, snad z pohodlnosti a bázně lidské, zůstáváme nečinní anebo se spokojujeme planým naříkáním. I z našich očí by měl někdy vyšlehnouti plamen

svatého rozhorlení a měli bychom vzítí bičík přísného pokárání.

b) Ještě větší chybou než nedostatek horlivosti bývá horlivost ukvapená a neprozřetelná. I tu musíme se učití od božského Mistra, abychom dovedli s různými lidmi různě jednati, voliti pravý čas a při všem zachovávatí lásku, mírnost, opatrnost.

c) »Horlivost domu Tvého stravuje mne.« To by mělo býti nejkrásnější chválou každého kněze. Starost o chrám, o jeho ozdobu, o krásné obřady a pobožnosti má býti jeho hlavní snahou. Jak smutné jest, když někde příbytek knězův je vším pohodlím opatřen, a kostel chudíčký a chatrný !

3. Velebná slova, jimiž Kristus Pán židům odpovídá, jsou důkazem jeho vševědoucností a všemohoucností ; neboť s pevnou jistotou předpovídá jim největší svůj zázrak, zmrtvýchvstání. »Zbořte chrám tento, ve třech dnech jej zase vzdělám«; tato slova jsou též radostnou předzvěstí našeho vlastního vzkříšení. Pohnutí jsouce velebnými a prorockými slovy a rozhodným činem Kristovým v chrámě, mnozí v něm poznali Mesiáše. Ale poněvadž představy a tužby jejich byly příliš pozemské, nepřijal jich Kristus za učedníky.

a) Klaňme se vševědoucností a všemohoucností božského Mistra a obnovme se ve víře v zázrak vzkříšení, který jest základem a důkazem celého učení křesťanského.

b) Budťež nám slova Krista Pána : »Zbořte chrám tento a ve třech dnech jej vzdělám« útěchou, když je naše tělo nemocí sklíčeno, nebo protivnými pokušeními trápeno. Ještě jen krátký čas a bude zbořen tento náš přítomný stánek, aby byl pak v nové netušené svěžesti a kráse znovu vzdělán.

c) Kdo je svými myšlenkami a tužbami příliš ponořen ve věci pozemské, nemůže býti pravým učedníkem a věrným přítelem Krista Pána a nebude nikdy knězem podle Srdce Páně.

IV. Rozmluva Krista Pána s Nikodémem.

(Jan 3, 1—21.)

Byl pak jeden člověk z fariseů, jménem Nikodém, náčelník to židovský. Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl jemu: »Mistře, víme, že jsi od Boha vyšel jako učitel;¹⁾ neboť nikdo nemůže činiti těch divů, kteréž ty činíš, není-li Bůh s ním.« Ježíš odpověděl a řekl jemu: »Nenarodí-li se kdo znova, nemůže viděti království Božího.« Dí jemu Nikodém: »Kterak se může člověk naroditi, jsa stár? Může-li po druhé vejíti v život matky své a se naroditi?« Ježíš odpověděl: »Amen, amen pravím tobě: Nenarodí-li se kdo znova z vody a Ducha svatého,²⁾ nemůže vejíti do království Božího. Co se narodilo z těla, tělo jest, a co se narodilo z Ducha, duch jest. Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se znova naroditi. Vítr vane kde chce a slyšíš jeho hlas, ale nevíš, odkud přichází a kam jde: tak jest to při každém, kdo se narodil z Ducha.«³⁾ Nikodém odpověděl a řekl jemu: »Kterak se to může státi?« Odpověděl Ježíš a řekl jemu: »Ty jsi učitelem v lidu israelském a toho nevíš?⁴⁾ Amen, amen pravím tobě: Co víme, to mluvíme a co jsme viděli, to osvědčujeme,⁵⁾ a svědectví našeho nepřijímáte. Jestliže jsem vám pověděl věci pozemské,⁶⁾ a nevěříte, kterak uvěříte, po-

vím-li vám věci nebeské? A nikdo nevstoupil na nebe, leč jen ten, jenž s nebe sestoupil, Syn člověka, který jest v nebi.⁷⁾ A jako Mojžíš povýšil hada na poušti, tak musí povýšen býti Syn člověka, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný!⁸⁾ Neboť tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal Syna svého na svět, aby soudil svět, nýbrž aby spasen byl svět skrze něho. Kdo věří v něho, nebývá souzen; kdo však nevěří, již jest odsouzen,⁹⁾ poněvadž nevěří ve jméno jednorozeného Syna Božího. To pak jest soud, že světlo přišlo na svět a lidé milovali více tmu nežli světlo; neboť skutky jejich byly zlé. Každý zajisté, kdo činí zlé, nenávidí světla a nejde ke světlu, aby nebyly usvědčeny skutky jeho. Kdo však činí pravdu, jde k světlu, aby se skutky jeho zjevily, neboť v Bohu jsou vykonány.«

1) Uznával tedy Nikodém (s některými jinými farisey) Krista Pána za vyslance Božího, ale ze strachu před ostatními neodvážil se k němu přijíti za dne.

2) Zřejmě tu Spasitel mluví o křtu svatém, označuje jeho viditelnou a neviditelnou část.

3) Srovnává Kristus Pán působení Ducha sv. s vanutím větru, (v latinském a řeckém textu jest pro obé totéž slovo: spiritus, πνεῦμα = vítr i Duch), aby naznačil, že nemůžeme míti plné jistoty o stavu a působení milosti, že vůbec nemůžeme tajemství chápati.

4) Nikodém jako znamenitý učitel (v řeckém: ὁ διδάσκαλος = ten (známý) učitel), mohl ze Starého zákona míti tušení o tajemstvích milosti Boží.

5) Plurál »víme« neznačí, že tu Kristus Pán mluví ve jménu nejsv. Trojice, nebo za apoštoly, nýbrž jest

to »pluralis maiestaticus«. Kristus Pán mluví jako Boho-
člověk a poukazuje na blažené svoje patření.

6) Působení milosti a křest svatý jsou sice tajemství,
ale uskutečňují se ještě v tomto pozemském světě.

7) Větou touto je vyslovena jednota osoby ve dvou
přirozenostech v Kristu, neboť téže osobě Kristově se
připisuje činnost lidská (vystoupiti na nebe) a vlastnosti
Boží (býti stále v nebi).

8) Pohled na hada uzdravoval Israelity, pohled účin-
né víry na oběť kříže je spásou lidstva.

9) T. j. sám svou nevěrou se odsuzuje.

Rozjímání 5.

Ježíš a Nikodém.

*1. průprava : Vizme před sebou osoby oné noční roz-
mluvy : Krista Pána s Nikodémem.*

*2. průprava : Modleme se, abychom se učili od Niko-
déma, ale hlavně od Krista Pána.*

1. Všimněme si nejprve zákoníka a farísea Niko-
déma s jeho dobrými vlastnostmi i slabostmi. Vyznačuje
ho nejprve upřímná snaha poznati pravdu, která je první
podmínkou a zárukou obrácení i spravedlivého života.
Byl povahy šlechetné, což ukázal zvláště vděčností.
Statečně se zastal později Krista Pána před veleradou
(Jan 7, 50) a neohroženě s Josefem Arimatejským po-
choval Krista Pána. Nyní ovšem ukazuje slabost, bázeň
lidskou : neodvažuje se za dne a veřejně ke Kristu Pánu
jíti. Můžeme to obrátiti na nynější mužský svět, ale též
na sebe aplikovati.

a) Upřímnou snahu poznat pravdu musíme předpo-
kládati a vzbuzovati u těch, které chceme obrátiti anebo
blíže ke Kristu přivésti. Ale nesmíme ovšem sami nikdy

zavíratí oči před pravdou, i když je nám nepříjemná a našim zamilovaným názorům odporuje.

b) Upřímná a pokorná vděčnost jest jedním z nejlepších znamení ušlechtilé povahy. Naříkáme si snad, že jí málo nalézáme u těch, jimž věnujeme duchovní péči. Zkoumejme se, jak se sami odvděčujeme za prokázaná dobrodíní. Mnohý kněz, který od malíčka v církevních ústavech, často skoro zdarma, byl vychován, odměňoval se za to později pouze kritisováním Církve, jejích ústavů a představených.

c) Lidská bázeň je nejrozšířenější nemocí našeho mužského světa, proti které musíme ze všech sil bojovat. Ale hlavně ovšem tím, že sami jí nikdy nepodleháme. Ptejme se, zdali někdy neopomíjíme dobrých skutků, nezanedbáme nějaké povinností, nebo aspoň se nezdráháme něco většího a důležitějšího ke cti Krista Pána a užitku Církve provést z obavy: Co by řekli lidé? A přece jest jisto, že si právě takovou lidskou bázní jak u dobře smýšlejících, tak u nepřátel nejvíce zadáme.

2. Kristus Pán dává nám tu příklad pravé apoštolské horlivosti. Myslí na každou duši a čeká, aby jí v příhodném okamžiku otevřel poklady svých milostí. Způsob apoštolátu a mluvy přizpůsobuje potřebám a vlohám těch, na něž působí: k obyčejnému lidu mluví v obrazech a podobenstvích z denního života, učenému Nikodémovi předkládá zjevená tajemství přímo. Každé hodiny je hotov pro duše pracovatí a obětuje pro ně i noční klid. Vidíme tu také, co nejvíce přesvědčovalo o božském poslání Krista Pána. Byly to jeho skutky.

a) Takový je obraz pravého apoštolského kněze. Nemyslí, než jak by duše pro Krista získal. Čeká na ně, a když nepřicházejí, sám je vyhledává. Bedlivě pozoruje

příhodný okamžik, v kterém by mohl na nějakou duši účinně působiti.

b) Nelze ke všem mluvíti stejným způsobem. Musíme se snížiti k obyčejnému lidu, vykládati mu zjevené pravdy názorným a jednoduchým způsobem. Ale musíme znáti též námítky, které věda činí, býti apologeticky vycvičení, vžiti se v mentalitu moderního vzdělaného člověka, uměti mluvíti vybranou řečí.

c) Kněz skutečně musí býti i v noci hotov k záchrance duší a často obětovat svoje pohodlí. Kde běží o nutný a náhlý případ zaopatřování, jistě žádný svědomitý kněz nedělá obtíží. Ale jindy se snadno může státi, že někoho přijme rozmrzele, ano dokonce netrpělivě odbude, na příklad přijde-li v nepříhodnou dobu, nebo třeba-li milé pohodlí v oběť přinéstí; tím někdy někoho roztrpčí a od Církve odvrátí.

d) Ne slova, kterými svoje božské poslání dokazujeme a na svojí autoritu důraz klademe, jsou to, co hlavně přesvědčuje, nýbrž skutky, které ukazují, že jsme muži Božími a zcela nadpřirozenými.

3. Zúčastněme se se zbožnou uctivostí tiché a důvěrné rozmluvy Nikodémovy s božským Místrem. Jaké štěstí, slyšet z úst samého Syna Božího slova věčné pravdy! Z řeči a výkladu Krista Pána poznáváme, že základ a podstata jeho učení jsou zcela nebeské a nadpřirozené; všecko pouze pozemské a pouze přirozené tu ustupuje do pozadí. Přes to, že se jedná o tak hluboká tajemství, předpokládá Kristus Pán u muže a učence Starého zákona porozumění pro ně a činí mu v té příčině vážnou výtku!

a) S jakou svatou závistí pohlížíme na Nikodéma, jemuž bylo popřáno nějakou hodinu s Kristem Pánem rozmlouvat. Ale nemáme-li vlastně totéž štěstí a tutéž

milost, kdykoli klečíme před svatostánkem, nebo konáme rozjímání? Jak si těch chvil vážíme a jak svědomitě takové vzácné milosti používáme?

b) Zjevená pravda a život podle ní nepopírají světa pozemského a přirozeného, nýbrž povznášejí jej a budují na něm. Ale původ, podstata, cíl, vše je tu nadpřirozené. Jako nemůžeme podpírat pravdy zjevené pouze přirozenými důvody, mají-li býtí nezlomným základem víry, tak nemohou pouze přirozené pohnutky býtí dostatečným základem pravého života víry; u každého, zvláště u kněze, musí nadpřirozené nazírání pronikat všecelo konání a snažení.

c) Nezasloužíme snad i my někdy vážné výtky: »Ty jsi učitelem v lidu israelském, a to nevíš?« Obyčejná prostá duše, která se zcela Bohu oddává a každou jeho milost s ochotou přijímá, má snad více osvícení a vnitřního porozumění pro nadpřirozené pravdy a duchovní život než my, kteří jsme bohosloví studovali a máme druhým o věčných pravdách a duchovním životě kázat.

Rozjímání 6.

Ježiš zjevuje Nikodémovi vznešená tajemství.

1. *průprava: Slyšme s Nikodémem slova Krista Pána: Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného poslal.*

2. *průprava: Prosme za osvícení, abychom do těchto hlubokých tajemství poněkud unikli.*

1. Kristus Pán odhaluje Nikodémovi nejprve veliké tajemství: Působení božské milosti. Milost působí na duše lidské jako vánec větru. Tajemný jest její původ, podivuhodné její cesty a nepochopitelné její působení. Bůh ji rozdává podle úradků své věčné moudrosti. Ale

jednu věc můžeme s jistotou říci a Kristus Pán jí vyslovuje: »Tam, kde vládne tělo a to, co z těla se narodilo«, tam, kde se »mílují tma« a činí zlé, tam nemá milost přístupu nebo účinku; kdo však činí pravdu a jde k světlu, získává milost.

a) Jak podivuhodně působila na nás milost Boží v posavadním životě! Proč dostalo se nám té neb oné milosti, které jiní v těchže okolnostech neobdrželi? Je to tajemství Boží, nemůžeme než z celé duše Bohu děkovat. Ale nezapomínejme: milost Boží je také v tom podobná vanutí větru, že nevíme nikdy s naprostou jistotou, zda-li jsme v milosti posvěcující, a že stačí okamžik, aby byla ztracena. »S bázní a třesením« tedy pracujme o své spáse.

b) Tam, kde je tělesný hřích, ovšem není milosti. Ale i každá smyslná a pouze zemská náklonnost je překážkou milosti; čím více se od smyslného světa odtrhneme, tím hojnější bude proud božské milosti.

c) Třeba milovat světlo a milovat i činit pravdu, chceme-li si milost získat. Denním rozjímáním, studiem teologie, pozorováním cest prozřetelnosti Boží zjednááme si stále více světla a pravdy, svědomitým plněním poznané vůle Boží stále lépe »pravdu činíme«; pak není pochyby, že budeme v milosti stále více růst.

2. Nejen o milosti a jejích cestách poučuje Kristus Pán Nikodéma, nýbrž též o hlavním prostředku milosti, křtu svatém. Jak podivuhodné a tajemné je působení svatých svátostí! Bez cenný hmotný živel, voda nebo víno nebo chléb a jednoduché, krátké slovo, ale jaký mohutný účinek, jaká změna v duši! I vznik lidského přirozeného života jest podivuhodným zjevem, ale zde je rození mnohem vznešenější a nepochopitelnější. Mrtvá a prázdná duše probouzí se tu k novému, nadpřiroze-

nému životu. Co se při svátosti křtu stalo, opakuje se jistou měrou vždy, kdykoli se vnitřně v duchovním životě obnovujeme a k vyššímu stupni života milostí povznášíme. Pramen tohoto krásného nadpřirozeného života, pramen všech milostí a prostředků k nim, jest oběť Krista Pána na kříži. Pohled hluboké víry a vroucí lásky na kříž Kristův je naším zdokonalením a naší spásou.

a) S výrazem neskončených díků vzpomeňme si na okamžik, kdy se nám křtem svatým dostalo tohoto nadpřirozeného života. Vzbudme z celého srdce lítost, jestliže jsme jej kdy ztratili, a umiňme si, že se vynasnažíme, abychom ho nikdy nepozbyli, nýbrž naopak v něm stále rostlí. Děkujme Boží Lásce, kdykoli Bůh našima rukama uděluje některé duši tento nekonečně cenný život a konejme posvátný obřad křtu svatého s uctivostí a zbožností.

b) Abychom si nadpřirozený život udrželi a v něm rostlí, musíme se často duchovně obnovovati. Takovou obnovou jest vlastně každého dne rozjímání se mší svatou a zpytování svědomí, pak častá sv. zpověď, měsíční nebo aspoň čtvrtletní rekolekce a pokud možno roční exercicie.

c) Zdá se nám skoro legendou, že jediný pohled na měděného hada na poušti uzdravoval ihned od otravy prudkým jedem způsobené. A přece to, co nám víra praví o účinku oběti kříže, jest větším divem. Snad jsme sami zakusili, jak se jediný pohled na Ukřížovaného stal milostí, která hříšníka zachránila. Zachraňujme tedy hodně mnoho duší tímto pohledem na kříž, ale pohledme také sami hned s lítostí a důvěrou na Ukřížovaného, když jsme se proti Němu provinili.

3. Konečně Spasitel Nikodémovi zjevuje, co je posledním a nejhlubším důvodem tohoto hojného proudu milostí. Jest to neskončená láska Boha Otce, který »tak svět míloval, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný«. A tato věčná a nepochopitelná láska se ukázala zde na světě ve vtěleném Slově Božím, v láskyplném, nekonečně milosrdném Srdci toho, který nepřišel, »aby soudil svět«, nýbrž aby spasen byl svět skrze něho«.

a) Zastavme se v rozjímání poněkud u těch slov, která jsme tak často slyšeli, čítali a pronášeli, ale mnohdy málo na jejich hluboký a dojemný smysl myslili: »Tak Bůh míloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« Stačí, abychom v rozjímání jednotlivá slova této věty, ústy božskými pronesené, bedlivě uvážili, a jistě bude srdce naše naplněno díkem, láskou a horlivostí. Neskončená láska Boží pohne nás k účinné apoštolské práci.

b) Nekonečnou láskou plálo i srdce vtěleného Syna Božího. Přišel mílovat a zachraňovat a ne soudit. Nebyl by jeho učedníkem a pravým jeho zástupcem, kdo by posuzoval a odsuzoval svoje bližní a spolubratry.

V. Čtvrté svědectví sv. Jana Křtitele o Kristu Pánu a jeho uvěznění.

(Jan 3, 22—36; 4, 1—3; Mt. 4, 12; Mk. 1, 14; Lk. 3, 19—20.)

Potom přišel Ježíš a učedníci jeho do země judské a tam se zdržoval s nimi a křtil.¹⁾ Křtil

však také Jan v Enon u Salimu, neboť bylo tam mnoho vody a lidé přicházeli a dávali se křtíti. Jan totiž nebyl ještě vsazen do žaláře.

Vznikla pak hádka některých učedníků Janových se židy o očišťování. I přišli k Janovi a řekli jemu: »Mistře, ten, jenž byl u tebe za Jordánem, jemuž ty jsi vydal svědectví, hle, ten křtí a všickni jdou k němu.«

Jan odpověděl a řekl: »Člověk nemůže nic vzítí, není-li mu dáno s nebe. Vy sami jste mí svědky, že jsem řekl: Já nejsem Kristus, nýbrž jsem poslán před ním. Kdo má nevěstu, jest ženich.²⁾ Ženichův přítel však, který stojí a ho slyší, raduje se velice pro hlas ženichův; nuže tato radost má se naplnila. On musí růsti, já pak se menšití. Ten, jenž s hůry přichází, jest nade všecky, a co viděl a slyšel, o tom svědčí, ale svědectví jeho nikdo nepřijímá. Kdo přijal svědectví jeho, ten potvrdil, že Bůh jest pravdomluvný. Neboť ten, jehož Bůh poslal, mluví slova Boží; vždyť Bůh nedává Ducha na míru.³⁾ Otec miluje Syna a všechno dal mu do ruky. Kdo věří v Syna, má život věčný; kdo však nevěří v Syna, neuzří života, nýbrž hněv Boží zůstává na něm.« Ale tetrarcha Herodes, býváje od něho kárán pro Herodiádu, manželku bratra svého⁴⁾ a pro všecky věci zlé, které Herodes konal, přičinil ke všemu i to, že Jana zavřel do žaláře.

Když tedy Ježíš poznal, že fariseové uslyšeli, že Ježíš získává více učedníků a více křtí než Jan (ačkoli Ježíš sám nekřtil, nýbrž učedníci jeho), a když uslyšel, že Jan byl uvězněn,⁵⁾ opustil Judsko a odešel opět do Galileje.

1) Ne sám, nýbrž skrze apoštoly, jak z dalšího vysvítá. Tento křest Ježíšův nebyl pravděpodobně již svátost křtu, neboť tajemství nejsv. Trojice nebylo ještě jasně zjeveno.

2) Už národ vyvolený nazývá se nevěstou Boží; v dokonalejším smyslu jest Církev Nového zákona nevěstou Krista Pána. Sv. Jan nazývá se přítelem, druhem ženicha neboli družbou (*νμφαγωγός*).

3) Nedává milost podle jisté, určité míry, takže by všem stejně uděloval, ani tak, že by nemohl, když někomu už hodně milostí dal, jinému ještě více uštédřiti.

4) Herodes zhřešil cizoložstvím a krvesmilstvím, pojav zákonitou manželku vlastního bratra.

5) Odešel Pán Ježíš ne z bázně, nýbrž aby nezačal podnětu k závistí.

Rozjímání 7.

1. průprava: Slyšme sv. Jana, jak s velikou pokorou a úctou mluví o Kristu Pánu.

2. průprava: Prosme, abychom velkodušnost a šlechetné smýšlení Pána Ježíše a sv. Jana Křtitele v svém apoštolátě napodobovali.

1. Na učednících Janových vidíme lidskou slabost, která se objevuje i u duší po dokonalosti toužících a u mužů apoštolsky činných: duchovní závist při úspěších bližního. Ale jakou velkodušnost a šlechetnost ukazuje sv. Jan: myslí jenom na to, aby se šířila sláva Boží, a raduje se z každého díla ke cti Boží, ať vychází od kohokoli. Vždyť všecko dobré, jež se koná, je konečně darem Božím.

a) Působíme-li spolu s jinými na vinici Páně, musíme se častěji zkoumati, zdali se také v našem srdci neozývá závistivé; »všichni jdou k němu!« Čím více touží-

me po spáse duší a čím horlivěji pracujeme apoštolsky, tím snáze se také pokušení dostavuje.

b) Nejlépe se proti němu obrníme, když budeme se stejnou velkodušností jako sv. Jan hledět jen na vznešený cíl apoštolátu a pokorně smýšlet o svých vlohách a úspěších. Na tom záleží, aby Bůh byl uctíván a duše se spasily; kdo jest nástrojem vůle Boží, jest lhostejno. Ano, jsme-li pokorní, budeme vždy přesvědčení, že druzí lépe dílo vykonají než my.

c) Kdyby to nekonali dobře nebo s dobrým úmyslem, nebylo by čeho závidět, působí-li dobro, musíme být přesvědčení, že »člověk nemůže ničeho vzít, není-li mu dáno s nebe«, že je to dar a milost Boží, které nepřátí a nad ní se rmoutití, bylo by urážkou Boha samého.

d) Tím, že se druhým dostává požehnání a milostí, neztrácíme ani na úspěchu, ani na zásluhách; vždyť Bůh »nedává Ducha na míru«, jako by nemohl dát nám tytéž nebo i větší milostí, když druhé omilostňuje.

2. Uvažme jednotlivě krásné a hluboké myšlenky svědectví sv. Jana. Znovu o sobě veřejně a slavnostně svědčí, že je pouze předchůdcem Páně, který připravuje jemu cestu, který se musí před ním pokořovati a menšití; ale zároveň se nazývá přítelem ženichovým, družbou, který je v nejužším spojení se ženichem a dělí se s ním o všechny jeho radosti. Velebí vševědoucnost Krista Pána jako toho, který s nebe přišel a v Bohu samém všecku pravdu poznává; prohlašuje jeho všemohoucnost, neboť jemu »všecko dal Bůh do ruky«. Věřití v Krista jest absolutní povinností a největší štěstí každého. Kdo v Něho pevně věří, stává se už tím apoštolem a apologetou, poněvadž jeho víra je potvrzením božství a učení Kristova.

a) Náš úkol je týž jako úkol Janův. Jsme pouze svědky, nástroji, sluhy Kristovými. Hlavní věc jest, aby dílem našim On byl oslavován, aby Jeho čest a úcta a láska k Němu rostly; my musíme zůstatí v ústraní, pokořovati se, umenšovati. Ale jsme také zvláštní, intimní přátelé nebeského ženicha. To musí plniti srdce naše vzácnou útěchou, mocnou důvěrou při všech neshodách, ale povzbuzovati nás též, abychom se z každého zdaru díla Kristova radovali, jako se raduje přítel nad úspěchem přítelovým.

b) Uvažujeme podle slov Janových, jak vznešený a mocný jest Pán, kterému sloužíme a kterého druhým hlásáme. Jest skutečně »nade všechny«. I jako člověk mluví to, co »viděl a slyšel«, to jest, co blaženým nazíráním na samu božskou bytnost poznává; a už jako člověk má veškerou moc na nebi i na zemi, neboť Bůh »všecko dal mu do ruky«. Úvaha o těchto vlastnostech Krista Pána jistě v nás rozmnoží úctu a lásku k němu, ale též povzbudí k nové horlivosti, aby tento vznešený a mocný Pán vládl v srdcích všech lidí.

c) Pevná a živá víra v Krista Pána jest už sama velikou apologií Jeho i Jeho učení. Vskutku, právě tento důvod: tolik vážných a inteligentních lidí Krista Pána a jeho učení uznávají a věří v něho, je účinný a nemůže býti klamem. Nezapomínejme, že nejenom slovy, ale hlavně pevnou a živou vírou musíme býti obhájci a šířitelé víry Kristovy.

3. Sv. Jan Křtitel zakusil na sobě osud každého věrného a horlivého apoštola. Apoštolský jeho úřad žádal, aby otevřeně a neohroženě i mocným tohoto světa řekl pravdu do očí a aby káral veřejné pohoršení. Ale to je to, co se právě lidem nejvíce nelíbí a co je nejvíce popuzuje; slyšeti trpkou pravdu a býti vážně

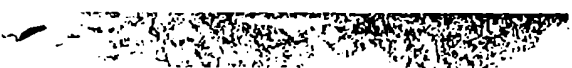
pokáránu. Proto Herodes nepohodlného karatele vsazuje do žaláře. Zadívejme se na mohutnou postavu předchůdce Páně, jak strádá v temném žaláři a jest odsouzen k nečinnosti. Jistě to byl pro něho velký žal, zvláště proto, že nemohl Krista veřejně hlásati a o spáse duší přímo působiti. Ale snášel všechno s trpělivostí a radostnou odevzdaností, neboť ve všem viděl vůli Boží.

a) Ukazujeme také podobnou neohroženost a apoštolskou otevřenost, musíme-li někdy říci trpkou pravdu nebo vážně pokárati? Či se dáváme řídití bázní lidskou, zvláště jedná-li se o osoby vlivnější a přátelstvím s námi spojené?

b) Musíme býti připraveni, že pravda a upřímné pokárání často vzbudí nelibost a jisté roztrpčení; ale také trpkých léků třeba užívat. Zkoumejme se, jak si sami počínáme, když jsme napomenutí anebo když musíme nepříjemnou pravdu slyšet.

c) Pronásledování, vězení, mučení nebývá řídkým zjevem v životě horlivých apoštolů. Nedivme se tedy, když se nám také někdy za všechnu apoštolskou lásku a horlivost dostane nevděku a nepřátelství.

d) Jednou z největších bolestí Janových v žaláři byla myšlenka, že nemůže veřejně pro Krista působiti. Snad i na nás pošle Pán Bůh podobný kříž; připravme se naň, již nyní vše obětujiče vůli Boží.

VI. Ježíš u studně Jakubovy v Samaří.

(Jan 4, 4—42.)

Musil pak jíti Samařskem. I přišel k městu samařskému, jménem Sichar, blíže popluží, které dal Jakub svému synu Josefovi. Byla pak tam

studnice Jakubova. Protož Ježíš, jsa cestou unaven, posadil se tak¹⁾ u studnice. Bylo kolem šesti hodin.²⁾ Tu přišla žena jedna ze Samařska vážit vody, Ježíš jí řekl: »Dej mi pít.« Neboť učedníci jeho byli odešli do města nakoupit pokrmů.³⁾ I řekla mu žena Samaritánka: »Kterak ty, jsa žid, žádáš ode mne pít?«⁴⁾ Židé totiž neobcují se Samaritány. Ježíš odpověděl a řekl jí: »Kdybys znala dar Boží⁵⁾ a kdo jest ten, který tí praví: Dej mi pít, ty bys ho prosila, a byl by tí dal vody živé.« Dí mu žena: »Pane,⁶⁾ ani nemáš, čím bys navázil, a studna jest hluboká; odkud tedy máš vodu živou? Zdaliž ty jsi větší, než otec náš Jakub, který nám dal tuto studnici a sám z ní píl, i synové a dobytek jeho?« Ježíš odpověděl a řekl jí: »Každý, kdo pije z vody této, žízníti bude opět; kdo se však napije z vody, kterou já mu dám, stane se v něm pramenem vody vytryskající do života věčného.« Dí k němu žena: »Pane, dej mi té vody, abych nežízníla, ani nechodila sem vážit!« Ježíš řekl jí: »Jdi, zavolej svého muže a přijď sem.« Žena odpověděla a řekla: »Nemám muže.« Dí jí Ježíš: »Dobře jsi řekla: Nemám muže; neboť pět mužů jsi měla, a ten, kterého nyní máš, není tvým mužem. To jsi pověděla pravdivě.« Dí mu žena: »Pane, vidím, že ty jsi prorok. Otcové naši⁷⁾ klaněli se na této hoře, a vy pravíte, že v Jerusalemě jest místo, kde náleží se klaněti.« Ježíš řekl jí: »Ženo, věř mi, že přichází hodina, kdy se nebudete klaněti Otcí ani na této hoře, ani v Jerusalemě. Vy se klaníte tomu, čeho neznáte; my se klaníme tomu, co známe, neboť spása jest ze židů. Avšak při-

chází hodina, a nyní jest tu, kdy praví ctitelé budou se klanětí Otcí v duchu a pravdě;⁸⁾ vždyť i Otec hledá takových, kteří by se mu klaněli. Bůh jest duch a tí, kteří se mu klanějí, v duchu a pravdě se mu mají klanětí.« Dí mu žena: »Víme, že přijde Mesiáš (který slove Kristus); když tedy přijde on, oznámí nám všechno.« Ježíš řekl jí: »Já to jsem, jenž mluvím s tebou.«

A v tom přišli učedníci jeho a divili se, že mluví se ženou;⁹⁾ přece však nikdo neřekl: »Čeho si přeješ,« anebo: »Proč s ní mluvíš?«

Tu nechala žena konev svou a odešla do města a řekla oněm lidem: »Pojďte a vizte člověka, který mi pověděl všechno, co jsem učinila; není-li to Kristus?« Vyšli tedy z města a brali se k němu.

Mezitím učedníci jeho prosili ho řkouce: »Mistře, pojez.« Ale on řekl jim: »Já mám pokrm k jídlu, o němž vy nevíte.« Pravili tedy učedníci vespolek: »Zdaliž kdo přinesl mu jísti?« Ježíš řekl jim: »Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, který mne poslal, a dokonal dílo jeho. Nepravíte-liž: Ještě čtyři měsíce a bude žeň? Až, pravím vám: Pozdvihněte oči svých a podívejte se na krajiny, že jsou již bílé ke žní. A kdo žne, bere odplatu a shromažďuje užitek k životu věčnému; aby se radoval i ten, kdo seje, i ten, kdo žne. V této věci pravdivé jest zajisté přísloví: Jiný jest, jenž rozsévá, a jiný, jenž žne. Já jsem vás poslal žíti, co jste nezdělali; jiní pracovali a vy jste vešli v práce jejich.«¹⁰⁾

Z onoho města pak mnoho Samaritánův uvěřilo v něho pro slova ženy, která vydávala svě-

dectví: Pověděl mi všecko, co jsem byla učinila. Když tedy Samaritáni přišli k němu, prosili ho, aby pobyl u nich. I pobyl tam dva dni. A mnohem více jich uvěřilo pro slovo jeho. I pravili ženě: »Věříme už ne pro tvoji řeč; neboť sami jsme slyšeli a víme, že tento v pravdě jest Spasitel světa.«

1) »Tak« = tak, jak byl, »beze všeho«, ne snad na upravené sedadlo nebo podušku atd.; podle jiných = tak, jak byl unaven.

2) T. j. v poledne.

3) Udává se příčina, proč ženu žádal o vodu. Žádá ji, poněvadž chtěl s ní navázat duchovní rozmluvu, ale též, že skutečně byl žízní trápen.

4) Samaritáni byli smíšenci z potomků Israelitů, kteří po zániku říše israelské nebyli odvedeni do Assyrie, a z pohanských osadníků od Assyřanů v Samaří usazených. Ctili pravého Boha, ale též pohanské bůžky. Vystavěli si vlastní chrám na hoře Garizim a s židy žili v nepřátelství.

5) Darem Božím je milost obrácení, které se dostane ženě setkáním s Mesiášem. Přirovnává Kristus Pán milost k živé (pramenité) vodě, která nevysychá a je zřídlem života věčného.

6) Název »Pane« už je znamením úcty, která vzniká v duši Samaritánky ke Kristu.

7) T. j. staří Samaritáni.

8) Slova »v duchu a pravdě« došla různých výkladů. Pravděpodobně naznačuje tu Kristus Pán, že kult jeho Církve bude Duchem svatým vnuknut a řízen a výrazem pravdy jím zjevené. Spasitel nezavrhuje kultu vnějšího, který je v souhlase s přirozeností lidskou a jež později sám ustanovil, nýbrž učí toliko, že náboženství křesťanské bude proti více zevnějšímu kultu israelskému po výtce vnitřní a duchovní.

9) Divili se, poněvadž nebylo zvykem učitelů v Izraeli žen poučovati a poněvadž Kristus Pán vůbec zřídka s ženami hovořil.

10) Chce apoštoly k podobné horlivosti, jakou sám hořel, povzbuditi a běře podobenství ze setby a žně obilí. Ti, »kdo seli«, byli proroci, v jichž práce nyní apoštolé vešli.

Rozjímání 8.

Způsob apoštolátu Kristova.

1. *průprava: Pozorujme Krista Pána, s jakou apoštolskou horlivostí, ale též obezřetností přivádí zbloudilou duši k Bohu.*

2. *průprava: Prosme za podobnou horlivost pro spásu duši.*

1. Jaký vzácný a vznešený vzor pravé apoštolské horlivosti máme tu na božském Místu! S jakou touhou a láskou čeká, sedě unaven u studně, na jednu lidskou duši! A je to duše prosté a neznámé ženy, z národa nepřátelského, žijící v hříšném poměru. S velikou moudrostí navazuje Kristus Pán na pozemské a přítomné věci, počíná tím, že žádá na ženě malou službu, užívá pak snadných a z nejbližšího okolí vzatých přirovnání. Vede zbloudilou ženu ponenáhlu, stupeň po stupni, až k úplnému obrácení a k dokonalé odevzdanosti k Bohu.

a) Jaký úchvatný a dojemný obraz: božský Mistr čeká s trpělivostí a láskou na duši, aby ji vysvobodil z neštěstí hříchu a k Bohu přivedl! Tak snad čekal i na nás a na naši duši, kdy jsme byli od něho odvráceni a světu oddáni, snad čekal dlouhá léta, než jsme se mu úplně odevzdali. Je nám také vzorem, jak máme všude v svém působení, ve zpovědníci, kanceláři s apoštolskou touhou čekat na zbloudilé duše.

b) Kristus Pán ani při nutném odpočinku nezapomíná na spásu duší a používá k apoštolátu každé příležitosti. Horlivý kněz nikdy neztratí apoštolského cíle s očí. I v době zotavení, na cestách a procházkách hledí získávat duše pro Krista.

c) Horlivá láska k duším a jemná pastorální opatrnost ho naučí po příkladě Krista Pána přecházeti z rozmluvy o obyčejných věcech na věci duchovní, získávat si nejprve důvěry tím, že nějakou malou službu prokáže nebo o ní požádá, a osvětlovat pravdy věčné případnými obrazy a podobenstvími.

d) Nesmíme hned a najednou všeho žádati, nýbrž ponenáhlu krok za krokem vésti duše k Bohu, k obrácení, k dokonalosti. Jest k tomu ovšem třeba pokory a vytrvalosti, již si musíme vyprošovat.

2. Jako nám Kristus Pán dává příklad svaté a moudré apoštolské horlivosti, tak je žena Samaritánka vzorem duše zbloudilé, která se však pokorně dá řídití a Bohu se zcela odevzdává. Neodmítá Krista, ačkoli podle šatu a řeči poznává, že náleží k nepřátelskému kmenu, nýbrž odpovídá mu. Poznavší z jeho slov, že je to šlechetný muž a od Boha osvěcený, projevuje mu úctu, nazývají ho Pánem. Vyjevuje mu své nitro. Seznavší, že je prorokem, ochotně to vyznává. Pokorně přijímá výtku Spasitelem jí učiněnou. Touží po pravdě a dotazuje se Mistra na ni. Když jí Ježíš zjeví, že je přislíbený Mesíáš, věří hned a snaží se také druhé o této pravdě přesvědčiti. Takové mají býti duše, které máme k Bohu vésti; ale tak musíme si i my sami počínati vůči Bohu a těm, kteří naši duši vedou.

a) Nejhorší znamení a největší překážka spásy jest, když někdo vůbec slovo Boží slyšet nechce; a nikdy

nedosáhne dokonalosti kněz, který je hluchý k hlasu milosti.

b) Šlechetná a po spáse a dokonalosti toužící duše nehledí na osobu toho, kdo jí pravdu a vůli Boží hlásá, ale celou silou hledá pravdu, poučuje se o svých pochybnostech, a jakmile pravdu nebo vůli Boží pozná, ihned jí přijme a podrobí se. K tomu, kdo je jí nástrojem vůle Boží a duchovním vůdcem, chová se s uctívostí.

c) Jedna z hlavních podmínek, aby se kdo na pravou cestu obrátil, anebo na cestě dokonalosti pokračoval, jest naprostá upřímnost ve vyznávání chyb a pokorné přijímání napomenutí a výtek. Jaká je má upřímnost ve zpovědích a k duchovnímu vůdci vůbec; přijímám aspoň s trpělivostí zasloužené výtky?

d) Ušlechtilá duše nespokojí se tím, že sama pravdu pozná a milost získá, ale hledí i jiné duše k Bohu blíže přivést.

3. Spasitel, jenž takovým krásným způsobem pravou apoštolskou horlivost ukázal, dává několika význačnými slovy apoštolům hlavní směrnice apoštolského působení a napomíná je k horlivosti.

a) Srdce každého kněze by mělo býti naplněno takovou touhou po spáse duší, aby mu práce o spáse duší byla pokrmem, aby pro ní i na pokrm tělesný zapomínal a ovšem nikdy pro starosti pozemské apoštolátu nezanedbal.

b) »Podívejte se na krajiny, jsou již bílé ke žní.« Uvažujme často, kolik ještě nevykonané práce, kolik duší třeba ještě zachrániti, a to i v nejbližším našem okolí. Pak se jistě nikdy nestane, že bychom nevěděli, jak času použiti, nebo že bychom drahocenný čas mařili zbytečnými zábavami a jinými než apoštolskými pracemi.

c) »Jiný jest, jenž rozsévá, a jiný jest, jenž žne.« To platí velmi často o práci a námaze mnohého kněze. Po léta se namáhá, ale úspěchů je viděti málo; teprve nástupcové jeho budou kliditi ovoce jeho námah. Ale práce v dobrém úmyslu vykonaná není nikdy bez užitku, radovati se bude věčně »i ten, kdo seje, i ten, kdo žne«.

Rozjímání 9.

Ježiš a jeho milost.

1. *průprava: Slyšme Ježíše slavnostně prohlašujícího: »Kdo se napije vody, kterou já mu dám, nebude žízniti na věky.«*

2. *průprava: Prosme, aby se co největší proudy této nadpřirozené vody vlévaly v duši naši.*

1. Vraťme se znovu k osobě Krista Pána, k dárci a rozdělovateli milostí, a jako jsme v předešlém rozjímání uvažovali o způsobu jeho apoštolátu, tak nyní rozjímejme na základě textu evangelia něco o jeho svaté osobě samé. Unaven usedá Kristus Pán u studně a žízní jsa trápen, žádá o hlt vody. Chtěl tím ukázati, že je pravý a skutečný člověk jako my; ale chtěl také povzbudit a příkladem siliti všecky svoje budoucí apoštoly, až budou pod břemenem namáhavé práce klesati. Ale stojí před námi v celé své velikosti a velebnosti jako Bohočlověk: jeho lidská duše patří na bytost Boží a zná proto i nejtajnější skutky a myšlenky nejenom ženy Samaritánky, nýbrž každého z nás. Učedníci přišedše z města se diví, že rozmlouvá sám se ženou. Taková byla jeho skromnost a láska k čistotě, že jenom apoštolská láska ho mohla přiměti, aby se dal do rozmluvy s mladou ženou.

a) Pohled a vzpomínka na unaveného Ježíše, sedícího u studně Jakubovy, bude nám jistě útěchou a posílou, když budeme pracemi apoštolskými zdolání a znavení; přesvědčení, že máme v Kristu Pánu také pravého, skutečného člověka, s pravým, lidským srdcem nás povzbudí, abychom se k němu ve všech nesnázích se vši důvěrou utíkali.

b) Znovu se o tom přesvědčme a hluboko si to v srdce vštípme, že Kristu Pánu nic z toho, co se v našem nitru děje, není neznámo, že o všem dobře ví. Není mu tajna ani nejskrytější bolest našeho srdce, ale vidí i nejtajnější naše chyby v myšlenkách a žádostech, které nijak se neprojevuji na venek.

c) Jak daleko by byl od ideálu skromnosti božského Mistra kněz, který by si zakládal na tom, že je hledaným společníkem v ženském a dámském světě, že je dovede bavit a vyrážet. Zásadou kněze podle božského Srdce Páně by spíše mělo býti: s ženami, zvláště mladšími, jednati a rozmlouvati jenom tam, kde toho cíl apoštolský nebo jiná vážná příčina vyžaduje, a vždy se chovati spíše s rezervou.

2. Spasitel vyslovuje několik překrásných a hlubokých myšlenek o milosti a o životě podle milosti. Milost je darem Božím, je vodou, ale ne vodou stojatou z cisteren, nýbrž živou, pramenitou vodou. Kdo z této vody pije, nežízní na věky. Tak vysoko vytryskují z nevysychajících pramenů proudy této vody, že jejich paprsky dosahují a vedou až do nebe. Život milosti a podle milosti proniká a jeví se ovšem také na venek, ale především jest to tajuplný život vnitřní, plný nepochopitelné krásy. Proto celé náboženství milosti Kristovy, jeho kult, třeba měly i formy zevnější, jsou především náboženstvím a kultem »Ducha a pravdy«.

a) Nikdy nemůžeme dosti o tom uvažovati a dosti se o tom přesvědčiti, že milost Boží je nezasloužený dar, který Bůh podle nevyzpytatelných úradků své věčné moudrosti uděluje. Kdo to pochopil, ten zůstane vždy pokorným a srdce jeho vždy plno vděčnosti k nekonečné dobrotě Boží.

b) Jak mdlá, vlašná, nechutná je voda cisterny proti čerstvé a osvěžující vodě z pramene, tak je všechno to, co svět skýtá, mdlé, nechutné a bezplodné proti bohatství milosti Boží. A nemluvíme ani o pozemských rozkoších a pomíjejících počtách; jak nepatrné a krátké jsou i radosti a ovoce všeho toho, co věda, umění a jiná dobra tohoto světa nám mohou skýtatí. Nikdy žízně duše naší neuhasí. Jediné pravda a milost Kristova může srdce již zde na zemi upokojiti; ale nejkrásnější jest, že milost přítomná jest kořenem a zárukou věčně trvající a nepopsatelné blaženosti v nebi. Uvědomíme-li si dobře, že každá milost nyní přijatá je zárodkem, z něhož vyroste jednou větší stupeň našeho věčného štěstí, nenecháme jistě nijaké milosti nepovšimnuty.

c) Celý náš náboženský život, naše zbožnost a náš kult musí býti především »v Duchu a pravdě«. Zevnější korektností a svědomitostí v obřadech ovšem také jest třeba; ale neznamenala by mnoho, kdybychom neměli podstatné zbožnosti, která jest v naprosté odevzdanosti k Bohu.

3. Už v tomto tajemství jeví se účinky milosti Kristovy na všechny, s nimiž se božský Mistr stýká, ačkoli není ještě říše milostí, jeho Církev, založena. Tam, kde není této milosti, vládne chlad a nepřátelství, jako mezi Židy a Samaritány. Tam, kde milost Kristova působí, už zevně se ukazuje láska, pokoj, úcta. Samaritáni, sotvaže Ježíše poznali, žádají, aby s nimi zůstal, apošto-

lové, třebas teprve v počátcích duchovního života, chovají se ke Kristu Pánu s velikou úctou.

a) Bohužel, že i nyní o mnohých národech a mnohých třídách platí »non coutuntur«, neobcují spolu. Jenom tehdá, až láska a milost Kristova zavládnou v srdcích, stane se náprava.

b) Prosme často a vroucně Krista Pána, zvláště při meditaci a po mši sv., aby s námi zůstával toho dne, a jistě celý den bude požehnaný.

c) Apoštolové, kteří i tehda, když se jím na Pánu Ježíši něco zdá podivné, z uctivosti se neodvažují ani nepřímou mu něco vytknouti, jsou nám vzorem, jak si máme počínati vůči představeným, i kdybychom v jednání jejich něčemu nerozuměli.

VII. Ježíš uzdravuje syna úředníka královského.

(Mt. 4, 12, 17; Mk. 1, 14, 15; Lk. 4, 14, 15; Jan 4, 43—54.)

Po dvou dnech pak vyšel Ježíš odtud a odebral se i navrátil do Galíleje; neboť Ježíš sám vydal svědectví, že prorok není ve vážnosti v své otčině.¹⁾

Když tedy přišel do Galíleje, přijali ho radostně; neboť viděli všecko, co byl činil v Jerusalémě o slavnosti; byli totiž také oni přišli na slavnost.

Přišel tedy zase do Kány Galilejské, kdež byl učinil vodu vínem. A byl jeden úředník královský²⁾ v Kafarnaum, jehož syn byl nemocen. Ten

uslyšev, že Ježíš přichází z Judska do Galíleje, odebral se k němu a prosil ho, aby přišel a uzdravil syna jeho; neboť počínal umíratí. I řekl k němu Ježíš: »Neuzříte-li divův a zázraků, neuvěříte.«³⁾ Dí jemu úředník královský: »Pane, pojd', prve než umře syn můj!« Dí jemu Ježíš: »Jdi, syn tvůj je živ!« Člověk ten uvěřil slovu, kteréž mu pravil Ježíš, a šel. Když pak byl již na cestě, služebníci jeho potkali se s ním a zvěštovali řkouce, že syn jeho jest živ. I otázal se jich na hodinu, v kterou se měl lépe. A oni mu řekli: »Včera v hodinu sedmou ustala u něho zimnice.« Poznal tedy otec, že to byla ona hodina, v které mu Ježíš řekl: »Syn tvůj je živ.« I uvěřil v něho on sám i celý dům jeho.

To byl druhý zázrak, který Ježíš učinil, když přišel z Judska do Galíleje. A pověst o něm vyšla po celé krajině. A učil v jejích synagogách a od toho času počal kázati evangelium o království Božím, říkáje: »Čas se naplnil a přiblížilo se království Boží, čiňte pokání a věřte evangeliu.« A byl veleben ode všech.

1) Někteří »otčinou« rozumějí Galileji, ale z kontextu pravděpodobněji třeba rozuměti Judsko, kde se v Betlémě Kristus narodil.

2) Latinské *regulus* (*βασιλικός*), t. j. úředník civilní nebo vojenský u dvora krále Heroda.

3) Výtka platí všem Galilejským, kteří neuvěřili v něho ani pro jeho vlastní, ani pro opětovné Janovo svědectví, nýbrž teprve, až divy uviděli.

Rozjímání 10.

1. průprava : Vizme úředníka královského, jak prosí uctivě a pokorně Krista Pána za uzdravení syna.

2. průprava : Prosme o podobnou víru a důvěru.

1. Kristus Pán pronáší věčnou a důležitou pravdu pro život apoštolský : Prorok není ve vážnosti v své otčině. Přílišná důvěrnost bývá často na újmu plodného apoštolského působení, a musíme se jí vyvarovati, chceme-li duše získati. Učí nás však božský Mistr také svým příkladem, že můžeme i do rodiště, okolí nám z dětství známého, jíti ; ale má nám býti cílem, abychom tam něco dobrého způsobili. Galilejští, kteří nyní pro zázraky a veliké činy Spasitele s radostí přijímají a ho velebí, ale později, když je mu trpětí, ho opouštějí a na něm se pohoršují, jsou obrazem těch lidí a duší, které zůstávají Kristu Pánu věrné potud, dokud nepřijde pokolení a utrpení.

a) Zkoumejme se, zdali snad přílišná důvěrnost nebo volnější obcování s některými osobami nebo třídami nás nezavazuje důvěry a úcty, již musíme mítí, chceme-li duše získati. Někdy se v dobrém úmyslu důvěrněji s někým stýkáme, abychom ho spíše získali ; ale mnohdy právě tak dáváme poznati svoje slabosti a tím oslabujeme svůj vliv.

b) U kněze podle božského Srdce by nikdy pouhá touha, vidětí drahé osoby a shlédnutí známá místa, neměla býti důvodem, navštěvovati rodiště, příbuzné, dřívější působiště atd., nýbrž měl by tu býti vždy také nějaký apoštolský cíl.

c) Nenáležíme snad také k těm, kteří Krista Pána věrně následují, v jeho službě vytrvávají, dokud se jím

dostává útechy a odměny ; ale opouštějí ho anebo aspoň ochabují, přijde-li kříž nebo pokušení ?

2. Z vypravování evangelia poznáváme, jaké kříže často přináší rodinný život. Ale vidíme také, že právě neštěstí bývá cestou ke štěstí a že Prozřetelnost Boží ho používá k našemu dobru. Zde těžká nemoc, již Bůh dopustil, celou rodinu přivedla k pravé víře. U královského úředníka můžeme napodobovati uctivost a vytrvalost, s jakou prosí o záchranu syna, a víru, již slova Spasitelova o uzdravení synově hned za pravdivá přijímá. Chybou jeho, s ostatními Galilejskými mu společnou a Kristem Pánem mu vytýkanou, bylo, že teprve divy a zázraky uvěřil ; pak že měl zato, jako by Spasitel musil osobně k jeho synu přijíti, aby ho uzdravil, a nemohl ho uzdraviti jedním všemohoucím slovem.

a) Při pohledu na spořádaný a šťastný život rodinný může kněží někdy přijíti jakási tesknost, že se života tohoto vzdal. Ale kolik bolestí a utrpení přináší život rodinný, jichž zůstanou ušetření ti, kdož zachovávají pro Krista ustavičné panictví !

b) Bůh v své prozřetelnosti používá i nehod, neštěstí, nemocí, ano i našich chyb k dobrému. Snášejme tedy také z toho důvodu trpělivě kříž, který nás stíhne, v naději, že je cestou a prostředkem něčeho dobrého pro nás, a použijme svých chyb, abychom v ctností, zvláště v trpělivosti pokročili.

c) Na příkladě královského úředníka vidíme, jaká má býti naše modlitba, aby byla vyslyšena, a co nám přízeň Krista Pána nejvíce zjednává. Musíme se modliti s velikou uctivostí, s pokorou a vytrvalostí ; pevná víra v slovo a příslibení Spasitelovo je nejjistější cesta k jeho Srdci.

d) Schází i nám ještě úplná a neomezená důvěra v nekonečnou moc Krista Pána : zdává se nám často,

jako by některé věci byly příliš veliké a těžké, aby je mohl vyslyšet i uskutečnit, a je třeba zvláštních důkazů jeho moci, abychom se mu s úplnou důvěrou odevzdali ?

3. Vidíme zase nejvýš dobré a slítování plné Srdce Ježíšovo. Ale láska jeho mu nebrání, aby nepokáral Galilejské a královského úředníka. Činí to však s mírností a jemností. Poznáváme též, co bylo předmětem kázání Kristova : království Boží a pokání.

a) Neostýchejme se, obracet se i ve svých pozemských záležitostech, i zcela nepatrných, s důvěrou k božskému Spasiteli : laskavé Srdce jeho nám toho nezazlí a pomůže nám i v těch věcech.

b) Tak rozumná a pevná musí být i láska apoštolského kněze : účinná a srdečná, ale nebojící se napomenouti a výtku učiniti, kde je toho třeba.

c) Předmětem i našeho kázání je : pokání a království Boží. Nejprve musíme duše od hříchu odvrátiti a k pokání přivéstí ; pak je musíme do tajemství království Kristova uváděti stále hlouběji.

VIII. Ježíš vyhnán ze synagogy nazaretské.

(Lk. 4, 16—30.)

A přišel do Nazareta, kde byl vyrostl, a podle obyčeje svého vešel v den sobotní do synagogy a povstal, aby četl.¹⁾ I podali mu knihu proroka Isaiáše, a on rozvinuv knihu²⁾ našel místo, kde bylo psáno: »Duch Páně nade mnou, proto pomazal mě, poslal mě kázat evangelium chudým, uzdravovat zkroušené srdcem, ohlásit zajatým propuštění a slepým prohlédnutí, propustit utisk-

nuté na svobodu, hlásat milostivé léto Hospodino a den odplaty.«³⁾

A svinuv knihu, vrátil jí služebníkoví a posadil se. A oči všech byly upřeny na něho. I počal mluvití k nim: »Dnes naplnilo se Písmo, které jste slyšeli ušima svýma.«

A všichni přisvědčovali mu a divili se libým slovům, která vycházela z úst jeho, a pravili: »Není-liž tento syn Josefův?«⁴⁾ I řekl k nim: »Zajisté řeknete mí toto přísloví: Lékaři, uzdrav sám sebe; ty věci veliké, které, jak jsme slyšeli, konal jsi v Kafarnau, učiň také zde v své otčině.«⁵⁾ A řekl: »Amen, pravím vám: Žádný prorok není příjemný v své otčině. Vpravdě pravím vám: Mnoho vdov bylo v lidu ísraelském za dnů Eliášových, když nebe se zavřelo po tři léta a šest měsíců, takže hlad veliký nastal po vší zemi, a k žádné z nich nebyl poslán Eliáš, leč do Sarepty Sídonské k ženě vdově. A mnoho bylo malomocných v lidu ísraelském za proroka Elisea, a žádný z nich nebyl uzdraven, leč jen Náman syrský.«

I naplnili se všickni v synagoze hněvem, slyšíce to⁶⁾ a povstavše, vyvrhli jej ven z místa a dovedli ho až na okraj hory, na níž město jejích bylo vystaveno, aby ho svrhli dolů. Ale on prošed prostředkem jích, ubíral se odtud.⁷⁾

1) V sobotu se předčítávalo v synagogách z Písma sv. a každý, kdo měl potřebné k tomu vědomosti, mohl na výzvu představeného synagogy vykládati Písmo. Četlo se stoje.

2) Knihy byly psány na listech pergamenu.

3) Prozřetelností Boží nalézá Kristus Pán toto místo mesiánské (z Is. 61, 1—2), aby se židům zjevil jako

slíbený Mesiáš. Jako králové, proroci a kněží k úřadu svému bývali pomazáni, tak Mesiáš jest ve vyšším smyslu »Pomazaným« pro spojení své lidské přirozenosti s božstvím a pro plnost milosti. »Zajatými« rozumějí se ti, kdož jsou v bludu a hříchu. K »milostivému létu« židovskému, v kterém bývali vězňové propuštění a v kterém každý zase dostával svůj majetek, přirovnává se doba mesiánská.

4) Nazaretští mohli ze slov Kristových poznati jeho nebeské poslání, ale neuvěří, nýbrž vyslovují svoji pochybnost a chtějí viděti nejprve nějaký neobyčejný div.

5) Kristus Pán vyjadřuje tu myšlenky Nazaretských, které prohlédl: Jako se žádává od lékaře, aby své umění dokázal nejprve na sobě, tak vy nechcete mi uvěřiti, až bych neobyčejnými skutky i v otčině prokázal své poslání. Ukazuje jim pak na příkladech z Písma sv., že nemají nikterak nároků, aby se u nich děly divy Boží, ano, že Bůh může pro jejich pýchu a nevěru místo nich vyvoliti pohany.

6) Rozhněvali se, že jim vytkl jejich pýchu a nevěru.

7) T. j. beze strachu a bez chvatu, volným krokem, odchází od nich. Neudělal se neviditelným, jak někteří vykladači mysleli, nýbrž ohromil rozzuřené protivníky svou velebností.

Rozjímání 11.

1. průprava: Představme si Krista Pána, jak učí slovy libými, ale plnými autority.

2. průprava: Prosme za milost, abychom zase lépe jeho velebnost poznali a v jeho apoštolátě ho následovali.

1. Ačkoliv poslání Spasitelovo bylo všeobecné a ačkoliv věděl, že jeho krajané ho zneuznají, přece přišel také do svého rodiště Nazareta kázat evangelium. Chtěl tak ukázati vděčnost k těm, od nichž přijal v dět-

ství a jinošství mnohé dobrodiní. Neužívá k hlásání evangelia mimořádných cest a způsobů, nýbrž používá obyčejné sobotní četby Písma sv., aby svoje božské poslání prohlásil. Dvě věci vyznačují podle zprávy evangelistovy učení Kristovo v synagoze; mluvil slovy »libými«, ale vystupoval zároveň s velikou autoritou. Taková byla jeho autorita, že se nepřátelé neodvážili naň sáhnouti a že mohl bez úrazu projíti jich středem.

a) Kněz, jehož cílem má býti intenzivní apoštolát, nemůže se věnovati svému rodišti; ale ukázati nějakým způsobem zvláštní vděčnost svému rodišti a svým rodákům, nejenom mu není zakázáno, nýbrž naopak je to ušlechtilá ctnost a povinnost.

b) Mluví se někdy o potřebě mimořádných cest v nynější pastoraci. Jistě jest třeba přizpůsobovati prostředky duchovní správy poměrům a požadavkům časovým. Ale základem zůstane přece pravidelný nedělní výklad slova Božího a katechisování.

c) V obou věcech, které vyznačovaly kázání Kristovo, má kněz Spasitele napodobovati: »mluvíti libými slovy«, býti laskavým a přívětivým v rozmluvách, přitahovati milou a láskyplnou mluvou v kázáních; ale vystupovati též s autoritou jako ten, kdo stojí na místě Božím.

d) Takový způsob vystupování umlčí nepřátele, a takový kněz také pak i při nástrahách a útocích »projde prostředkem jich a bude se ubíratí odtud«.

2. Uvažujme jednotlivá slova mesiánského proroctví Isaiášova, abychom se povzbudili v úctě a lásce k božskému Spasiteli, ale obraťme je také na sebe, abychom poznali, jací máme býti. Neboť kněz musí býti obrazem svého božského Mistra.

a) Na Krista Pána sestoupil Duch sv. zvláštním viditelným způsobem při křtu svatém na důkaz jeho božského poslání a neobyčejného omilostnění. Vzpomeňme si, že i nám byl dán zvláštní mírou Duch sv., vzpomeňme si na slova při ordinaci : »Accipe Spiritum Sanctum«. Tato vzpomínka nám bude posílou při obtížích, ale i výstrahou, abychom vlastní vinou milosti Ducha sv. nikdy nepozbyli.

b) Kristus Pán byl »Pomazaným« ve smyslu zcela mimořádném a vyšším : bylať jeho lidská přirozenost spojena hypostasně s božstvím a byla v něm plnost všech milostí. Ale »unctus Domini« jest každý z nás ; vzpomeňme si často, že naše ruce byly sv. olejem pomazány a že jsou určeny k žehnání a k službě Boží, nikdy ne k hříchu.

c) Kristus Pán byl poslán pro všechny lidi celého světa a všech věků ; ale především měl pomáhati chudým, těšiti nešťastné, zachraňovati hříšníky. A tak péče duchovního správce musí se na prvním místě odnáseti k chudým, nemocným, nešťastným, hříšníkům.

d) Největší útěchu, kterou můžeme ubohému lidstvu dátí, jest neomylné příslibení, že po tomto životě přijde »den odplaty«. Svůdcové mu slíbují ráj na světě, ale dátí mu ho nemohou. My nemůžeme mu zde ráj slibovati, poněvadž bychom lhali a klamali ho, ale s naprostou jistotou mu můžeme slíbiti odplatu věčnou. Když věrně Bohu slouží, aby si jí zasloužilo, bude míti požehnání již na zemi.

3. Nazaretští jsou obrazem těch, kdo z lehkomyšlností a z pýchy milostí Boží opovrhují. Nechtějí uznati než to, co vidí přirozenýma očima, že totiž Ježíš jest syn Josefův ; v své pýše se domnívají, že musí Kristus u nich zvláštní divy činiti ; pak teprve chtějí mu uvěřiti.

Když jím Ježíš řekne pravdu, velice se rozhněvají a sahají k násilí. A právě proto se i u nich uskuteční to, co se tak často opakuje v řadě milostí Boží: milost těm, kterým se nabízela na prvním místě, bývá vzata a jiným, vděčnějším, dána.

a) Zde vidíme, co bývá hlavní příčinou, proč někdo s milostí nepůsobí, nebo proč se mu hojnější milostí nedostává, takže se neobráti nebo nepokračuje. Je to pýcha. Každý z nás má něco z této pýchy, i musíme se v rozjímání důkladně zpytovat, kde nám co třeba napraviti.

b) Ptejme se též, zdali se někdy nad slovem, poznámkou nerozhořčujeme jenom snad proto, že nám někdo řekl pravdu, za kterou bychom měli býti vděční.

c) Velmi smutné by bylo, kdyby snad i o nás kněží mělo platiti, že nám pro skrytou pýchu nebo lhostejnost byly hojnější milosti vzaty a dány obyčejným věřícím, za milost vděčnějším.

IX. Ježíš povolává učedníky k stálému následování a působí zázraky v Kafarnaum.

(Mt. 4, 13—16, 18—22; Mk. 1, 16—28;
Lk. 4, 31—37.)

Opustiv Nazaret, přišel a bydlel Kristus v Kafarnaum přímořském v končinách zabulonských a neftalímských, aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka Isaiáše slovy:¹⁾ »Země zabulonská a země neftalímská při moři, Zajordánsko, Galilea pohanská, lid, který seděl ve tmě, užířel světlo veliké a těm, kteří seděli v krajině smrtného stínu, vzešlo světlo.«

Jda pak podle moře galilejského, spatřil dva bratry, Šimona, který sluje Petr, a bratra jeho Ondřeje, aní pouštějí síť do moře; neboť byli rybáři. I řekl jim Ježíš: »Pojďte za mnou, a učiním, abyste byli rybáři lidí.« A oni hned zanechavše sítě, šli za ním.²⁾

A popošed odtud maličko, spatřil jiné dva bratry, Jakuba syna Zebedeova a Jana, bratra jeho na lodi se Zebedeem, otcem jejich, jak spravují síť své. A hned je povolal. A oni, nechavše lodí a otce svého na lodi s nájemníky, šli za ním.

I přišel do Kafarnaum; a hned v sobotu vstoupiv do synagogy, učil je tam. A žaslí nad jeho učením, neboť řeč jeho byla mocná. Učilt' je jako moc maje, a ne jako zákonící.

A byl pak v synagoze člověk, který měl ducha nečistého.³⁾ Ten zvolal hlasem velikým, řka: »Ha, co tobě do nás, Ježíši Nazaretský?⁴⁾ Přišel jsi nás zahubit? Vím, kdo jsi: Světec Boží!«⁵⁾ I přikázal mu Ježíš, řka: »Umlkni a vyjdi z člověka.« A duch nečistý zalomcovav jím a vrhnuv jej doprostřed, vzkříkl hlasem velikým a vyšel z něho, nic mu neuškodiv.⁶⁾

I padl úžas na všechny a divili se, takže se tázali navzájem, řkouce: »Co jest to, jaké jest to nové učení a slovo? Neboť s mocí rozkazuje i duchům nečistým, a poslouchají ho a vycházejí.« I rozcházela se pověst o něm po všem místě té krajiny galilejské.

1) Evangelista cituje Is. 9, 1—2 s vynecháním několika slov. Galileou pohanskou se rozumí vrchní Galilea, hraničící se Syrií a Fenícií. V »smrtném stínu« sídlí

nebo dlí pohané a hříšníci, poněvadž nevěra a hřích vedou k věčné smrti.

2) Apoštolé už dříve poznali Krista Pána (jak vypráví Jan 1, 37 dd), nyní je však povolává, aby ho stále následovali. Událost zde vypravovaná jest podle některých tatáž, kterou vypráví Lukáš (5, 1 dd); podle jiných, k jejichž mínění se přidáváme, jedná se o dvě různé události.

3) Ducha, který ho k nečistotě sváděl.

4) Mluví i jménem jiných zlých duchů, volá velikým hlasem z bázně a hněvu proti Ježíši.

5) Jménem »Světec Boží« (ὁ ἅγιος) vyznává ďábel, že Kristus jest Mesiáš a Syn Boží.

6) Mocí Kristovou se stalo, že posedlý člověk, byv násilně k zemi stržen, nedošel úrazu.

Rozjímání 12.

Pán Ježíš hlásá světlo evangelia a vyhání ducha nečistoty.

1. průprava: Vizme božského Mistra, jak mluví s velikou autoritou, takže všichni žasnou.

2. průprava: Prosme za milost, abychom s podobnou autoritou a pevností hlásali slovo Boží.

1. Velmi pravdivě a případně se praví o těch, kteří nemají víry nebo žijí v hříších, že »sedí v stínu smrti«. Věčná smrt už vrhá svoje stíny do jejich života, takže nemohou býti vpravdě šťastní. A velmi vhodně a pravdivě nazývá se pravda Kristova světlem, proti němuž je všecko přirozené vědění a poznání jen slabým stínem. V jistém smyslu »sedí v smrtném stínu« i ti, kteří nepoužívají dosti milostí jim skýtaných k životu dokonalému a tak nemají dosti světla a tepla nadpřirozeného života. Vidíme v tomto tajemství, o němž rozjímáme, jak

Bůh v své prozřetelnosti a moudrosti světlo víry a milosti podivuhodně rozděluje: Nazaretským, rodákům Kristovým, kteří nabízenou milost odmítli, světlo evangelia jest odňato a přináší se polopohanským kmenům, jak to prorok předpověděl.

a) Snad jsme někdy sklíčení, anebo bouří v nás hněv, když vidíme, jak nevěrecká inteligence Církví a učením Kristovým pohrdá, nám se vysmívá a zdánlivě svou vědou triumfuje. A přece jsou takoví lidé politování hodní. Sedí vskutku »ve stínu smrti« a duch i srdce jejich nemá světla jediné pravého a oblažujícího.

b) Musíme si snad přiznati, že sami máme ještě málo nadpřirozeného světla a tepla, že jsme málo vnikli v tajemství Boží a na všechno se díváme ještě příliš pozemsky. Hleďme si horlivým denním rozjímáním, vroucí modlitbou, dokonalým životem získati mnoho tohoto nadpřirozeného světla a každý stín z duše stále více vypuzovati.

c) Bůh v nekonečné dobrotě a nevyzpytatelném milosrdenství udělil světlo pravé víry našemu národu, kterého se tolika jiným národům nedostalo. Neustávejme mu za to děkovati, ale neustávejme též lid náš vybízeti, aby se vděčností a životem podle evangelia stal tohoto dobrodíní hodným; aby snad pro jeho netečnost milost tato nebyla mu vzata a jiným dána.

2. Píše evangelista, že Kristus Pán přišed do Kafarna, »hned« počal učití; neztrácel ani okamžiku zbytečnými věcmi, nehoví odpočinku, nýbrž ihned se dává do díla, které mu Otcem bylo svěřeno. Co v jeho kázání největším dojmem působilo na posluchače, a co evangelista s důrazem vyznačuje, jest neobyčejná a pevná autorita, s kterou mluvil. Zjevená pravda neopírá se o lidské důkazy, nýbrž o nekonečnou a naprosto neomylnou auto-

ritu Boží. Neobyčejná moc a autorita Páně se jeví také proti nečistému duchu. Jedním slovem, ano již svou přítomností podlamuje moc ducha nečistoty. Uvažujme, v čem bychom mohli nebo měli božského Mistra napodobovati.

a) »Ihned« máme počítí dílo, které nám povinnost ukládá. Bez ztráty času a zbytečného otálení počítí práci na novém působišti; a také každého dne hned první hodiny ranní věnovatí vážné práci, nemařítí čas zbytečnými rozhovory a četbou denních listů, která má býti spíše zotavením po práci.

b) Někdy nemáme dosti úspěchu proto, že odůvodňujeme pravdu Boží příliš přirozenými důvody. Vlastním úkolem našim není dokazovatí věčné pravdy, nýbrž jako vyslanci Boží hlásatí je s plnou autoritou, již se rozum lidský musí podrobití. K tomu je ovšem třeba, abychom zjevené pravdy sami skalopevně pro nekonečnou autoritu Boží věřili.

c) Bude-li celý náš život na této nezlomné víře založen, budeme i my mítí moc proti duchu nečistému. Dokonalý a svatý kněz už celým svým zjevem a každým slovem jest protestem proti nečistému hříchu a zasévá lásku k čistotě v srdce.

3. Právě na posedlém, o němž evangelium vypráví, pozorujeme zlobu a smutné následky nečistoty. »Co tobě do nás, Ježíši.« Tam, kde vládne nečistota, nemůže býti spojení a přátelství s Ježíšem. Nečistý duch lomcuje s posedlým ubožákem a vrhá ho na zem; žádný hřích tak nezotročuje a neolupuje o svobodu, jako nečistota. Zlý duch křičí velickým a děsným hlasem; i zevnější nevázanost a podléhání hněvivosti bývají znaky a následky tohoto hříchu. Ale jediné slovo Ježíšovo stačí na zdolání moci zlého ducha,

a) Jak smutné by bylo, kdyby o knězi mělo platit : »Co tobě do nás, Ježíši,« kdyby pro svůj hřích nebo hříšný zvyk nemohl mítí spojení a přátelství s Ježíšem, jehož má hlásat. Jak se musíme bedlivě vystříhati všeho, co by k takovému děsnému stavu vésti mohlo !

b) Uvažujme podle tohoto tajemství něco o následcích nečistého hříchu : jak člověka zotročuje, jak ho činí nevázaným, jak takový ubožák podléhá pak i ostatním vášním, zvláště malomocnému hněvu.

c) Vidíme však také prostředek proti úkladům zlého ducha. Jedno slovo Ježíšovo ho zapuzuje. Jméno »Ježíš«, znamení kříže, pohled na krucifix, zvláště časté spojení a obcování s Ježíšem při sv. přijímání, adoraci, rozjímání bude nám bezpečnou ochranou.

Rozjímání 13.

Pán Ježíš povolává první apoštoly k stálému následování.

1. *průprava : Pohleďme na apoštoly, jak ihned, všeho zanechavše, následují Krista Pána.*

2. *průprava : Vyprosme si milost, abychom s podobnou ochotou Krista Pána následovali.*

1. Uvažujme, kdo jest ten, jenž volá apoštoly, koho povolává k své službě, jakým způsobem a kdy je povolává. Jest to Kristus Pán, kterému jest dána veškerá moc na zemi i na nebi, ale jehož srdce jest plné nepochopitelné lásky. Volá prosté muže z lidu, ale muže pracovité a bedlivé v konání povinností, volá vždy dva bratry. Volání jeho je milé, plné lásky, ale hlas jeho je rozhodný a pevný. Volá je, když je byl dříve již na svou službu připravil a pro ní nadchl, ale nyní je volá zne-

nadání uprostřed pílne práce rybářské. Povolání toto je obrazem milosti Kristovy, kterou volá některé, buď již za mládí nebo i později, ze stavu kněžského ve světě k dokonalému životu řádovému nebo misijnímu; ale lze je též obrátiti na povolání ke kněžství vůbec.

a) Ten, který nás povolal a jemuž sloužíme, je nejvyšší Pán, a není větší cti, než býti jeho služebníkem. Při tom není jiného Srdce, které by nás tak mílovalo jako Srdce Mistra, jemuž jsme se odevzdali.

b) Neobávejme se, že se snad proto nelíbíme svému Pánu, poněvadž síly a vlohy naše jsou slabé; vyvolujeť si Kristus Pán k své službě a často i k velikým dílům právě to, co je slabé a prosté. Ale žádá horlivost, chce, abychom byli muži práce, kteří svědomitě konají vše, co vůle Boží káže.

c) Tím, že Kristus Pán do řad prvních učedníků povolává vždy po dvou bratřích, naznačuje, že ti, kteří na vinici jeho pracují, mají se vzájemně pokládati za bratry a jako bratři se mílovati. Bratrská láska mezi kněžími je mohutnou apologií víry Kristovy a velmi pomáhá účinnému apoštolskému působení.

d) To jest způsob, jímž Kristus k následování sebe volává: nejprve menšími milostmi a jemnými výzvami srdce lidské od světa oddaluje a k sobě přitahuje, pak někdy mocným a pevným hlasem, ale zároveň hlasem plným lásky a dobroty k sobě rozhodně volá; snad právě tehdy, když jsme zcela starostmi anebo roztržitostmi tohoto světa zaměstnáni. Nepřeslechl jsem snad někdy hlasu Mistrova, volajícího mne k lepšímu životu?

2. K čemu volá Kristus Pán apoštoly nebo čeho od nich žádá? Chce, aby byli rybáři lidí. Rybáři nemohou klidně vyčkávati, až ryby samy k nim přijdou, musí vyhledávati místa, kde se zdržují, musí různými prostředky

a nástroji je lovití; třeba někdy tvrdé a namahavé práce, třeba obětovati mnohdy i noční klid a odpočinek. K této apoštolské činnosti žádá Kristus Pán jako první oběť, aby jeho učedníci opustili velkomyslně všechno, co ve světě měli — nejenom hmotné věci a majetek, loď a síť, nýbrž také osoby jim velmi milé a blízké, i vlastního otce.

a) Nezapomínejme, že úkolem naším je, býti rybáři duší. Nelze nám tedy klidně čekat, až lidé přijdou, nýbrž třeba jich vyhledávat, třeba hledat příležitosti, kde bychom mohli někoho pro Krista získatí. Nesmíme se spokojit tím, že udržujeme v dobrém ty, kteří už věří a Bohu slouží, nýbrž máme ke Kristu přiváděti i ty, kteří jsou mimo tábor Kristův. Jako rybáři užívají různých prostředků a nástrojů, musíme i my prostředky pastorence místům a osobám přizpůsobovati. Třeba konečně i tvrdé a namahavé práce; i my musíme někdy odpočinek obětovati.

b) Od toho, koho volá k dokonalému životu řádovému, žádá Kristus Pán v plném smyslu odloučení od rodiny a chudobu. Apoštolskou chudobu musí zachovávat i od rodiny se musí odloučiti i kněz ve světě žijící. To, co mu snad zbude po nutných výdajích, aby stavu svému přiměřeně žítí mohl, náleží na prvním místě Církvi a chudým; kněz nenáleží již rodině, jeho láska k pokrevným příbuzným a k rodičům samým musí býti zcela podřízena apoštolskému cíli.

3. Co dává Pán těm, které k své službě povolal a od kterých tyto oběti žádá? Dostává se jim vzácné milosti, býti v nejbližší jeho blízkosti. Jména jejich jsou slavnější a úcta jejich větší než jména a sláva nejproslulejších králů, vojevůdců, učenců. V nebi budou seděti na dvanácti trůnech vedle trůnu věčného Soudce Ježíše

Krista. Nebude-li toto všecko i naší odplatou, vytrváme-li ve věrné službě Kristově?

a) Máme velíkou milost, že můžeme žítí v bezprostřední blízkosti Kristově a tak důvěrně s ním obcovati; za tuto milost nemůžeme dosti děkovati.

b) Jména naše budou zapsána zlatým písmem v análech Církve a v srdcích těch, pro něž jsme pracovali; v nebi, jak doufáme, budeme blízko svého věčného Krále a Pána.

X. Ježíš uzdravuje tchyni Petrovu a jiné nemocné a uchyluje se k modlitbě.

(Mt. 8, 14—17, 23, 24; Mk. 1, 29—39;
Lk. 4, 38—44.)

A hned Ježíš, povstav a vyšed ze synagogy, vstoupil do domu Šimonova a Ondřejova s Jakubem a Janem. Spatřil pak tchyni Šimonovu, která ležela stížena jsouc velíkou zimnicí.¹⁾ A hned mu o ní pověděli a prosili ho za ní. A on přistoupiv a postaviv se nad ní,²⁾ přikázal zimnicí, a ujav jí za ruku, pozdvíhl ji. A hned přestala u ní zimnice. A ona hned vstala a posluhovala jím.³⁾

Když pak nastal večer a slunce zapadlo,⁴⁾ všickni, kdož měli nemocné rozličnými neduhy, přinášeli k němu nemocné a mnoho posedlých. A celé město shromáždilo se u dveří.⁵⁾ On pak vzkládaje ruce na jednoho každého z nich, uzdravoval všechny, kteří byli nemocní a vymítl mnoho duchů zlých slovem, aby se naplnilo, co bylo pověděno od Isaiáše proroka slovy: »On přijal mdloby naše a nesl neduhy naše.«⁶⁾ Vycházeli

pak od mnohých duchové zlí, křičíce a volající: »Ty jsi Syn Boží!« Ale on hroze, nedopouštěl jim mluvití, poněvadž ho znali a věděli, že jest Kristus.⁷⁾

A na úsvitě záhy z rána, vstav vyšel a odebral se na místo pusté a modlil se tam. A zástupové hledali ho a přišel za ním Petr a ti, kteří byli s ním. A když ho našli, řekli k němu: »Všichni tě hledají.« A přišli až k němu a zdržovali jej, aby neodcházel od nich. Ale on řekl jim: »Také jiným městům musím zvěstovati království Boží. Pojďme do okolních městeček, abych kázal i tam; neboť k tomu jsem byl poslán a přišel jsem.

I kázal v jejich synagogách po celé Galileji, uče v synagogách jejich a hlásaje evangelium o království a uzdravuje všecku nemoc a všeliký neduh v lidu. A roznesla se o něm pověst do celé Syrie. A přinesli mu všechny, kteří se měli zle, různými nemocemi a mukami⁸⁾ stížené a posedlé i náměsíčníky a ochrnlé. A uzdravil je.

1) »Magnis febris«, podotýká sv. Lukáš, lékař, podle tehdejšího názvosloví lékařského, dělicí zimnicí ve velikou (nebezpečnou) a malou.

2) T. j. naklonil se nad ní.

3) Je to znamení, že uzdravení bylo okamžité a úplné, tedy zázračné.

4) Teprve k večeru přinášejí nemocné, poněvadž za dne v sobotu neměli za dovoleno uzdravovati nemocné.

5) Podle kontextu u dveří domu Petrova.

6) Is. 53, 4.

7) Nechtěl se ještě Kristus zjevit jako Mesiáš zástupům, kteří čekali Mesiáše pozemského, aby se snad nebouřili. Z téže příčiny se odebírá druhého dne časně z rána na osamělé místo.

8) Muky (tormenta, βάσανοι) jsou buď poranění, nebo následky těžkých nemocí; anebo tu evangelista užívá různých jmen (nemoc, neduh, muka) jenom proto, aby naznačil, že Kristus Pán všechny druhy nemocí uzdravoval.

Rozjímání 14.

1. průprava: Pohledme na Krista Pána, jak ne-unavně, apoštolsky pracuje a pak se vroucně modlí.

2. průprava: Vyprosme si milost, abychom jeho horlivost v apoštolské činnosti a jeho vroucnost v modlitbě napodobovali.

1. Kolik lidské bídy, kolik tělesných a duševních nemocí jenom na tomto malém kousku země! Kolik neštěstí, nemocí, zármutku jest i nyní na tomto světě, vpravdě slzavém údolí. Jakou soustrastí bylo naplněno srdce božského Místra, který všechny, i nejtajnější bolesti lidské znal. Upřímnou soustrast s bolestmi lidskými musí mít i kněz, který chce Krista Pána následovati. Musí sám podle možností pomáhati, ale především se též utíkat k prostředku, jehož užili příbuzní těžce nemocné tchyně Petrovy: k prosebné modlitbě. Vidíme v tomto tajemství, jakou moc a sílu má úpěnlivá a důvěryplná modlitba prosebná. Vidíme, jak Kristus Pán především a na prvním místě pomáhá těm, kteří jsou mu důvěrně oddáni a pro něho pracují. Příklad uzdravené ženy učí nás vděčností, kterou ukazuje, přísluhujíc hned Pánu Ježíši.

a) Vzpomeňme si na velikou bídu a na tolik neštěstí a utrpení lidstva, když jsme pokoušení k nějaké lehkomyšlnosti. Zachovejme si vždy hlubokou a účinnou soustrast s trpícími a číňme pro ně, co je v naší moci.

b) Především pak neobávejme se za tyto pozemské potřeby s úplnou důvěrou se modliti. Když Kristus Pán na prosby příbuzných a učedníků dokonce velkým zázrakem uzdravil tchyni Petrovu, jistě ani nás neoslyší.

c) Když slíbil všem, že vyslyší jejich modlitby, budou-li pokorné, zbožné, plné důvěry, a bude-li věc, o niž prosí, dobrá, slyší jistě prosby těch, kteří se jeho službě věnovali a důvěrně s ním obcují.

d) Ovšem nesmíme zapomínati na díkůvzdání a vděčnost, byli-li jsme vyslyšení, a hledme se po příkladu této uzdravené ženy větší horlivostí ve službě Boží odměniti.

2. Připojme se v duchu k zástupům, které před domem Petrovým čekají a vízme, jak božský Spasitel v své nesmírné lásce a nekonečné trpělivosti neléčí nemocných jediným slovem nebo pokynem, nýbrž ke každému zvlášť přistupuje, na každého ruku klade a každého nějakým slovem těší nebo povzbuzuje. Toto vzkládání rukou je předobrazem sv. svátostí, které Kristus Pán později ustanovil. Můžeme s vděčností vzpomínati, jak i na nás biskup jménem Kristovým vzkládal ruce při sv. břimování a zvláště při svěcení na kněžství. Můžeme myslet na svátost posledního pomazání a na všechna kněžská žehnání, která sami věřícím udělujeme.

a) Jaký vzácný příklad pro kněze, aby se staral o každého zvláště, tak, jakoby jen na něho mysletí a oň pečovatí měl, aby každého nějakým slovem potěšil a neztrácel trpělivostí, když mnoho lidí na jeho službu nebo útěchu čeká.

b) Poděkujme z celého srdce za milost, přijatou ve svátosti břimování a zvláště ve svátosti kněžství. Jak jsme posud působili s těmito vzácnými milostmi? Jak jsme byli věrni svému slibu při břimování danému, že

budeme víry Kristovy hájit, a své povinnosti při svěcení převzaté : Kristu a Církvi ze všech sil sloužiti?

c) Prosme za milost, abychom jednou při vědomí a s velikou zbožností přijmouti mohli svátost posledního pomazání. Přemýšlejme, s jakou vroucností udělujeme sv. pomazání a žehnáme, jak svatými a čistými zachováváme ruce, které k takovým velebným úkonům jsou určeny.

3. Tolíkeré zázraky, které Pán Ježíš činí, zjednávají mu velikou slávu a úctu v lidu a pověst o něm se daleko rozšiřuje. »Všichni tě hledají.« Ale Kristus Pán nechce této slávy a proto se těmito lidem ani nezjevuje jako Mesiáš, aby ho snad nevyhlásili za světského krále. Aby unikl ctí, utíká se do samoty k modlitbě. Časně zrána vstává k modlitbě a vyhledává k ní osamělé místo, aby ji konal co nejsebraněji.

a) Na kněze horlivě pracujícího může dolehnouti pokušení ctižádosti a touha po popularitě. »Všichni tě hledají.« Hudba těchto svůdných slov může se mu státi nebezpečným úskalím. Třeba mu po příkladu Mistrově unikati poctám, nemluvíti o svých zásluhách a pracích, milovati skrytost a samotu, utíkati se k modlitbě.

b) Kristus Pán po namáhavé, až do pozdní noci trvající práci, věnuje se velmi časně zrána modlitbě. Koná ji na osamělém místě, aby byla co nejklidnější a nejsebranější. Vstáváme přesně a časně? Věnujeme první doby ranní sebrané a vroucí modlitbě? Nemodlíme se breviář na místech, kde je mnoho příležitostí k roztržitostem?

XI. Kristus Pán učí z loďky Petrovy.¹⁾

(Lk. 5, 1—11.)

I stalo se, když zástupové na něho naléhali, aby slyšeli slovo Boží, on stál podle jezera Genezaretského. A uzřel dvě lodi, stojící vedle jezera, rybáři pak vystoupivše z nich vypírali sítě. Vstoupiv tedy na jednu loď, která patřila Šimonovi,²⁾ žádal ho, aby odrazil maličko od země. A posadiv se, učil z lodí zástupy.

Když pak přestal mluvití, řekl Šimonovi: »Za-
jed' na hlubinu a rozestřete sítě své k lovení.«
A Šimon odpovídaje řekl jemu: »Mistře, po celou
noc pracovavše nic jsme nechytili, ale k slovu
tvému rozestřu síť.« A když to učinili, zahrnuli
veliké množství ryb a síť jejích se trhala.³⁾ I poky-
nuli svým druhům, kteří byli na jiné lodi, aby
přišli a jím pomohli. I přišli a naplnili obě lodi,
takže se téměř potopovaly.

Uzřev to Šimon Petr, padl k nohám Ježíšo-
vým a řekl: »Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem
člověk hříšný.«⁴⁾ Úžas totiž pojal ho a všechny kteří
byli s ním, nad lovem ryb, ježž měli. Taktéž i Ja-
kuba a Jana, syny Zebedeovy, kteří byli společ-
níky Šimonovými. I řekl Ježíš Šimonovi: »Neboj
se, od tohoto času budeš lidí lovití.« A přirazivše
lodi k zemi, opustili všecko a šli za ním.⁵⁾

1) Po sv. Augustinu a sv. Tomáši Akv. mnozí vy-
kladači (Maldonat, Calmet, Patrizi) tuto událost rozli-
šují od povolání apoštolů, o němž píše Mt. 4, 19 a Mk.
1, 16; hlavně proto, že mnohé vypravované okolnosti
a údaje se liší. Jiní však (Cornelius a Lapide, Cornely,
Fillion, Knabenbauer) mají za to, že se dá obojí vypra-

vování srovnati. Jeden evangelista vytkl tu, druhý onu okolnost téže události. Bylo by podivné, praví, že by apoštolové, podle Mt. a Mk. dříve už k stálému následování povolání, nebyli Krista zcela následovali, nýbrž museli býti ještě jednou voláni. Pro svoje rozjímání přidržíme se však prvního mínění a konáme o události této zvláštní rozjímání.

2) Sv. Otcové a exegetové vidí v tom, že Kristus Pán učí z lodičky Petrovy, že Petr má tak hojný rybolov a druzí mu pomáhati musí, obraz sv. Církve Petrem a nástupci jeho řízené.

3) T. j. počala se trhati.

4) Je ohromen velebností Ježíšovou a má se za nehodna, býti mu na blízku.

5) Ti, kteří toto povolání od Mt. a Mk. vyprávěně rozlišují, kladou důraz na to, že podle Mt. a Mk. apoštolové se sice ke stálému následování Krista Pána rozhodli, ale přece ještě všechno neopustili, nyní pak všeho pro Krista se vzdali.

Rozjímání 15.

1. průprava: Představme si Spasitele, jak učí z lodičky Petrovy.

2. průprava: Modleme se za velikou oddanost a lásku k sv. Církvi a sv. Otcí, za důvěru a horlivost v apoštolátě.

1. Trojím způsobem vyznamenává božský Spasitel sv. Petra. Nejprve, že si vyvoluje jeho lodičku, aby z ní učil zástupy. Pak, že se právě jeho rybolovu dostává zázračné pomoci Kristovy, takže nesmírné množství ryb uloví. Konečně, že druzí učedníci musejí Petrovi při rybolovu pomáhati. Po návodu sv. Otců můžeme všechno to rozumětí o Církvi Kristově a vyvoditi z toho důsledky pro sebe.

a) I nyní Kristus Pán učí toliko z lodičky Petrovy. Církvi své svěřil svoje učení a dal prostředky spásy. Nikdo nemůže a nesmí tedy hledat pravdu a spásu v jiné náboženské společnosti, nebo říkat, že se chce dáti učit a řídit přímo od Krista bez Církve. Mohou sice ti, kteří bez viny jsou mimo Církev, býti spaseni, ale i oni se spasí toliko skrze Církev Kristovu tím, že si aspoň všeobecně (implicite) žádají, použití všech prostředků, které Kristus k spáse ustanovil. Děkujeme v rozjímání vroucně za milost, že jsme údy a sluhy této Církve, a přislíbme jí a její viditelné hlavě znovu věrnost a lásku.

b) Právě při Petrově rybolovu Kristus Pán tak zázračně pomáhá. Tak právě apoštolská díla, která sv. Otec sám v Církvi podniká, anebo o něž se zvláště zajímá, mají zvláštní požehnání. Čím úžeji jsme spojeni se sv. Otcem a oddáni apoštolskému Stolci, tím více i naše podniky a práce budou požehnány.

c) Myšlenka, že jsme pomocníky sv. Otce, že také pro něho pracujeme, bude jistě novou pohnutkou důvěry a horlivosti v našem apoštolátě.

2. Jak kázání Krista Pána u jezera Genezaretského, tak zázračný rybolov jsou obrazem apoštolátu a můžeme se z nich mnohému naučiti. Kristus Pán žádá Petra, aby mu zapůjčil lodičku a tak mu byl při apoštolátě nápomocen. Všemohoucí Pán nebe i země, který všechno může jediným pokynem své vůle, chce v díle spásy užívatí nástrojů lidských a dokonce o to jemně a pokorně prosí. Petr a druhové jeho celou noc pracují a ničeho neuloví, jediné slovo Ježíšovo však přináší neobyčejné požehnání. A to proto, že Petr přes naprostý celonoční neúspěch neztrácí důvěry, nýbrž mužně a poslušně se slovy: »K slovu Tvému, Pane, rozestřu síť«, vrhá síť do moře.

Kristus Pán káže Petrovi : »Zajeď na hlubínu.« Nemá loviti jen na povrchu vody nebo na mělčině, nýbrž hluboko sítě své zapustiti.

a) Kristus Pán, který je také Pánem a Králem všech srdcí lidských, mohl by jediným pokynem vůle a jedinou účinnou milostí k sobě přitáhnouti duši lidskou a k dokonalosti ji povznést. Ale chce, abychom my mu v tom pomáhali. Ano, i nás o to pokorně prosí a jemně žádá. Jaká jest to čest, jaká útěcha : božský Mistr nás žádá, abychom v jeho apoštolském díle působili spolu ! Jak nás to musí k horlivosti v jeho službě povzbuditi !

b) Nezakusili jsme často něco podobného jako Petr ? Nejenom po jednu noc, nýbrž snad po dlouhé týdny, měsíce a léta jsme pracovali bezvýsledně, poněvadž scházelo požehnání Boží, jehož jsme si dosti nevyprosovali. Ale když Bůh pomáhal a žehnal, dosáhli jsme nečekaných výsledků.

c) Proto ani po dlouhé době zdánlivého nebo skutečného neúspěchu neztrácejme myslí, ale znovu zapustíme sítě s důvěryplným a pokorným slovem : »K slovu Tvému, Pane, rozestřu sítě.«

d) Jedna z příčin, že činnost naše v duchovní správě není dosti úspěšná, jest též, že »nezajíždíme dosti na hlubínu«. Nesmíme se spokojovati jakousi povrchností a všedností. Musíme použítí někdy i mimořádných prostředků, musíme hleděti vniknouti hlouběji v srdce lidská a vésti je nejenom k spáse, nýbrž i k dokonalosti.

3. Rozjímané tajemství nás poučuje ještě o dvou podmínkách, které Pán Ježíš žádá na svých apoštolech. Jest to veliká pokora a velkodušnost. Vzácný příklad upřímné pokory dává nám sv. Petr. Vrhá se na kolena před Kristem Pánem se slovy : »Odejdi ode mne, Pane, nebo jsem člověk hříšný.« Vyznává veřejně svoje hříchy

a má se za nehodna, dlítí v blízkosti Spasitelově. Všichni apoštolové dávají příklad velkodušností; neboť opouštějí všecko a jdou za Ježíšem.

a) O takovou pokoru musíme se častějším rozjímáním o své slabosti, závislosti a hříšnosti snažiti a za ní musíme se modliti. Musíme si nejenom sami svoje viny přiznávatí a upřímně je vyznávatí, ale s pokorou přijímatí i to, když druzí nás na chyby upozorní. Musíme se mítí za nehodny, že smíme býti tak blízko u Ježíše a pro něho pracovati.

b) Od kněží neřeholních nežádá Kristus Pán, aby se skutečně všech věcí pozemských vzdali. Ale mnohého musí se skutečně vzdáti, všeho musí používatí podle vůle Boží a býti ochotni, všechny i nejmilejší osoby a věci opustiti, kdyby to vůle Boží nebo cíl apoštolský žádaly.

XII. Kristus Pán uzdravuje malomocného.

(Mt. 8, 2—4; Mk. 1, 40—45; Lk. 5, 12—16.)

I stalo se, když byl v jednom městě, aj, byl tam muž plný malomocenství,¹⁾ jenž přišel k němu. A uzřev Ježíše, padl na tvář a klaněje se mu prosil ho řka: »Paně, chceš-li, můžeš mě očistiti.«

Ježíš pak, slítovav se nad ním, vztáhl ruku svou a dotknuv se ho řekl: »Chci, buď čist!« A když to pověděl, hned malomocenství odešlo od něho a byl očistěn. A on přikázal mu přísně a odbyl ho²⁾ hned pravě, aby nikomu nepravil. I dí mu: »Viz, abys toho nepravil nikomu; ale jdi, ukaž se kněží³⁾ a obětuj dar za své očistění, jakož byl přikázal Mojžíš, na svědectví jim.«⁴⁾

On však vyšel počal vypravovati a rozhlašovati věc tu. Pověst pak o něm rozšiřovala se vždy více a mnozí zástupové se scházeli, aby ho slyšeli a byli uzdravení od svých nemocí, takže Ježíš nemohl již zjevně vejíti do města, nýbrž zůstal venku na místech pustých a modlil se. Ale přicházeli k němu odevšad.

1) Těžká a nakažlivá nemoc malomocenství byla pokládána za trest Bohem poslaný a za nevyléčitelnou. Okamžité její uzdravení bylo tedy jasným svědectvím božského posláni Kristova. Očištění od malomocenství je obrazem očištění od hříchu.

2) V latinském a řeckém textu u Marka jeví se příkaz Kristův ještě přísnějším, »Comminatus est ei« (ἐμβριμησάμενος) »eiecít illum« (ἐξέβαλεν). Příčina tohoto přísného zákazu se vykládá různě; nejpřirozenější výklad je ten, že Kristus Pán nechtěl se davům ještě zjevití jako Mesiáš, aby se nebouřili a jeho za světského krále neprohlašovali.

3) U sv. Marka čteme v latinském textu: »veleknězi«, ale v řeckém originále a u Matouše a Lukáše stojí jenom »knězi«. Podle zákona stačilo, aby se vyléčený ukázal knězi svého bydliště.

4) Teprve smrtí Kristovou přestal vázati zákon Mojžíšův. Podle 3. knihy Mojžíšovy (14, 2 dd) musel se uzdravený z malomocenství knězi ukázati a pak v chrámě oběť přinést.

Rozjímání 16.

1. průprava: Vizme v duchu malomocného u nohou Spasitelových.

2. průprava: Vyprosme si podobnou úctu a důvěru při modlitbě.

1. Malomocenství náleží k nejbolestnějším, nejnebezpečnějším a nejohyznějším nemocem, jimiž ubohé lidstvo bývá navštěvováno. Počíná nepatrnými, na pohled bezvýznamnými skvrnami, které se však stále více šíří, kůži a maso hluboko rozežírají, až se konečně celé tělo stává živořící zříceninou a jen smrt nanejvýš bolestná jest vysvobozením. Tvář a celé tělo jsou nemocí tak zohyžďovány, že pouhý pohled na ubožáka naplňuje odporem. Choroba je také nakažlivá. Proto bývají malomocní oddělováni od lidí; zvláště za časů Kristových byl osud jejích v Palestině nanejvýše smutný; museli žít zcela od světa odloučení v lesních skrýších nebo na osamělých místech. Ode dávna byla tato nemoc a byl osud těchto nešťastníků přirovnáván k těžkému hříchu a jeho následkům. U kněze, žijícího ve světě, jenž si z těžkých hříchů nic nedělá, mohlo by časem pevné přesvědčení o zlobě a neštěstí těžkého hříchu býti zatemněno a odpor proti hříchu oslaben; pak by ovšem také v svých kázáních a napomínáních nemluvil o hříchu s patřičnou silou a rozhodností. Bude proto dobře, abychom zase jednou na tomto děsivém obraze hrozné nemoci o těžkém hříchu a jeho následcích rozjímalí.

a) První krok k hříchu bývá často na pohled nevinný: neopatrný pohled, nepřemožený odpor proti bližnímu. Poddáme-li se, vloudí se hřích v srdce, počne se opakovatí a šířítí, až zaujme všecko naše nitro a vede k neodvratné záhubě.

b) Mnohem více, než tato děsná nemoc zošklivuje tělo a ničí všecku jeho krásu, zohyžďuje těžký hřích duši. Nemáme-li dosti odporu proti hříchu, je to proto, že nemáme dosti pevné víry v tuto pravdu, jinak by nás pouhá myšlenka na těžký hřích musela naplniti hrůzou.

c) Hřích je nakažlivý, hříšník nespokojí se tím, že sám milost ztratil, nýbrž připravuje o ní i druhé. To platí zvláště o kněžském hříchu. I kdyby kněz nesvedl nikoho přímo slovem a příkladem, už celé ovzduší kněze v hříchu žijícího je jedovaté. Jaké to neštěstí : ten, který má duše k Bohu vést, odvádí je od Boha ! Jak se musíme modlití, aby nás Pán Bůh takového neštěstí chránil.

d) Hříšník zůstává ve společnosti lidí ; ale ve skutečnosti se odděluje od obcování spravedlivých ; není jich hoden, a zemře-li v tom stavu, je od nich i od Boha na věky odloučen.

2. V dvou věcech je nám malomocný, prosící Krista Pána o uzdravení a od Mistra uzdravený, krásným příkladem : Nejprve svou velikou uctívostí, s kterou Pána Ježíše za milost uzdravení prosí. »Padl na tvář«, »pokleknuv« nebo »klaněje se« prosil, jak píší evangelisté. Potom neobyčejnou důvěrou, spojenou s naprostou odevzdaností, jak to vyjadřují prostá, ale krásná slova : »Chceš-li, můžeš mne uzdravití.« V jedné věci nejednal však zcela správně. Přes přísný zákaz Kristův rozhlašoval všude svoje uzdravení. Učinil tak ovšem z překypující radosti a vděčnosti, ale přece přestoupil vůli Boží.

a) Tu máme zase příležitost, obnoviti po příkladě tohoto malomocného zevnější uctívost při modlitbách. Volme si pro modlitbu vždy místo a dobu, kde a kdy jsme nejméně vytrhováni, a projevujme i položením těla co největší uctívost. Takový příklad působí účinně na věřící.

b) »Domine, si vis.« Těmito slovy můžeme i my nejlépe při modlitbě svoji důvěru a odevzdanost vyjádřiti. »Pane, chceš-li, můžeš mi dátí tuto duši, odnítí tuto bolest, požehnatí tomuto podniku, odstranítí tuto nešnázi.« Tak se chceme často modlívati.

c) Nemáme napodobovati chybu uzdraveného malomocného tím, že milostí a vnitřní dary, jichž se nám dostalo, před druhými rozhlašujeme. Rovněž tím ne, že v ukvapené horlivosti podnikáme věci proti vůli anebo bez úchvaly svých představených.

3. Kristus Pán naznačuje v tomto tajemství dosti jasně, že jest jeho vůle a přání, aby se všechno dělo v poslušnosti a závislosti na představených. On, Pán nebe i země, posílá malomocného, kterého zázračně svou všemohoucností uzdravil, ke kněžím. Podobně dává příklad pokory a skromnosti tím, že nechce, aby se o jeho zázracích a dílech mluvilo.

a) Mluvití o své nedostatečnosti a hříšnosti není zrovna nesnadné: nejlepším projevem a důkazem pokory a zároveň nejjistějším znamením pravého ducha církevního jest dokonalá poslušnost a naprostá oddanost »kněžím Církve«, naším církevním a duchovním představeným.

b) Nedopouštíme se snad mnohdy té chyby, že o svých pracích a úspěších sami rádi rozmlouváme, nebo že si přejeme, aby druzí o nich mluvili? A přece se tím olupujeme o část své zásluhy a škodíme i své vážnosti u těch, již slabost tuto na nás pozorují.

XIII. Kristus Pán uzdravuje ochrnulého.

(Mt. 9, 1—8; Mk. 2, 1—12; Lk. 5, 17—26.)

A po několika dnech vstoupiv na lodičku, přeplavil se a přišel do Kafarnaum, města svého.¹⁾ I proslechlo se, že jest v domě, a sešlo se mnoho lidí, takže jich nepojalo ani místo, které bylo přede dveřmi. A seděl a učil. A seděli fariseové

a zákoníci, kteří byli přišli ze všelíké osady galilejské i judské a z Jerusalema. A moc Páně byla (v něm) k uzdravování.²⁾

A hle, přišli k němu muži a nesli ochrnulého na loži; nesli ho čtyři. A snažili se ho vnéstí dovnitř a položití před něho. A nenalezše pro zástup, kudy by jej vnesli, a nemohouce ho položití před něho, vstoupili na střechu i odkryli ji a spustili jej s ložem, na němž ochrnulý ležel, skrze cihly doprostřed před Ježíše.³⁾ A Ježíš, vida víru jejich, řekl: »Doufej, synu, odpouštějí se tobě, člověče, hříchové tvoji!«⁴⁾

A hle, fariseové a někteří ze zákonníků počali mysliti v svém srdci a řekli u sebe takto: »Co tento tak mluví? Kdo jest tento, jenž se rouhá? Kdož může odpouštěti hříchy leč jediný Bůh?«

Ale Ježíš, seznáv ihned duchem svým myšlení jejich, odpovídaje řekl jim: »Co myslíte tyto věci zlé v srdcích svých? Co jest snazší, říci ochrnulému: Odpouštějí se hříchové tvoji, anebo říci: Vstaň, vezmi lože své a chod!⁵⁾ Abyste však věděli a viděli, že Syn člověka⁶⁾ má moc na zemi odpouštěti hříchy, tedy (dí ochrnulému) tobě pravím: Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého.« A on vstal hned, vzal lože, na kterém byl ležel, a odešel přede všemi do domu svého velebě Boha.

Uzřevše pak to zástupové, báli se a velebili Boha, který dal takovou moc lidem,⁷⁾ řkouce: »Viděli jsme dnes věci neuvěřitelné. Nikdy jsme ničeho takového neviděli.«

1) Kafarnaum se nazývá »městem jeho«, poněvadž opustiv Nazaret bydlel v tomto městě.

2) T. j. : V tom se nejvíce jevila moc Boží v něm, že uzdravoval.

3) Po schodech zvenčí vystoupili na střechu podle obyčeje palestinského téměř zcela plochou a vylomivše cihly ve stropě po provazích spustili lože dolů.

4) Víru měl jak nemocný sám, tak i ti, kteří ho nesli. Ukázali to tím, že takového mimořádného úsilí užívají, aby ochrnulého ke Kristu Pánu přinesli. Kristus Pán vída, že nemocný je sklíčen hlavně pro svoje hříchy a že jich lituje, nejprve ho zbavuje této duševní choroby.

5) Obojí jest znamením moci božské. Zázračným uzdravením těžké nemoci, kterou lze viděti, dokazuje Kristus Pán, že má i moc hříchy odpouštěti.

6) »Synem člověka« jmenuje Dan 7, 13, 14 Mesiáše. Kristus Pán, nazýváje se velmi často tímto jménem (asi 78krát se naskýtá jméno v evangeliích), prohlašuje se za přislíbeného Mesiáše ; jasně pro ty, kdož znali dobře proroctví, a ještě zahaleně pro ty, jimž tajemství mesiánského poslání nechtěl ještě vyjevití.

7) Nepoznali ještě božství Kristova, vidouce v něm pouze proroka zázračnou mocí obdařeného.

Rozjímání 17.

1. průprava : Vizme Spasitele, jak pohlíží okem plným lásky a soustrasti na ochrnulého, kterého kladou k jeho nohám.

2. průprava : Vyprosme si velikou lásku a soustrast s bližními.

1. Zde vidíme zase láskyplné a soustrastné srdce Pána Ježíše. Jest stále hotov a ochoten pomáhati svou božskou mocí ubohým lidem, jak to vyjadřuje evangelista slovy : »virtus Domini erat ad sanandum eos«. Ale větší soustrast než s tělesně nemocným a pro tělesné bolesti má s hříšníkem pro duševní jeho trýzeň ; proto nejprve

mu odpouští hříchy. Ukazuje v tomto tajemství zcela jasně své božství: nejenom velikým zázrakem vlastní mocí vykonaným, nýbrž i poznáváním nejtajnějších myšlenek. Nemocného uzdravuje okamžitě a dokonale, takže ihned může vzítí a néstí své lože. Ano, Kristus Pán mu káže, aby si je nesl. Nechce, aby cizích služeb užíval ten, kdo sám si pomocí může.

a) Zde máme obraz soustrastné lásky, kterou má planouti srdce každého apoštolského kněze. I o nás má platiti: *virtus Domini erat in eo ad sanandum eos*.

b) Na prvním místě má se i naše soustrast odnášeti k hříšníkům. I když svým chováním napínají naši trpělivost, nemáme jich tvrdě a chladně odmítati, nýbrž s láskou je přijímati a jim pomáhati. A nečekejme, až sami přijdou, ale vyhledávejme je.

c) Rozjímání tohoto tajemství nás jistě utvrdí zase ve víře v božství Kristovo, povzbudí naši důvěru v mocného a laskavého Pána; a obnovíme se zase jistě v předsevzetí, kráčetí vždy s čistým srdcem před Tím, který zná i naše nejtajnější myšlenky. Napodobujme také pokoru a skromnost božského Místra, jenž o sobě užívá skromného názvu »syna člověka«, kterým zahaluje nejen své božství, ale z části i svou mesiánskou hodnost. Jak směšná je proti tomu honba mnohých kněží po titulech, jež samy o sobě ničeho neznamenaají!

d) Z rozkazu Kristova, uzdravenému daného, aby si odnesl lože, poznáváme, že je přáním Místrovým, aby každý jen potud na druhé spoléhal a jich služeb užíval, pokud je toho třeba; jinak má sám pracovati a si pomáhati.

2. Na mužích, kteří přinesli ochrnulého, podívujeme se nejprve jistě jejich lásce bliženské. Jest to láska účinná a rozhodná, která všech vhodných prostředků,

k cíli vedoucích, používá, byť byly i neobyčejné, nápadné a mnoho námahy vyžadovaly. Druhá vlastnost, kterou nám příklad dávají, jest jejich víra a důvěra. Sám Kristus Pán ji uznává, neboť evangelium praví: »vida víru jejich«, duševně uzdravil nemocného.

a) K takové účinné a rozhodné lásce máme vychovávatí svoje věřící, především ovšem svým příkladem. Humanitu, charitu, kterou svět hlásá, často jenom slovy, nebo kterou koná z přirozených pohnutek, máme pěstovatí z důvodů nadpřirozených. Ptejme se, zdali se naše láska k bližnímu nezastavuje a neustává, třeba-li užití nějakého prostředku neobyčejného, nebo vyžaduje-li více obětí.

b) Tu vidíme, co je podmínkou, aby modlitby naše byly vyslyšeny a podněty naše měly požehnání. Je to pevná víra a neoblemná důvěra. Níkdy si nesmíme mysliti, že jsme již dosti v těchto ctnostech utvrzení a že nepotřebujeme v nich pokračovati.

3. Na farisejích a zákonících pozorujeme jednu dobrou vlastnost, kterou můžeme a máme napodobovatí, ale také vidíme chybu, již se máme vyvarovatí. Ač byli sami učení a v zákoně Božím obeznalí, přicházejí přece k Ježíši, aby se dali od něho poučiti. V tom jsou nám dobrým příkladem. Ale odpuzuje jejich podezřívavost a posuzovačnost. Nepůsobí na ně vzácný příklad tak veliké bliženské lásky; ani velebná moc, s jakou Kristus Pán hříchy odpouští nepřesvědčuje jich o jeho božství, nýbrž naopak mu v duchu vytýkají rouhání.

a) Kněz nesmí si nikdy myslet, že se už dosti naučil; jeho touhou a snahou musí býti, aby se stále vzdělával, hlavně ovšem v bohosloví, ale i v jiných vědách, jeho povolání užitečných.

b) Znamením povahy málo ušlechtilé by bylo, přehlížeti u spolubratří a představených všecko dobré, čím vynikají a co vykonali, a utkvíti na nějakých, snad zdánlivých, jejích chybách a pro ty je posuzovati a odsuzovati.

XIV. Povolání sv. Matouše a naučení Krista Pána při hostině u Matouše.

(Mt. 9, 9—13; Mk. 2, 13—22; Lk. 5, 27—39.)

A potom vyšel Ježíš k moři a veškeren zástup přicházel k němu; a učil je. A jda odtud, spatřil člověka, Leviho, syna Alfeova, jménem Matouše, celníka, sedícího na celnici.¹⁾ A řekl jemu: »Pojď za mnou!« A on vstal, opustil všecko a šel za ním.

I učinil mu Leví hostinu velíkou v domě svém. I stalo se, když byl u stolu v domě jeho, aj, veliký byl zástup celníků a hříšníků, kteří přišedše, stolovali s Ježíšem a učedníky jeho; neboť mnoho bylo těch, kteří ho následovali.

Zákoníci a fariseové však vidouce, že jí s celníky a hříšníky, reptali řkouce učedníkům jeho: »Proč s celníky a hříšníky jíte a pijete a Mistr váš?«

A Ježíš uslyšev to odpověděl a řekl jim: »Nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní. Jděte a naučte se, co jest to: Milosrdenství chci a ne obětí.²⁾ Nepřišel jsem volat spravedlivých, nýbrž hříšníky ku pokání.«³⁾

Učedníci Janoví pak a fariseů postívali se. I přišli k němu řkouce: »Proč učedníci Janoví

postí se často a konají modlitby, podobně i fari-sejští, tvoji pak se nepostí, ale jedí a píjí.« A Je-žíš řekl jim: »Zdaliž můžete ukládati svatební-kům, aby se postili a zdaliž mohou se postiti, pokud jest s nimi ženich? Dokavad mají ženicha u sebe, nemohou se postiti. Přijdou však dnové, kdy bude odňat od nich ženich, a tehdá se budou postiti v těch dnech.«⁴⁾

Pravil pak k nim i podobenství: »Nikdo zajisté nepřišívá záplaty ze sukna nového k rouchu sta-rému; neboť jinak i kus ten i roucho nové roz-trhne, i k starému nebude se hoditi záplata z roucha nového a kus ten nový odtrhne od sta-rého a povstane díra větší. A nikdo nevlévá vína mladého do měchů starých; síc mladé víno roz-trhne měchy, rozpukají se, víno se vyleje a měchy se kazí. Ale víno mladé má se vlévatí do měchů nových, a obé se zachová. A nikdo, jenž pil staré víno, nechce hned mladého; neboť praví: »Staré jest lepší.«⁵⁾

1) Levi jest jméno sv. Matouše před jeho povoláním od Ježíše; Matoušem (t. j. dar Boha) nazval ho Kristus Pán. Byl celníkem nebo výběrčím daně a měl celnici u jezera genesaretského, kudy se převáželo zboží. Cel-níci, vymáhající mnohdy tvrdě poplatky a často i ne-spravedlivě lid utiskující, byli nenáviděni a pokládáni za hříšníky.

2) Kristus Pán cituje Oseáše 6, 6 a chce říci: hlavní věci jest vnitřní smýšlení a především láska a soustrast s hříšníky, a ne zachovávání zevnějších obřadů, na něž důraz kladli fariseové. »Jděte a naučte se« jest úsloví, jímž rabínové počínali svoje poučování.

3) T. j. přišel jsem především pro hříšníky, anebo : přišel jsem toliko pro hříšníky, poněvadž nikdo není úplně spravedlivý.

4) Kristus Pán jmenuje se ženichem (duši, Církve sv.), jak ho zove Písmo sv. Starého zákona a sv. Jan Křtitel. Svatebníci (filii, amici sponsi) jsou ti, kteří přivádějí nevěstu z domu rodičů k ženichovi. Spasitel tu učí, že posty a zevnější pokání jsou pouze prostředky, jichž třeba užívat, pokud k cíli vedou.

5) Těmito podobnostvými chce Kristus Pán jednak židy poučiti, že nastává nový řád a zákon, v kterém již nebudou platiti staré předpisy, jednak je pokárati, že příliš na starém řádu a starých zvycích lpějí.

Rozjímání 18.

1. *průprava : Viz sv. Matouše, jak ochotně Krista Pána následuje a pak vděčnost svou ukazuje.*

2. *průprava : Pros za milost, abys naučení Krista Pána dobře chápal a ochotu sv. apoštola napodoboval.*

1. Povolání sv. Matouše se shoduje s povoláním prvních apoštolů v tom, že také jej volá hlas Krista Pána zprostřed jeho denního zaměstnání. Ale jsou tu též rozdíly : tam volá Spasitel chudičké rybáře, zde zámožného a dobře postaveného úředníka, tam muže zbožné a spravedlivé, zde toho, který byl aspoň před veřejností prohlášen za hříšníka. U všech apoštolů jest stejná ochota a poslušnost k hlasu Božímu, u všech též stejná vděčnost za přijatá dobrodiní ; bohatý Leví ji ukazuje také na venek štědrým a velkodušným způsobem ; velikou hostinou, k níž zve všechny přátele.

a) Většina z nás si snad musí říci, že naše povolání ke kněžství nebo k životu dokonalému bylo podobnější povolání Matoušovu než povolání jiných apoštolů v tom,

že Bůh povolal k své službě hříšníka. Tím větší ovšem musí býti naše vděčnost, a tím větší horlivostí musíme nyní přestupky mládí nahrazovati.

b) Sv. Matouš opustil skutečně mnoho. Vzdal se ihned velmi výnosného a vlivného úřadu a opustil nemalé jmění. Od té doby až na naše dny tisíce a tisíce velkomyslných duší opouštělo statky a počty pozemské, aby se věnovaly nezištnému apoštolátu, ano i v úplné chudobě se zasvětily Kristu. Na tyto šlechetné duše máme mysliti, když se nám snad někdy zdává, že jsme mnoho pro Krista Pána obětovali.

c) Sv. Matouš nám dává krásný příklad, jak máme i skutky vděčnost svojí najevo dávatí. Upřímná a srdečná pohostinnost, postavení a poměrům přiměřená, byla vždy znakem hodných kněží.

2. Jaký milý a přitažlivý zjev, jaké veliké a šlechetné srdce našeho božského Mistra ! Jeho lidská přirozenost jest hypostasně s božstvím spojena, jeho duše měla stále blažené nazírání ; a přece v celém svém jednání a obcování zcela se přizpůsobuje obyčejnému lidskému životu. Přijímá pozvání na hostinu a laskavě rozmlouvá se spolustolujícími. Zvláště se však jeví jeho neobsáhlá láska a velkodušnost tím, že se k hříšníkům snižuje a s nimi přátelsky obcuje. Vpravdě, nemohl se krásnějším a přilehavějším jménem nazvatí, než jménem »ženícha«. To nejlépe vyjadřuje jeho něžnou a přece pevnou lásku k Církvi a k duším.

a) Taková je duše vpravdě apoštolská : stále jest s Bohem spojena, ale při tom se dovede přizpůsobiti všem poměrům, má účast v radostech i bolestech svěřených duší, každé příležitosti používá, aby duše přivedla blíže k Bohu.

b) Je přirozené, že milujeme více ty, kteří svým krásným životem, čistotou svých mravů jsou Bohu bližší. A přece, chceme-li býti pravými apoštoly a napodobovateli Mistra, musíme často právě chybujičím a hříšníkům větší pozornost a lásku ukazovati a právě je vyhledávati.

c) Můžeme jistě Krista Pána zvláštním způsobem nazývati ženichem své duše, neboť jsme se zvláštním způsobem jeho službě zasvětili a on nám udělil a uděluje zcela zvláštní milosti. Je to pro nás veliká útěcha; ale máme také přísnou povinnost, zachovávatí duši svoji čistou, jak se sluší na nevěstu Kristovu.

3. Naučení a pokárání, dané Kristem Pánem židům, platí též pro nás. Posty a zevnější pokání jsou potřebny, ale jsou pouze prostředkem k cíli, ne cílem. Jest pochybeno, chtějí hned starý a nedokonalý řád najednou učiniti novým a dokonalým; všecko se musí ponenáhlu vyvínovati. Ale chybou je též, lpěti na starých rádech a zvycích, kde třeba cest a prostředků nových.

a) Jakoby bylo velikou chybou, kdyby kněz zevnějšími kajícnostmi pohrdal, tak by bylo též nesprávně, kdyby v nich viděl podstatu náboženství a pokroku. Jsou to prostředky, jichž máme užívatí v té míře, v jaké k cíli vedou.

b) Chybou mladších kněží bývá, že chtějí najednou všechno nebo příliš mnoho dosáhnouti a příliš mnoho od duší žádají. I nadpřirozený život a dokonalost mají zákony vývoje. Čeho bývá dosaženo jakýmsi násilím, to nemá trvání.

c) Starší kněží zase naopak často příliš lpívají na dosavadních zvycích, neznají než vyšlapané cesty a ne-

mají smyslu pro nové potřeby a nové prostředky. Zkoumejme se, nemáme-li některou z těchto chyb, a řídme se napomenutím božského Místra !

XV. Kristus Pán uzdravuje muže 38 let nemocného.

(Jan 5, 1—18.)

Potom byla slavnost¹⁾ židovská¹⁾ a Ježíš vešel do Jerusalema. Jest pak v Jerusalémě při hlavní bráně rybník,²⁾ jenž hebrejsky sluje Bethesda³⁾ a má pět podloubí. V těch leželo veliké množství chorých: slepých, kulhavých, ochrnutých, kteří čekali na pohnutí vody. Anděl Páně totiž sestupoval časem do rybníka a hýbal vodou. A kdo po hnutí vody první vstoupil do rybníka, býval uzdraven, ať byl stížen jakýmkoli neduhem.⁴⁾

I byl tam jeden člověk, který byl nemocen již třicet osm roků. Toho Ježíš uzřev ležeti a seznav, že to s ním trvá už dlouhý čas, řekl jemu: »Chceš-li býti zdráv?« Nemocný odpověděl mu: »Pane, nemám člověka, aby, když se voda pohne, spustil mne do rybníka; když pak já jdu, už jiný sestoupí přede mnou.« Dí mu Ježíš: »Vstaň, vezmi lože své a chod'!« A ihned uzdravil se člověk ten; i vzal své lože a chodil. Byla však toho dne sobota. A proto židé řekli tomu, jenž se uzdravil: »Jest sobota; nesluší se tobě nosit lože své.«⁵⁾ Odpověděl jim: »Ten, jenž mne uzdravil, řekl mi: Vezmi lože své a chod'!« Tedy otázali se ho: »Kdo jest ten člověk, který ti řekl: Vezmi lože své a chod'?« Ten však, jenž byl uzdraven, ne-

věděl, kdo jest, neboť Ježíš uchýlil se od zástupu na tom místě.⁶⁾ Později Ježíš našel ho v chrámě a řekl jemu: »Hle, jsi uzdraven, nehřeš už, aby se ti nepříhodilo něco horšího.«

Člověk ten odešel a oznámil židům, že to jest Ježíš, který ho uzdravil. Proto židé pronásledovali Ježíše, že to učinil v sobotu. Ježíš pak odpověděl jim: »Otec můj dosavad působí i já působím.« Tedy židé tím více hledali usmrtit ho, ježto nejen rušil sobotu, nýbrž i Boha nazýval Otcem svým, čině se rovným Bohu.⁷⁾

1) Který ze židovských svátků to byl, bylo a jest různě vykládáno. Málo pravděpodobno jest, že by to byla slavnost Stánků, nebo svátek Osvobození (Purim), nebo památka posvěcení chrámu (Channuka). Spíše by se dalo myslet na Letnice; nejpravděpodobnější však jest, že to byly velikonoce, druhé ve veřejném působení Krista Pána.

2) Probatica piscina = bravní rybník (v řeckém ἐπὶ τῇ προβατικῇ = rybník u bravní brány, která slula bravní).

3) Z různých čtení tohoto jména v různých rukopisech jest toto nejpravděpodobnější a znamená »dům milosrdenství«.

4) Ze všeho, co evangelista vypráví (všeliký neduh byl léčen, hýbání vody se připisuje andělu), vysvítá, že se tu jedná o zázračnou moc vody; ne o přirozenou léčivou sílu, kterou by pouze lid připisoval andělu.

5) Uzdravení a nesení lože, jímž měla býti velikost zázraku ukázána, byla díla ke cti a chvále Boží, tedy nebyla zakázána v den sobotní.

6) Kristus Pán se uchýlil od zástupu, aby předešel shluku lidu, a poněvadž chtěl, aby uzdravený nejprve sám zázrak židům oznámil a tak Kristu Pánu dána byla

příležitost dosvědčiti slavnostně svoje mesiášství a božství.

7) Kristus Pán tu vyvrací nesprávný důvod, jímž židé odůvodňovali nutnost sobotního klidu: poněvadž prý Bůh, stvořiv v šesti dnech svět, nyní také odpočívá. Bůh jest ustavičně činný, zachovává a řídě svět. Spasitel si tu příkládá důstojnost a autoritu Boží; a tak tomu zcela správně rozuměli i židé.

Rozjímání 19.

1. *průprava: Slyšme Krista Pána, jak se s velikou láskou a milosrdenstvím táže: »Chceš-li býti zdrav?«*

2. *průprava: Prosme za rozmnožení důvěry k nebeskému lékaři Kristu Ježíši.*

1. Jaký smutný a bolestný pohled na tyto ubožáky, čekající s toužebností u rybníka na hnutí vody! Tolik nemocí a béd na jednom malém místě této země! To je malý obraz bídy, která tísní celé pokolení lidské od okamžiku, kdy prarodiče byli vypuzeni z ráje. Jaká musí býti zloba hříchu, když pro jedinou prvopočáteční vinu stihl lidstvo takový osud! Dobrotou Boží mohl býti v Bethesdě uzdraven jakýkoli neduh; ale bylo třeba, aby nemocný vstoupil do vody první před druhými: na jednom okamžiku závisel jeho osud. Jako v jiných věcech, používá i zde Bůh anděla za svůj nástroj.

a) Uvedme si na mysl všechna lidská neštěstí, nemocí, bědy, které jsme sami viděli, připomeňme si všechna neštěstí, války, nemocí, strastí, které za tolik tisíc let, co trvá pokolení lidské, na ubohé lidstvo dolehly, a uvědoměme si, že všechno to je následek prvního hříchu. Jaká musí býti naše bázeň před hříchem, jaký náš odpor proti němu, s jakou horlivostí musíme se snažiti lidstvo ze hříchu vysvobozovati a od něho odvracet!

b) Na jednom okamžiku závisí často osud celého života. Vždycky záleží mnoho na tom, zdali nabízené nám milosti hned a ochotně použijeme. Kde bych mohl nyní býti, kdybych se tím býval vždycky řídil!

c) Vzpomeňme si při rozjímání na anděla, kterého Pán Bůh pro každého z nás zvláště ustanovil nástrojem svých milostí a dobrodiní, na anděla strážného. Obnovme se v úctě a pobožnosti k němu.

2. Kdo z nás by neměl upřímnou soustrast s tímto ubožákem u rybníka ležícím. Třicet osm let, tedy skoro celý věk lidský je stížen těžkou nemocí. A co je nejbolestnější: nemá nikoho na celém světě, kdo by se o něho staral a pomohl mu. »Pane, nemám člověka!« Ale právě u toho, jemuž si tak tklivě stěžuje, nalézá pomoc a zázračné uzdravení. Jak se tu ukazuje zase milosrdná láska a velebná moc Spasitele! Jak jemně nemocného vybízí, aby o uzdravení žádal. »Chceš-li býti zdrav?« S jakou mocí a jak dokonale uzdravuje: v okamžiku a tak, že chorý může ihned vzítí a nésti 'svoje lože. Pokorně a skromně pak se uchyluje od zástupu. Ale neopomíjí uzdraveného také vážně napomenouti: nemoc byla trestem za hříchy a těch se musí nyní varovati.

a) Na tohoto člověka třicet osm let nemocného a na mnohé podobné ubožáky celý život trpící si vzpomeňme, když se nám někdy zdá, že musíme příliš mnoho trpět, a jistě pak svůj kříž snáze ponese.

b) »Pane, nemám člověka«, tak snad voláme někdy i my v těžké tísní a bolesti, vidouce, že nikdo se o nás nestará a nám nepomáhá. Ale budme přesvědčení, že jest jedno Srdce, které stále pro nás bije a nás nikdy nezapomene, Srdce Krista Pána, a k tomu se s důvěrou utíkejme. Napodobujme ho v tom, že se ujmeme vždycky

zvláště těch, na které nikdo nemyslí a jímž nikdo nepomáhá.

c) Zastavme se v svém rozjímání poněkud u Krista Pána, uvažujme o jeho dobrotě, o jeho milosrdné, ale též apoštolsky rozhodné lásce, o božské jeho moci a obnovme se ve víře, úctě, důvěře a lásce k němu.

d) Myšlenka, že jsme si mnohé neštěstí, nemoc, neúspěch sami zavínili, nebo že jsou to tresty za hříchy předešlého našeho života, nám jistě bude pohnutkou, abychom všechno trpělivě snášeli.

3. Vděčnost a prostota člověka od Krista Pána uzdraveného, podezřívavost a zatvrzelost židů, velebná a vážná odpověď, kterou jim Spasitel dává : všechno to by nám mohlo poskytnouti látku k úvahám. Rozjímejme aspoň ještě o slovech Páně : »Otec můj dosavad působí, i já působím.« Kristus Pán těmi slovy učí, jak Pán Bůh ustavičně v tvorstvu působí, udává důvod, proč on a každý apoštolský pracovník musí býti ustavičně činným, a slavnostně vyznává svoje božství.

a) Vzbudme víru v prozřetelnost Boží a obnovme se v pevné důvěře v Toho, který všechno svou mocnou rukou zachovává a řídí.

b) Jako nástroje a sluhové Boží máme působiti při velkém díle, které Bůh sám koná. Je to jistě mocný důvod, abychom po příkladu Krista Pána stále byli činní, stále na čest Boží a spásu duší mysleli.

c) Ukončeme rozjímání pevným skutkem víry v božství Kristovo, které Spasitel tak slavnostně vyznává, a v hluboké pokoře se mu klanějme.

XVI. Kristus Pán svědčí, že jest Synem Božím a že pravdu hlásá.

(Jan 5, 19—47.)

Ježíš tedy odpověděl a řekl jim: »Amen, amen, pravím vám: Nemůže Syn sám od sebe činiti ničeho, leč co vidí, že činí Otec. Vždyť cokoli činí On, to činí podobně i Syn; neboť Otec miluje Syna a ukazuje mu všechno, co sám činí; a větší ještě skutky nad to ukáže mu, abyste se divili.¹⁾ Jako totiž Otec mrtvé křísí a oživuje, tak i Syn, koho chce, oživuje.²⁾ Vždyť Otec nesoudí nikoho, ale veškeren soud dal Synu, aby všickni ctili Syna, jako ctí Otce.³⁾ Kdo nectí Syna, nectí Otce, který ho poslal. Amen, amen, pravím vám: Kdo slyší slovo mé a věří tomu, jenž mě poslal, má život věčný a soudu nepropadá, nýbrž přišel ze smrti do života.⁴⁾ Amen, amen, pravím vám: Přichází hodina a nyní jest, kdy mrtví uslyší hlas Syna Božího a ti, kteří uslyší, živi budou; neboť jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synu, aby měl život sám v sobě, a dal mu moc konati soud, poněvadž jest Syn člověka. Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, v které všickni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho, a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení života, ti však, kteří zlé páчали, na vzkříšení soudu. Nemohu já sám od sebe činiti ničeho. Jak slyším, soudím⁵⁾ a soud můj je spravedlivý, neboť nehledám vůle své, nýbrž vůli toho, jenž mne poslal.

Vydávám-li já svědectví sám o sobě, svědectví mé není pravé.⁶⁾ Jiný jest, jenž svědčí o mně, a já vím, že pravé jest svědectví, které o mně vy-

dává. Vy jste poslali k Janovi a on vydal svědectví pravdě. Já však neberu svědectví od člověka,⁷⁾ ale toto pravím, abyste vy byli spaseni. On byl svící hořící a svítící, ale vám se zachtělo na chvíli se veseliti v světle jeho. Já však mám svědectví větší nežli Janovo; ty skutky totiž, které mi dal Otec, abych je vykonal, ty skutky, které činím, vydávají o mně svědectví, že Otec mne poslal. I sám Otec, který mne poslal, vydal svědectví o mně⁸⁾ a nikdy jste ani hlasu jeho neslyšeli ani tváře jeho neviděli, a slova jeho nemáte v sobě zůstávajícího, neboť vy nevěříte tomu, kteréhož On poslal. Zpytujte Písma, poněvadž se domníváte, že máte v nich život věčný. Ona jsou to, která vydávají svědectví o mně. A vy nechcete přijíti ke mně, abyste měli život. Oslavy od lidí nepřijímám, ale poznal jsem vás, že lásky k Bohu nemáte v sobě. Já jsem přišel ve jménu Otce svého, a nepřijímáte mě; jiný-li přijde ve jménu mém, toho přijmete.⁹⁾ Kterak můžete uvěřiti vy, kteří přijímáte čest jedni od druhých, a té cti, která jest od jediného Boha, nehledáte? Nedomnívejte se, že já budu žalovati na Vás u Otce;¹⁰⁾ jestli, kdo na vás žaluje, totiž Mojžíš, v nějž vy doufáte. Neboť kdybyste věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně; vždyť o mně psal on; pakli však nevěříte jeho písmu, kterak uvěříte mým slovům?

1) Ježíš Kristus v této velkolepé řeči zjevuje svůj věčný vztah jako Syn Boží k Bohu Otci a dokazuje božskou pravdu svého učení. Jako u lidí syn má svou existenci od pozemského otce a od něho se všemu učí, tak věčný Syn vychází z Otce, má tutéž podstatu a

tatáž díla božská. Aby ukázal Kristus, jaká dokonalá jednota jest mezi Otcem a Synem, poukazuje na jejich vzájemnou lásku; ne že by láska byla důvodem vycházení Syna od Otce, ale je pro nás znakem, poznati nejvyšší spojení božských osob mezi sebou.

2) Spasitel tu mluví nejprve o vzkříšení a oživování mrtvých v duchovním smyslu (nevěřících a hříšníků), později přechází na vzkříšení těl.

3) Vykonavatelem soudu bude Bohočlověk, vtělený Syn Boží.

4) I zde ještě je řeč o vzkříšení v duchovním smyslu.

5) Vědění, podle něhož Syn Boží soudí, je vědění božské, vycházením od Otce přijaté.

6) T. j. není pravé podle našeho názoru, poněvadž prý nikdo sám sobě nemůže býti svědkem.

7) T. j. nemám ho potřebí.

8) Z různých výkladů tohoto místa zdá se nejpravděpodobnější ten, že se Kristus Pán dovolává svědectví, daného Bohem Otcem v Písmě.

9) Naráží na lžimesiáše.

10) Není třeba, abych na vás žaloval; Písmo sv. samo vás odsuzuje.

Rozjímání 20.

1. průprava: Slyšme velebná slova Spasitelova: »Cokoli činí Otec, to činí podobně i Syn. Jako Otec mrtvé křísí a oživuje, tak i Syn, koho chce, oživuje.

2. průprava: Prosme o rozmnožení živé víry a naprosté oddanosti k Synu Božímu.

1. Kristus Pán odhaluje zde poněkud závoj, přirozenému rozumu naprosto neproniknutelný, jímž zahalena jsou tajemství Boží, a zjevuje tajemství svého věčného původu a nejsvětější Trojice. Opakujme si pozorně jeho slova a hledme s milostí Boží poněkud vníknouti do

tohoto nejvznešenějšího a nejnepochopitelnějšího tajemství. Uvažujme zvláště velikost, velebnost a moc Syna Božího, který od věků od Otce plozením vycházejí, má tutéž nekonečnou podstatu a koná tatáž božská díla. Zastavme se zvláště déle u dvou vět: »Jako Otec mrtvé křísí a oživuje, tak i Syn, koho chce, oživuje.« — »Otec veškeren soud dal Synu, aby všickni ctíli Syna, jako ctí Otce.«

a) Vzbudme nejprve pevnou a hlubokou víru v největší toto tajemství naší sv. víry a obnovme se v radostné naději na nekonečnou radost, která nás v nebi čeká. Jak nevýslovná to bude radost, patřiti po celou věčnost na trojjediného Boha tváří v tvář, když už jenom nepatrný paprsek tohoto světla, který nám dává zjevení, nás takovou útěchou naplňuje! Učínme předsevzetí, že chceme vždycky s velikou zbožností a úctou recitovati »Gloria Patri« v církevních modlitbách tolikráte se opakující.

b) Bylí jsme i my kdysi mrtví, a jen milostí Syna Božího máme děkovati, že jsme vzkříšení a oživení. Nezapomínejme nikdy na to, že Syn »koho chce, oživuje«, a že je to tedy v poslední řadě všemohoucí vůle Boží, na níž účinnost milostí a naše spása i dokonalost závisí.

c) Vzpomeňme si, že uplyne krátká doba, a Syn, jemuž »Otec veškeren soud dal«, bude i před námi státi jako vševědoucí a nejvyšší spravedlivý Soudce. Čím více ho nyní budeme ctíti, čím důvěrněji s ním obcovati, tím mírnější bude jeho soud.

2. Prvním a hlavním úkolem Syna Božího není souditi, nýbrž dáti nám pravý, nadpřirozený život. Již život přirozený jest podivuhodný, vznešený a krásný! A je přece jenom stínem života mnohem podivuhodnějšího a

krásnějšího, který působí milost v duších lidských. Jíž počátek tohoto života ; ospravedlnění hříšníka jest něco ku podivu krásného. A každým dobrým skutkem, každým přijetím svátosti, každou novou milostí život tento plněji se rozvíjí, až v nebi v blaženém nazírání dosáhne vrcholu, a i těla naše, oslavená a nesmrtelná, budou v něm mítí účast. Podmínkou, obdržeti tento všecky naše pojmy a všecku naši touhu přesahující život, jest s naší strany vlastně jenom »slyšení slovo Kristovo a uvěření mu«. Neboť »kdo slyší slovo mé a věří tomu, jenž mne poslal, má život věčný«. Tedy přijmouti a udržeti si víru, tolika svědectvími stvrzenou. Dvě z nich Kristus Pán zvláště uvádí : Písmo sv. a zázračná svoje díla.

a) Hledme poněkud proniknouti tajemství nadpřirozeného života, uvažujme, co to znamená žiti nadpřirozený, zvláště dokonalý život, a pak jistě nejenom sami budeme o zdokonalení duchovního života všemi silami pracovati, nýbrž všech prostředků užívatí, aby život našeho lidu skrz naskrz byl nadpřirozeným duchem proniknut.

b) Prvním základem a nejdůležitější složkou tohoto života jest sv. víra. Pracujeme ze všech sil, abychom tuto víru lidu udrželi? Plane srdce naše spravedlivým hněvem proti těm, kdož věřící lid, zvláště děti, o tuto víru olupují? Přinášíme oběti pro katolický tisk a katolické školy?

c) Neviděli jsme zázraků Krista Pána ; ale máme Písmo Starého i Nového zákona, máme tolik zázraků od doby založení Církve učiněných, máme Církev samu, jež svým trváním, působením a rozšířením jest skutečným mravním zázrakem.

3. Kristus Pán udává dva důvody, proč židé a proč mnozí jiní nemají nadpřirozeného života anebo v něm nepokračují: nemají dosti lásky a hledají své cti a chvály.

a) Bylo by smutné, kdyby kněz, který má lásku hlásat, si musil přiznat, že v jeho vlastním srdci je té lásky málo.

b) Kněz, který hledá sám sebe, svojí vlastní čest a chválu, nesmí se divit, že sám tak málo v duchovním životě pokračuje a že nedovede v svém okolí šířit světlo a teplo nadpřirozeného života.

XVII. Pán Ježíš zastává se učedníků trhajících klasy v sobotu.

(Mt. 12, 1—8; Mk. 2, 23—28; Lk. 6, 1—5.)

I stalo se opět v sobotu druhoprvní,¹⁾ když šel Pán Ježíš obilím, že učedníci jeho, jsouce hladní, počali trhatí klasy a vymínajíce je rukama, jedli. Ale někteří z fariseů uzřevše to, řekli jemu: »Hle, učedníci tvoji činí, co není dovoleno činití v sobotu. Proč děláte, co není dovoleno?«²⁾

Ježíš pak odpověděv řekl jim: »Nikdy jste nečtli, co David učinil, když měl nouzi a zlačněl on i ti, kteří byli s ním? Kterak za velekněze Abiathara vešel do domu Božího a obdržev jedl chleby předkladné a dal i těm, kteří byli s ním, jež nebylo dovoleno jísti ani jemu ani těm, kteří byli s ním, leč jedině kněží? Anebo nečtli jste v Zákoně, že o sobotách kněží v chrámě znesvěcují sobotu a jsou bez viny?³⁾ Pravím však vám, že tento větší jest než chrám.«⁴⁾ I pravil jim;

»Sobota jest učiněna pro člověka a nikoli člověk pro sobotu.⁶⁾ Kdybyste věděli, co to jest: Milosrdenství chci a ne oběti,⁷⁾ nebyli byste odsoudili nevinných. Pánem zajisté jest Syn člověka i soboty.«

1) Slova »druhoprvní« chybějí v mnohých rukopisech; jejich smysl není jasný; snad je to druhá ze sedmi sobot počítaných od 16. Nisanu (druhého dne přesných chlebů).

2) V sobotu bylo zakázáno žítí, mlátiti a pod.; rukama vymínati zrna na utišení hladu zákon Mojžíšův nezakazoval.

3) Událost ta vypravuje se v 1. knize Králov. 21, 1 dd. O těch, kteří doprovázeli Davida, se tam nemluví, ale též se nepopírá, že by jiní nebyli s ním. Místo tam jmenovaného velekněze Achimelecha jmenuje evangelium syna jeho Abiathara, poněvadž i synové velekněží se tak nazývali a poněvadž Abiathar zastupoval otce a později po něm úřad nastoupil. Chleby předkladné = dvanáct přesných chlebů na zlatém stole před svatostánkem v oběť kladených. »Domem Božím« se rozumí svatostánek.

4) Kněží, připravující nutné věci k oběti (ohněň atd.), na oko sobotu znesvěcují. Kristus Pán tyto příklady uvádí, aby židům ukázal, že nutnost nebo láska omlouvá od zákona obřadného.

5) Spasitel mluví sám o sobě, a dosvědčuje svými slovy, jakož i tvrzením, že jest Pánem soboty, od Hospodina samého ustanovené, svoje božství.

6) Zákon klidu sobotního jest pouze prostředkem a přestává, kde by to bylo na škodu člověka.

7) Cituje Oseáše 6, 6. Kde milosrdenství třeba, tam neváže zákon obřadný.

Rozjímání 21.

1. průprava: Představme si učedníky Kristovy, jak vymínají z hladu zrna obilní, a slyšme Krista Pána, jak napomíná fariseje k shovívavosti a lásce.

2. průprava: Vyprosme si milost, abychom chudobu a shovívavou lásku Spasitelovu napodobovati mohli.

1. Zde vidíme, jak velkomyslně a nezištně se učedníci oddali službě Kristově. Nejenom nehledali a nenašli u něho cti a bohatství, ale neměli někdy, čím by hlad svůj utišili. Dávají vzácný příklad apoštolské chudoby, která v jisté míře musí býti údělem a pravidlem každého, kdo po příkladě Kristově a s Kristem o spáse duší chce pracovati. Kristus Pán tu dává nejenom příklad chudoby, nýbrž i veliké umrtvenosti. Ačkolí sám lačný, nepožívá ničeho, nesytí se zrny klasů; jinak by byli židé učinili výtku i jemu.

a) Tak čistý úmysl, jako měli apoštolové při svém rozhodnutí následovat Krista, měl by mít každý, kdo vstupuje do svatyně kněžství; nehledati cti, pohodlí, pozemských statků, nýbrž jediné čest Boží a spásu duše. Nebyl snad můj úmysl aspoň poněkud zakalen pozemskými ohledy a nadějemi? Chceme aspoň nyní býti spokojeni, když se nám nedostává za naše námahy ani cti ani časné odplaty a snažiti se aspoň nyní, abychom Kristu sloužili s čistým úmyslem.

b) K tomu je ovšem potřeba, abychom měli ducha apoštolské chudoby. Nejprve v smýšlení; abychom nepohlíželi po způsobu lidí pozemsky a hmotařsky smýšlejících na bohatství a pozemské statky jako na nějaké velké dobro a štěstí, nýbrž cenili výše chudobu pro Krista. Potom i prakticky; spokojeností, i když nám

mnohé chybí, apoštolskou prostotou v stravě a obydlí, používáním příjmů k účelům Církve a pro chudé.

c) Vidouce Krista Pána, jak si odpírá i potřebného občerstvení, můžeme mysletí na podobná sebezapírání a umrtvování, které nám někdy naše práce a povinnosti ukládají, a obnoviti se v radostné ochotě, takové oběti pro Mistra a pro duše přináseti.

2. Kristus Pán nám v tomto tajemství dává důkladné a názorné naučení, v čem záleží podstata zevnějších zákonů a obřadných předpisů a v jakém duchu je třeba zachovávatí. S jedné strany je třeba svědomitostí, ale s druhé strany sluší se uvarovati úzkostlivostí a přepjatostí. Cílem naším je láska Boží, zevní obřady, zákony a předpisy jsou prostředkem. Hlavní věc je vnitřní duch lásky; tam, kde by zevnější prostředky nevedly k tomuto cíli, ano mu škodily, nezavazují. To platí nejenom o zevnějších předpisech, nýbrž i o všech více zevnějších výrazech a cvičbách pokory, umrtvování, poslušností a jiných ctností. Hlavní věc jest i tu vnitřní duch, zevnější projevy jsou jen pomůcky a bez vnitřního ducha nejsou vůbec ctností. Toho nedbalí fari-seové, a proto posuzují učedníky Kristovy křivě.

a) Zkoumejme se, zdali sami nemáme aspoň z části nesprávný názor na zákony, obřady, duchovní život; zdali nejsme příliš úzkostliví, abychom písmeno zákona bedlivě plnili, ale nehledíme na vnitřního ducha.

b) Anebo — a to by byla ještě vážnější chyba — zdali si snad zevnější přesnost v zachovávání zákona a obřadu snadno odpustíme, ale u jiných hned přestupek pozorujeme; dokonce snad po takových přestupcích u druhých slídíme, a pak podle pouhého zevnějšíku přísně posuzujeme, nehledíce na úmysl a okolnosti omluvné?

c) Zkoumejme své ctnosti, zvláště pokoru, mrtvení, poslušnost; zdali jsou solidní a vnitřní. Nespokojujeme se snad pouze tím, že zdánlivě o sobě pohrdavě mluvíme, ale bez opravdového vnitřního přesvědčení o vlastní nicotě? že konáme zevnější skutky kající, ale nemáme síly, přinéstí svoje náklonnosti v oběť? že konáme síce na venek přesně, co poslušnost žádá, ale bez dokonalého podrobení vůle a úsudku?

3. V třetí části můžeme uvažovati o slovech proroka, která uvádí Kristus Pán: »Mílosrdenství chci a ne obětí«, a rozjímatí o svědectví, jež Spasitel dává slavnostně o svém mesiášství a božství, nazýváje se větším než chrám a prohlašuje se za Pána i soboty.

a) Co by nám pomohlo, kdybychom byli zbožní a ve všech předpisech přesní, ale neměli mílosrdné lásky k duším? To jest to, co od nás »Pastýř našich duší« žádá.

b) Uvažujme, jaká je velebnost a moc našeho Spasitele. Je daleko velebnější a světější chrámu a svatostánku, jemuž jen velekněz v nejhlubší úctě blížiti se směl a náleží mu nekonečně větší úcta. Je absolutní Pán i těch zákonů, které jenom Bůh dává a rušiti může. Obnovme se ve víře a úctě k Němu a klanějme se mu.

XVIII. Ježíš uzdravuje člověka s uschlou rukou a odchází pak, provázen velkým zástupem, k jezeru genesaretskému.

(Mt. 12, 9—21; Mk. 3, 1—12; Lk. 6, 6—11.)

Stalo se pak, že odešel odtud, jinou sobotu vešel do jejích synagogy a učil.

A hle, byl tu člověk, jehož pravá ruka byla uschlá. I pozorovali ho zákoníci a fariseové, zdali

bude v sobotu uzdravovati, aby našli, z čeho by jej obžalovali. I otázali se ho řkouce: »Dovolen-li v sobotu uzdravovati?« aby jej obžalovali. On však znal myšlení jejich;¹⁾ i řekl člověku, jenž měl uschlou ruku: »Vstaň a postav se doprostřed!« I vstal a postavil se.

Ježíš pak řekl k nim: »Ptám se vás, sluší-li v sobotu dobře činiti čili zle? Život zachovávatí čili zahubiti?«²⁾ Oni však mlčeli. On pak řekl jim: »Který z vás je člověk, jenž bude mítí ovci jednu a, upadne-li mu tato v sobotu do jámy, nechopí a nevytáhne ji? Oč lepší jest člověk než ovce? Jest tedy dovoleno v sobotu dobře činiti.« A pohleděv na ně vůkol na všecky s nevolí, zarmoutiv se nad zatvrzelostí srdce jejich, řekl člověku tomu: »Vztáhni ruku svou!« I vztáhl, a ruka jeho byla zdráva jako druhá.

Fariseové však naplnili se nesmyslností³⁾ a vyšedše, vzali hned proti němu radu s Herodiány umlouvající se, kterak by ho zahubili. Ježíš pak seznav to, odebral se odtud s učedníky svými k moři a četný zástup z Galileje a Desítíměstí i Judska šli za ním. A také z Jerusalema i z Idumeje i ze Zajordánska i z okolí Tyru a Sidonu přišli k němu v množství velikém, uslyševše, jak veliké věci činí. I řekl učedníkům svým, aby měli pro něho pohotově lodičku pro zástup, aby ho netlačili.⁴⁾ Neboť mnohé uzdravil, takže se valili na něho, kdokoli měli neduhy, aby se ho dotkli. I uzdravil všecky a přikázal jim, aby ho nerozhlašovali. A duchové nečistí, když ho spatřili, padali před ním a křičeli řkouce: »Ty jsi Syn Boží!« On však přikazoval jim přísně, aby ho neproje-

vovali. Aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka Isaiáše slovy: »Ať, služebník můj, kterého jsem vyvolil, miláček můj, v němž zalíbila si duše má. Dám ducha svého na něj, a bude zvěstovati soud národům. Nebude se hádati ani křičeti, aniž uslyší kdo na ulicích hlasu jeho. Třtiny nalomené nedolomí a knotu doutnajícího neuhasí, až přivede soud k vítězství. A ve jménu jeho budou doufatí národové.«⁵⁾

1) T. j. znal, z jakého úmyslu se ho fariseové ptají, že ho totiž chtějí obžalovati, jakoby, nezachováváje jejich přemrštěné výklady zákona, jednal proti zákonu Mojžíšovu.

2) Tímto dilemmatem uvádí Kristus Pán fariseje do rozpaků. Nemohouce ani kladně ani záporně odpovědět, aby si neodporovali, zatvrzele mlčí.

3) Hněvem a hanbou byl soud jejich zatemněn.

4) Lodička měla býti pohotově (»ut sibi deserviret«), aby na ni mohl vstoupiti, kdykoli byl na souši přílišný nával lidu.

5) Evangelista obrací na Spasitele mesiánské místo Is. 42, 1 dd, v němž se líčí omilostnění, mírnost a milosrdná láska Vykupitelova. Spasitel svou milosrdnou láskou získá i ty, kteří jsou napolo slabí ve víře a záhubě blízcí, tím, že jimi nepohrdne a jich neodmítne, nýbrž se jich ujme (»Třtiny nalomené atd.«); a k vítězství přivede soud, t. j. zásady, podle nichž Bůh svět souditi bude.

Rozjímání 22.

1. průprava: Vizme Krista Pána, obklopeného vděčným a jásajícím zástupem a fariseje plné zlosti a nenávisť proti němu.

2. průprava: Modleme se o lepší poznání povahy božského Spasitele.

1. Představme si nejprve živě scénu v synagoze. Vizme ubožáka s ochromenou rukou, neschopného k práci a snad proto do veliké bídy upadlého. Všimněme si fariseů. Jaké to nízké smýšlení a jaká podlost: schválně hledají příležitost, aby mohli Krista Pána nějak obžalovati. Ještě horší jest, že zůstávají zatvrzelí, i když jim Spasitel jejich zlobu a nesprávnost jednání dokáže. Proto jsou jejich rozum a poznání zatemněny. To bývá trestem za odpor poznané pravdě.

a) Při pohledu na ubohého mrzáka nejprve poděkujeme Pánu Bohu, že nám zachoval zdravé údy. Můžeme po řadě mysletí na jednotlivé smysly, oči ústa, atd., za každý zvláště Bohu děkovati, ptáti se, nač jsme je od Boha obdrželi, litovati, že jsme jich vždy ke cti a chvále Boží neužívali, a obětovati je pro budoucnost výlučně k službě Boží.

b) Člověk s uschlou rukou je obrazem muže nečinného, který se nechápe práce tam, kde by měl. Nemusím si snad vytýkati, že je při tolika potřebách a tolika požadavcích, které nynější doba na pastorači žádá, moje ruka v mnohé stránce uschlá?

c) Je znamení podlostí a slabosti, vyhledávati chyby druhých a žalovati na ně toliko ze závisti tam, kde láska žádá mlčetí, a naopak nemíti dosti odvahy upozorniti s apoštolskou otevřeností i představené na chyby druhých, kde toho vyžaduje náš úřad nebo spravedlnost a obecné dobro. Ptejme se, zdali v některé z těchto dvou věcí nechybujeme.

d) Zavíráme-li oči před poznanou pravdou, nechceme-li se dáti poučiti, oddáváme-li se hněvu, může i nás stihnouti trest, že úsudek a poznání naše budou zatemněny,

2. Obraťme se od trapného obrazu farisejské podlosti a pohledme na milý obraz božského Mistra. Jest láska a mílosrdenství samo. Všecky nemoci těla i duše nalézají v něm nanejvýš mílosrdného lékaře. Ale vůči těm, kdo nechtějí uznati pravdu a jsou zatvrzelí, ukazuje přísnost. Přísně jim vytýká, že se více starají o němá zvířata než o lidi, a pohlíží na ně se zármutkem a spravedlivým hněvem. Máme tu na Spasiteli také obraz osudu všech apoštolských mužů: dobrý a zbožný lid je oslavuje, důvěru a vděčnost jim ukazuje, zatvrzelí nepřátelé víry jich nenávidí a pronásledují je.

a) Není-li to i nyní jedna z hlavních příčin, proč mnozí nemají nadpřirozeného života a hynou, že se více starají o věci pozemské než o dobré skutky v službě Boží? Neplatí to snad i o mnohých kněžích, i o mně? Neplatí o některém v doslovném smyslu výtku Spasitelova: že první jeho starost z rána je starost o dobytek, místo aby se duch v modlitbě a rozjímání povznášel k Bohu.

b) Někdy je i nám třeba »pohlédnout vůkol s nevolí«; tam, kde se jedná o lidi k poznané pravdě slepé a zatvrzelé.

c) Také my zakoušíme v apoštolském životě i jáсотu a vděčností od dobrých i nenávisť a pronásledování od nepřátel Církve. Nesmíme však ani chválou a důvěrou nám projevovanou zlehkomyslněti, ani nenávisť a překážkami nám kladenými zmalomyslněti, nýbrž musíme klidně a s čistým úmyslem sloužiti Kristu a duším.

3. Velebná a krásná slova Isaiášova, vyplněná v celém a plném smyslu o Mesiaši, mají platnost jistou měrou o každém knězi podle božského Srdce Páně. Uvažujme tedy v rozjímání slovo za slovem a obračejme je na sebe. V tomto prorocství jsou zvláště tři myšlenky:

zvláštní vyvolení Mesiáše a kněze, náplň milostí Spasitele a omilostnění kněze, charakteristické rysy povahy a úspěchy Krista Pána a jeho věrných kněží.

a) Znovu si vždy připomínejme a znovu děkujme, že jsme »služebníky, které Bůh vyvolil«, že to nebyly naše zásluhy, nýbrž jedině milosrdenství Boží, které nás učinilo kněžími.

b) I nám dán byl Duch Boží a první naší úlohou jest, s milostí jeho tak působiti, abychom byli stále »miláčky Božími«, aby »sí v nás zalíbila duše Jeho«.

c) Vidíme také jasně, jakou povahu a jaké vlastností žádá od nás božský Mistr: velíkou mírností (»Nebude se hádati, aniž uslyší kdo na ulicích hlas jeho«), a velíkou soustrastnou lásku s dušemi napolo již zlomenými a zkáze blízkými (»Třtiny nalomené nedolomí, knotu doutnajícího neuhasí«).

d) Budeme-li v tomto duchu »zvěstovati soud národům« a »přivedeme soud k vítězství«, přispějeme k tomu, aby všude zvítězily věčné pravdy, podle nichž bude Bůh jednou svět souditi.

XIX. Kristus Pán vyvoluje dvanácte apoštolův.

(Mt. 10, 2—4; Mk. 3, 13—19; Lk. 6, 12—16.)

Stalo se pak v těch dnech, že vyšed vystoupil na horu¹⁾ se pomodlil a přes noc trval na modlitbě k Bohu. A když se rozednilo, povolal k sobě učedníky své, ty, které sám chtěl,²⁾ a přišli k němu. I vyvolil z nich dvanácte,³⁾ které také apoštolů nazval, aby byli s ním a aby je posílal kázat. A přivolav dvanácte učedníků svých, dal jim moc nad duchy nečistými, vymítati je a uzdravovati

všelikou nemoc i všeliký neduh. Jména pak dvanácti apoštolů jsou tato: První Šimon, jemuž dal jméno Petr⁴⁾ a Ondřej, bratr jeho. Jakub Zebedeův a Jan, bratr jeho, a dal jim jméno Boanerges, to jest synové hromu,⁵⁾ Filip a Bartoloměj,⁶⁾ Matouš celník a Tomáš, Jakub, syn Alfeův a Šimon Kananejský, jenž slove Horlivec⁷⁾ a Jidáš Iškariotský,⁸⁾ jenž se stal jeho zrádcem.

1) Z Lukáše 6, 20 vysvítá, že to byla hora blaho-slavení u jezera genesaretského, kde měl pak Spasitel kázání horské.

2) Nehledě na jejich osobní zásluhy.

3) Byliť na prvním místě hlasateli evangelia národu israelskému, pocházejícímu od 12 patriarchů a rozdělenému v 12 kmenů.

4) Všichni evangelisté uvádějí Petra na prvním místě, ačkoli ostatní apoštoly vypočítávají v různém pořadu; sv. Matouš ho nad to výslovně ještě volá »prvním«. Pravděpodobně změnil Kristus Pán při této volbě jméno Šimonovo ve jméno Petra, neboť od této doby ho sv. Marek nazývá Petrem, až do volby Šimonem. Podle některých se pojmenování stalo již dříve (Jan 1, 42), nebo později. (Mt. 16, 18).

5) »Syny hromu« byli nazváni buď pro ohnivý temperament, o němž svědčí i jiná místa evangelií i epištoly sv. Jana, nebo pro výmluvnost, anebo pro obé dohromady.

6) Podle obecného názoru je to jiné jméno pro Natanaele.

7) »Cananaeus« nenazývá se Šimon proto, že by byl z Kány, nýbrž od hebrejského jména »kana«. »Horlivci« byli nazýváni ti, kdož zákona zvláště bedlivě ostříhalí a přestupky proti němu mstili.

8) Byl z města Kariothu v Judsku.

Rozjímání 23.

1. průprava : Představme si velebnou scénu : Kristus Pán uprostřed učedníků volá jednoho apoštola po druhém k sobě.

2. průprava : Prosme, abychom s velikou milostí kněžského povolání dobře působili.

1. Kristus Pán se velmi často uchyloval do samoty k modlitbě a před každým důležitějším dílem modlil se vroucně k nebeskému Otci. Před volbou apoštolů trvá celou noc úplně oddálen ode všeho hluku světa na hoře na modlitbách. Chce tím ukázat, jak důležitou událostí pro apoštoly a celou Církev jest tato volba, a chce nám dát příklad, abychom se před každým důležitějším dílem vroucně modlili. Můžeme si myslit, s jakou touhou, ale i s jakou posvátnou bází čekal každý z učedníků, až jeho jméno bude vyvoláno. Vždyť to byl pro ně rozhodující okamžik pro celý život ; nyní měl celý tento život dostati nový směr a cíl a měl být celý zasvěcen apoštolátu. Hlavní úkoly apoštolátu naznačuje Kristus Pán sám : apoštolé mají být stále s ním (*»ut essent cum eo«*), mají hlásat jeho evangelium (*»ut mitteret eos predicare«*), mají pomáhat lidem v duševních i tělesných bolech (*»curare infirmos«, »eicere daemonia«*). Poslední důvod, proč jsou oni povoláni a ne jiní, proč právě těchto dvanácte ze všech učedníků, jest všemohoucí vůle božského Mistra : *»vocavit, quos voluit ipse«*.

a) Nebývá snad jednou z příčin, proč se nám mnohá díla nedaří, že spoléháme příliš na vlastní síly a na prostředky pouze přirozené a neprosíme v horlivé a vroucí modlitbě za pomoc Boží ? Zvláště před každou volbou musíme se modlit za osvětlení, a čím důležitější je dílo, tím zbožnější a vytrvalejší modlitby vyžaduje.

b) Vzpomeňme si na den své kněžské ordinace, kdy také naše jména byla vyvolávána. S radostnou touhou a přece zase posvátnou bázní jsme čekali, až budeme voláni k oltáři Kristovu ! Poděkujme v rozjímání z celého srdce Kristu Pánu za tuto milost, obnovme se ve věrnosti k Němu, učiňme předsevzetí, že budeme ode dneška povinnosti kněžstvím převzaté ještě svědomitěji plnit.

c) Některé z hlavních našich úkolů evangelium samo zde naznačuje. Máme býti stále s Kristem Pánem, máme kázat jeho evangelium, máme léčit duševní neduhy a i v hmotných potřebách lidem pomáhati. Zpytujeme se tedy, jak rádi a jak často před svátostným Spasitelem dlíváme, jaké jsou naše modlitby, zdali se dobrým úmyslem často s Kristem Pánem spojujeme, jak se připravujeme na kázání, s jakou ochotou a s jakou milosrdnou láskou se o potřeby věřících staráme.

d) Vštípme si hluboko v srdce slova : »Vocavit, quos voluit ipse.« Pak jistě zůstaneme vždy vděčnými a pokornými.

2. Všemohoucí vůle Boží a nesmírná láska Krista Pána byly první a hlavní příčinou vyvolení apoštolův. Ale při tom Spasitel hledí také na přirozené vlohy a vlastnosti těch, které volá. Je zajímavé pozorovati, jak jsou ve sboru apoštolském zastoupeny různé povahy a různé přirozené sklony, takže jeden druhého doplňuje. Tak je tomu i nyní při povoláních kněžských ; některý vyniká touto, jiný onou přirozenou náklonností a vlohou ; každý má svých schopností a náklonností co nejlépe využití ; nemůže každý všechno, máme se navzájem doplňovati. Vlastnosti tří apoštolů evangelium zvláště vyzdvihuje : ohnivou rozhodnost bratří Zebedeových a horlivost pro zákon Boží u Šimona. Jsou to vlastnosti, které má kněz zvláště za našich dnů napodobovati.

a) Kdo nalézá v tom duchovní užitek, může tu při rozjímání probírat povahy jednotlivých apoštolů, jak nám je Písmo sv. líčí, pozorovat, jak milost Boží na přirozené vlastnosti navazuje, jak každý z apoštolů milosti té používá, každý ve svém směru něco velkého pro Krista a Církev koná, a jak se vzájemně doplňují. Každý z nás pak může přemýšlet, která jeho vlastnost asi byla u něho jakýmsi přirozeným předpokladem povolání se strany Boží, čeho si od něho zvláště Kristus Pán přeje, jak posud svých vloh a náklonností k službě Boží užíval a jak v budoucnosti jich použití chce.

b) Umiňme si napodobovat dva apoštoly-bratry, jež Spasitel nazval »filii tonitruí«, a Šimona, zvaného »Horlítele« tam, kde čest Boží a spása duší toho vyžaduje. Vyprosme si k tomu milost přimluvou těchto tří apoštolů.

3. Zvolením apoštolů dán byl základ k hierarchii Církve Kristovy. Církev mají podle vůle Kristovy spravovat zákonití nástupcové apoštolů, a tato apoštolská posloupnost jest jednou z nejjasnějších známek pravosti naší Církve. Zákonitými nemohou býti biskupové a kněží, leč jsou-li spojeni se středem a hlavou apoštolů, se sv. Petrem, jehož prvenství je už v tomto kuse evangelia tak zřejmě vysloveno.

a) Děkuje z té duše za veliké dobrodíní, že jsme údy Církve, která má jako drahocenné dědictví, vzácnou výsadu a neomylný znak pravosti apostolicitu posloupností; obnovme se ve věrnosti a oddanosti k svaté matce Církvi.

b) Zvláště slíbme znovu věrnost nástupci sv. Petra, učíme předsevzetí, že budeme jeho hlasu pokorně poslouchat a v lídu úctu, oddanost a lásku k němu šířit!

XX. Kristus Pán počíná kázání na hoře. Osmero blahoslavenství.¹⁾

(Mt. 4, 25; 5, 1—12; Lk. 6, 17—26.)

A sestoupiv s nimi stanul na rovině, i učedníci jeho a byli s ním zástupové mnozí lidu z Galileje a Desítiměstí a ze všeho Judska i z Jerusáléma i ze Zajordánska a z přímořské krajiny tyrské a sidonské, kteří přišli, aby jej poslechli a byli uzdravení od neduhů svých. A byli uzdravováni také ti, kteří byli trápeni od duchů nečistých. A veškeren zástup snažil se ho dotknouti, neboť moc vycházela od něho a uzdravovala všechny.

Užrev pak Ježíš zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu učedníci jeho. A tu on pozdvihnuv oči na své učedníky²⁾ pravil:

»Blahoslavení chudí duchem,³⁾ neboť jejich jest království nebeské.⁴⁾ Blahoslavení tiší, neboť oni zemí vládnouti budou. Blahoslavení lkající,⁵⁾ neboť oni potěšení budou. Blahoslavení, kteří nyní lačnější a žízní po spravedlnosti,⁶⁾ neboť oni nasyceni budou. Blahoslavení mílosrdní, neboť oni mílosrdenství dojdou. Blahoslavení čistého srdce,⁷⁾ neboť oni Boha viděti budou. Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží slouti budou. Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské. Blahoslavení jste, když pro mne budou vás tupiti a pronásledovati a mluviti všecko proti vám lhouce a vás vyobcují a jméno vaše jako špatné vyvrhnou pro Syna člověka. Radujte se v ten den a veselte se, neboť aj, odplata vaše hojná jest v nebesích. Tak

zajisté činívalí prorokům, kteří byli před vámi, otcové jejich a pronásledovali je.

Avšak běda vám bohatým,⁸⁾ neboť již máte potěšení svoje. Běda vám, kteří jste nasyceni, neboť budete lačněti. Běda vám, kteří se smějete nyní, neboť budete kvílití a plakati. Běda, když budou o vás dobře mluvití všichni lidé, neboť taktéž činívalí prorokům⁹⁾ otcové jejich.

1) Ve velkolepém a hlubokém tomto kázání horském podává Spasitel několika mistrnými rysy povahu, podmínky a prostředky svého království. Není to říše pozemská a spravedlnost zevnější, nýbrž království především duchovní a spravedlnost vnitřní; podmínkou jest, vzdáti se nezřízených tužeb pozemských a snaziti se o pravou ctnost; prostředky modlitba a sebezápor. Není úplně jisto, zdali celou tuto řeč Kristus Pán vskutku najednou pronesl, anebo zdali tu evangelista kázání Kristova, na různých místech konaná, v jeden celek spojil, jak někteří myslí.

2) Kteří mu byli nejbližší; kázání však platilo pro všecken lid.

3) »Duchem« chudí podle některých = vědomí své slabosti a nedostatečnosti; pravděpodobně však jedná se o chudé na hmotných statcích, kteří chudobu volí nebo snášejí v Duchu sv., nebo kteří mají ducha chudoby.

4) Odměnou všech ctností, které tu Spasitel doporučuje, jest království Boží zde na zemi, počínající v Církvi a v nebesích dovršené; ale při každém blahoslavenství běže se království Boží nebo líčí s jiné stránky (království zde na zemi, pozemské statky Kristu náležející, radost nebeská, synovství Boží, nazírání na Boha atd.).

5) Rozumí se tu oprávněný a svatý zármutek nad vlastními hříchy, nad zkázou světa, touha po nebeské vlasti atd.

6) T. j. kteří mají velikou touhu po spravedlnosti.

7) Rozumí se tu nejenom ctnost sv. čistoty šestým přikázáním velená, nýbrž nevinnost a vnitřní svatost vůbec.

8) T. j. kteří na statcích pozemských lpí.

9) T. j. lžíprorokům.

Rozjímání 24.

Duch království Kristova. Prvé a druhé blahoslavenství.

1. průprava : *Naslouchejme zbožně a uctivě slovům Spasitelovým : »Blahoslavení chudí duchem, blahoslavení tiší.«*

2. průprava : *Vyprosme si ctnost chudoby duchem a ctnost tichosti.*

1. Kristus Pán nás v svém horním kázání stručně sice, ale zcela jasně poučuje o povaze, cíli a podmínkách svého království. Je to království především vnitřní. Pouze zevnější farisejská spravedlnost nestačí, ano je s duchem jeho království v naprosím odporu. Jeho zákon vyžaduje ovšem také zevnějších úkonů a ctností, ale ty by neměly bez vnitřního ducha ceny. Hlavní podmínkou pak je, odloučení se a odvrácení naprosto ode všech věcí pozemských, které službě Boží a spojení s Bohem brání.

a) Přehlédněme poněkud jednotlivé ctnosti, které křesťanský a zvláště kněžský život od nás žádá : pokoru, sebezápor, trpělivost, poslušnost, a tažme se, zdali se nespokojujeme příliš zevnějškem, anebo aspoň na něj větší důraz nedáváme, než na vnitřního ducha těchto ctností.

b) Příčinou, že království Kristovo nevládne ještě zcela v našem srdci a že nejsme plně účastní všeho jeho dobra, jest, že jsme se ještě nedovedli dosti odtrhnouti od pozem-

ských věcí a tužeb. Která pozemská náklonnost jest mi tu hlavní překážkou?

2. Chudobou, kterou Kristus blahoslaví, nerozumí se toliko nedostatek statků pozemských sám v sobě. Má-li být chudoba ctností, musí být aspoň nějak dobrovolná pro Krista. Rozeznávají se tři stupně takovéto chudoby: První, když někdo trpělivě snáší chudobu od Boha mu poslanou. Druhý, když se vzdal vší náklonnosti ke statkům pozemským, hotov jsa vzdát se jich skutečně, kdyby toho Bůh žádal. Třetí, když se z lásky ke Kristu skutečně statků vzdá a v chudobě se Bohu zasvěcuje. Odměnou dostanou chudí duchem království nebeské. Předzvěstí této nebeské odměny jest zvláštní požehnání Boží už zde na zemi, a to také ve hmotných věcech.

a) Zpytujeme se nejprve, máme-li aspoň první stupeň chudoby duchem. Snášíme-li trpělivě, jestliže nám něco v hmotných věcech chybí, myslíme při tom na ty statisíce lidí, kteří mají mnohem méně než my a žijí v opravdové nouzi a bídě?

b) Volá-li někoho Kristus Pán hlasem své milosti ke skutečné chudobě, jest to znamení zvláštní jeho lásky, a bylo by osudnou chybou, takového hlasu si nevšímat. Od kněze neřeholníka ani Kristus ani Církev nežádají, aby se statků pozemských vzdal a slibem chudoby se zavazoval. Ale má mít ducha chudoby a vzdát se náklonnosti k pozemským statkům. Necením ještě příliš bohatství a statky vezdejší? Nelpím příliš na tom, co mám? Jak požívám svých příjmů? Snažím se napodobit apoštolskou jednoduchost a chudobu Kristovu?

c) Odměnou ducha chudoby bývá požehnání i ve věcech časných. Zdá se mi snad, že mi Bůh dosti nežehná? Chci se zpytovat, zdať příčina není právě v nedostatku tohoto ducha.

3. Tichost je ctnost, kterou přemáháme nezřízenou vášně hněvivostí. Tato vášně škodí kněží mnoho, poněvadž ho olupuje o vážnost u věřících, kazí jeho působení, bere mu potřebný vnitřní klid. Proto se musí snažit, aby nejprve aspoň na venek hněvivost skutky ani slovy neprojevoval, pak aby zachoval též vnitřní trpělivost při zevnějších i vnitřních pokušeních k hněvu a k tomu cíli používal všech nadpřirozených i přirozených prostředků. Odměnou mu bude, že se tíchoostí skutečně stane vládcem země, to jest, že se mu otevrou v důvěře srdce lidská. O tom všem chceme nyní rozjímat a na sebe to obracet, abychom se v této ctnosti obnovili a utvrdili.

a) Uvažujeme tedy, jak často jsme už nějaké dobré dílo pokazili, o úspěch a o vážnost se připravili, na dlouhý čas klidu pozbyli tím, že jsme propukli v hněv a oddali se zlosti. Vlastní náš zájem a čest našeho úřadu vyžaduje, abychom se o tichost snažili.

b) Přemýšlejme, jak bychom mohli nejprve aspoň zevnější výbuchy hněvivostí potlačovat. Dobrým prostředkem jest na příklad, nikdy nejednat a nemluvit v hněvu dříve, než se pomodlíme »Otče náš« anebo aspoň »Zdrávas Maria«.

c) Pak se musíme snažit o to, abychom zachovávali trpělivost také uvníř. Tři myšlenky nám k tomu budou výborným prostředkem: myšlenka na spáchané hříchy, za které jsme si mnohem většího trestu zasloužili než jsou malé nepříjemnosti, které nás potkávají, myšlenka na Božské Srdce, tiché a pokorné, a myšlenka na bolestné umučení Krista Pána. Tolik z lásky k němu musíme snést, abychom se aspoň dobrovolně hněvu neoddávali.

d) Zdá se nám, že jsou nám srdce lidská uzavřena, že nepožíváme dosti důvěry? Zpytujeme se vážně, zda-li není nedostatek tíchoostí toho příčinou.

Rozjímání 25.

Třetí, čtvrté a páté blahoslavenství.

1. *průprava: Poslouchejme slova Krista Pána: »Blahoslavení lkající, blahoslavení žízňící po spravedlnosti, blahoslavení milosrdní.«*

2. *průprava: Prosme o vzrůst a pokrok v těchto ctnostech.*

1. Zármutek, který Kristus Pán blahoslaví, jest ovšem zármutek svatý a spravedlivý. Tedy ne sklíčenost a melancholie, ne úzkostlivost a skrupulanství; tím méně smutek nad tím, že nemůžeme užívatí rozkoší tohoto světa. Máme lkátí nad hříchy a nad bídou světa, máme znovu a znovu oplakávat svoje hříchy, celý náš život má provázeti jakási tesknota po věčném štěstí. Kdo má takový svatý zármutek, toho odměňuje čas od času Bůh zvláštní vnitřní útěchou, již svět nezná.

a) Zkoumejme se nejprve, zdali v našem srdci není nějaký škodlivý a nepravý zármutek: pokleslost myslí, neklid a úzkostlivost, touha po světských radovánkách a nespokojenost, že jich nemůžeme míti. Přemýšlejme dále, jaké jsou příčiny takových stavů nebo citů a jak bychom je mohli odstraniti.

b) Neméně škodlivá a kněží neslušící byla by nevázaná veselost světských lidí. Pravou nadpřirozenou a svatou radost máme ovšem míti, ale ta musí býti spojena s vážným pojetím života; jakási tesknota po nebi má býti význačným rysem křesťanského, zvláště kněžského života.

c) Stačí pohlédnutí na vlasní hříchy a na hříchy světa, aby bylo srdce naše naplněno spravedlivým, nadpřirozeným zármutkem. Nemysleme si nikdy, že již jsme hříchů předešlého života litovali dosti, nýbrž vzbuzujeme vždy znovu při každé zpovědi nad nimi lítost. Místo abychom se roz-

čilovali nad hříchy světa a klesali proto na myslí, lkejme nad nimi a modleme se vroucně za ubohé hříšníky.

d) Snad pocítujeme málo a zřídka pravé nadpřirozené útěchy, snad jí skoro ani neznáme. Tento svatý nadpřirozený zármutek je jeden z nejlepších prostředků, dosíci ji.

2. Spravedlností, po níž žízní nás Spasitel vybízí, rozumí se nejprve obyčejný křesťanský život, potom život dokonalý. Máme po této spravedlnosti žízní, to jest nejenom nějak si jí přátí, nýbrž míí po ní velikou touhu a velmi o ní usilovatí. Kněz musí žízní nejenom po své vlastní spravedlnosti, nýbrž též po spravedlnosti jiných, srdce jeho musí býti naplněno velikou touhou po spáse duší. Odměnou této žízně po spravedlnosti jest, že takové duše budou nasyceny. Dosáhnou nejenom nadpřirozených darů, po nichž touží, a budou míti úspěch v svém apoštolátě, nýbrž Bůh v své dobrotě jim požehná na pozemských dobrech. Zpytujeme se v této druhé části rozjímání, jaká je naše žízeň po spravedlnosti, uvažujeme o překážkách, pohnutkách a odměně této ctnosti.

a) Dvě jsou hlavně překážky, proč netoužíme dostí po dokonalosti a nemáme dostí apoštolské horlivosti; fari-sejská samostačitelnost a samospravedlnost, a pak netečnost k nadpřirozeným nebeským dobrům. Rozjímáním a zpytováním svědomí musíme se stále více přesvědčovatí, jak mnoho nám ještě chybí, jak jsme slabí a nedostateční, a vzbuzovatí v sobě touhu po nebeských věcech.

b) Uvedme si aspoň tři pohnutky k úsilovné snaze po dokonalosti a k horlivé touze po spáse duší: je to vroucí přání našeho Pána a Mistra; zušlechťuje a povznáší to celý náš charakter a náš život; snažit se o dokonalost a přivádět duše k Bohu je nejjistější prostředek dosíci vlastní spásy.

c) Budme přesvědčení: Obrátíme-li mysl a snahu svou zcela k nebeským a nadpřirozeným věcem, neztratíme nic na věcech pozemských; i v těch pak Pán Bůh žehnává.

3. Páté blahoslavenství týká se kněží zcela zvláštním způsobem. Komu více sluší soustrast a milosrdenství, zvláště s duševní bídou lidskou, než tomu, kdo je zástupcem a nástrojem nejvyšší milosrdného Srdce Páně? Smilování a milosrdenství potřebujeme všichni sami a zasloužití si ho ničím nemůžeme. Závisí jen na nekonečné lásce božského Srdce, chce-li s námi mítí slítování. Ale Srdce toto nám slavně přislubuje, že bude k nám milosrdné, budeme-li sami milosrdní.

a) Jsme skutečně hodnými učedníky, zástupci a nástroji Toho, který s takovou tklivou láskou pravil: »Misereor super turbam?« Pomáháme podle možnosti věřícím i v tělesných jejich potřebách? Jest naše srdce naplněno především soustrastí s ubohými hříšníky? Či jenom posuzujeme a ostře odsuzujeme anebo dokonce projevujeme škodolibou radost? Jistě se musíme ještě mnohému od milosrdné lásky Spasitelovy učit.

b) Doléhá snad někdy na duši naší úzkost, zdali nám Spasitel skutečně všechno odpustí a na milost nás přijme? Budme milosrdní a můžeme s pevnou důvěrou doufat v milosrdenství Boží.

Rozjímání 26.

Šesté, sedmé a osmé blahoslavenství.

1. *průprava: Poslouchejme Krista Pána, jak káže: »Blahoslavení čisti srdcem, pokojní, trpící pro spravedlnost.«*

2. *průprava: Prosme za rozmnožení těchto ctností.*

1. Čistotou srdce rozumí se v šestém blahoslavenství nejenom ctnost svaté čistoty v užším slova smyslu, nýbrž spravedlnost vůbec. Čisté srdce míti znamená, Bohu sloužití s čistým úmyslem, každého hříšného stínu se varovati a ode všeho pozemského, co nám nějak ve službě brání, se odvracet. Můžeme však mysletí také na vlastní ctnost sv. čistoty. Záleží nejprve v tom, že se varujeme hříchu nečistoty. Potom v tom, že se svědomitě vystříháme všeho, co by mohlo býti i vzdáleným nebezpečím, porušiti ji. Uvažujme o kráse, prostředcích a odměně kněžské čistoty.

a) Poznáme-li sami duši vpravdě čistou, zamílujeme si ji a vážíme si ji. A skutečně, nepodlehnutí nečisté vášni a s rozhodnou vůlí se odvracetí ode všeho pozemského, co by mohlo býti nebezpečím, pro sv. čistotu, jest věc krásná a znamení duševní síly. Tak krásná a silná bude naše duše, když budeme usilovati o dokonalou čistotu; věřící si nás budou vážit a budou nás milovat.

b) Z prostředků k dosažení této ctnosti si uveďme dva: dětinnou úctu k nejsvětější Panně a velkou opatrnost v pohledech, obcování, četbě. Zasvěcujme se každý den znovu blahoslavené Panně Marii, Panně nečistší a Královně andělů, vzývejme ji vroucně zvláště v době pokušení. Varujme se i ze zvědavosti pohledů smyslných; neobcujme s osobami druhého pohlaví, leč kde toho žádá nutnost, náš úřad, společenská slušnost; nečtěme nikdy nic, co by v nás mohlo vzbuditi nečisté představy. Musíme-li z povinností něco takového čísti, číňme to s čistým úmyslem, pomodleme se dříve a učinme to tak zkrátka jak možno. To vše číňme ne tak z úzkostlivosti před hříchem, jako z lásky ke Kristu Pánu a k sv. čistotě.

c) Odměnou čistých duší jest, že »Boha vidětí budou«. Budou naň tváří v tvář pohlížeti v nebi ; ale již zde bývá lepší a hlubší poznání Boha odměnou sv. čistoty.

2. První stupeň pokojnosti a mírumilovnosti jest, že nemáme sporů a nezačínáme hádek. Potom, že si zachováváme v duši při všech vnitřních obtížích a zevnějších bouřích mír a klid. Konečně, že se snažíme zjednatí mír a pokoj i druhým. Uvažujme, jak lze této ctnosti dosáhnouti a jaká jest její odměna.

a) Abychom si zachovali vždy mír a pokoj, musí býti Bůh cílem a středem našeho života a konání. Potom budeme ve všem konati vůli Boží a na všechno se dívati ve světle prozřetelnosti Boží. Tím odstraníme dvě obyčejné příčiny všeho neklidu : hřích nebo dobrovolné přestupování zákona Božího a přílišné starosti nebo obavy do budoucnosti. Vzhledem k bližním stanovme si tyto dvě zásady : neposuzovati jednání bližních a nemíchatí se do záležitostí, které se nás netýkají. Pak budeme žiti se všemi v míru a pokoji. Kněz ovšem nesmí se spokojiti tím, že míru neruší, nýbrž má býti zachovatelem a šířitelem míru, pravým andělem pokoje. Vědomí, že zastupuje »knížete pokoje« mu bude jistě k tomu stálou pobídkou. Uvažujme tedy o jednotlivých překážkách vnitřního pokoje a mírumilovnosti, o pohnutkách této ctnosti ; ptejme se, proč dosud tak málo této ctnosti máme.

b) Bůh je Bohem pokoje a proto pokojní a mírumilovní slují syny Božími. Je tím řečeno, že již zde na zemi Bůh takové duše zvláště miluje a je svou zvláštní prozřetelností chrání jako milé svoje děti. Také lidé vidí v mírumilovném a pokojném člověku zvláštním způsobem obraz Boží a proto ho ctí a váží si ho. Už tato odměna mírumilovnosti nám musí býti mocnou pohnutkou,

abychom si sami pokoj srdce zachovávali a mír a pokoj všude šířili.

3. Při osmém blahoslavenství vidíme jasně, že ideály království Kristova jsou jiné než ideály světa. Ideálem světa jest pohodlný, ničím nerušený život, svět hrozí se námah, ale ještě více pokoření. Kristus Pán nazývá blahoslavenými ty, kdož trpí pronásledování za spravedlnost; sám dal nám heroický příklad trpělivosti v svém utrpení, Církvi a svým věrným pronásledování předpověděl. Musíme se tedy o tom přesvědčiti, že těm, kdož chtějí Krista Pána následovati, nikdy nebude chybět pronásledování a utrpení, a že pronásledování a utrpení, za spravedlnost snášené, je velká milost a dobrodíní. Trpělivě snášení pronásledování je znamením vyvolení, předzvěstí blaženosti věčné, jejíž stupeň bude v souhlase s velikostí utrpení.

a) Byl by omyl a osudná chyba, kdybychom snad i my pohodlný a ničím nerušený život měli za ideál a divili se nebo vzpírali, když by nám bylo něco trpětí. Nikdy nic velikého pro Krista a Církev nevykoná kněz, který se hned hrozí a dobrého díla nechává, když se naskytají obtíže, když narazí na odpor nepřátel, anebo je od nich pronásledován.

b) Mysleme častěji na to, že stupeň nebeské blaženosti bude také záležeti na stupni utrpení, které nám bylo snáseti. Kdo uváží, co znamená, míti po celou věčnost větší stupeň blaženosti, jistě bude pro Krista utrpení a pronásledování snáseti trpělivě.

XXI. Důstojnost a úkol apoštolů Kristových.

(Mt. 5, 13—16.)

»Vy jste sůl země,¹⁾ jestliže sůl se zkazí, čím se osolí? K ničemu nehodí se již, leč aby byla vyvržena ven a pošlapána od lidí. Vy jste světlo světa. Nemůže se ukrytí město na hoře ležící, aniž rozsvěcují svíci a kladou ji pod kbelík,²⁾ nýbrž na svícen, aby svítila všem, kteří jsou v domě. Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích.«

1) Spasitel se obrací k těm, kteří mají hlásati království Boží druhým. Jsou »solí země«, t. j. mají úkol, chrániti od poruchy a oživovati nejenom národ vyvolený, jako proroci, nýbrž celou zemi.

2) »Modius« je jakákoli nádoba, kterou se světlo přikrývá.

Rozjímání 27.

1. průprava: *Slyšme božského Mistra, jak vážně a důtklivě nás napomíná: »Vy jste sůl země, vy jste světlo světa.«*

2. průprava: *Prosme za milost, abychom skutečně byli takovou solí a takovým světlem.*

1. Sůl, již užíváme jako koření, léku, prostředku k uchovávaní pokrmů, jest symbol neporušenosti, vytrvalosti, moudrosti. Velmi vhodně přirovnává Kristus Pán apoštoly a kněze k soli. Jako sůl, kořeníc a zachovávajíc pokrmy, sama se rozkládá, tak má horlivý kněz, sám na sebe zapomínaje, všecky svoje síly věnovati spáse duší. Má dále svým příkladem a slovem uchovávat svět, na

něž působí, od zkázy, poruchy a rozkladu. K tomu je ovšem třeba, aby sám byl zcela neporušen, aby se chránil všeho nízkého, podlého, smyslného. Zvláště důtklivá, ano hrozná jsou slova Spasitelova o soli zkažené. Jiné věci, když se zkazí, dají se mnohdy zase napravit nebo mohou k nějakému jinému účelu sloužit. Zkažené soli nelze vrátit chuť a sílu, nehodí se k ničemu, zahazují ji a šlapou po ní. To platí v plné míře o zkaženém knězi.

a) Mohu o sobě říci, že všechny moje síly náležejí Kristu a duším, že se stravuji horlivostí ve službě Boží? I kněz potřebuje zotavení, a je to vůlí Krista Pána i svaté Církve, aby je měl; ale všecek ostatní čas má náležití apoštolátu. Jak daleko jest od tohoto ideálu horlivého sluhu Božího kněz, který se vyhýbá každé obtížnější práci nebo se spokojuje tím, že si vykoná nejnutnější povinnosti, úřadem přikázané, a ostatní čas věnuje libuš.kám!

b) To je tedy náš čestný, ale zároveň odpovědný a těžký úkol: máme působením, ale ještě více příkladem chránit svět, zejména duše nám zvláště svěřené, od záhuby, poruchy, nákazy. Vidíme kolem sebe tolik zkaženosti a zhouby. Nejsme snad sami toho nějak vinni, tím, že nejsme soli světa v tom stupni, v jakém si toho od nás Kristus Pán přeje?

c) Zkoumejme se, zdali se sami dosti střežíme přede vši poruchou a nákazou světa, zdali nepovolujeme aspoň v něčem smyslným jeho svodům. Můžeme konkrétně myslet na dvě ctnosti: na sv. čistotu a střídmost, a zpytovat se, jaká je tu naše svědomitost.

d) Uvažujme, jak hrozně se již často vyplnila a jak se i dnes plní slova Krista Pána o nevěrném knězi jako o zkažené soli. Odpadlý kněz nemá nadpřirozeného života a nemůže ho jiným dávat. Církev ho vylučuje, věřící se ho děsí; ale i svět, který mu dříve lichořil, pohrdá jím

a šlape po něm. Umiňme si pevně, že se budeme ze všech sil varovati všeho, co by mohlo býti prvním krokem na kluzké cestě do této propasti.

2. Apoštol a kněz má býti také světlem světa. Kristus Pán přinesl světu nadpřirozenou pravdu, bez této pravdy svět zůstává v temnotách, kdyby se sebe více chlubil svou vědou a svým pokrokem. Naší přední úlohou jest, poučovati svět o této nadpřirozené pravdě Kristově. Tedy ne pouhé kárání, neřku-li plané moralisování má býti hlavním předmětem našich kázání, nýbrž máme oznamovati a vykládati tajemství Boží. K tomu ovšem jest třeba, abychom sami dobře celou nauku Kristovu znali a stále více do ní vníkali; musíme se tudíž dále v theologii vzdělávati a o pravdách věčných pravidelně rozjímati.

a) Šírím skutečně světlo Kristovo v svém okolí? Co je obsahem a předmětem mých kázání? Nespokojují se snad také planým moralisováním a výkladem pravd pouze přirozených, místo abych otvíral věřícím poklady tajemství Božích?

b) Jak se vzdělávám dále v bohosloví? Opakuji si někdy dogmatiku a morálku, mám zájem o aktuální otázky theologické? Bylo by smutné, kdyby kněz neměl ani tolik snahy o odborné sebevzdělání, kolik jí mají svědomití lékaři, právníci atd.

c) Světlem světa v plném smyslu se staneme jen, budeme-li svým životem a příkladem pravdu učení Kristova hlásati, žijíce zcela podle jeho zásad.

3. Pokorný a skromný člověk miluje ústraní a ukrývá před zraky světa svoje vlohy, úspěchy a ctnosti. Ale kdo je povolán k zevnější, veřejné apoštolské činnosti, musí všechny své vlohy postaviti do této služby. Byla by chyba, kdyby kněz nechával z bázně, ostýchavosti, klamně pokory svoje vlohy ladem ležeti. Podobně musí apoštolský

muř svoje ctností mnohdy ukazovati i na venek před lidmi («ať vidí skutky vaše dobré»). Ale jediným cílem při všem tom musí býti čest a sláva Boží («ať velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích»).

a) Zpytujeme se nejprve, zdali snad z bázně, malomyslností a pod. některý svůj talent nezakopáváme, na př. že se neodvažujeme nic většího pro čest a slávu Boží podniknouti.

b) Ale je třeba se též zpytovat, zdali naopak při svém působení a vystupování nehledáme lidské chvály a vlastní cti.

XXII. Spravedlnost Nového zákona.¹⁾

(Mt. 5, 17—30; 33—48; Lk. 6, 27—36.)

»Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit zákona nebo proroků. Nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.²⁾ Vpravdě zajisté pravím vám: Dokavad nepomíne nebe a země, nepomíne jediné písmě nebo jediná čárka ze Zákona, až se všecko stane.³⁾ Kdo by tedy zrušil jedno z přikázání těchto nejmenších a vyučil tak lidi, nejmenším slouti bude v království nebeském.⁴⁾ Kdo by však činil a učil, ten bude velikým slouti v království nebeském.

Neboť pravím vám: nebude-li hojnější spravedlnost vaše než zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.

Slyšeli jste, že řečeno je starým: »Nezabíješ! Kdo by pak zabil, hoden bude soudu.«⁵⁾ Já však pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu. Kdo by však řekl bratru svému: »Raka«, hoden bude velerady, a

kdo by řekl: »Blázne«, hoden bude pekelného ohně.⁶⁾ Přinášíš-li tedy dar svůj k oltáři a tam si vzpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, zanechej tam daru svého před oltářem a jdi prve, smíř se s bratrem svým, a potom přijď obětuj dar svůj. Srovnej se s protivníkem svým rychle, dokud jsi s ním na cestě, aby snad nevydal tebe protivník tvůj soudci, a soudce vydal by tebe bířící, a byl bys uvržen do žaláře. Amen, pravím tobě, nevyjdeš odtud, dokavad nenavrátíš posledního penízku.⁷⁾

Slyšeli jste, že řečeno jest starým: »Nezcizoložíš!« Já však pravím vám, že každý, kdo hledí na ženu, aby ji požádal, již cizoložil s ní v srdci svém. Jestliže oko tvé pravé tě pohoršuje, vylup je a vrhni od sebe;⁸⁾ neboť prospěšnějším je pro tebe, aby zahynul jeden úd tvůj, než aby celé tělo tvé uvrženo bylo do pekla. A jestliže pravá ruka tvá pohoršuje tebe, utní ji a vrhni od sebe; neboť prospěšnější jest pro tebe, aby zahynul jeden úd tvůj, než aby celé tělo tvé sestoupilo do pekla.

Opět slyšeli jste, že bylo řečeno starým: »Nebudeš křivě přísahati, ale splníš Pánu přísahy své.« Já však pravím vám, abyste nepřísahali vůbec;⁹⁾ ani nebem, neboť trůnem Božím jest, ani zemí, neboť jest podnoží nohou jeho, ani Jerusalemem, neboť jest to město velikého krále, ani hlavou svou nebudeš přísahati, neboť jediného vlasu nemůžeš učiniti bílým nebo černým. Budiž však řeč vaše ano, ano; ne, ne; co nad to jest, ze zlého jest.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: »Oko za oko, a zub za zub.« Já však pravím vám, abyste neodpírali zlému, nýbrž udeří-li tebe někdo v pravé lici tvé, nastav mu i druhé, a tomu, kdo chce souditi se s tebou a vzítí sukni tvou, zanechej mu i plášť.¹⁰⁾ A přinutí-li tě někdo na míli jednu, jdi s ním i jiné dvě.¹¹⁾ Tomu, kdo tě prosí, dej, a od toho, kdo chce vypůjčiti si od tebe, neodvracej se, a od toho, jenž bere, co jest tvoje, nežádej zpět. A jak chcete, aby lidé činili vám, i vy číňte podobně jim.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: »Milovati budeš bližního svého a nenáviděti budeš nepřitele svého.«¹²⁾ Ale já pravím vám, kteří mne posloucháte: Milujte nepřátele své, dobře číňte těm, kteří vás nenávidí, dobrořečte těm, kteří vám zlořečí, a modlete se za ty, kteří vás pronásledují a pomlouvají vás, abyste byli syny Otce svého, jenž jest v nebesích, jenž slunci svému velí vycházeti na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i nespravedlivé. Neboť milujete-li ty, kteří vás milují, jakou odplatu míti budete? Zdalí nečiní toho i celníci? Vždyť i hříšníci milují ty, kteří je milují. A jestliže číníte dobře těm, kteří vám dobře činí, jaký máte vděk? Vždyť i hříšníci to činí. A půjčíte-li těm, od nichž se nadějete, že to zase dostanete, jaký máte vděk? Vždyť i hříšníci půjčují hříšníkům, aby dostali zase tolikéž. A budete-li pozdravovati toliko bratry své, co více číníte? Zdalí nečiní toho i pohané? Ale milujte nepřátele své, dobře číňte a půjčujte, ničeho nečekajíce; a odplata vaše bude hojná, a budete syny Nejvyššího, neboť on jest dobrotivý k nevďečným

i zlým. Buďte tedy dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest.»

1) K zásadám mravního a duchovního života, které tu Kristus Pán pronáší, třeba tři věci připomenouti: nejsou to všechno přikázání, nýbrž někdy pouze rady, k nimž není každý zavázán; při jejich zachovávání třeba v jednotlivých případech vždy též hleděti na pravidla křesťanské opatrnosti; týkají se soukromých osob a soukromého života. Autorita a ti, kdož veřejný úřad zastávají, nesmějí mnohdy bezpráví mlčky snášeti, nýbrž musí se hájiti, ano i právo mstíti.

2) Domnívaliž se někteří vskutku, že Mesiáš zruší celý zákon. Poněvadž se Kristus Pán častěji prohlašoval za Pána zákona a zákony také někdy svou mocí promíjel (na př. zákon sobotní), mohlo i u lidu snadno takové mínění vzniknouti. Ve skutečnosti však Kristus mravní předpisy Starého zákona ponechal a Zákon jen zdokonalil, zákon obřadní pak vyplnil tím, že ho nahradil řádem dokonalejším.

3) »Písmě« v originále a Vulgátě přesněji »jota«, t. j. nejmenší písmeno řecké abecedy; »čárka« (apex), znaménko, jimiž se dvě velmi podobná písmena rozeznávají.

4) Kdo by i nejmenší zákon považoval a prohlašoval za nezávazný, nemůže slouiti v království Kristově učitelem zákona, byť by i jinak byl učený, ano je poslední, skoro ani nenáleží ke království tomu. Tak obyčejnější výklad.

5) »Soud« se skládal z 23 členů, »velerada« jest plné shromáždění vrchní židovské autority.

6) »Oheň pekelný« v originále a Vulgátě »ignis gehennae« (τὴν γέενναν τοῦ πυρός). Gehenna, hebrejsky Hinnom, je údolí u Jerusalema, kde kdysi modloslužebníci spalovali lidské oběti (děti) Molochovi; později se výrazu »oheň Gehenny« (Hinnomu) užívalo na označení ohně pekelného. »Raka« znamená tolik jako slabomyslný

(bez mozku); slovo »blázen« bylo větší příhanou než nyní; značilof tolik jako padouch a bezbožník.

7) »Quadrans« je čtvrtina assu, tedy nepatrný peníz.

8) T. j. i kdyby ti něco bylo tak milé jako oko, musíš se toho vzdáti, jestliže je to příležitosti k hříchu.

9) Není to zákaz přísahy vůbec, neboť nejen sv. Pavel přísahal (Řím 1, 9; 2 Kor. 1, 23; Gal. 1, 20; Fil. 1, 8; srv. Žid. 6, 16—18), nýbrž pravděpodobně i Kristus Pán sám. Zakazuje tudíž Spasitel jen přísahu lehkomyslnou a nepotřebnou. Poněvadž fariseové učili, přísahy, při nichž se Bůh přímo nejmenuje, nezavazují, učí Kristus Pán, že závaznými jsou i přísahy na věci, které jsou s Bohem ve vztahu.

10) Sukně je šat spodní, plášť oděv svrchní, obyčejně cennější a lepší.

11) T. j. nutí-li tě někdo, abys nesl nějaké břemeno nebo se propůjčil k nějaké cestě na jednu míli.

12) Tato slova nestojí v zákoně Mojžíšově, byla od fariseů přidávána.

Rozjímání 28.

1. *průprava: Představme si Krista Pána, jak učí zástupy, dychtivě ho poslouchající.*

2. *průprava: Prosme za milost, abychom zásady dokonalosti Kristem hlásané dobře chápali a podle nich se řídili.*

1. Není velkolepějšího a krásnějšího zákona nad zákon Kristův. Když již jest úctyhodné, zachovává-li na př. úředník, voják a pod. všecky své i nejmenší předpisy a nařízení, jak úctyhodné jest teprve bedlivé plnění všech i nejmenších předpisů zákona Kristova a jeho Církve. A Kristus Pán si přeje, abychom si nejenom nejmenších zákonů jeho vážili a je plnili, nýbrž plnili je dokonale a napodobovali v tom dokonalost Boží. Ovšem nesmí to

býti nikdy plnění zákona pouze zevnější a farisejské; hlavní věc je, zachovávatí a mítí ducha zákona.

a) Musili bychom se jistě zastydět, kdybychom v zachovávaní zákona Kristova a předpisů Církve neměli ani té přesnosti, s kterou zachovávají svoje předpisy svědomití úředníci, důstojníci a pod. Nepřestupujme nikdy nějakého předpisu jen proto, že se týká věci nepatrné.

b) Ovšem se musíme varovat, abychom se snad nespokojovali pouze zevnějším vykonáváním předepsaného díla, nelpěli příliš na písmeně a nezanedbávali vnitřního ducha. Zachovávejme zákony a předpisy proto, že je to vůle Krista Pána a abychom mu projevili svojí oddanost a lásku.

c) »Buďte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest.« Tato slova praví Kristus Pán nejenom k svým učedníkům nebo některým vyvoleným duším, nýbrž k celému shromáždění lidu. Jest dokonalost pouze raděná; ale je dokonalost povinná, která záleží ve svědomitém plnění všech povinností, stavem ukládaných. Když tedy Kristus Pán takovou dokonalost žádá již od každého člověka, jak ho asi bolí nedbalost ve vykonávání kněžských povinností!

2. Předpisy a rady božského Spasitele týkají se hlavně tří ctností: lásky bliženské, sv. čistoty, pravdomluvnosti. Veliká je dokonalost lásky k bližnímu, které učí zákon Kristův. Máme se úzkostlivě vystříhat každého urážlivého slova; každá těžká urážka, byť se stala jedním slovem, má v zápětí věčný trest. Máme se s bližním co nejdříve smířiti, zneprzyatelili jsme se, zvláště před nejsv. obětí a sv. přijímáním. Ano, Kristus Pán učí novému dokonalému stupni lásky k bližnímu, který byl ve Starém zákoně neznám. Hlásá, že tam, kde spravedlnost nežádá, aby se nám zadostučinilo, máme trpělivě a radostně křivdy

snášeti, že máme skutečnou a opravdovou láskou milovat i nepřátele, a proto se za ně modliti, jim dobře činiti a aspoň všeobecných znamení zdvořilostí jim neodpíratí.

a) Jak snadno nám při rozmluvě vyklouzne nelaskavé slovo proti bližnímu; ano snad užíváme s vědomím slov urážlivých, i o spolubratřích. Jest dobře si zase uvědomiti, že taková slova jsou nejenom všedním hříchem, nýbrž že se lze takovým způsobem dopustiti snadno i těžkého hříchu.

b) Jest zvykem zbožných křesťanů před sv. zpovědí a sv. přijímáním prositi za odpuštění ty, které byli urazili. Smířme se se svým bližním, svým spolubratrem i zevnějším nějakým způsobem před celebrováním, jestliže jsme mu snad ublížili.

c) Napadá-li někdo v nás Církev samu a škodilo-li by naše mlčení dobré věci, můžeme i musíme se rozhodně hájiti a i zadosťučinění žádati. Jinak však jest vzácný projev pokory a lásky ke Kristu, snéstí pro něho mlčky a ochotně i nespravedlivé výtky a útoky.

d) Jistě, že bychom snáze nepřátele své i Církve svaté odzbrojili a snad mnohého k poznání pravdy přivedli, kdybychom místo rozhořčení a planého nařikání nebo dokonce snad pomsty, za nepřátele se vroucně pomodlili, jim nějakým způsobem pozornost ukázali, něco dobrého učinili. Taková láska slyší jistě apoštolskému srdci kněžskému, ale lze ji dosáhnouti jenom velikou milostí Boží. Velmi daleko od ní je kněz, který nedovede ukázati lásku ani spolubratru, jenž mu nějak ublížil anebo je mu snad toliko nesympatický.

3. Vážná a rozhodná jsou napomenutí a rady Kristovy vzhledem k sv. čistotě a pravdomluvnosti. Tak rozhodná musí býti naše vůle, zachovat neporušenu čistotu a taková láska k této ctnosti, že se ihned vzdáme i věci a osoby

velmi milé, které jsou nám příležitostí k hříchu. Láska naše ku pravdě a naše pravdomluvnost měly by býti takové, aby vždycky prosté naše slovo beze všeho dalšího ujišťování, dušování, zapřísáhání každého přesvědčilo. K tomu ovšem jest třeba, abychom se varovali všeho unáhleného a nepředloženého soudu, aby řeč naše vždy souhlasila s vnitřním přesvědčením, abychom vždy věrně vyplnili, co jsme slíbili.

a) Na vážná a přísná slova Spasitelova o oku pohoršujícím myslíme, jestliže jest v našem okolí něco, co je nám svodem k hříchu, a jednejme podle nich se vší rozhodností.

b) Jakým vzácným charakterem je muž, kněz, na jehož slovo se lze vždy a jistě spolehnouti. Zkoumejme se, co je toho příčinou, že o nás ne'ze říci tuto chválu. Snad jsme příliš ukvapení v soudu, snad nesouhlasí vždy řeč s naším vnitřním přesvědčením, snad nemáme dosti síly a stálostí, danému slovu plně vyhovět?

XXIII. Jak třeba konati skutky spravedlnosti.

(Mt. 6, 1—8; 16—18; 7, 1—5; Lk. 6, 36—37, 41, 42.)

»Varujte se, abyste nečinili spravedlnosti své před lidmi, byste byli od nich viděni; sice nebudete míti odplaty u Otce svého, jenž jest v nebesích.

Když tedy dáváš almužnu, netrub před sebou, jako pokrytci činí v synagogách a na ulicích,¹⁾ aby byli ctěni od lidí. Amen, pravím vám, vzali odplatu svou. Ale když ty dáváš almužnu, ať nezví tvá levice, co činí pravice tvá,²⁾ aby byla almužna

tvá ve skrytě; a Otec tvůj, který vidí ve skrytě, odplatí tobě.

A když se modlíte, nebudte jako pokrytci, kteří se rádi modlí stojíce v synagogách a na rozích ulic, aby byli viděni od lidí.³⁾ Amen, pravím vám, vzali odplatu svou. Ty však, když se modlíš, vejdi do pokojíka svého, zavři dveře a pomodlí se k Otci svému ve skrytě; a Otec tvůj, který vidí ve skrytě, odplatí tobě.⁴⁾ Modlíce se pak, nemluvme mnoho, jako pohané; domnívají se, že brzy budou vyslyšení pro mnohomluvnost svou. Nepřípodobujte se tedy jim; víť zajisté Otec váš, čeho jest vám potřebí, prve než ho prosíte.

Když pak se postíte, nebudte jako pokrytci zasmušilí; neboť pošmuřují⁵⁾ tváře své, aby zjevno bylo lidem, že se postí. Ty však, když se postíš, pomaz hlavu svou a tvář svou umyj, aby nebylo zjevno lidem, že se postíš,⁶⁾ nýbrž Otci tvému, který jest ve skrytě; a Otec tvůj, jenž vidí ve skrytě, odplatí tobě.

Nesudte, abyste nebyli souzeni, neodsuzujte a nebudete odsouzeni, odpouštějte a bude vám odpuštěno. Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou bude vám odměřeno. Což pak vidíš třísku v oku bratra svého a trámu ve svém oku nepozoruješ? Anebo kterak můžeš říci bratru svému: Bratře, nechej, ať vyvrhnu třísku z oka tvého, sám trámu, který jest v oku tvém nevída? Pokrytče, vyvrz nejprve trám z oka svého, a potom přihlédní, abys vyvrhl třísku z oka bratra tvého.

Dávejte a bude vám dáno; míru dobrou a natlačenou a natřesenou a vrchovatou dají v lůno

vaše; neboť kterou měrou měříte, tou bude vám odměřeno.«

1) Netřeba vykládati, jak někteří mysleli, že fari-seové skutečně dávali vytrubovati, když chtěli almužnu rozdávat; Spasitel odsuzuje jenom okázalé a ješitné rozdávání almužen.

2) Touto hyperbolou se naznačuje úplná nezištnost a čistý úmysl; ani samí nemáme toho vzpomínati a takořka o tom nevědět, co jsme dobrého způsobili.

3) Naráží se na zvyk, podle něhož někteří, řídíce se míněním jistých vykladačů Zákona, počali se okázale modlití tam, kde právě meškali, přišla-li obvyklá hodina modlení.

4) To se netýká veřejných pobožností, a také není třeba brát to doslovně; kárá se toliko okázalost a povrchnost v modlitbě.

5) Lat. »exterminant«, tedy jaksí, ničící, znešvařují; fariseové posypávali obličej svůj popelem, aby vypadali smutni a pokorní a tak na své pokání upozornili.

6) T. j. nezanechávej nic z obyčejné péče tělesné; pokání a zbožnost tvoje buď vnitřní.

Rozjímání 29.

1. průprava: Slyšme v duchu vážná slova Spasitele: »Varujte se, abyste nečinili spravedlnosti své před lidmi; sice nebudete mít odplaty u Otce svého.«

2. průprava: Prosme za osvětlení a sílu, abychom byli plni vždy pravé spravedlnosti.

1. Jak asi se protíví božskému Místru všechna pouze zevnější a proto nepravá spravedlnost, když tolikrát a s takovým důrazem před ní varuje a na tolika různých příkladech její bezcennost a škodlivost ukazuje! Bylo toho potřeba, aby Kristus Pán pravdu tuto tolikrát a tak

důrazně opakoval, poněvadž pokušení, konati dobré skutky z jakési ješitnosti a okázalosti, jest časté a silné. Je to úskali, na něž naráží právě ti, kteří chtějí vésti život křesťanský, ano i dokonalý. Je proto třeba, abychom se úvahou přesvědčili, jak marná je chvála lidská, jakou cenu má skrytost a čistý úmysl, abychom se podle příkladů Kristem Pánem uvedených zkoumali, zdali při svých pokáních, modlitbách, dobrých skutcích »nečiníme spravedlnosti své před lidmi«.

a) Soud a mínění lidské o našich skutcích, chvála, kterou nám lidé vzdávají, je věc pouze zevnější a relativní, vlastní ceny skutkům našim ani dátí ani umenšiti nemůže. A uvážíme-li k tomu, jak často chvála nebývá ani upřímně míněna, nýbrž je pouhým lichocením, jak často se lidé v svém soudu mýlí, jistě přiznáme bezcennost pochval a úsudků lidských! Ale i když nás vpravdě chváí, že jsme něco vskutku velikého před světem vykonali, co vlastně znamenají všechna tak zvaná veliká díla sama o sobě? Jak brzo se na ně zapomíná, jak často se zanedlouho rozpadávají jako domky z karet, a jakou mají cenu, nebyla-li vykonána s čistým úmyslem pro Boha?

b) Naopak i nejmenší skutek, vykonaný v milosti Boží a s dobrým úmyslem, má velikou cenu, byť by zůstal před očima lidí úplně skryt. Kněz na lůžko upoutaný, který obětuje svoje bolesti ke cti Boží a za spásu duší, mnohem více působí než čilý organisátor a oblíbený kazatel, kteří hledají oblibu a chválu lidskou. Právě skryté ctnosti a dobré skutky musí nám býti milé, poněvadž jsou Kristu Pánu drahé a poněvadž nás přivádějí blíže k Mistru.

c) Zpytujeme se, jak se podle těchto věčně pravdivých zásad při svých dobrých skutcích, modlitbách, po-

káních řídíme. Nejsme příliš žádostiví, abychom byli jmenováni a chváleni, když nějaký dobročinný skutek učiníme? Nejsou naše liturgické úkony příliš zevnější, bez pravého vnitřního ducha a vroucnosti, naše modlitby na zevnějšek snad uctivé, ale vnitřně málo sebrané a pokorné? Nezakládáme si na jistých zevnějších skutcích kajících, málo dbajíce sebezáporu vůle?

2. Vedle nedostatku pravého vnitřního a čistého úmyslu bývá právě posuzovačnost dosti častou chybou u těch, kteří jinak duchovní život vedou. Kristus Pán kárá velmi vážně a přísně tuto vadu; uvádí hlavně dva důvody, proč nemáme posuzovati. Kdo rád jiné posuzuje a odsuzuje, bude sám přísně souzen od Soudce věčného. A kdo posuzuje chyby druhých, sám sebe vlastně odsuzuje; neboť pravidelně vidí a haní na druhém chyby, které sám má ještě ve větší míře. S tím souvisí ještě třetí důvod, který můžeme přidat: velmi často se v svých soudech o bližních mýlíme.

a) Ještě několik let, snad mnohem méně než myslíme, a budu státi tváří v tvář před svým věčným Soudcem. Jak obstořím při tomto soudu? Nejlépe si zajistím milosrdenství božského Srdce, když budu nyní mírným a shovívavým v svých soudech o bližních.

b) Napadne-li mne pokušení posuzovat a kritizovat bližního, vzpomenu si, kolikrát jsem se již v mém soudu zmýlil, a potlačím hned takovou myšlenku, anebo lépe — vyložím si jednání druhého, pokud možno, v dobrém smyslu.

c) Zeptám se hned podle napomenutí Mistra: Nemám snad já sám, který se horším nad třískou v oku bratrově, trám ve vlastním oku, nemám tutéž chybu, kterou vidím u druhého, sám v mnohem větším stupni?

3. »Dávejte a bude vám dáno.« Nejlepším prostředkem, získatí si důvěru věřících, jest, ukázaí důvěru jím a věnovatí všecky síly duchovnímu a tělesnému jejich blahu, a nejlepším prostředkem, dosíci od nich i hmotné podpory, kde jí potřebujeme, jest: konatí skutky tělesného milosrdenství.

a) Stěžujeme si na nedostatek důvěry duší nám svěřených? Není snad příčinou naše vlastní nedůvěřivost, nedostatek horlivostí a nezištné lásky v kněžském působení?

b) Přistoupí-li k této důvěře, horlivostí a nezištné lásce ještě dobročinnost, konaná podle síl a prostředků, nalezneme jistě u dobrých věřících důvěru a podporu i v hmotných věcech.

XXIV. Některé rady Kristovy na cestu k spáse a dokonalostí.

(Mt. 7, 12—20; Lk. 6, 31, 39—45.)

Pověděl pak jím i podobenství: »Zdaliž může slepec slepce vésti? Nepadnou-li oba do jámy? Není učedník nad mistra; ale dokonalým bude každý, bude-li jako mistr jeho.¹⁾

Nedávejte věci svatých psům, aniž házejte perel svých před prasata, aby snad nepošlapala jich nohama svýma a obrátíce se neroztrhala vás.²⁾

Všecko, co chcete, aby lidé činili vám, i vy číňte podobně jím. Toť zajisté je zákon i proroci.³⁾

Vcházejte těsnou branou; neboť široká jest brána a prostranná cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ni. Jak

úzká jest brána a těsná jest cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří ji nalézají!⁴⁾

Mějte se na pozoru před nepravými proroky, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím, uvnitř však jsou vlci draví. Po ovoci jejich poznáte je. Neníť zajisté strom dobrý, jenž přináší ovoce špatné, ani strom špatný, jenž nese ovoce dobré. Neboť každý strom se poznává po ovoci svém. Zdaliž sbírají s trní hrozny aneb s bodláčí fíky? Nečesajíť zajisté s trní fíkův ani nesbírají s bodláčí hroznův. Všeliký strom, který nenese ovoce dobrého, bude vyřat a na oheň uvržen. Nuže tedy po ovoci jejich poznáte je.⁵⁾ Dobrý člověk z dobrého pokladu svého přináší věci dobré, a špatný člověk ze špatného pokladu přináší věci špatné. Neboť z hojnosti srdce mluví ústa jeho.»

1) Podobenstvím slepce, chtějícího ukazovati cestu, nebo žáka, troufajícího si poučovati učitele, osvětluje Kristus Pán nerozumnost lehkomyšlného posuzování.

2) I horlivost v napomínání a v hlásání učení Kristova musí býti rozumná a opatrná. Vyjevovati a vysvětlovati tajemství Boží lidem naprosto zkaženým a zatvrzelým, někdy by více uškodilo než prospělo. Co jest rozuměti slovy »psy« a »prasata«, vykládá se různě. Tato dvě zvířata byla u židů v největším opovržení. Vhodně se jejich jméno dává lidem zatvrzelým v drzém odporu (»štěkotu«) proti pravdě a v nemravnosti. Také lze v slovech Spasitelových viděti napomenutí, neposluhovati sv. svátostmi nehodným.

3) Příkaz lásky jest skutečně stručným obsahem Zákona a proroků.

4) Cesta hříchu je lehká (široká) pro množství svodů, sílu vášní, mnoho špatných příkladů, cesta ctnosti srázná

a těžká (úzká), poněvadž žádá sebezáporu a poněvadž je tu mnoho překážek.

5) Jednou z překážek jsou nepraví proroci, zejména kacíři. Charakteristickou známkou všech kacířů bylo, že vystupovali v rouše ovčím, t. j. že dovedli pod rouškou horlivosti pro pravdu a mravní obrodu svoje bludy ukrývati. Lze je však poznati po ovoci jejich, t. j. po skutcích a po následcích jejich učení a působení.

Rozjímání 30.

1. průprava: Slyšme vážná slova svého Mistra: Jak úzká jest brána a těsná jest cesta, která vede k životu!

2. průprava: Prosme za milost, abychom svědomitým plněním apoštolského úřadu vešli úzkou branou a těsnou cestou do života.

1. Jestliže je pro každého obyčejného věřícího cesta spásy spojena s mnohými obtížemi, a proto těsná, tím více ovšem pro toho, kdo má druhé vésti a za ně odpovídati. Je mu třeba osvícení, dobré znalosti zákona Kristova a cest spásy i dokonalosti, aby snad nebyl »slepce, který chce vésti slepého«. Musí mít velkou obezřetnost a pastorační opatrnost, aby se v hlásání a hájení učení Kristova neprohřešil proti rozkazu Mistrovu: »Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos.« Především musí srdce jeho hořeti velkou a všeobsáhlou láskou apoštolskou, neboť konečně »to je celý zákon a proroci«.

a) Nestávám se skutečně i já někdy vůdcem slepým, a to proto, že sám dosti dobře neznám nauky Kristovy a jeho tajemství, že dosti nevnímám v ducha zákona Kristova a že snadno povolují nebo naslouchám pochybným zásadám světa? Pak se ovšem musím obnoviti a znovu si umíniti, že budu konati dobře denní kněžské

rozjímání, častěji sáhnu k vážné theologické knize a pevně budu státi na zásadách Kristových proti lžizásadám světa.

b) Nedivme se, že i nyní převrácené názory a mravní zchátralost činí mnohá srdce zcela zatvrzelými k pravdě Kristově. Takovým bychom ovšem marně mluvíli o kráse nauky a milosti Kristovy a otevírali jim tajemství Boží. Ale modlíti se za ně musíme a aspoň příkladem dokonalého života je nepřímou o pravdě přesvědčovatí.

c) Můžeme se také zpytovat, jak zachováváme předpisy církevní, jímž Církev podle slov Kristových: »Nolite sanctum atd.« udělování a odepírání sv. svátostí uspořádala.

d) Nezapomínejme však nikdy, že by všechny předpisy a všechna pravidla pastorační málo pomáhaly, kdyby v srdci kněze nebyla veliká apoštolská láska. Ta je konečně hlavním a základním zákonem a pravidlem působení kněžského.

2. Podobenství Spasitelovo o široké a těsné bráně, o těsné a prostranné cestě obsahuje dvě velmi vážné pravdy. Nejprve jest jím řečeno, že cesta spásy a dokonalosti jest spojena s mnohými překážkami a že je proto těsná a těžká. Potom, že poměrně málo lidí jde touto sráznou a obtížnou cestou. Z toho sice nenásleduje, že počet oslavených bude menší než počet zavržených, poněvadž Bůh ještě v posledním okamžiku popřává duším svých milostí, a mnozí, kteří v životě šli širokou cestou, před smrtí se obrátí; ale myšlenka, že tolik lidí jde širokou cestou záhuby, je jistě vážná a zarmucující.

a) Nedivme se, že zakoušíme pravdu těchto slov i v svém působení a že přes všechnu naši snahu a při tolika prostředcích spásy přece velká většina lidí jde branou širokou. Musíme ovšem doporučovatí milosrdenství Boží-

mu všechny a snažit se, aby se počet vcházejících širokou branou a jdoucích prostornou cestou aspoň stále umenšoval.

b) Musíme dbátí, abychom snad sami nesešli na cestu širokou. Ozývá-li se pokušení smyslností a pohodlností, přichází-li obava před obtížemi, vzpomeňme si, že nelze dosíci dokonalosti a spásy vlastní, ani druhých k spáse a dokonalosti vésti jinak, než obtížnou a namáhavou chůzí po úzké a srázné cestě, božským Mistrem vytčené.

3. Prorocká slova Kristova o nepravých prorocích jsou výstrahou pro všechny věky platnou před bludaři a pro všechny časy daným poučením, jak je můžeme rozpoznati. Všichni bludaři vystupovali pod rouškou horlivosti, předstírali, že hájí pravdy a že chtějí obrodu mravního života. Ale z pyšných skutků, neposlušností, zhoubných následků lze poznati blud. Nepravými proroky lze nazvati i vlažné a nedbalé kněze, kteří svými světskými zásadami, nedokonalým životem, nedbalostí v konání povinností duše od Boha odvádějí, místo, aby je k Němu vedli. Jestliže již o každém nedbalém věřícím platí, že bude jako strom nenesoucí ovoce uvržen do ohně, jak teprve o nedbalém knězi!

a) Nedejme se klamat ani zdánlivou horlivostí, ani lesklými slovy, ani okázalým mravokárstvím nepravých proroků dnešní doby! Kde není pokory a nadpřirozeného, pronikavého, nezištného působení apoštolského, tam není duch Kristův.

b) Nejsem snad v nějakém smyslu nepravým prorokem v mém okolí a stromem, nenesoucím ovoce? Kolik milostí jsem obdržel a jaké ovoce jsem dosud přinesl? Třeba mi velmi vážně rozjímatí o hrozbě Kristově: »Všeliký strom, který nenese ovoce dobrého, bude vyřat a na oheň uvržen.«

XXV. Zakončení kázání na hoře.

(Mt. 7, 21—29; Lk. 6, 46—49.)

»Proč mi říkáte: »Pane, Pane«, a nečíníte, co pravím? Ne každý, kdo mi říká: »Pane, Pane«, vejde do království nebeského, nýbrž kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského.¹⁾ Mnozí řeknou mi v onen den: »Pane, Pane, zdali jsme ve jménu tvém neprorokovali, a ve jménu tvém zlých duchů nevymítali, a ve jménu tvém mnoho divů nečinili?« A tehdy ohlásím jim: »Nikdy jsem vás neznal. Odejděte ode mne, pachatelé nepravosti.«²⁾

Každý tedy, kdo přichází ke mně a slyší má slova a je koná, o tom ukáži vám, komu jest podoběn. Podoběn jest muži moudrému, který stavě dům, kopal a položil základ a postavil dům svůj na skálu. I spadl příval a přišly řeky a povstala povodeň a zaválí větrové a obořila se řeka a obořily se větry na ten dům, a nemohly jím pohnouti a nepadl; neboť byl založen na skále.³⁾

Kdo však slyší tato slova a nekoná jích, podoběn jest muži bláznů, který postavil dům svůj na písku bez základu. I spadl příval i přišly řeky a zaválí větrové a obořili se na ten dům. I padl a pád jeho byl veliký.«

I stalo se, když dokončil Ježíš řeči tyto, užaslí zástupové nad jeho učením, neboť učil je jako moc maje, a ne jako zákoníci jejich a fariseové.⁴⁾

1) Slova tato platí nejprve o nepravých prorocích, kteří klamně jménem Kristovým vystupují, pak o všech,

kteří se spokojují spravedlností pouze zevnější. Ponejprve tu Kristus nazývá veřejně Boha-Otce Otcem »svým«.

2) »V onen den« t. j. při soudu věčném Kristus ohlásí neboli veřejně prohlásí za zavržené i ty, kteří měli od něho velkou pravomoc a důstojnost, ale vůli jeho neplnili.

3) Tímto přirovnáním, zvláště pro poměry palestinské, kde silnými přívaly a bouřemi často domy bývaly strženy, velmi názorném, shrnuje Kristus Pán celou svou řeč : jenom ten jest spásou jist, kdo položí solidní základ pravé vnitřní spravedlnosti podle příkazů a rad Kristových. Někteří vykladači určují blíže, co Spasitel »řekami«, »přívaly«, »větry« rozuměl ; ale chtěl tím vším asi označiti jenom všeobecně překážky křesťanského a duchovního života.

4) Kristus Pán v svém kázání častěji ukázal svoji moc a autoritu, mluvě a vystupuje jako věčný Zakonodárce (»Já však pravím vám«).

Rozjímání 31.

1. průprava : Představme si Krista Pána, jak při soudu praví přísně k nehodným kněžím : »Nikdy jsem vás neznal.«

2. průprava : Modleme se vroucně, abychom moci nám svěřené užívali vždy dobře a svědomitě.

1. O všech, kdož se spokojují spravedlností pouze zevnější, platí slova, že volají sice ke Kristu stále : »Pane, Pane,« ale vůli jeho neplní. Zvláště lze obrátiti tato slova na nehodné nebo nedostí svědomité kněze. Při svých funkcích vyslovují téměř stále jméno Páně, často ho vzývají a druhým hlásají, a přece při tom vůli jeho neplní. Výlučně pro kněze a apoštolské pracovníky platí hrozba Krista Pána, že při soudu věčném neobstojí ti, kteří měli velkou pravomoc a velkou důstojnost, ale moci své

špatně užívali. Jak hrozná jsou slova odsouzení, která Kristus jednou pronese a před celým světem prohlásí o těch, které z tolika tisíců vyvolil, tolikerou mocí obdařil, tolika milostmi obklopil a kteří mu přece byli nevěrní. »Nikdy jsem vás neznal. Odejděte ode mne, pachatelé nepravosti.«

a) Každý z nás se bedlivě zkoumej, není-li u něho nějaká protíva mezi svatým jeho úřadem, posvátnými funkcemi a celým jeho ostatním životem. Kněz, který tolikrát volá: »Pane, Pane,« který se při nejsvětější oběti a církevních hodinkách tolikrát Bohu klání, ho zapřisahá, jemu věrnost slibuje, který tolikrát druhé k svědomité službě Boží povzbuzuje, měl by tak žítí, aby celý jeho život byl výrazem slov: »Pane, Pane,« stálým a dokonalým podrobováním sebe vůli Boží.

b) Každý kněz má něco z velikých pravomocí a darmo daných milostí apoštolských, o nichž mluví Kristus Pán. Hlásá slovo Boží (»ve jménu tvém jsme prorokovali«), odpouští ve svátosti pokání hříchy a koná exorcismy (»zlé duchy jsme vymítali«), svolává Krista Pána na oltář a prostředkuje nejsv. obětí a sv. svátostmi věřícím veliké milostí (»ve jménu tvém mnoho divů jsme konali«). Ale žádná z těchto mocí mu nezajišťuje spásy, nekoná-li svědomitě vůle Boží. Je dobře, zase si to v rozjímání jasně uvědomit; neboť někdy může u kněze vzniknouti mimoděk myšlenka, jako by svátostný úřad jemu dával větší jistotu spasení než obyčejným věřícím.

c) Jak hrozné by bylo, kdybych i já musil jednou slyšet děsný rozsudek: »Nikdy jsem vás neznal. Odejděte ode mne, pachatelé nepravosti.« Co jest v mém životě, proč se nejvíce musím báti soudu, a co jest mi činiti, abych si ze své strany zabezpečil soud šťastný?

2. Spasitel nám tu podává některé prostředky, jimiž si můžeme spásu zabezpečiti. Především máme položití pevný základ. Základní pravdy: Bůh jest můj Tvůrce a Pán, konatí vůlí Boží jest moje hlavní, ano jediná úloha, hřích je největší neštěstí a pod., musí býti hluboce zakotveny v duši a pronikatí celý život. Také v působení na duše musíme se snažiti, abychom právě tyto základní pravdy všem, zvláště dětem při katechismu, hluboko vštěpovali. Musíme proto častěji konat sv. exercície, kde právě o těchto základních pravdách znova uvažujeme. Pak musíme dobře znáti hlavní překážky nadpřirozeného života a spásy a energicky proti nim bojovati. Jsou v podobenství Krista Pána naznačeny »řekami«, jimiž můžeme rozuměti nárazy smyslností, »větry« pýchy a »přivaly«, které značí obtíže a kříže, stěžující cestu k věčnému cíli.

a) Není snad příčinou mé lehkomyšlnosti a nestálosti, že jsem nikdy dosti pevně nepoložil potřebného základu? A to snad zase proto, že jsem nikdy úplně vážně a hluboce neuvažoval o pravých a základních pravdách exercičních? S jakou svědomitostí snažím se poučovati o těchto základních pravdách věřící, zvláště dívky? Budme přesvědčení, že všechno pozdější působení a organisování bude málo užitečné, nepoložíme-li již v útlá srdce pevný základ křesťanského nadpřirozeného života.

b) Pohledme do svého života a vízme, které překážky spásy a dokonalosti se u nás hlavně vyskytují. Zdalí »řeky« smyslností, nebo »větry« pýchy a ctižádostí, anebo »přivaly« utrpení a obtíží.

3. Kristus Pán učí »jako moc maje«, má neomezenou a úplnou autoritu učitelskou, již se musí každý rozum lidský podrobiti a proti které nic nezmohou ani zloba ani sofistika a pavěda lidská. Kněz Kristův, opíraje se o tuto

nezvratnou autoritu, může a musí vystupovati v hlásání učení Páně s pevnou jistotou a statečnou odvahou.

a) Neklesejme nikdy na myslí, ani když vidíme, že se nepřátelé všemi možnými a na oko velmi skvělými protídůvody a námitkami snaží učení Kristovo podvrátiti. Proti věčné pravdě a neomezené autoritě božského Učitele nezmohou ani nejmocnější a nejučenější protivníci ničeho.

b) Nebojme se, hlásati pravdu Kristovu odvážně a s plným přesvědčením. Není to naše lidské poznání a nejsou to naše lidské důvody, na nichž spočívá, nýbrž autorita Boží.

XXVI. Kristus Pán uzdravuje služebníka setníkova.

(Mt. 8, 1, 5—13; Lk. 7, 1—10.)

Když pak dokončil všechna slova svá k lidu, sestoupil s hory. Šli za ním zástupové mnozí. Když pak vešel do Kafarnaum, služebník jednoho setníka¹⁾ jsa nemocen blížil se k smrti. a ten byl u něho ve vážnosti. A uslyšev o Ježíšovi, poslal k němu židovské starší s prosbou, aby přijda, uzdravil služebníka jeho: »Pane, služebník můj leží doma ochrnulý a hrozně se trápí.«²⁾ A oni přišedše k Ježíšovi, prosili ho snažně řkouce: »Hoden jest, abys mu to prokázal, neboť miluje národ náš a sám postavil nám synagogu.« I dí Ježíš: »Já přijdu a uzdravím jej.« Ježíš tedy šel s nimi. A když byl již nedaleko od domu, setník poslal k němu přátele řka: »Pane, neunavuj se; neboť nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou. Proto nepokládal jsem se ani za hodna, abych přišel

k tobě; ale rcí jenom slovem, a uzdraven bude služebník můj. Neboť i já jsem člověk pod mocí postavený, maje pod sebou vojáky, a dím tomuto: »Jdi« a jde, a jinému »Přijď«, a přijde a služebníku svému: »Učiň toto« i učiní.«³⁾

Uslyšev to Ježíš, podívil se a obrátiv se k těm, kteří šli za ním, řekl k zástupu: »Amen, pravím vám, ani v Israeli nenalezl jsem tak veliké víry.⁴⁾ Pravím pak vám, že mnozí přijdou od východu i od západu a stolovati budou s Abrahamem a s Isákem i Jakobem v království nebeském. Synové království však budou vyvrženi do temnosti vnější, tam bude pláč a skřípění zubů.«⁵⁾ I řekl Ježíš setníkovi: »Jdi a jak jsi uvěřil, staň se tobě.« A uzdraven jest služebník v tu hodinu. A když se navrátili domů ti, kteří byli posláni, našli zdravým služebníka, jenž byl nemocný.

1) Z kontextu (»miluje národ náš«, »a ní v Israeli nenalezl jsem«) vysvítá, že setník byl pohan.

2) Podle Lukáše setník nejprve nepřišel sám, nýbrž poslal židovské starší, ale poněvadž přišli jménem jeho, mohl Matouš napsat, že »přistoupil k němu setník a prosil ho«. Setník se neodvažoval v své pokoře prosit, aby Ježíš k němu přišel, ale poněvadž asi židé o své újmě ho žádali, aby přišel, mohl Lukáš napsat »s prosbou, aby přijda uzdravil služebníka«.

3) Chce tím říci: »Tím spíše můžeš ty jedním slovem uzdravit, nemaje potřebí osobně k nemocnému jít«.

4) Kristus Pán mluví o víře lidu, u něhož působil a divy tvořil, ne o víře patriarchů, sv. Jana Křtitele nebo P. Marie.

5) Místem »vnější temnoty« (oproti světlu uvnitř království nebeského) a »pláče i skřípění zubů« nazývá

se peklo pro dvojí trest : pro odloučení od Boha (poena damni) a pro bolesti smyslů (poena sensus).

Rozjímání 32.

1. průprava : Vizme setníka, prosícího v hluboké pokoře : »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdraven bude služebník můj.«

2. průprava : Modleme se za podobnou pokoru a důvěru.

1. Tento setník, ačkoli ještě pohan, je nám v mnohé stránce vzácným příkladem. Dojemná jest jeho láska k služebníkoví a otcovská starost o něho, která nedbá rozdílu stavu, ale i podřízenému dobrodíní prokazuje. Líbí se nám na setníku také jeho láska k cizímu a pro Římana barbarskému národu israelskému. Chvályhodná jest jeho dobročinnost na náboženské účely, kterou si získal srdce Israelitů a připravil své vlastní srdce na přijetí milosti Boží. Z jeho stručných a vojensky úsečných slov poznáváme, že byl sám mužem poslušností a dovedl si zjednatí také poslušnost u svých poddaných.

a) Když tak ušlechtilá a milá je už přirozená láska, která nedbá rozdílu stavů a jmění, ale ke všem, i nízkým, chudým a pohrdaným se ukazuje, jak má se tato všeobecnost a povznešenost ukazovati teprve v lásce nadpřirozené ! Nedávám se snad v své lásce k bližnímu řídití příliš pozemskými důvody a sympatiemi?

b) Je přirozeno, že každý miluje svůj lid a národ více než lid a národ cizí. Ale v srdci kněze nemá býti nějaké výlučnosti národnostní, kněz má milovati i jiné národy pravou nadpřirozenou láskou.

c) Jest jaksi zákonem při rozdávání milostí Božích, že Bůh dává hojnějších milostí jako odměnu za dobrodíní

blížnímu prokázaná. To jest také pro nás nejlepším prostředkem, jak milostí Boží dosíci.

d) Musíme se jistě mnohdy zastydět, vidouce, s jakou přesností poslouchají lidé světští, úředníci a zvláště vojáci, často jen z pohnutek přirozených, ano jenom ze strachu, a jak nedokonalá je naše nadpřirozená poslušnost. Máme přece tolik důvodů, abychom tuto Bohu tak milou ctnost cvičili, a máme vzácný příklad heroické poslušnosti na svém božském Místru.

2. Prosba a celý způsob jednání setníkova může nám sloužit zvláště za příklad, s jakou důvěrou a pokorou se máme blížit ke Kristu Pánu. »A uslyšev o Ježíšovi, poslal k němu.« Setník se hned obrací k Tomu, od něhož jediné a jistě lze mu doufat pomoci. Činí tak s dojemnou pokorou a pevnou důvěrou. Nemá se za hodna, aby Kristus Pán k němu přišel, ba ani za hodna, aby šel k němu sám. Je přesvědčen, že Pán Ježíš může jedním slovem zdálí jeho služebníka uzdravit. Slova jeho, vyjadřující tak krásně pokoru s důvěrou, opakuje Církev svatá při svatém přijímání. Setník, prosící Krista Pána prostřednictvím starších, je též pokynem, abychom se na Krista Pána obraceli vzýváním svatých.

a) »Poslal k němu.« Vzpomeňme si na ta slova, když nás něco tísní. Nehledejme pomoci a útěchy jinde, leč u Toho, který nám jediný zcela jistě může pomoci.

b) Naše pokora musí být taková, že se považujeme zcela za nehodny, aby Kristus Pán vstoupil do našeho srdce, ale také za nehodny, abychom se před jeho tváří objevili my. Tato pokora musí být spojena s nezlomnou důvěrou, že Pán Ježíš jedním pokynem a slovem může nás očistit a ve všech bédách nám pomoci. Vzbudme nyní při rozjímání takovou důvěru a pokoru a cvičme se často v těchto ctnostech.

c) Umiňme si zvláště, že budeme s velíkou uctívaností a zbožností při mši sv. říkatí slova: »Domine, non sum dignus.« Probírejme nyní k tomu cíli jedno slovo této krásné modlitby za druhým a rozjímáme o nich.

d) Obracejme se často na Krista Pána, vzývající jeho svatě. Jest krásným a užitečným zvykem, přednáseti někdy při důležitosti po sv. přijímání prosby svoje eucharistickému Králi skrze svěťce jeho.

3. Velíké chvály dostává se setníkovi od Krista Pána: velebí víru jeho nad víru všeho lidu ísraelského. Je to jemná výtka pro národ ísrae'ský. K výtce připojuje se i hrozba: mnozí pohané vejdou do království Božího, které četní Ísraelité pro svojí nevěrnost ztratí. Můžeme výtku a hrozbu obrátiti na kněze.

a) Jak smutné by bylo, kdyby snad i pro nás platiti měla výtka, že Spasitel nalézá více pevné víry u mnohého obyčejného věřícího než u nás, kněží jeho!

b) Ještě smutnější a strašnější jest hrozba, že mnozí věřící laici stolovati budou v království nebeském, z něhož nevěrní kněží budou vyvrženi.

XXVII. Kristus Pán křísí mládence v Naímu.

(Lk. 7, 11—17.)

I stalo se, potom šel do města, které slove Naím,¹⁾ a šli s ním učedníci jeho a zástup velíký. Kdvž pak se přibližoval ku bráně města, hle vynášeli mrtvého, jediného to syna matky jeho a ta byla vdova; a četný zástup lidu z města byl s ní.²⁾

Spatřiv ji Pán, pohnul se mílosrdenstvím nad ní a řekl: »Neplač!« A přistoupiv dotekl se mar, tí pak, kteří nesli, zastavili se.³⁾ I řekl: »Mlá-

denče, tobě pravím, vstaň!« A posadil se ten, jenž byl mrtvý a počal mluvíti. I dal jej matce jeho.⁴⁾

Pojala pak všechny bázeň a velebili Boha, řkouce: »Prorok veliký povstal mezi námi, a Bůh navštívil lid svůj.« A rozšířila se o něm řeč ta po celém Judsku a po všem okolí.

1) Město galilejské Naim (v řeckém originále : Nain) bylo na severním úbočí malého Hermonu, asi kde je nyní Nein.

2) Bolest matky byla zvláště trpká, poněvadž to byl jediný syn a poněvadž byla vdovou, což už samo bylo u Israelitů neštěstím. Z toho, že bylo na pohřbu velké množství lidí, nelze ještě souditi, jak někteří činí, na vznešený rod nebo bohatství matčino ; bývalo zvykem, že se ti, kteří viděli pohřební průvod, k němu přidávali.

3) Mrtví nebyli uzavíráni do rakví, nýbrž byli obvinuti rouškami a kladeni (někdy připevňování řemeny) na máry neboli ploché lůžko a pokryti prostěradlem.

4) Od Boha dostala matka své dítě, Bůh jí ho smrtí vzal, a nyní jí Bůh vzkříšeného syna zase dává.

Rozjímání 33.

1. *průprava : Představme si Pána Ježíše, jak probouzí všemohoucími slovy : »Mládence, tobě pravím, vstaň!« jinocha k životu.*

2. *průprava : Prosme za milost, abychom se ze své ndleby a nedbalosti k novému životu probudili.*

1. Kolik tu bolestí a neštěstí na jednom nepatrném místě tohoto skavého údolí ! Neúprosná smrt zbavuje ženu nejprve podpory života, muže, a pak jí odnímá jedinou útěchu, jediného syna. Uhasíná mladý život, jinoch, který stál teprve na prahu žití a klesá v hrob. To jsou

neštěstí obyčejná, která se opakují každou hodinu na některém místě; bolesti, jaké jsme sami již v životě zažili, a na něž musíme býti stále připraveni. Ale právě tam, kde se neštěstí dostavuje, je Ježíš blízek: k bráně ven z města ubírá se s plácem pohřební průvod a branou do města jde Ježíš, nejlepší těšitel a věrný pomocník. Srdce jeho »pohnuťo jest milosrdenstvím«.

a) Když se nám dejší dobu dobře daří a žádné neštěstí nás nepotká, je nebezpečí, že se počneme na svět dívatí poněkud lehkomyšlně. Vzpomeňme si při pohledu na bolest matčinu na všechny nescíslné bídý a bolesti lidské a přesvědčme se o tom, že tato země jest a zůstane slzavým údolím. Srovnějme svoje bolesti a rány osudu s velikými neštěstími, která potkala jiné lidi, a budeme Bohu vroucně děkovatí, že nás dosud tak mnohého zla uchránil. Ale budme připraveni pro budoucnost, odevzdejme se do vůle Boží a oběťujme se jeho svaté vůli, kdyby se mu zalíbilo, odloučítí nás od osob milých, nebo jiným zármutkem navštíví.

b) Kdykoli přijde neštěstí a bolest, představme si živě, jako by Kristus Pán branou přicházel nás potěšit a nám pomoci. Neboť snášíme-li bol s odevzdaností a trpělivostí, jest zcela jistě Mistr blízko nás. *

c) Kľaňme se zvláště jeho láskyplnému a milosrdnému Srdci. Jako tehda »pohnuto bylo milosrdenstvím«, tak je i nyní plné milosrdenství k naším slabostem a plné milosrdné lásky k hříšným duším, k'ere máme k němu véstí. Tak musí býti »milosrdenstvím pohnut« každý věrný kněz podle Srdce Páně; musí mítí upřímnou soustrast s tělesnými i duševními bídami lidstva.

2. Jedním slovem své všemohoucností probouzí Spasitel mrtvého jinocha k novému životu. Toto vzkříšení jest obrazem probuzení duše ze smrti hříchu k nadpří-

rozenému životu a ze spánku vlažností a nedokonalostí k životu svatosti. Můžeme tu nejprve mysliti na svoje apoštolské působení a uvažovati, jak bychom mohli a měli probouzení duše, zvláště mládež, k nadpřirozenému a dokonalému životu. Můžeme to však obrátiti na svůj vlastní vnitřní život, jak nás Bůh ze hříchu probudil a k větší dokonalosti vybízí.

a) Kolik mladých duší je ve stavu nemilosti a mrtvo pro život věčný! Kolik jich pouze živoří beze všeho většího vzletu a porozumění pro dokonalejší křesťanský život, a snad je tu mnohá taková duše, která by byla schopna i ochotna k bohatému i apoštolskému duchovnímu životu, kdyby jej poznala a byla k němu vedena. Jest tu také potřebí všemohoucího slova milosti a lásky Boží: »Mládenče, tobě pravím, vstaň.« Ale Kristus Pán chce, abychom my byli nástroji jeho milosti; a museli bychom se přísně zodpovídati, kdyby pro naši netečnost některá mladá duše zahynula, nebo pro dokonalejší život byla ztracena.

b) Vzpomeňme si, jak i k nám volal mocný hlas Kristův, zvláště za našeho mládí: »Mládenče, tobě pravím, vstaň!« Z celého srdce děkuje za tuto velikou milost a ptejme se, jak upřímně, vytrvale a důsledně jsme hlasu Božího následovali. A když vidíme svoji dosavadní liknavost a nedokonalost, není-li nám, jako by k nám volal Spasitel: »Tobě pravím, vstaň!« Umiňme si v tomto rozjímání, že se aspoň ode dneška budeme upřímně o dokonalost snažiti.

3. »I dal jej matce jeho.« V krátkých těchto slovech je obsažena vážná a hluboká pravda. Dítě je darem Božím, Bůh je dal a může je zase zpět požadovati. Na to zapomínají někdy i matky jinak zbožné a křesťanské, když Bůh jejich dítě volá k stavu dokonalosti. Dělaří obtíže,

nechtějí se od něho oddělití, jako by byly úplně nezávislými jeho pány. A přece Bůh může každé chvíle odvolat je od nich smrtí. Takové bolestné odloučení jest vždy ještě lepší, než když by dítě těžkým břichem ztratilo život věčný.

a) Jest také naší povinností, abychom rodiče o této pravdě poučovali, jim tento jejich závazek vysvětlovali a pravé nadpřirozené lásce k díkám je učili.

b) Sami nesmíme zapomínatí, že jsme se vstupem do stavu duchovního obětovali Bohu a že už nenáležíme rodině, nýbrž jsme majetkem Krista a Církve. Láska k vlastní krvi, která by byla závadou vznešeného našeho cíle, není nám dovolena.

XXVIII. Poslání Jana Křtitele ke Kristu Pánu.

(Mt. 11, 2—19; Lk. 7, 18—35.)

A zvěštovali Janovi učedníci jeho o všech těchto věcech.¹⁾ Jan pak uslyšev ve vězení o skutcích Kristových, povolav k sobě dva ze svých učedníků, poslal je k Ježíšovi řka: »Ty-li jsi ten, který přijítí má, či jiného čekáme?«²⁾ Přišedše tedy k němu, muži ti řekli: »Jan Křtitel poslal nás k tobě řka: »Ty-li jsi ten, který přijítí má, či jiného čekáme?« V touž hodinu pak uzdravil mnohé od neduhův a nemocí a duchů zlých a mnoha slepcům udělil zrak. A odpověděl jim Ježíš a řekl: »Jděte a zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluchí slyší, mrtví vstávají z mrtvých, chudým zvěstuje se evangelium.«³⁾ A blahosla-vený jest, kdo nebude se horšití nade mnou.«⁴⁾

A když poslové Janovi odešli, počal Ježíš mluvit k zástupům o Janovi: »Co jste vyšli na poušť vidět? Třtinu-li větrem se klátící? Ale co jste vyšli vidět? Člověka-li měkkým rouchem oděného? Aj, ti, kteří měkká roucha mají a skvostná nosí a v rozkoších žijí, v domech královských jsou.⁵⁾ Ale co jste vyšli vidět? Proroka-li? Zajisté, pravím vám, i více než proroka. Neboť tento jest, o němž jest psáno: »Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýž připraví cestu tvou před tebou.« Pravím zajisté vám: Mezi zrozenci ženinými nepovstal větší nad Jana Křtitele; kdo však menší jest v království Božím, větší jest než on.⁶⁾ Ale ode dnů Jana Křtitele až dosud království nebeské násilí trpí, a ti, kteří násilí činí, uchvacují je.⁷⁾ Všichni proroci totiž i zákon prorokovali až do Jana. A chcete-li přijmouti, on jest Eliáš, který má přijíti.⁸⁾ Kdo má uši k slyšení, slyš.

A veškeren lid, uslyšev ho, i celníci oslavili Boha davše se pokřtiti křtem Janovým. Ale fariseové a zákoníci pohrdli sami proti sobě úradkem Božím, nedavše se pokřtiti od něho.

Komu tedy připodobním lid pokolení tohoto a komu jsou podobní? Podobní jsou hochům, sedícím na náměstí a volajícím si navzájem: Pískali jsme vám a netančili jste, nařikali jsme a neplakali jste. Neboť přišel Jan Křtitel, ani nejeda chleba, ani nepije vína, a pravíte: Má zlého ducha. Přišel Syn člověka, jeda a pije, a pravíte: Hle člověk žrout a pít vína, přítel celníkův a hříšníkův.⁹⁾ Avšak ospravedlněna jest moudrost ode všech synů svých.«¹⁰⁾

1) Učedníci měli někdy přístup k Janu Křtiteli, uvězněnému na tvrzi Macherontě.

2) Jan neposílá učedníky s tímto dotazem ke Kristu proto, že by snad sám o poslání Kristově pochyboval, anebo že by nevěděl, zdali je ten, který v Galileji zázraky působí, týž, o němž byl svědectví vydal; chtěl jen, aby se jeho učedníci z úst samého Krista o jeho poslání přesvědčili. Ten, který přijíti má, jest (podle 1 Mojž. 49, 10; Ez. 21, 27; Ž. 39, 8; Ž. 117, 26) Mesiáš.

3) Těmito slovy Is. 35, 5dd předpovídá Mesiáše.

4) Blahoslavený, kdo pro zevnější nízkost, chudobu a pokoru Spasitelem nepovrhne. Slova ta netýkají se jen učedníků Janových, nýbrž platí o veškerém lidu israelském.

5) Aby někdo nemyslel, že se Jan Křtitel sám nějak ve víře v Mesiáše viklal, vzdává mu Spasitel velikou chválu před lidem a vebí zvlášť jeho pevný charakter a strohé pokání.

6) Hebrejské rčení »rozený ze ženy« klade se tu místo člověk. Jan Křtitel svým posláním jako bezprostřední předchůdce Páně, byl největším z mužů Starého zákona. Ale Nový zákon, Církev Kristova, mystické jeho tělo, tak vysoko převyšuje řád starozákonní, že i nejmenší úd tohoto těla výše stojí než kdokoliv ze Starého zákona. Méně případný je výklad, podle něhož by slovem »menším« Kristus mínil sám sebe.

7) Podle některých by tu byl naznačen sebezápor, kterého je třeba k dosažení království nebeského. Ale obvyčejnější a přirozený výklad jest: království nebeské je pronásledováno, a pronásledovatelé brání vstupu do něho (uchvacují je) i těm, kteří chtějí.

8) Podle židovského podání měl před příchodem Mesiáše přijíti Eliáš. Kristus Pán tvrdě, že Jan jest tímto Eliášem, ovšem ne v doslovném smyslu (chcete-li přijmouti), ohlašuje, že říše mesiánská již nastává.

9) Názorné podobenství vzato jest ze světa dětského, jeho her a malých pútek. Nevrlí a umínění hoší nechtějí si někdy hrát ani »na svatbu« ani »na pohřeb«, když je k tomu jiní vybízejí, napodobujícíce buď hudbu svatební nebo nárek truchlících na pohřbu. Tak židé nebyli spokojeni ani s Janem Křtitelem, jenž vedl podle vůle Boží život tuhého pokání, ani se Spasitelem, který v úmyslu apoštolském vedl život obyčejný.

10) Ale od pravých synů moudrosti, rozumných a spravedlivých Israelitů, byla moudrost Boží poznána a oceněna.

Rozjímání 34.

1. průprava: Slyšme Krista Pána slavnostně prohlášujícího: »Pravím zajisté vám, mezi zrozenci ženiny mi nepovstal větší nad Jana Křtitele.«

2. průprava: Prosme za milost, abychom mohli předchůdce Páně a Mistra jeho napodobovati.

1. Povolání a poslání Jana Křtitele jest obrazem povolání a poslání kněžského. Velikým byl Jan svým posláním, takže mohl o něm vpravdě Kristus říci: **Není většího mezi lidmi. Ale i veliké důstojenství a veliká milost darmo daná (gratis data) jest nepatrná u srovnání s milostí, jež nás Bohu milými činí (gratia gratum faciens); náležetí k milostné říši Kristově znamená již více než samo důstojenství předchůdce Páně. Sv. Jan měl také veliký stupeň milosti a heroické nadpřirozené ctností. Dvě z nich chválí božský Spasitel zvláště: pevnost zásad a jednání a ducha strohého pokání. Jan byl také velikým apoštolem. Ještě ve vězení chce nějak učedníkům a lidu prospěti a přivésti je k lepšímu poznání Mesíáše. Nemoha o něm svědčiti osobně, činí tak skrze své učedníky.**

a) Jak veliká je důstojnost, jak čestné poslání Janovo! Srdečně se nad touto jeho ctí radujme a ctěme nej-

většího z mužů starozákonních. Mysleme na svoji podobnou důstojnost kněžskou a na podobné své poslání; děkujeme za tuto milost a uvažujeme, jakou odpovědnost nám naše poslání ukládá.

b) Býti údem mystického těla Kristova jest větší dobrodiní než samo poslání Jana Křtitele. A tohoto mystického těla, této Církve, jsme nejenom údy, nýbrž rozdavatelé jejích milostí. Jak musíme býti za to Kristu Pánu vděční! I nejmenší »gratia gratum faciens« má větší cenu nežli vysoký stupeň milostí darmo dané. Jak si musíme milostí Boží vážit, s jakou úzkostlívostí ji chrániti a s jakou horlivostí ji rozmnožovati!

c) Vidíme dvě v pravdě kněžské ctnosti, které Kristus Pán na Janovi chválí. Zkoumejme se, jak jsme v nich dosud pokročili. Nedáváme se snadno zviklati v svých zásadách a rozhodnutích? Nepodléháme příliš duchu času? Nejsou naše předsevzetí při rozjímáních a zpytování svědomí příliš chabá a vratká? A jest rysem i našeho kněžského života jistá otužilost a strohost? Nepodáváme se příliš změkčilostí nebo pohodlí?

d) Sv. Jan, ještě ve vězení apoštolsky činný, jest vzácným příkladem kněžské horlivosti, jež neustává do posledního dechu pracovati pro čest a slávu Boží. Horlivý kněz nejenom netouží po odpočinku a nežádá do pense, dokud má ještě síly k práci; když byl pro nemoc anebo stáří nucen jíti na odpočinek, vždycky ještě aspoň něco k spáse duší působí.

e) Působití skrze jiné jest právě za naší doby potřebným způsobem pastorage. Knězi nelze všude dobře proniknouti a třeba tedy, aby si vychovával laický apoštolát.

2. Velebná a krásná postava Předchůdce Páně jest námětem k celé řadě úvah a jeho ctností jsou vzorem ctností kněžských. Ale všimněme si také osoby Krista

Pána samého. Jan Křtitel ho nazývá »tím, který přijítí má«. Slovy těmi jest naznačeno, že Ježíš Kristus jest středem veškerých dějů a celého zjevení a že musí býti také středem našeho celého života. Všimněme si zvláště jedné krásné vlastnosti Spasitelovy. Aby nevzniklo proti Janu Křtiteli podezření, ujmá se hned jeho cti a veřejně ho chválí. Uvažujme také, že Kristus Pán svoje poslání dokazuje ne tak slovy, jako skutky, poučuje nás, že skutky jsou hlavní věc a mají býti důkazem o svatosti vnitřního života.

a) Zhloubejme se poněkud do pravdy : Kristus, očekávání národů, Ten, který přijítí má, středem veškerých dějů a celého zjevení, Kristus včera, dnes i zítra ! Jaké místo zaujímá Kristus v mém životě ? Žijí v skutku z Krista, v Kristu a pro Krista ?

b) Ujmouti se napadené nebo podezříváné cti a pověsti bližního, zvláště spolubratra, omluviti ho, pochváliti ho, jest krásný čin lásky bratrské.

c) I my musíme svoje poslání a svoji mravní hodnotu ukazovati ne krásnými slovy, ale ctnostnými skutky. Můžeme-li proti pomluvám a útokům vždycky poukázati na svoje dobré skutky, nemusíme se báti nijakého nepřátelství.

3. Napomenutí dané Kristem Pánem v názorném podoběnství o hrajících si dětech, můžeme si i my k srdci vzítí. Vytýká jim dětskou svéhlavost a umíněnost a kárá jejich posuzovačnost : nikdo se jim svým počínáním nezavděčí, na každém mají co vytýkatí.

a) Takovou svéhlavostí a umíněností, která nechce jistých prostředků duchovního života nebo pastorálního působení použítí, protože byly od jiných navrženy, už mnohé dobré dílo bylo zkaženo,

b) Pohlédneme-li hlouběji do svého nitra, nalezneme tam snad také něco z takovéto posuzovačnosti. Žádný spolubratr se nám nezavděčí; jeden je nám příliš veselý a světský, druhý příliš uzavřený a přepjatý. Navykněme si, pozorovati na každém jeho dobré stránky a napodobovati je.

XXIX. Kající hříšnice před Pánem Ježíšem.

(Lk. 7, 36—50.)

Prosil pak ho jeden z fariseů, aby s ním pojedl. I vešel do domu fariseova a zaujal místo u stolu. A hle, žena hříšnice,¹⁾ kteráž byla v městě, dověděvši se, že stoluje v domě fariseově, přinesla alabastrovou nádobu mastí a postavivši se vzadu u nohou jeho, počala smáčetí slzami nohy jeho a utírala je vlasy hlavy své a líbala nohy jeho a mazala je mastí.²⁾ Uzřev pak to fariseus, kterýž jej byl pozval, pravil sám u sebe: »Kdyby tento byl prorokem, věděl by, kdo a jaká jest ta žena, která se ho dotýká; neboť jest hříšnice.« A Ježíš osloviv jej, řekl: »Šimone, mám ti něco povědětí.« On pak řekl: »Mistře, pověz.« »Jakýsi věřitel měl dva dlužníky; jeden byl mu dlužen pět set denárů a druhý padesát. Poněvadž neměli, čím by zaplatili, odpustil oběma. Který tedy z nich miluje ho více?« Odpověděl Šimon, řekl: »Myslím, že ten, jemuž více odpustil.« A on řekl jemu: »Dobře jsi usoudil.«³⁾ A obrátiv se k ženě, řekl Šimonovi: »Vidíš tuto ženu? Vešel jsem do domu tvého: vody na nohy mé jsi nepodal, tato však slzami smočila mé nohy a utřela

je vlasy svými. Políbení jsi mi nedal, tato však jak vešla, nepřestala líbatí mých nohou. Olejem jsi nepomazal hlavy mé, tato však mastí pomazala nohy mé. Proto pravím tobě, odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho. Komu pak méně se odpouští, méně miluje.« I řekl k ní: »Odpouštějí se tobě hříchy.«⁴⁾ A tu počali spolustolující říkatí sami u sebe: »Kdo jest tento, jenž i hříchy odpouští?« Ale Ježíš řekl ženě: »Víra tvá tě spasila;⁵⁾ jdi v pokoji.«

1) Podle podání byla žena tato veřejnou hříšnicí. Toto pomazání Krista Pána od hříšnice jest jiné, než o kterém se vykládá u Matouše 26, 6dd ; Marka 14, 3dd ; Jana 12, 1dd ; poněvadž okolnosti, doba, místo jsou jiné. Je-li tato žena totožná s Maří Magdalenou a sestrou Lazarovou, nedá se z Písma a tradice s určitostí dokázati. Lze však z různých údajů Písma s pravděpodobností usuzovati, že se jedná o jednu a touž osobu ; mínění to souhlasí též s církevní liturgií.

2) Hosté leželi při stolování na levém boku na poduškách a nohy byly obráceny ke stěně. Bylo zvykem, mazati hosty drahými mastmi, které se chovaly obyčejně v alabastrových nádobách. Jídlna byla pravidelně otevřena, takže měl každý snadný přístup.

3) Vlastně již sám doznáváš, že žena tato má lásku Boží a tedy už není hříšnicí.

4) »Odpouštějí se«, v řeckém ἀφεωνται = odpuštěny jsou. V podobenství o dlužníku, jehož Kristus Pán užil, je láska dlužníkova k odpouštějícímu věřiteli účinkem prominutí dluhu ; u ženy byla její dokonalá láska příčinou, že dosáhla odpuštění. Větší a menší odpuštění podle síly a stupně lásky třeba rozuměti o odpuštění časných trestů.

5) Víra je počátkem lítosti a lásky.

Rozjímání 35.

1. průprava: *Vizme hříšnici, jak kleči u nohou Spasitelových a jak Kristus Pán se k ni sklání a pravi: »Odpouštěji se ji hříchové mnozi, poněvadž milovala mnoho.«*

2. průprava: *Prosme o pravou lítost a dokonalou lásku ke Kristu Pánu.*

1. Fariseus pozval Krista Pána na hostinu. Z jakého úmyslu se to stalo, nevíme, ale pravděpodobno jest, že chtěl pozorovati jeho počínání a jeho slova, aby mu mohl něco vytknouti. Kristus Pán přijímá pozvání a zasedá s farisey za stůl. Při všem má před očima svůj apoštolský cíl a používá každé příležitosti k tomu, aby na duše působil. Žena hříšnice, které se dotkla milost Boží a která kázáním a dívy Spasitelovýmí byla obrácena, dovídá se, že je v městě v domě fariseově. S velikou důvěrou spěchá k němu; přemáhá bázeň lidskou a svoji pýchu, vrhá se v hluboké pokoře a lítosti přede všemi hostmi k nohám Spasitelovým. Na domýšlivého farisea nepůsobí ani pokání hříšnice, ani láska božského Mistra; dojemná scéna je mu jen příležitostí k opovázlivému posuzování.

a) Všecko konečně záleží na úmyslu našich činů. Bude nám při tomto rozjímání užitečno, přezkoumatí se zase, s jakým úmyslem konáme návštěvy, zveme k sobě a vůbec jednáme s blíznými, zvláště se spolubratry.

b) Učme se znovu od Mistra krásné apoštolské vlastností, již jsme se již tolikráte při rozjímání jeho života podívovali: jak Kristus Pán používá každé příležitosti, aby duše vedl blíže k sobě a nebeskému Otcí.

c) Vyznatí se pokorně z hříchů a počítí nový život je pro dlouholetého hříšníka těžkou obětí, zvláště když se mu od jeho okolí a dosavadních přátel dostává pohrdlivé-

ho výsměchu. Proto musíme takovým duším učinit smíření s Pánem Bohem a zpověď pokud možno lehkou. I pro nás může být někdy vyznání některého hříchu nebo přiznání pokořující chyby nemalou obětí: na ženě hříšnici máme potom příklad, jak třeba bázeň lidskou a pýchu přemáhají.

d) Jak malicherná, ano podlá je povaha, která všude, i tam, kde vidí dobrý skutek a ctnost, vyhledává nějaký stín a posuzuje! Jak odporná a duchu Kristovu odporující by byla taková vlastnost u toho, který má být nástrojem milosrdné lásky Mistrovy!

2. Toto tajemství nás názorně učí, jak velická jest moc a síla lásky Boží. Tolik ceny máme a na tolik vpravdě žijeme, kolik máme lásky. Už nejmenším stupněm dokonalé lásky dosahujeme odpuštění všech těžkých hříchů, a čím mocnější jest láska, tím více časných trestů za hříchy se nám promíjí. Příklad veliké lásky ke Kristu a mocné lítosti dává nám tato kající žena; ale též příklad, jak máme Bohu za hříchy zadostučinit. Žena, která se kdysi oddávala světu, strojila a zdobila své tělo, všelijak hříšně si vedla, smáčí nyní veřejně přede všemi slzami nohy Spasitelovy, maže je drahocennou masťou a líbá je. Nikdy nemáme nikým pohrdati a nad něho se vynášeti, byť se nám zdál velikým hříšníkem. Můžeme dojít větší milosti od Boha než my.

a) Uvažujme o ceně a moci lásky Boží, ptejme se, jak velická je naše láska k Bohu a co je asi příčinou, že jsme v ní dosud dosti nepokročili, a jak bychom mocné lásky Boží dospětí mohli.

b) Jak snadný prostředek odpuštění dává nám Kristus Pán v dokonalé lítosti! Jest naší přísnou povinností o tomto tak důležitém prostředku duchovního života věřící

dobře poučovati a je k němu nabádati. Samí pak musíme dokonalou lítost častěji vzbuzovati, zvláště ovšem tehdy, a to ihned, když jsme upadli do těžkého hříchu.

c) Uvažujme také o pravdě, kterou Kristus Pán vyjadřuje slovy: »Komu pak méně se odpouští, méně míluje.« Podle stupně a intenzity lítostí promíjí Bůh časné tresty. I malý trest očištcový je velmi trpký. Nyní se ho můžeme tak snadno zbaviti intenzivnějším aktem lítostí při sv. zpovědi.

d) Přejde-li nějaké pokoření, třeba-li přinést oběť pohodlností, smyslností, myslíme na to, že se musíme pokorovati a zapíratí také na pokání za svoje hříchy. V čem jsme zhřešili, v tom musíme konati pokání; a byla-li naše vina veřejná, musíme ji i veřejně nějak odčinití.

e) Nikdy se nad nikoho nevynášejme. I největší hříšník je schopen lásky Boží a s milostí Boží může býti někdy Bohu blíže než my.

3. Krásná a útěchyplná jsou slova, kterými Spasitel propouští ospravedlněnou hříšnici. »Víra tvá tě spasila.« »Jdi v pokoji.« Božský Mistr tu znovu zdůrazňuje, jaký veliký význam pro duchovní život má víra, a znovu prohlašuje veliký cíl, k němuž směřuje veškerá spásná činnost jeho a jeho sluhů: mír Boží.

a) Přesvědčujme se stále a stále, že prvním a nejdůležitějším základem nadpřirozeného života jest pevná, nezlomná víra a že jest nejvážnější naší povinností, tuto sv. víru věřícím zachovati a proti jejím nepřátelům bojovati.

b) »Jdi v pokoji.« Jaká jest to pro nás útěcha, že můžeme tolikrát duše ve svátosti pokání ospravedlněné v pokoji propouštětí a tatáž slova k nim pronášeti. Žijme tak, aby celý náš život byl výrazem božského míru.

XXX. Kristus Pán se hájí proti fariseům a prohlašuje apoštoly za své pravé bratry.

(Mt. 12, 46—50; Mk. 3, 20—35; Lk. 8, 1—3, 19—21.)

I stalo se potom, on chodil po městech a osadách, hlásaje a zvěstuje království Boží, a dvanacte apoštolů s ním. Též některé ženy, které byly uzdraveny od zlých duchův a od nemocí: Maria, zvaná Magdalena, od níž bylo vyšlo sedm duchů zlých, a Jana, manželka Chuzy, správce Herodova, a Susanna a mnoho jiných, kteréž mu přísluhovaly ze svých statkův.¹⁾

I přišli do domu a opět sešel se zástup, takže nemohl ani chleba²⁾ pojísti. Když to uslyšeli jeho lidé,³⁾ vyšli, aby ho jali, neboť řekli, že se pomínul smyslem.⁴⁾ A zákoníci, kteří byli přišli z Jerusalema, pravili: »Má Belzebuba⁵⁾ a v knížeti duchů zlých vymítá zlé duchy.« I přivolal je k sobě a mluvil k nim v podobenstvích: »Kterak může satan satana vymítati? A jestliže království v sobě se rozdělí, nemůže obstáti království to; a jestli dům se rozdvojí proti sobě, dům ten nebude moci obstáti. A povstal-li satan proti sobě, jest rozdvojen a nebude moci obstáti, ale jest v koncích. Nikdo nemůže vejíti do domu silákova a pobratí jeho nářadí, leč sváže-li dříve siláka, a potom teprve oloupí dům jeho.⁶⁾ Amen, amen, pravím vám: Všechny hříchy budou odpuštěny synům lidským, i rouhání, kterýchkoli by se dopustili; kdo by se však rouhal proti Duchu svatému, nedostane odpuštění na věky, nýbrž bude

vinen hříchem věčným.«⁷⁾ Neboť pravíli: »Má ducha nečistého.«

Když ještě mluvil k zástupům, aj, matka i bratří jeho přišli žádající s ním mluvití. Ale pro zástup, který seděl kolem něho, nemohli se k němu dostatí. I stáli venku a dali si ho zavolat. I řekl mu kdosi: »Hle, matka tvá i bratří tvoji stojí venku hledající tebe a chtějí tě viděti.« On pak odpovídaje tomu, kterýž mu byl pověděl, řekl k nim: »Kdo jest matka má, a kdo jsou bratří moji?« A pohleděv kolem na ty, kteří seděli vůkol něho a vztáhnuv ruku svou na své učedníky, řekl: »Aj, matka má a bratří moji. Neboť kdokoli činí vůli Otce mého v nebesích, ten jest bratr můj i sestra má i matka má.«⁸⁾

1) Kristus Pán přijímal služby a dobrodiní těchto zbožných žen, aby nebyl na obtíž těm, jimž kázal.

2) »Chléb« značí zde pokrm vůbec; neměli ani kdy pojísti.

3) »Jeho lidé« není třeba vykládati o příbuzných, které poněkud níže Marek nazývá »bratřimi« Ježíšovými; mohli to býti jiní krajané nebo známí nebo učedníci (podle řeckého *οἱ παρ' αὐτοῦ* i jiní, kteří s ním obcovali, třeba i sami fariseové).

4) Slova »pominul se smyslem« (in furorem versus, ἐξέστρη) překládají někteří mírněji »jest zcela vysílen« nebo »exaltován«; daný překlad jest správnější. Není však jisto, zdali tito známí Ježíšovi sami ho měli skutečně za duševně chorého anebo to jen předstírali, aby ho domů dostali.

5) Belzebub (= bůh much) bylo jméno bůžka Baala, jakožto ochránce proti mouchám; fariseové tak nazývali ďábla.

6) Kristus Pán chce říci: Já jsem vnikl do domu satanášova a zlomil jeho moc, nemohu mu tedy podléhati a jeho jménem duchy vymítati.

7) Hříchem proti Duchu svatému jest, připisuje-li kdo díla sv. Ducha ďáblovi. Ten hřích nebývá odpuštěn, poněvadž takový hříšník odporuje zatvrzele milosti Boží.

8) Kristus Pán nezapírá své matky a svých příbuzných («bratří») ani nezavrhne lásku k nim; ale zdůrazňuje, že ti jsou jeho lásky hodnější, kdož lépe plní vůli Boží, a že apoštolská láska musí býti všeobecná a nadpřirozená. Právě proto svatá Matka jeho, plná milosti a ozdobená všemi ctnostmi, zaujímala prvé místo v jeho srdci.

Rozjímání 36.

1. průprava: Vizme Krista Pána, jak vztahuje s láskou ruce své na učedníky a je nazývá svými bratry a svou matkou.

2. průprava: Prosme, abychom se podobné lásky Spasitelovy hodnými stali.

1. Připojme se v duchu k zástupům, které jdou za Ježíšem, a pozorujme božského Mistra v jeho apoštolátě. Taková jest jeho horlivost, že si nepopřeje času ani k potřebnému zotavení, ani aby v pokoji pojedl. Všimněme si jednotlivých skupin, následujících Krista Pána: jeho učedníků, jeho známých a krajanů, jeho příbuzných, lidu z daleka příšlého, jeho nepřátel, a uvažujme, s jakým úmyslem ke Kristu přicházejí a jeho kázání poslouchají. Zvláštní zmínku činí evangelista o zbožných ženách, které se staraly o hmotné potřeby Krista Pána. Spasitel chtěl žítí v apoštolské chudobě, z almužen, ale při tom používá s apoštolskou obezřetností a jemným taktem dobrodiní těchto zbožných duší, aby nikomu nebyl na obtíž. Tyto ženy jsou prvotínami a

obrazem všech těch svatých a velikých žen, které svoje síly a statky věnovaly Církvi Kristově a tak apoštolsky působily.

a) Stěžujeme si často, že jsme prací přetíženi; ale snad jsme nikdy neměli tolik práce, abychom se nemohli ani najísti. A jestliže se to někdy skutečně stane, přinesme takovou oběť po příkladě Krista Pána a z lásky k němu.

b) Apoštolská chudoba, spojená s naprostou nezištností, má vyznačovatí kněze podle Srdce Páně. Nemá být na obtíž věřícím, má jim prokazovatí duchovní služby, i když se mu žádné odměny nedostane; ale může v duchu chudoby a s apoštolskou prostotou přijmouti, co mu věřící nabízejí a dávají.

c) Veliký význam pro náboženský a duchovní život mají solidně zbožné a obětavé ženy. Nelze nám vychovatí novou generaci mládeže vpravdě křesťanské, nevychováme-li nejprve křesťanské matky. Řada katolických žen, které dovedou pro kostel a Církev přinášeti i hmotné oběti, měla by býtí chloubou každé farnosti.

2. Jaké to veliké utrpení Srdce božského Mistra, apoštolskou láskou planoucího. Nejenom že u mnohých vyzní jeho slova na prázdno, někteří ho pro jeho zanicenou a neohroženou horlivost prohlašují za přepjatce a za šílence. Urážka a bolest tato byly ještě větší, jestliže mu ji působili vlastní příbuzní, jak někteří vykladači míní. Nepřátelé pak jeho připisují v své zatvřelosti a zaslepenosti jeho divy moci ďábelské. Tím se hrozně provínají hříchem proti Duchu svatému a sami si zatarasují cestu k obrácení. Kristus Pán přísnými slovy vytýká jim tento hřích, ale hájí se zcela klidně;

»Kterak může satan satana vymítati? Království v sobě rozdělené nemůže obstáti.«

a) Věrný učedník Kristův musí někdy také tento bol se svým Místrem snášeti. Když již žádnou jinou zbraní nepřátelé proti nám nic nemohou, prohlašují nás s opovržlivým úsměškem za přepjatce, slabomyslné, blázný. Bolest bývá ještě větší, když i vlastní přátelé nebo příbuzní nemají porozumění pro naši horlivost. Ale Kristus Pán nám porozumí a bude naší útěchou.

b) Nedivme se, že nyní nevěřící svět všechno to, co velikého a dobrého proň Církev vykonala a koná, nazývá podvodem a ďábelským sváděním lidu. Ale i tomuto zatvrzelému světu hrozí přísná hrozba Kristova o hříchu, »který nebývá odpuštěn«.

c) Ptejme se sami sebe, zdali se i my nějak neprotivíme Duchu svatému, byť ne takovým těžkým a hrozným způsobem. Protiví se Duchu svatému v jistém smyslu každý, kdo vědomě zanedbává milosti Duchem svatým mu skýtané.

d) »Království v sobě rozdělené nemůže obstáti.« Nesvornost mezi katolíky, zvláště mezi kněžími, bývá častou příčinou, proč Církev trpí, dobrá věc neprospívá, nepřátelé triumfují. Snažme se, abychom se své strany této svornosti a lásky nikdy neporušili.

3. Scéna o matce a příbuzných Kristových, evangelisty vyprávěná, podává krásný rys mateřské a příbuzenské lásky ke Kristu. Hledají Krista Pána nejenom, aby ho zase uviděli a s ním promluvití mohli, nýbrž aby ho hájili proti nezřízeným výpadům některých jeho krajanů a jeho nepřátel. Kristus Pán svým jednáním a svými slovy nikterak nezamítá a nezapírá lásky synovské k matce, kterou tolikráte tak tklivě ukázal. Ale zdůrazňuje především nutnost všeobsáhlé nadpřirozené

lásky apoštolské pro toho, kdo na spáse duší působí; a pak slavnostně prohlašuje, že nejmilejší Srdci jeho jsou ti, jejichž srdce samo plane velikou láskou k Bohu a kteří proto dokonale plní vůli Boží; na prvním místě pak ti, kteří ho jako apoštolové následují.

a) Krásná scéna nám nejprve dává příležitost, pohlednouti do mateřského srdce Marie Panny, rozjímatí o silné a něžné její lásce mateřské, vzpomenouti si, že i nás miluje pravou mateřskou láskou, a obnoviti se v úctě mariánské.

b) Obnoviti se musíme po příkladě Krista Pána v silné, všeobecné a nadpřirozené lásce apoštolské, která se neomezuje úzkými hranicemi svazků příbuzenských a přátelských, ano dovede je i roztrhnouti, kde toho čest Boží a spása duší žádá.

c) Na slova Krista Pána apoštolům řečená: »Aj matka má, aj bratři moji«, si vzpomeňme, když se nám zdá, že zde nenalézáme u nikoho pravé lásky. Božský Mistr miluje něžnou láskou zvláště ty, kteří pracují pro jeho čest.

XXXI. Podobenství o rozsévači.

(Mt. 13, 1—23; Mk. 4, 1—25; Lk. 8, 4—18.)

V ten den vyšel Ježíš z domu, posadil se u moře a opět počal učití. Když pak se sešel zástup četný a od měst bralí se k němu, shromáždily se k němu zástupy veliké, takže vstoupív na loď seděl a veškeren lid byl podél moře na zemi na břehu. A učil je mnohým věcem v podobenstvích a pravil jim ve svém učení o podobenství:

»Slyšte, aj vyšel rozsevač, aby rozséval. A když rozséval, některá zrna padla vedle cesty, a byla pošlapána a přiletěli ptáci nebeští a sezobali je. A jiná padla na místa skalnatá, kde neměla mnoho země a vzešla rychle, poněvadž neměla hluboké země; a vzešedši, uvadla, když vzešlo slunce, poněvadž neměla kořene a vláhy. A jiná padla do trní; i vzrostlo trní a spolu-vzrostlé udusilo je. Jiná však padla v zemi dobrou a vzešedši, rostlo a přinášelo užitek; některé stonásobný, jiné šedesátinásobný,¹⁾ jiné třicetinásobný.« To pověděv zvolal: »Kdo má uši k slyšení, slyš!«

A když byl sám, přistoupilo k němu jeho okolí i s dvanácti a řekli jemu: »Proč mluvíš k nim v podobenstvích?« A otázali se ho, co by to podobenství znamenalo. On pak odpověděv řekl jim: »Poněvadž vám jest dáno znáti tajemství království nebeského,²⁾ ostatním však, kteří jsou vně, není dáno, a podává se všechno v podobenstvích, aby hledíce se dívali a neviděli a poslouchajíce, slyšeli a nerozuměli, by snad se neobrátili a neodpustily se jim jejich hříchy. Neboť kdo má, tomu bude dáno a bude oplývatí, ale kdo nemá, od toho bude odňato i to, co má. Proto mluvím k nim v podobenstvích, poněvadž hledíce nevidí, a poslouchajíce, neslyší ani nerozumějí. A naplňuje se na nich proroctví Isaiášovo, jež dí: Ušima budete poslouchati a neuslyšíte, očima budete hleděti, a neuvidíte. Neboť ztuhnělo srdce lidu tohoto a těžce poslouchají ušima, a zamhouřili oči své, aby snad někdy očima neuviděli a ušima neuslyšeli a srdcem nesrozuměli a neobrátili se,

a abych neuzdravil jich. Vaše oči však jsou blaho-slaveny, že vidí, i uši vaše, že slyší. Neboť v prav-dě pravím vám, že mnozí proroci a spravedliví toužili uzříti, co vidíte, a neuzřeli, a uslyšet, co slyšíte, a neuslyšeli.«³⁾

I řekl jim: »Nerozumíte-li podobenství to-muto? I kterak porozumíte podobenstvím všem?⁴⁾ Vy tedy poslyšte podobenství o rozséváči. Tento jest rozum podobenství:

Símě jest slovo Boží. Rozséváč rozsévá slovo. Těmi pak, kteří vedle cesty, rozumějí se ti, kteří slyší, kde slovo se rozsévá, a když je uslyší, ne-rozumějí mu a ihned satan přichází a odnímá slovo, které bylo zaseto v srdci jejích, aby uvěřice spasení nebyli. A podobně těmi, kteří se rozsé-vají v místa skalnatá, rozumějí se ti, kteří, když uslyší slovo, přijímají je ihned s radostí; ale ti nemají v sobě kořene, nýbrž jsou dočasní, na čas věří, ale v pokušení, když nastane soužení a pro-následování pro slovo to, ihned se pohoršují a odstupují. A jsou jiná, která se rozsévají mezi trní, a těmi se rozumějí, kteří slyší slovo, ale usly-ševše na cestě udušování bývají od starostí to-hoto světa a klamu a bohatství a žádostí jiných věcí a stávají se neplodnými a nepřinášejí užítku. A těmi, kteří zaseti byli v zemi dobrou, rozumějí se ti, kteří slovo slyší a přijímají, rozumějí mu a uslyševše je uchovávají je v srdci dobrém a vý-borném a přinášejí užitek v trpělivosti, a vydává jeden sto, druhý šedesát, jiný pak třicet.

Nikdo pak rozsvítiv svíci nepřikrývá ji. Zdaliž přinášejí svíci, aby ji postavili pod kbelík nebo pod postel? Nestaví-li ji na svícen, aby viděli

světlo tí, kteří vcházejí? Neboť nic není tajného, co by se neprojevalo, a nic skrytého, co by se nepoznalo a nevyšlo na jevo.⁵⁾ Má-li kdo uši k slyšení, slyš!« I řekl jim: »Uvažte tedy, co slyšíte. Kterou měrou měříte, tou bude měřeno vám, ano bude vám přidáno. Neboť kdo má, tomu bude dáno, a kdo nemá, od toho bude odňato i to, co myslí, že má.«⁶⁾

1) V Palestině i jiných úrodných krajinách nebylo ničím neobyčejným, že obilí přinášelo stonásobný, někdy i hojnější užitek.

2) Tato i jiná podobenství Krista Pána znázorňují tajemství království jeho, to jest jeho povahu a vlastnosti.

3) Spasitel tu užívá slov, pronesených kdysi Isaiášem k zatvrzelému národu israelskému (jehož »srdce ztuhlilo« = stalo se bezcitným) (Is. 6, 9dd). Podobně zatvrzelou zůstávala velká část národa i za doby Kristovy, nechtějíc upustiti od klamné představy o pozemské a politické říši mesiánské. Proto mluví k nim Kristus Pán za trest o království nebeském v podobenstvích, takže tajemství říše Kristovy dobře nechápou. Kristus Pán chtěl je tímto způsobem potrestati, a proto se praví, že mluvil k nim v podobenstvích, aby slyšíce, nerozuměli.

4) Slova tato nejsou pravděpodobně výtkou pro apoštoly; neboť Kristus Pán právě před tím sám pravil, že jen ten může poznati tajemství království Božího, komu jest dáno. Pán Ježíš chce tedy jenom říci, že učedníci ani tomuto, ani následujícím podobenstvím nemohou rozuměti bez výkladu.

5) Učedníci nemají to, co slyšeli, podržeti pro sebe, nýbrž jiným zvěstovati. Všecka tajemství Kristem Pánem zjevená mají býti apoštoly hlášána.

6) Komu se dostává od Boha více osvětlení a nadpřirozených darů, jevívá větší horlivost a roste v ctnosti;

ten, kdo plní vůli Boží jen chabě, ztrácívá svou nedbalostí i to málo, co měl.

Rozjímání 37.

1. průprava: Připojme se v duchu k zástupům, které Spasitel v podobenstvích vyučuje.

2. průprava: Prosme za milost, aby slovo Boží vydávalo v nás stonásobný užitek.

1. Nám byl od Krista Pána svěřen krásný a čestný úkol, zasévatí símě slova Božího do duší lidských. Nám je proto dáno napomenutí, že se nesmí svíce rozsvícená stavěti pod kbelík, nýbrž na svícen. Musíme hlásati světu Kristovo evangelium horlivě a jasně a při každé příležitosti. Kristus Pán chce, abychom všechna tajemství, která zjevil, oznamovali a vysvětlovali; ale zvláště máme svět poučovati o království Kristově, o povaze a kráse jeho Církve. K tomu cíli musíme ovšem sami učení Kristovo studovati, rozjímáním do něho vníkatí; k tomu však dává nám Kristus Pán také zvláštní osvícení. I o nás platí slova: »Vaše oči jsou blahoslaveny, že vidí, a vaše uši, že slyší.« Ovšem musíme býti připraveni na to, že nevzkličí každé símě, které zasejeme; vždyť Kristus Pán sám předpověděl, že mnohé padne vedle cesty, nebo na skálu, nebo mezi trní.

a) Obnovme se zase v horlivosti, hlásati slovo Boží. Máme po rozkazu Páně býti svíce na svícnu postavenou, nesmíme se z pohodlnosti nebo nepravé bázně kázání vyhýbatí. Všecka tajemství, i hlubší a vznešenější pravdy naší sv. víry, máme časem věřícím vykládati. Zvláště jim máme často mluvití o povaze, právech, vlastnostech, velikosti a kráse jeho království, jeho mystického těla zde na zemi, svaté Církve.

b) Na to jsme se bohosloveckými studii připravovali; ale jest se nám vzdělávati i dále, zvláště o pravdách sv. víry často a zbožně rozjímati. Děkujeme z celého srdce Pánu Bohu, že nám dal poznati, slyšeti, viděti tolik krásných pravd, kterých svět nechápe, a snažme se v nadpřirozeném poznávání stále pokračovati.

c) Se své strany se vynasnažíme, aby každé símě námi zasévané padlo na dobrou půdu a vzešlo; ale když bez naší viny mnohé přijde nazmar, nebudeme se nad tím příliš rmoutiti. Vždyť podobný neúspěch byl i údělem apoštolů, ano Krista Pána samého.

2. Můžeme rozjímati podle tohoto podobenství buď o semeni slova Božího, které my rozséváme do srdcí lidských, a uvažovati, proč asi mnohé padá vedle cesty, na skálu, mezi trní, a jak bychom mohli jeho zmar předejiti; anebo můžeme podobenství obrátiti přímo na svůj duchovní život. I v naší duši bývá símě slova Božího zaséváno: exercíciemi, rekolekcemi, napomínáním zpovědníků, duchovní četbou, rozjímáním, při breviáři a liturgických modlitbách i bezprostředním osvětlováním milostí Boží. Ptejme se, proč mnohé símě i u nás padá vedle cesty, na skálu, mezi trní, anebo proč nese sice nějaký užitek, ale ne stonásobný a šedesátinásobný, jak by mohlo a mělo.

a) Vedle cesty padá símě slova Božího, když si napomenutí, spasitelné myšlenky breviáře, duchovní četby ani nepovšimneme, když v rozjímání do uvažovaných pravd vniknouti se nesnažíme. Jest se nám tedy obnoviti v pozornosti a nenechatí žádné milosti bez povšimnutí.

b) Símě slova Božího padá u nás na skálu, když hlas milosti Boží slyšíme a předsevzetí k dobrému činíme, ale nemáme dosti pevnosti, abychom je provedli:

brzo na ně zapomínáme anebo při nejbližší obtíži klesáme. Musíme činití předsevzetí rozhodná, dobře motivovaná, a za dar vytrvalosti se modlití.

c) Mnohdy i nejlepší předsevzetí udusí trní našich nezřízených vášní a náklonností. Co jest to asi u mne, co mi nejvíce brání v duchovním pokroku : neukázněná a příliš zimničná zevnější činnost, starost o hmotné statky tohoto světa, pýcha a ctižádost, smyslnost ?

d) Kdybych býval vždy símě pravdy a milosti Boží s radostí přijal a horlivě s ním působil, bylo by mohlo i u mne přinéstí stonásobný užitek. Chci se vynasnažiti, aby aspoň ode dneška prospěch v duchovním pokroku byl u mne co možná největší.

3. Hrozný je trest zatvrzelých Israelitů. Poněvadž »ztučnělo« t. j. zatvrdilo srdce jejich, nechtěli se dáti poučiti a uzavírali srdce svá milosti Boží, i uzavírá se jim hojnější proud milosti, takže »hledíce nevidí a poslouchajíce nerozumějí«. Tak Bůh trestá každou zatvrzelost ; jak teprve zatvrzelost toho, kdo měl býti rozda-vačem milosti ! Naopak zase Bůh tomu, kdo daných milostí věrně používá, uděluje stále hojnějších milostí, i vyplňuje se na něm: »Kdo má, tomu bude dáno.«

a) Hrozný trest zatvrzelých Israelitů stíhává i nehodné kněze, kteří porušili věrnost svému Králi. Na takové nešťastníky nepůsobí ani nejdojemnější a nejkrásnější nadpřirozené pravdy, »audientes non intelligunt«. Abychom se takového děsného neštěstí uchránili, umiňme si, že budeme s každou milostí svědomitě působiti.

b) To je nejlepší a nejkratší cesta, dosící veliké dokonalosti : Dobře použití každé milosti dané a tak se připraviti na přijetí nových.

XXXII. Jiná podobenství o království Božím.

(Mt. 13, 24—52; Mk. 4, 26—34.)

A řekl: »Tak děje se v království Božím, jako když uvrhne člověk símě do země a spí a vstává v noci a ve dne, a símě vzchází a vzrůstá, a on sám neví jak. Neboť země plodí samoděk, nejprve stéblo, potom klas, na to plné zrno v klasu. A když dozrálo, ihned přičiní srp, neboť nastala žeň.«¹⁾

Jiné podobenství předložil jim řka: »Podobno jest království nebeské člověku, který naseł dobrého semene na polí svém.²⁾ A když lidé spali, přišel nepřítel jeho a naseł koukole³⁾ mezi pšenici a odešel. Když pak vzrostla bylina a vydala plod, tu ukázal se i koukol. I přistoupili služebníci hospodářovi a řekli jemu: Pane, zdali jsi naseł dobrého semene na polí svém? Odkud tedy má koukol? On pak vece jim: Člověk nepřítel to učinil. I řekli mu služebníci: Chceš-li, abychom šli a vytrhali jej? A on pravil: Ne, abyste snad trhající koukol, nevytrhli spolu s ním i pšenice.⁴⁾ Nechte, ať oboje spolu roste až do žní; a v čas žní řeknu žencům: Seberte nejprve koukol a svažte jej ve snopky ke spálení; pšenici však shromážděte do stodoly mé.«

Jiné podobenství předložil jim řka: »K čemu přirovnáme království Boží, aneb v kterém podobenství máme je představití? Podobno jest království nebeské zrnu hořčičnému, kteréž vzav jeden člověk zasel na polí svém. Ono jest sice nejmenší mezi všemi semeny, ale když se zaseje, vzrůstá, a když vzrostlo, větší jest než všechny

bylíny a stává se stromem a pouští ratolesti veliké, takže ptáci nebeští přilétají a mohou bydlet na ratolestech pod stínem jeho.«⁵⁾

Jiné podobenství pověděl jim: »Podobno jest království nebeské kvasu, kterýž vzavši žena zadělala do tří měřic⁶⁾ mouky, až zkynulo všecko.«

Toto všecko mluvil Ježíš zástupům v podobstvích, a mnohými takovými podobenstvími mluvil jim slovo, jakož mohli slyšeti; a bez podobství nemluvil jim. Aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka slovy:⁷⁾ »Otevru v podobstvích ústa svá, vypravovati budu skryté věci od ustanovení světa.« Soukromě však vykládal učedníkům svým všecko.

Tehdy rozpustiv zástupy přišel domů. I přistoupili k němu učedníci jeho a řekli: »Vylož nám podobenství o koukolí polním.« On pak odpovědv pravil: »Rozsevač dobrého semene jest Syn člověka; pole jest svět; símě dobré, to jsou synové království; koukol pak, to jsou synové zla. Nepřítel však, jenž je nasej, jest ďábel; žeň pak jest konec světa a ženci jsou andělé. Jako tedy sbírá se koukol a ohněm se pálí, tak bude při skonání světa. Pošle Syn člověka anděly své, i seberou z království jeho všecka pohoršení, i ty, kteří činí nepravost, a uvrhnou je do peci ohnivé; tam bude pláč a skřípění zubů. Tehdáž budou spravedliví skvíti se jako slunce v království Otce svého. Kdo má uši k slyšení, slyš!«

»Podobno jest království nebeské pokladu, skrytému v poli, jež člověk nalezne, zakryje a radostí nad ním jde a prodá všecko, co má, a koupí pole to.

Opět podobno jest království nebeské člověku kupci, jenž hledal dobrých perel, a když našel jednu perlu drahocennou, odešel prodal všecko, co měl, a koupil ji.⁸⁾

Také podobno jest království Boží síti, která byvši spuštěna do moře, shromažďuje ze všeho rodu ryb. Když pak se naplní, vytáhnou ji na břeh, a posadivše se, vyberou dobré do nádob, špatné však odvrhnou pryč. Tak bude při skonání světa. Vyjdou andělé a oddělí zlé od spravedlivých, a uvrhnou je do pecí ohnivé; tam bude pláč a skřípění zubů.

Srozuměli jste všemu tomu?⁹⁾ Řkou jemu: »Ano.« I dí jim: »Proto¹⁰⁾ každý učitel vyučený v království nebeském podoben jest člověku hospodáři, který vynáší ze své zásoby věci nové i staré.«

1) Bezprostřední smysl podobenství jest, že Kristus Pán, založiv svoje království, odejde s tohoto světa, že se jeho říše zatím bude ponenáhlu šířit a růst a že v den žně Pán se zase navrátí k soudu. Podobenství lze také vykládati v tom smyslu, že úspěch apoštolské práce nezáleží tak na přirozených prostředcích a na našich námahách, jako na milosti Boží, a že království Boží v duších pravidelně jen ponenáhlu vzrůstá.

2) Je tu kratomluví; podobenství není mezi člověkem se jícím a královstvím Božím, nýbrž mezi polem, na němž se seje a královstvím.

3) »Zizania« (*Lolium temulentum*) je obyčejné pýří v Palestině rostoucí. S počátku, dokud nevzrostlo, nelze ho od obilí dobře rozeznati. Na východě nebylo nic neobyčejného, že nepřítel ze msty zasel do obilí koukole. Kristus Pán praví, že zaset byl koukol, »když lidé spali«.

To však nemá býti výtkou pro hospodáře a jeho lidi ; neboť nelze stále u pole hlídati a bdíti.

4) Tím ovšem není řečeno, že se v Církvi mají zločiny a kacířstva beztretně trpěti ; nýbrž že se má proti nim jednati s křesťanskou láskou a obezřetností.

5) Hořčice (Sinapis L.) přichází v Palestině v různých druzích a dosahuje, zvláště u Jordánu, výše až 3 m ; lze ji tudíž jmenovati »stromem«. Ptáci mají velmi rádi její semeno. »Nejmenším« jest její semeno, t. j. patří k nejmenším, takže se ho užívalo příslovečně k označení věcí malých.

6) V lat. »satis tribus« (σάτα τρία) ; jeden sat měl asi 13 litrů. Vykladači se všelijak dohadovali, proč Kristus Pán mluví právě o třech měřicích. Pravděpodobno jest, že chtěl toliko nějakou určitou míru naznačiti, a že uvedl míru, která častěji v Písmě sv. přichází (1 Mojž. 18, 6 ; Soudc. 6, 19 ; 1 Král 1, 24). Podobenstvím jest znázorněna vnitřní a pronikavá mravní přeměna, již způsobí království Kristovo ve světě.

7) Slova jsou volně citována podle Ž. 77, 2.

8) Těmito podobenstvími učí Kristus Pán, jak veliká je cena jeho království a jaké oběti pro ně třeba přinášeti.

9) Otázka platí jen pro ty, jimž »jest dáno znáti tajemství Boží«, t. j. pro učedníky.

10) »Proto« t. j. poněvadž jste porozuměli, máte býti nyní rozdavateli a hlasateli tajemství, počínajíce si přitom jako prozíravý a laskavý otec nebo hospodář. Jako ten pořizuje podle potřeby brzo nové věci a nářadí, brzo ze zásoby staré vybírá, tak vy máte podle potřeb a chápavosti posluchačů někdy nové pravdy vyjevovati, někdy staré a známé znovu opakovati ; podle některých vykladačů ; tu ze St., tu z N. zákona pravdy předkládati.

Rozjímání 38.

Království Boží polem pšeničným s koukolem.

1. *průprava: Slyšme v duchu Krista Pána, jak vykládá tajemství svého království.*

2. *průprava: Prosme vroucně, abychom do tajemství říše Kristovy zase lépe unikli.*

1. Podobenství Spasitelova o poli, osetém pšenicí a koukolem, a o síti, zahrnující ryby dobré se špatnými, poučují nás o důležité pravdě, na kterou snadno zapomínáme. Pokročíme-li trochu v ctnosti, domníváme se již, že jsme zcela dobří, zapomínajíce, že zárodek zla stále v nás zůstává a že každé chvíle můžeme klesnouti. Podobně bychom chtěli, aby všichni ti, na které působíme, byli dobří a aby u nich bylo všechno dokonalé. Dívíme se, že po dlouholeté naší námaze jsou stále ještě mnozí, kteří nevedou řádného křesťanského života, a příliš se snad nad tím rmoutíme. A když vidíme v samé Církvi mnohé zlo a nějaké nepřístojnosti, klesáme na mysli, nebo počneme dokonce pochybovat. Kristus Pán nás tu poučuje, že v království jeho zde na zemi budou vždycky také hříšníci a špatní. Jest to tak třeba, neboť jinak by nebyla Církev jeho viditelná a poznatelná. Poněvadž milost jest něco vnitřního a ctnost se často v nitru skrývá, nevědělo by se, kde jest pravá Církev Kristova, kdyby záležela pouze ze spravedlivých. Také o tom nás poučuje Kristus Pán, že mnohdy nelze hned ze začátku špatné rozpoznat, a že jest nám tudíž potřebí opatrnosti, abychom nebyli svedeni.

a) Je přirozeno, že nás rmoutí, když vidíme, jak mnohé duše trvají přes všechny naše námahy v bludu a hříchu, ale vykonali-li jsme svoji povinnost, nermuťme

se nad tím příliš, vždyť Kristus Pán sám předpověděl, že všude a vždycky budou i hříšníci.

b) Tím méně se budeme horšití nebo dokonce pochybovatí, vidíme-li v samé Církvi na lidské její stránce chyby nebo nepřístojnosti. Cítíme ovšem nad tím bolest, máme soustrast s chybuujícími a snažíme se jím aspoň modlitbou pomoci; děkujeme však Kristu Pánu, že v své moudrosti založil Církev viditelnou, již každý člověk dobré vůle poznatí a skrze ní spasen býti může.

c) Pamatujeme také na to, že i z nás každý má náklonnost a zárodek zlého v sobě a že se také může ještě státí koukolem nebo špatnou rybou. Nikdy si na své ctnosti mnoho nezakládáme, ale s bázní a třesením o své spáse pracujeme.

d) Zlo se dovede často dlouhou dobu tajití, zvláště blud dovede vždy vystupovati pod rouškou pravdy. Nevěřme tedy hned každému lesklému heslu a varujeme se všeho, co by i zdaleka mohlo čistotu sv. víry zakaliti.

2. Bůh dopouští, aby v jeho Církvi byli též špatní nejenom proto, že chtěl, aby Církev byla zevnější viditelnou společností, nýbrž také proto, že i zlo může a má býti příležitostí k mnohému dobru. Je nám výstrahou a poučením, čeho se máme varovati, abychom sami do hříchu neupadli. Můžeme se cvičití v trpělivosti. Máme tu mocnou pohnutku pracovati horlivě o polepšení hříšníků a zlu zabraňovati. Ne nadarmo praví Kristus Pán, že zlý nepřítel nasel koukole, »když lidé spali«. Ovšem si musíme při vypleňování zla počínati s láskou a pastorální obezřetností, »abychom snad trhající koukol, nevytrhli spolu s ním i pšenici«.

a) Místo abychom se nad špatností ve světě rozhořčovali a naříkali, snášíme zlo tam, kde ho odstraniti nemůžeme, trpělivě, a tak budeme mítí příležitost

k ctnosti. Přemýšlejme, jaké asi byly příčiny, jež přivedly toho onoho k pádu, a co je nám třeba činití, aby nás nestihl podobný osud.

b) Se své strany chceme všechno učinití, abychom zlu zabránili. Nemusíme si snad vytýkatí, že i v našem působišti zlý nepřítel nasek koukole, »když jsme spali«? Byla rozšířena špatná četba, přišly proticírkevní organisace mládeže, poněvadž jsme opomenuli dobrou četbu šířít a zavčas katolickou mládež organisovat? Jak chceme aspoň pro budoucnost zlému zabrániti?

c) Tím, že se budeme snažiti, abychom zlu předešli, nejlépe také vyplníme vůli Kristovu, abychom v boji proti zlému zachovávali obezřetnost a lásku. Zlo se nevyhubí mravokárnými řečmi a hrozbami, nýbrž tím, že zabráníme jeho vzniku.

3. Slova Krista Pána o věčném soudu, kdy se každému dostane odplaty podle skutků jeho, jsou nám jistě velikou útěchou, když tak často zakoušíme, jak dobro zde na světě bývá pronásledováno a zlo triumfuje. Ale jsou nám také vážným napomenutím, abychom až do posledního okamžiku života horlivě o své spáse pracovali, neboť teprve smrtí rozhodne se náš osud.

a) Povzbudme se tedy myšlenkou na věčný, nekonečně spravedlivý soud Boží, když se při tolika nepřátelstvích a tak mnohém neúspěchu dostaví malomyslnost.

b) Myšlenka pak, že až do posledního našeho dechu zůstane nejisto, zdali budeme jednou náležeti ku pšenici Boží a k dobrým rybám, bude nám mocnou pobídkou, nevydávati se nikdy v nebezpečí a v každém pokušení rozhodně bojovati.

Rozjímání 39.

*Království Boží pokladem, kvasem, zrnem
hořčičným.*

1. průprava: *Naslouchejme v duchu podobenstvím
Krista Pána.*

2. průprava: *Prosme ho za osvětlení, abychom podo-
benství toto dobře chápali.*

1. Království Boží je pravý poklad a drahocenná perla. Nalezne-li někdo veliký poklad nebo perlu neobyčejné ceny, je pokládán od lidí za šťastného. Království Kristovo a jeho dokonalost mají daleko větší cenu. Proto není divu, že tolik duší pohrdlo velikými statky a vším tím, co svět za veliké pokládá, aby dosáhli království Božího a mohli je šířit. Tolik misionářů, tolik světců vzdalo se všech statků pozemských, opustilo svoje drahé a svoji vlast, tolik mučedníků obětovalo to, co jest člověku nejdražší, vlastní život. I já musím přinášeti oběti pro tento nebeský poklad, pro tuto vzácnou perlu, a čím dokonalejší chci býtí v říši Kristově a čím více duší pro něho získati, tím těžší oběti musím přinášeti.

a) Obnovme se v úctě a lásce k Církvi Kristově, která jest tak drahým pokladem a takovou převzácnou perlou. Poděkujme z celého srdce Pánu Bohu, že se nám tohoto pokladu a této perly tak snadno, beze všeho našeho přičinění, dostalo. Kolik bojů bylo mnohým konvertitům podstoupiti, kolik obtíží přemoci, a my jsme se v svaté Církvi narodili a byli vychováni: milost, za níž nikdy nemůžeme dosti děkovati!

b) Tím více musíme nyní přinášeti oběti, jichž jest třeba, abychom království Božímu zůstali vždy věrni,

abychom stále v dokonalosti rostli, zvláště abychom ho vždy víc a více šířili. Srovnáme-li to, co jsme posud pro říši Kristovu učinili, s oběťmi tolika mučedníků, světců, misionářů, horlivých apoštolských kněží, musíme se jistě zastydět. Přemýšlejme, co chceme aspoň v budoucnosti učiniti.

2. Veliká cena království Kristova jest v jeho vnitřní obrodné síle. Svou nebeskou naukou, svými posvěcujícími prostředky očišťuje a mravně povznáší Církev jednotlivce a celé národy a vede je k novému, nadpřirozenému a dokonalému životu. Velmi vhodně tedy přirovnává Spasitel království svoje k obrozujícímu kvasu. Taková je vnitřní síla říše Kristovy, že stále dále a hlouběji proniká, stále více se šíří, a to přes nesčetné překážky v cestu se stavící. Z malého zrna hořčičného stává se veliký strom, rozkládající se po celém světě. Tento podivuhodný vzrůst jest jednou ze známek, z nichž můžeme poznati, kde jest pravá Církev Kristova. My kněží máme býti nástrojem tohoto obrození skrze království Kristovo, máme sami býti takovým kvasem společnosti lidské, ale k tomu jest ovšem potřeba, abychom nejprve sami sebe obrozovali.

a) Přelétněme v duchu dvoutisíciletý život svaté Církve a vizme, jak jeden národ po druhém z bludu a hříchu osvobozuje, povznáší a obrozuje, jak se z nepatrného zrnka hořčičného stává velikým stromem. Děkujme Bohu, že dal světu tak jasné a snadné znamení, aby Církev Kristovu mohl poznati, děkujme mu za velikost, moc a krásu, které své Církvi udělil.

b) Každý z nás by měl býti v svém okolí takovým kvasem, měl by učením a působením, hlavně však příkladem všecko obrozovati a povznášeti. Mohu o sobě

říci, že jsem skutečně takovým kvasem? a ne-li, kde jest toho příčina?

c) Snad jedna příčina jest ta, že kvas nebeské pravdy a milosti nepronikl ještě dosti mne samého. Horlivou modlitbou, zvláště svědomitou meditací, použitím všech milostí, věrným konáním povinností chci nejprve sám sebe obrozovati a zdokonalovati.

3. Horlivá a vytrvalá práce o šíření Království Kristova není jistě věc snadná. Kristus Pán nám v podobstvích o klíčícím semeni podává dvě myšlenek, které nám dodávají myslí. Člověk zaseje semeno do země, a Bůh dává mu vzrůst; zatím co člověk obrací mysl k jiným věcem a pracím, semeno ponenáhlu roste a přináší užitek. V duchovní správě jest to milost Boží, která hlavně působí, aby zaseté símě klíčilo a rostlo. Klíčí a roste ponenáhlu, že toho někdy ani nepozorujeme; Bůh nežádá, abychom všeho hned a najednou dosáhli.

a) Nedomnívejme se tedy, že hlavní věci jsou naše námahy a práce; na čem hlavně záleží, jest milost Boží.

b) Neztrácejme myslí, když se nám zdá, že buď sami u sebe, nebo při své činnosti nepozorujeme pokroku. Bůh nežádá hned všecko; konáme-li svědomitě svoji povinnost, jistě pokrok tu jest, třeba ho nepostřehujeme.

XXXIII. Pán Ježíš utiňuje bouři na moři.

(Mt. 8, 18, 23—27; Mk. 4, 35—40; Lk. 8, 22—25.)

Stalo se pak v ten den, když nastal večer, že Ježíš uzřev mnoho zástupů kolem sebe, rozkázal přeplaviti se přes moře.¹⁾ Vstoupiv na lodičku se svými učedníky, řekl jim: »Přeplavme se přes

jezero na druhou stranu.« A nechavše lid, vzali ho tak jak byl na lodi; a jiné lodi provázely ho. A když se plavili, usnul. A hle, veliká vichřice a bouře povstala na moři,²⁾ a vlny vníkaly do lodí a pokrývala se, takže se zalévali a byli v nebezpečnosti. On však spal v zadní části lodí na podušce. I přistoupivše učedníci jeho k němu, vzbudili ho a řekli jemu: »Mistře, není-liž tobě nic do toho, že hyneme? Pane, zachovej nás, hyneme.« I dí jim Ježíš: »Co se bojíte, malověrní?«³⁾ Tehdy vstav, přísně přikázal větru a návalu vody a moři, řka: »Buď ticho a upokoj se!« A přestaly a nastalo ticho velké. A řekl jim: »Kde jest víra vaše? Což ještě nemáte víry?« I pojala je bázeň veliká a podivili se a pravili k sobě vespolek: »Kdo jest asi tento, že i větrům a moři přikazuje, a poslouchají ho?«⁴⁾

1) Kristus Pán vzdaluje se zástupu, aby ušel oslavám a hlučným projevům nadšení.

2) Takové náhlé a prudké bouře vznikají častěji na jezeře genezaretském pro jeho polohu.

3) Učedníci neměli dosti víry, poněvadž se domnívali, že Kristus Pán jim může pomoci jen, když bdí.

4) Kristus Pán tím, že bez jakéhokoliv zevnějšího prostředku pouhým slovem bouři tiší, a že přísně přikazuje (increpat) živlům, jak jim přikazuje podle Písma sv. Starého zákona Jahve sám, zjevuje svoji božskou moc a podává důkaz svého božství.

Rozjímání 40.

1. průprava: *Vizme v duchu, jak Kristus Pán přikazuje větru a bouři a jak hned nastává veliké ticho.*

2. průprava: *Prosme za rozmnožení důvěry ke Kristu Pánu.*

1. Pohledme nejprve na milý a přitažlivý obraz božského Spasitele a rozjímějme o jeho svaté osobě. Náš Mistr nám dává nejprve příklad naprosté nezištnosti a veliké skromnosti; nehledá slávy, naopak vším způsobem se vyhýbá oslavám a nadšeným projevům lidu. Uchyluje se na druhý břeh do samoty a usíná brzy na lodičce, zdolán námahou a vysílen. Jaký to pohnutlivý obraz; Spasitel světa, druhá božská osoba, pohřížen v spánku! Jest to jasný důkaz, že Kristus Pán vzal na sebe všechny naše slabosti vyjma hříchu; právě to nás musí naplnit k němu velikou důvěrou. Ale brzy ukazuje Pán Ježíš také svou božskou moc. Proti síle živlů jsou všechny lidské námahy a všechno lidské vědění a umění bezmocny. Pán Ježíš jediným pokynem utiňuje nejprudší bouři.

a) Obraz nezištného a skromného Mistra zase mně připomíná, co asi jest příčinou, že stále ještě nepožívám dosti důvěry duší mi svěřených a nemám dosti požechnání při svých pracích. To proto, že stále ještě hledám své cti a příliš toužím po lidské oblibě.

b) Živé přesvědčení, že Kristus Pán jest člověk jako my a že vzal na sebe všechny naše slabosti, vyjma hříchu, jistě posílí naši důvěru. Obracejme se k němu jako k Tomu, jenž naše slabosti dobře zná a sám jich zakusil.

c) Taková je moc Krista Pána, že jediným pokynem vůle dovede to, nač síla a vědění všech lidí dohromady nestačí. Je absolutním pánem přírody a jejích živlů. A tento tak mocný Pán by mi nemohl pomoci, když mne svírá veliká starost, když doléhají neštěstí a úzkost?

2. Bouře na jezeře genesaretském je obrazem bouří, které čas od času doléhají na ubohé naše srdce. Přicházejí také někdy znenadání, když jsme se těšili dlouhou dobu úplnému klidu. A jsou často tak prudké a

silné, že se nám zdá, že musíme podlehnouti. Při tom Kristus Pán zdánlivě spí: zdá se, že nás opustil a že se o nás a naši nouzi nestará. A přece bývá právě tehdy bližší, než myslíme; neomezená důvěra k němu jest naprosto potřebný, ale také neomylný prostředek, abychom pokušení odolali nebo úzkost přemohli. Malověrnost nebo malomyslnost velmi se božskému Mistru nelíbí a bývá příčinou, že klesáme.

a) Nespolehejme příliš na svoje síly a neoddávejme se nečinnosti, i když se dlouhou dobu nějaké pokušení anebo úzkost a sklíčenost nedostavuje. Někdy přikvačí náhlá bouře po dlouhém klidu; musíme tedy býti stále na stráží a připraveni, abychom nepodlehli nenadálému nárazu.

b) Pozorujme, které vnitřní bouře hladinu naší duše obyčejně rozvířují: snad výbuchy hněvu nebo smyslné žádosti, ctižádost, pokleslost myslí, závist? Přemýšlejme, co bývá příčinou takových duševních bouří. Jedna z příčin jest jistě ta, že nedbáme dosti toho, abychom rozhodně odpírali projevům vášně a vyvarovali se příležitostí. Tedy: bdít nad myšlenkami, žádostmi a obrazotvorností, opatrnost v pohledech, důsledná věrnost v konání malých denních povinností.

c) Nikdy nevěřme pokušiteli, když nám namlouvá, že Kristus Pán na nás zapomněl, že se o nás nestará. Jest jisto, že stále na nás myslí a stále o nás pečuje a že je nám právě v době pokušení a utrpení velmi blízko.

d) Mocná důvěra v Krista Pána je nejúčinnějším prostředkem v každé duševní nesnazi. Jak důležitě jest nepozbývatí myslí ve velkých obtížích, vidíme na př. ve válce nebo při odvážné výzkumné cestě. Co by se stalo s vojskem, co s výpravou, kdyby vůdcové v době nebezpečí zmalomyslněli? Spása a zdokonalení duše jsou

zajisté důležitějším cílem, než je cíl pozemské války nebo vědecké výpravy!

3. Sv. Otcové a vykladači Písma sv. obrací toto tajemství také na lodičku Petrovu, sv. Církev, a na bouře, které jí hrozily a hrozí. Tisíce bouří sneslo se již na ní, mnohé tak prudké, že se zdánlivě již ponořovala. Někdy se také zdálo, jakoby Kristus Pán spal. Ale v pravém okamžiku přikázal všemohoucím slovem větru a bouří a nastalo veliké ticho. Ovšem jest třeba, aby všichni, kdož jsou na lodičce, a zvláště ti, kteří jí řídí, zachovali naprostou důvěru ke Kristu Pánu, neviditelné hlavě Církve.

a) Neztrácejme mysl, když je Církev se všech stran ohrožována a pronásledována. Kristus Pán jí nikdy nepustí a ve všech bouřích jí pevnou rukou vede k cíli.

b) Na nás jest, abychom za všech okolností vytrvali v neomezené důvěře k Mistru a u něho pomoci hledali.

XXXIV. Pán Ježíš uzdravuje dva Gerasenské zlým duchem posedlé.

(Mt. 8, 28—34; Mk. 5, 1—20; Lk. 8, 26—39.)

I přípluli přes moře do krajiny Gerasenské, která jest proti Galileji.¹⁾ A jak vyšel z lodi a vystoupil na zem, potkali se s ním dva posedlí,²⁾ vycházející z hrobu, zuřiví náramně, takže nikdo nemohl projítí onou cestou. A jeden měl ducha zlého již po mnoho časů, a neodíval se rouchem, ani nezůstával v domě, nýbrž obýval v hrobech; a již ani řetězy nemohl nikdo svázati jej. Neboť často, byv spoután okovy a řetězy, přetrhal řetězy a rozlámal okovy, a nikdo nemohl jej zkro-

títi. A byl stále dnem i nocí, v hrobech a na horách, křiče a bíje se kamením. Spatřiv však Ježíše z daleka, přiběhl, a pokloniv se mu, padl před ním a vzkřiknuv hlasem velikým pravil: »Co je ti do mne, Ježíši, Synu Boha nejvyššího? Přišel jsi sem před časem trápit nás. Zapřisahám tě pro Boha, netrap mne!«³⁾ Prikazoval totiž duchu nečistému, aby vyšel, a bylť mu řekl: »Vyjdi z tohoto člověka, duchu nečistý!« Neboť již po mnoho časů jej uchvacoval; i býval spoután řetězy a okovy a hlídán; ale on přetrháváje pouta, býval puzen od ducha zlého na pouště. I otázal se ho Ježíš řka:⁴⁾ »Jak se jmenuješ?« A on řekl jemu: »Jmenuji se »pluk«, neboť mnoho jest nás.« Mnoho totiž duchů zlých vešlo do něho. A prosil ho velice, aby jich nevyháněli z té krajiny, aby jím nepřikazoval jíti do (pekelné) propasti. Bylo pak tam nedaleko nich u hory veliké stádo vepřů, kteří se pásli na hoře. I prosili ho duchové zlí řkouce: »Jestliže nás vymítneš odtud, pošli nás do stáda vepřů, ať vejdemo do nich.«⁵⁾ A povolil jim to a řekl jim: »Jděte.« A vyšedše nečistí duchové zlí od toho člověka, vešli do vepřů. A hle, tu hnalo se veškeré stádo úprkem a střemhlav do moře. Ti pak, kteří je pásli, uzřevše, co se stalo, utekli a ohlásili to všecko po městě a po dědinách, i o posedlých. A hle, všecko město vyšlo naproti Ježíšovi, aby viděli, co se stalo, a přišli k Ježíšovi a našli člověka, jenž byl posedlý, a od něhož duchové zlí byli vyšli, an sedí u nohou jeho, jest oděn a při zdravém rozumu; i báli se. Ti pak, kteří to byli viděli, vypravovali jím, jak se to událo, kterak se posedlý uzdravil; též

o vepřích. I počalo ho prositi veškeré množství krajiny Gerasenské, aby odešel od nich, neboť pojatí byli bázní velikou.⁶⁾ On tedy vstoupiv na loď navrátil se. A když vstupoval na loď, prosil ho ten, kterýž byl posedlý, a od něhož duchové zlí byli vyšli, aby směl býti s ním.⁷⁾ Ale nedovolil mu, nýbrž propustil ho řka: »Navrať se do domu svého ke svým a zvěstuj jim, jak veliké věci učinil ti Pán Bůh, a jak slitoval se nad tebou!« I odešel a počal hlásati po celém městě i v Desítíměstí, jak veliké věci učinil mu Ježíš. A všickni se divili.

1) Asi tam, kde jsou nyní zříceniny města Gersy (Gersa, Kersa) u jezera Tiberiadského.

2) Sv. Matouš mluví o dvou posedlých, Marek a Lukáš o jednom, který byl asi pro svoji zuřivost v celé krajině všeobecně znám a jehož osvobození učinilo mocný dojem. Hroby bývaly tesány do skal a byly tak vysoké, že v nich člověk mohl státi.

3) Dábel se dovolává zapřísáháním Boha, ne aby Boha uctil, ale poněvadž myslí, že tím Ježíše pohne, aby ho »netrápil«, to jest z posedlého nevyháněl a »před časem« mu nekázal jíti do pekla a zůstat tam. Podle úradku Božího mohou se nyní zlí duchové zdržovati na zemi, i v lidech; teprve po posledním soudu budou trvale v pekle držáni.

4) Otázal se ho Pán Ježíš na jméno, aby z odpovědi lidé seznali, že člověk ten je mnoha duchy zlými posedlý, a tak poznali ubohý jeho stav. »Pluk« značí tolik, co množství.

5) Vepři, které měli židé za zvířata nečistá a jejichž maso jim bylo zakázáno jísti, náleželi nejspíše nějakému pohanu. Zlí duchové prosí, aby mohli vejíti do nich, aby nemuseli zpět do pekla. Pravděpodobně nebyli vepři

zlými duchy do moře vyhnání, nýbrž se tam následkem posedlosti sami vrhli.

6) V svém pozemském smýšlení myslí toliko na hmotnou škodu, která utonutím zvířat byla způsobena.

7) Uzdravený chtěl se státí učedníkem Kristovým. Místo toho svěruje mu Kristus Pán úkol, aby zvěštoval činy a divy jeho v své krajině. Tam totiž nebylo nebezpečí klamné idee mesiánské jako v Judsku, kde proto Spasitel zakazoval rozhlašovati jeho zázraky. »Desetimestí« bylo společenství desíti, hlavně zajordánských měst.

Rozjímání 41.

1. průprava : Vizme uzdraveného posedlého, jak sedí klidně u nohou Spasitelových.

2. průprava : Prosme za veliký odpor proti těžkému hříchu a za velikou důvěru v moc Kristovu.

1. Tajemství toto dává nám poněkud nahlédnouti do příšerné říše satanovy a názorně líčí zlobu těžkého hříchu. Vidíme, jakou hroznou moc provádí ďábel nad tím, koho se zmocnil, takže ubožák sám, i jeho okolí, jsou proti němu bezmocní. Na vlastnostech a celém počínání posedlého jsou zobrazeny následky těžkého hříchu. Straní se lidí a bydlí v skalních slujích ; obraz zatvrzelé uzavřenosti hříšníka ; chodí nah ; tak dlouholetý hříšník ztrácí všechn stud a nedbá nijakých ohledů ; jeho zuřivost je obrazem bezmocné vášně, jejímž otrokem činí člověka každý těžký hřích ; trhá řetězy a láme okovy ; odboj hříšníka proti všemu řádu a každému zákonu. A jak hrozný jest věčný trest těžkého hříchu, peklo, můžeme souditi z toho, že sami zlí duchové, ačkoliv jsou již věčně odsouzeni a od Boha odloučení, mají za ulehčení, když mohou dočasně na zemi dlíti.

a) Otroky zlého ducha činí nás v jistém smyslu každá zlá vášeň. Čím více se jí poddáváme, tím bezmocnějšími se stáváme proti ní. Potlačujeme proto již prvé začátky vášní a přemáháme systematicky jednu vášeň po druhé.

b) Uvažujme klídně, ale vážně o projevech a následcích těžkého hříchu na obraze tohoto nešťastníka ďáblem posedlého : jakým odbojem jest těžký hřích, jak člověka zotročuje, jak hříšník ponenáhlu ztrácí veškeren stud a odkládá všechny ohledy, jak si zatvrzelou uzavřeností uzavírá cestu k polepšení. Ta úvaha jistě v nás obnoví a zesílí odpor proti těžkému hříchu a bázeň před ním a utvrdí nás v předsevzetí, varovati se ze všech sil všeho, co by k hříchu vésti mohlo.

c) Rozjímejme také, jak hrozné jsou tresty pekelné. Jak se bojí zlí duchové, aby nebyli se země vypuzeni a na místo věčného ohně vázání, ačkoli podstatné tresty pekelné, které trpí zde na zemi, jsou tytéž, jako v pekle! Kéž jest aspoň myšlenka na místo pekelných trestů naší záchranou v době těžkého pokušení.

2. Jaký to kontrast : posedlý, který ještě před okamžikem zuřil a byl postrachem celého okolí, sedí klídně u nohou Ježíšových a pohlíží k němu s odevzdanou důvěrou a vděčnou láskou. Tu vidíme jasně rozdíl mezi duchem Kristovým, duchem míru, a duchem satanášovým, duchem rozvratu a zloby. Poznáváme také, jak velická je moc Pána našeho Ježíše Krista. Jedním pokynem vymítá celou legii zlých duchů. Ukazuje též, že je Pánem celé přírody : rozkazuje, aby duchové vešli do vepřů, a dopouští, aby zvířata zahynula. Naopak lze tu viděti, jak jsou zlí duchové vlastně bezmocní. Nemohou sami svou mocí ani do nečistých těchto zvířat vejíti, nýbrž musí prosíti, aby jim to Kristus Pán dovolil,

a) Zamilujme si znovu ducha Krista Pána a naplňme se odporem proti duchu satanášovu. Oddalujme od sebe všecko, co bývá znamením ducha zlého: neklid, hněv, ctižádost, pýchu a snažme se osvojovatí si stále více ducha Kristova.

b) Osvojíme si ho tím více, čím častěji budeme »sedětí u nohou Kristových«, učití se jeho pravdám a naslouchatí jeho hlasu v rozjímání a před svatostánkem.

c) Podívujme se a klanějme se všemohoucnosti Krista Pána. Uvědomujme si znovu, že jest také neomezeným Pánem všech věcí viditelných tohoto světa. Jsou nám svěřeny jenom k užívání, i musíme jich užívatí k jeho cti a chvále.

d) Jak bezmocným se tu jeví zlý duch! Musí i o to úpěnlivě prosítí, aby směl vejítí do nečistého zvířete. Smírnou smrtí Krista Pána na kříži byla jeho moc ještě více zlomena. Bylo by tedy pošetilé, příliš se ho bátí a mu povolovatí; bez naší vůle nemůže nám uškodití.

3. Ještě můžeme rozjímátí o dvou epizodách této evangelijní perikopy: obyvatelé Gerasenští prosí z bázně před hmotnou škodou Spasitele, aby odešel; uzdravený posedlý žádá býtí přijat za učedníka Kristova, ale Kristus Pán mu dává za úkol, aby hlásal jeho dívy a skutky mezi svými krajany.

a) Tito Gerasenští nedávají příklad smýšlení příliš ideálního a ušlechtilého. Myslí jen na hmotný zisk, pro hmotný zisk vyhánějí Spasitele a zbavují se jeho milostí. Není i nyní mnoho takových křesťanů, kteří dávají přednost hmotnému prospěchu před věčnými dobry? Ano, nezanedbáváme snad sami někdy milostí Boží a duchovního života pro časné ohledy?

b) Bůh rozděluje povolání různě. Ne každý je povolán k bezprostřednímu následování Krista Pána. Vedle přímého apoštolátu kněžského jest třeba i apoštolátu laického; musíme i taková povolání buditi a připravovati.

XXXV. Uzdravení ženy krvotokem trpící a vzkříšení dcery Jairovy.

(Mt. 9, 1, 18—26; Mk. 5, 21—43; Lk. 8, 40—56.)

A vstoupiv na lodičku přeplavil se opět na druhý břeh. Stalo pak se, když se Ježíš navrátil, přijal ho zástup; neboť všichni jej očekávali. A byl u moře.¹⁾

A aj, přišel muž,²⁾ jménem Jair, který byl z představených synagogy,³⁾ a spatřiv jej, přistoupil a padl k nohám jeho, klaněl se mu, a prosil ho snažně řka: »Pane, dcera má právě skonává,⁴⁾ ale pojd', vlož ruku svou na ni, a bude žítí.« Mělť jedinou dceru asi dvanáctiletou a ta umírala. I vstal Ježíš i odešel s ním i učedníci jeho; a zástup veliký šel za ním, i tísníli ho.

A hle, žena jedna, která trpěla krvotokem dvanácte let, a mnoho vytrpěla od mnoha lékařův a vynaložila všecek statek, aniž se jí prospělo, nýbrž spíše pohoršilo, uslyševši o Ježíšovi přistoupila k zástupu od zadu a dotekla se třepení roucha jeho. Neboť řekla sama u sebe: »Dotknu-li se jen roucha jeho, budu uzdravena.«⁵⁾ A hned se zastavil krvotok její, a pocítila na těle, že jest uzdravena od neduhu svého. Ale Ježíš poznav ihned sám v sobě, že moc z něho vyšla, obrátil se k zástupu a pravil: »Kdož jest ten, jenž se dotekl

roucha mého?« A když všickni popírali, řekl Petr a ti, kteří byli s ním: »Mistře, zástupové se tisknou a tlačí na tebe, a pravíš: Kdo jest ten, jenž se mne dotekl?« Ale Ježíš řekl: »Dotekl se mně někdo, neboť já vím, že moc vyšla ode mne.« A rozhlížel se, aby spatřil tu, která to učinila.⁶⁾ Vidouc tedy žena, že se neutažila, a vědouc, co se jí událo, s bázní a třesením přišla a padši k nohoun jeho pověděla přede vším lidem plnou pravdu, z které příčiny se ho dotekla a kterak se hned uzdravila.⁷⁾ Ale Ježíš uzřev ji pravil: »Buď dobré mysli, dcero; víra tvá tě uzdravila, jdi v pokoji a buď zdráva od neduhu svého!«

Když ještě mluvil, přišel kdosi od představeného synagogy a řekl jemu: »Dcera tvá zemřela; proč ještě obtěžuješ Mistra?« Ale Ježíš uslyšev ta slova, pravil k představenému, otci té dívky: »Neboj se, toliko věř, a bude zdráva.« A nenechal nikoho jíti s sebou leč jedině Petra, Jakuba a jeho bratra Jana. I přišli do domu představeného synagogy a tu postřehl pištce a zástup hluchící, kteří plakali a kvíleli velice pro ni.⁸⁾ A vešed řekl jim: »Proč hlučíte a pláčete? Odejděte, neboť neumřela dívka, ale spí.«⁹⁾ A posmívali se mu, vědouce, že zemřela. On však vypustiv všecky, pojal dívčina otce a matku i ty, kteří byli s ním, vešel tam, kde dívka ležela. A vzav ji za ruku, zavolal ji řka: »Talítha, kumi«, to jest v překladě: »Dívko, (tobě pravím) vstaň!« A navrátil se duch její, a ihned vstala a chodila; bylo jí dvanácte roků.¹⁰⁾ A nařídil, aby jí dali jísti. I žasli a divili se velice rodiče její. A přikázal jim přísně, aby

níkomu neříkali, co se stalo, aby nikdo o tom nezvěděl.¹¹⁾ A rozešla se pověst ta po celé té zemi.

1) U jezera Tiberiadského.

2) Sv. Matouš uvádí hned před tímto vypravováním o dceři Jairově fariseje, tážající se, proč se učedníci Kristovi nepostí, kteroužto otázku položili židé podle Marka a Lukáše Spasiteli při hostině u sv. Matouše. Podle některých vykladačů byla tato otázka od fariseů Kristu Pánu předložena dvakrát nebo i vícekrát.

3) Představený synagogy staral se o pořádek modliteb, četby atd., a měl také nějakou moc soudní. Představenými synagogy nazývali se rádcové vlastního představeného (*ἀρχισυνάγωγος*).

4) Sv. Matouš, který líčí událost velmi stručně a pomíjí výjev s domácími, zvěstujícími smrt dívčinu, klade již zde otci dívky do úst slova: »Dcera má právě skonala.«

5) Žena krvotokem trpící byla pokládána za nečistou a proto se neodvážila přistoupiti ke Kristu veřejně předtupem a za uzdravení prositi.

6) Pán Ježíš uzdravil ženu svou všemohoucí vůlí, ne snad nějakou fysickou silou mimo vůli působící; také dobře věděl, která žena se jeho roucha dotkla. Ale táže se zástupu, aby zázrak byl vyjeven a důvěra Jairova posílena.

7) Žena, zjednavší si potají takovým způsobem uzdravení, bála se, že jí to Pán Ježíš bude vytýkati a že snad za trest znovu do nemoci upadne.

8) Podle židovského zvyku byl zármutek nad úmrtím hlučně projevován kvílením žen a dívek zvláště k tomu zjednaných a smuteční hrou na flétnu.

9) Každá smrt jest jen přechodem k novému životu; tato smrt pak je tím více pouhým spánkem, poněvadž dívka měla býti hned vzkříšena.

10) Slova tato dodává sv. Marek, který svrchu věk dívčin neudal, aby snad někdo nemyslel, že dívka, již nazývá *παιδίον* nebo *νοράσιον*, byla malým dítětem, neumějícím ještě choditi.

11) Poněvadž nyní nebylo třeba rozhlašovati zázrak, aby důvěra něčí byla posílena (jako měla býti posílena důvěra Jairova zázrakem na ženě učiněným), chce Pán Ježíš, aby rodiče všecko zachovali v tajnosti.

Rozjímání 42.

Vzkříšení dcery Jairovy.

1. *průprava: Představme si, jak Kristus Pán bře mrtvou dívku za ruku a praví: »Dívko, tobě pravím, vstaň.«*

2. *průprava: Prosme, abychom z tohoto tajemství zase lépe Krista Pána a jeho zásady poznali.*

1. Jair, představený synagogy, patřil k vzdělaným kruhům israelským, podle nynějšího názvosloví bychom řekli k inteligenci. Ale bez ostychu přistupuje před celým zástupem k Ježíšovi, klaní se mu pokorně a úpěnlivě ho prosí za uzdravení dcerušky. Pozorujme tu, jak si Pán Ježíš v svém apoštolátě počíná k vzdělaným kruhům. Nevyhledává jich sám, nýbrž dává se od nich vyhledávati, přizpůsobuje se jejich poměrům a mluvě, hledí laskavostí získati jejich důvěru. Prosbu Jairovu vyslyší, ale ne hned, takže dívka zatím umírá. Tím větší jest pak zázrak vzkříšení Jairovy dcery. Co hlavně od Jaira žádá a nač důraz klade, jest pevná víra.

a) T. zv. inteligentní kruhy dávají lidu často špatný příklad a náboženství škodí tím, že se stydí jíti ke knězi, do kostela, zúčastniti se veřejných projevů náboženského života. Někdy příčinou toho nebývá ani nedo-

statek víry, jako spíše jakási stavovská pýcha a náboženská neuvědomělost. Musíme tedy inteligenci získávat i ji po té stránce poučovat.

b) K tomu cíli musíme se vzdělanějšími třídami jednati podle příkladu Krista Pána. Sami je ne tak vyhledávat, aby se nezdálo, že jím před obyčejným lidem přednost dáváme, jako na ně čekati. Potom však je přijmouti s velkou laskavostí, hleděti jejich důvěru získati a zachovávat i v obcování s nimi všechny předpisy společenských způsobů.

c) Také jím snáze můžeme prominouti, nezúčastní-li se všech zevnějších projevů lidové pobožnosti, ale pevnou a činnou víru od nich musíme žádati a jím vštěpovati.

d) Nedivme se, jestliže ani nás Kristus Pán vždycky hned nevyslyší. Je to často jenom znamením, že nám chce později udělití tím větší milost.

2. Pán Ježíš bere s sebou z apoštolů jenom Petra, Jakuba a Jana. Ti, kteří mají býti později zvláštním způsobem hlasateli tajemství Kristových, mají nyní také zvláště býti svědky jeho divů. V domě zesnulé potkává Spasitel zástup hlučící a hlasitě kvílící. Takovým hlukem a umělým nařikáním měla býti vážná a teskná myšlenka na smrt jaksi ohlušena; proto se Kristu Pánu takový hluk před majestátem smrti nelíbí, i odesílá zástup pryč. Přistupuje pak k mrtvé dívce, a probouzí ji s velikou velebností, hlasem své moci a pohledem své nekonečné lásky k životu.

a) Čím účinněji chce kdo působiti na záchraně druhých, tím lépe musí nejprve vniknouti v tajemství Boží, poznati divy jeho milosti a vroucím rozjímáním se a své dílo připravovati,

b) Nesnažíme se snad i my jaksi přehlúšiti vážnou myšlenku smrti tím, že se od ní a od pohledu na smrt oddalujeme a raději k hluku světa se obracíme? Budiž nám naopak pohled na smrt vždy příležitostí, abychom o vlastní smrti uvažovali a na ní se připravovali. Rozjímáme také nyní při pohledu na mrtvolu mladičké dívky, jak nejistá jest doba a jak nejisté okolnosti smrti, jak nás smrt ode všech věcí a milých osob tohoto světa jednou odloučí.

c) Představme si živě scénu vzkříšení : Podívme se mocí Krista Pána, děkujme mu za jeho velikou lásku, radujme se se vzkříšenou dívkou a jejími rodiči. Mysleme na to, jak nás Kristus Pán vzkřísil mocným slovem své milosti ze smrti hříchu nebo ze spánku lhostejnosti. Děkujme mu za to z toho srdce a slibme mu, že v sobě nadpřirozený život vždy zachováme.

3. Kristus Pán nazývá smrt snem. Smrt této dívky byla už proto jenom snem, že byla za kratičkou dobu probuzena k životu. Každá smrt je vlastně jenom snem : duše od těla oddělená žije dále, a také tělo se za nedlouhou dobu probudí k novému životu. Zástup nemá pro tak vznešenou pravdu porozumění a proto odpovídá potupným smíchem. Ale Kristus Pán potvrzuje pravdu svých slov zázračným vzkříšením dívky. Poněvadž nebylo důvodu, aby dív byl rozhlašován, přikazuje Pán Ježíš, zachovati o něm mlčení.

a) Myšlenka, tak často v Písmě sv. vyjádřená, že smrt je pouze sen, z něhož brzy nastane probuzení, musí nám býti velikou útěchou, i chceme si ji při rozjímání o tomto tajemství znovu oživit.

b) Nermuťme se příliš, když ti, kteří nemají porozumění pro tajemství Boží, jež hlásáme, odpovídají nám potupným smíchem ; vždyť zde se smáli samé Pravdě

věčné. Dokazujeme jim svými skutky, že to, co hlásáme, je pravda.

c) Kde nežádá apoštolský cíl mluvití o milostech a dobrodiních, jichž se nám od Boha dostalo, tam o nich zachovávejme mlčení a ve skrytě Bohu děkujeme.

Rozjímání 43.

Uzdravení ženy krvotokem trpící.

1. průprava: *Slyšme laskavá slova Pána Ježíše k trpící ženě: »Buď dobré mysli; jdi v pokoji a buď zdráva!«*

2. průprava: *Prosme za velikou důvěru v Krista Pána, abychom se k němu ve všech nesnázích utíkali.*

1. Vmysleme se živě v událost, již nám sv. evangelium předvádí, Kristus Pán se běře s učedníky k domu Jairovu, ale jenom stěží se může prodratí hustým zástupem. Všichni o něm a o jeho dívech mluví, každý rád by ho viděl a hodně zblízka poznal a proto se naň tlačí. Kolik asi nešťastníků je v tomto zástupu, stížených nemocí tělesnou nebo nemocí duše, hříchem. Vizme tuto politování hodnou ženu: tolik let již trpí bolestnou a odpornou nemocí a není naděje na uzdravení. Nyní, když všecko své jmění vydala na léky a lékaře, přistupuje k nemoci ještě chudoba a nouze. Ale má pevnou důvěru v Boha a Pána Ježíše, je přesvědčena, že jí jediný dotek roucha jeho může uzdravit; tato důvěra jest její záchranou.

a) »I tísníli ho.« Kdo by tu nemyslíl na dny velkého návalu věřících k službám Božím, velkého konkursu při zpovědích. Jsou to pro nás doby obětí a trpké práce, ale také hodiny mnohé útěchy. Je to znamením, že si lid ještě váží náboženství a jeho spasných prostředků;

velmi se musíme varovati, abychom snad netrpělivostí a přikrostiti při takových příležitostech některé duše neodpudivili.

b) Jak snadno ztrácíme trpělivost, když nějaká nemoc nebo nevolnost trvá delší čas; vezměme si příklad z této obyčejné, podle některých starých spisovatelů dokonce ještě pohanské ženy, která dlouholetou nemoc trpělivě snáší a důvěry nepozbývá.

c) Vidíme tu, jak málo prospívají často všechny prostředky lidské a pozemské. Bylo by ovšem nerozumno, nechtít užívat také lidských prostředků, ale na prvním místě musíme spoléhat na pomoc Boží.

d) »Dotknu-li se jen roucha jeho, budu uzdravena.« Má-li pouhý dotek roucha Kristova takovou sílu, jak teprve dotek jeho samého a spojení s ním. A my jsme mu tak blízcí, ano denně ho držíme ve svých rukou a spojujeme se s ním tak úzce!

2. Zase můžeme uvažovati, jak veliká je moc Spasitelova a jak dokonalá jsou jeho díla. Uzdravení těžké nemocí stalo se v okamžiku; »hned se zastavil krvotok její«; a bylo trvalé. To praví výslovně Kristus Pán slovy: »Jdi v pokoj a buď zdráva od neduhu svého.« Odvaha a pokorná důvěra, s jakou žena přistupuje k Ježíši, aby byla uzdravena, byla ode dávna od Otců a spisovatelů církevních stavěna za vzor odvahy a pokorné důvěry, s níž třeba přistupovati k svátosti pokání a k sv. přijímání.

a) Budme přesvědčeni, že díla Boží jsou dokonalá a že nám Pán Ježíš v našich tísních a bídách úplně a dokonale pomůže. Máme-li pevnou důvěru, uzdraví nás hned a pomůže brzo, a uzdravení a pomoc budou trvalé.

b) Snažme se, aby také naše díla pro Boha a Krista konaná byla dokonalá: konejme vůli Boží okamžitě a budme v dobrém vytrvalí.

c) Nedostatek odvahy a pokorné důvěry bývá velmi často příčinou, proč mnozí lidé nejdou k svaté zpovědi, nebo nepřistupují k stolu Páně. Jest naší úlohou, dodávat jim odvahy a buditi v nich důvěru. I u nás samých by mohl někdy nedostatek důvěry zavinití, že naše zpovědi nejsou dosti upřímné a kající a že naše přijímání nemají dosti užítku. Třeba se tedy i nám v těchto ctnostech cvičiti.

3. Uzdravená žena je plná bázně a třese se na celém těle, že bude před celým zástupem vyjevena a od Krista Pána kárána, poněvadž si potají dotekem roucha Kristova chtěla zjednatí zdraví. Ale Kristus Pán chce, aby zázrak byl prohlášen, poněvadž tak mají býti Jair a jeho okolí utvrzení v důvěře.

a) Žena se třese, že bude vyjeveno před lidem a od Krista Pána pokáráno něco, co samo o sobě nebylo hříchem. Jak se musí báti a jak třásti hříšník při myšlence, že bude před celým světem při soudu vyjeveno a od Krista Pána přísně potrestáno, jak si chtěl zjednatí ne něco samo o sobě dovoleného, nýbrž hříšnou rozkoš. Kéž je myšlenka na věčný soud naší záchranou při těžkých pokušeních.

b) Není proti pokoře a skrytosti, vyjevovati své dobré skutky a na ně upozorniti, kde toho třeba, aby druzí ve víře a důvěře byli utvrzeni.

XXXVI. Kristus Pán uzdravuje dva slepce a němého posedlého a vrací se do své vlasti.

(Mt. 9, 27—38; 13, 53—58; Mk. 6, 1—6.)

A když odcházel odtud Ježíš, šli za ním dva slepci volající a říkající: »Smíлуй se nad námi, synu Davidův!«¹⁾ Když pak vešel do domu,²⁾ přistoupili k němu. I dí jim Ježíš: »Věříte-li, že to mohu učinit vám?« Řkou jemu: »Ovšem, Pane.« Tu dotknul se očí jejich řka: »Staniž se vám podle víry vaší!« I otevřeny jsou oči jejich. A pohrozil jim Ježíš řka: »Hleďte, ať se nikdo nedoví!«³⁾ Ale oni vyšedše, rozhlásili jej po celé krajině té.

Když pak oni odešli, hle, přivedli k němu člověka němého, který byl posedlý. A když byl vymítnut duch zlý, mluvil němý. I divili se zástupové řkouce: »Nikdy neukázalo se takto nic v Israeli.« Fariseové však pravili: »Skrze knížete duchů zlých vymítá zlé duchy.«

A vyšed odtud, odebral se do své otčiny, a učedníci jeho šli za ním.⁴⁾ Když pak nastala sobota, počal učit v synagoze jejich, takže mnozí slyšíce to, žasli nad učením jeho a pravili: »Odkud má tento všecky ty věci? A jaká to moudrost, která jest mu dána, a moc, a takové divy, které se dějí rukama jeho? Není-liž to tesař, syn tesařův? Zda se nejmenuje jeho matka Maria a bratři jeho Jakub a Josef a Šimon a Juda? A sestry jeho, nejsou-liž všecky u nás? Odkud tedy má všecky věci tyto?« I horšili se nad ním.⁵⁾

Ježíš pak řekl jim: »Není prorok bez úcty leč v své otčině a v svém příbuzenstvu a ve svém

domě. A nemohl tam učiniti žádného divu pro jejich nevěru, leč že uzdravil několik nemocných vloživ na ně ruce své. A divil se jejich nevěře.⁶⁾

A obcházel všecka města i místa v okolí, uče v synagogách jejich a hlásaje evangelium o království a uzdravuje všelikou nemoc i všeliký neduh. Uzřev pak zástupy, pojal lítost nad nimi, že byli zmoření a povrženi jako ovce, nemající pastýře.⁷⁾ Tehdy pravil učedníkům svým: »Žeň sice mnohá jest, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žní, aby poslal dělníky na vinici svou.«

1) »Syn Davidův« byl obyčejný název Mesiáše.

2) T. j. do domu Šimona Petra, kde přebýval.

3) V originále výraz »pohrozil« jest ještě silnější (*ἐνεβριμήθη*, t. j. ostře a skoro hněvivě pohrozil). Pán Ježíš chtěl jednak zameziti, aby lid nepoužil zázraku k šíření své nesprávné idey mesiánské, jednak zabrániti závisti fariseů.

4) Pravděpodobněji jsou tento příchod do Nazareta a tato scéna rozdílny od příchodu a scény, vyprávěných Lukášem 4, 6dd (srovn. odst. VIII., rozjímání 11). Neboť Matouš a Marek výslovně podotýkají, že se to, co se tu vypravuje, stalo po vyložených Kristem Pánem podobnostvích o království Božím; také okolností jsou jiné (podle Lukáše na př. chtěli krajané Ježíše svrhnouti se skály).

5) Chtějí říci, že Ježíš je docela prostý, obyčejný člověk, a že proto nevěří v jeho prorocké poslání a divotvornou moc. »Bratří« a »sestry« jsou podle hebrejského způsobu mluvení příbuzní. Tesařem byl sv. Josef podle podání. V evangeliu samém stojí slovo »faber« (*τέκτων*), které může značiti tesaře (stolaře) nebo kováře.

6) »Nemohl« učiniti divů, ne že by neměl moci, ale poněvadž podle moudrosti a prozřetelnosti Božího rozdávaní milostí a působení divů je vázáno na dispoici

lidí. Kristus Pán mohl v pravém slova smyslu někdy »divití se«; mělť vedle blaženého nazírání a vědění vltého také poznávání ze zkušenosti, kterým mohl zvědět něco nového.

7) Poněvadž učitelé zákona jich ani slovem ani příkladem dosti neponaučovali a jenom tvrdými předpisy jim zákon ztěžovali.

Rozjímání 44.

1. průprava: Slyšme, jak oba slepci, následující Ježíše, hlasitě vyznávají jeho mesiášství: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nad námi!«

2. průprava: Vyprosme si milost, abychom vždy a všude Krista Pána vyznávali.

1. Kristus Pán neuzdravil slepců hned, nýbrž chtěl, aby za ním šli až do domu, a tam teprve zázrak učinil. Tím měla býti zkoušena jejich důvěra, také jim měla býti dána příležitost, aby opětovně a slavnostně mesiášství Kristovo vyznali. A vskutku vyznávají slepci hlasitě a neohroženě Krista Pána, ačkoli ani jeho ani divů jeho vlastníma očima nespatriili. Tím dávají vzácný příklad nejenom Israelitům, ale všem nám. Jejich neduh, podobně jako neduh němého posedlého, bývá brán za obraz těžkého hříchu. Hřích činí slepým: člověk v hříchu žijící ztrácí smysl pro vše nadpřirozené, ano i nejobyčejnější pravdy a zásady bývají u něho zatemněny. Hřích činí němým, a to dvojím způsobem. Kdo žije dlouho v hříchu, nemívá odvahy, z hříchů se vyznatí. A nemívá také síly a zmužilosti proti hříchu vystoupiti, pokárati a zameziti jej, kde by to bylo jeho povinností.

a) V svém úřadě máme mnoho příležitostí, Krista veřejně a neohroženě vyznávatí, ano celý náš kněžský

život měl by být takovým vyznáváním Krista. Nechybí nám tu někdy statečnosti a rozhodnosti? Povzbudme se příkladem slepců, abychom Pána a Mistra svého vždy a všude vyznávali.

b) Snad máme také málo porozumění pro vznešená tajemství sv. víry a proto málo touhy o nich rozjímati a v ně vnikat. Pohlédme do svého srdce, zdali není toho příčinou, že nejsme ještě dosti naplněni odporem proti každému hříchu, že si dokonce s hříchem a příležitostmi k němu zahráváme.

c) Prosme Krista Pána za milost, abychom nikdy neupadli do stavu, který činí němým, kdy dlouholetý nebo habituelní hříšník nemá síly, hříchy své vyznat, a nemá odvahy, druhé od hříchu odvracet. Zpovídejme se vždycky co nejupřímněji a žijme tak, abychom mohli proti hříchu neobroženě kázat.

2. Dvě tajemství nám odhaluje evangelická scéna, líčící kázání Spasitelovo v synagoze nazaretské. První je tajemství zatvrzelosti srdce lidského. Krajané Krista Pána slyšeli od tolika hodnověrných svědků o zázracích Kristových a mnozí viděli je též na vlastní oči. Ale nechtějí uvěřit. Proto vyhledávají schválně všecko, co je na Kristu Pánu, na jeho rodině a okolí pouze lidského, obyčejného, aby si namluvili, že nemůže být prorokem a divotvorem. Druhé tajemství je tajemství o rozdávání milosti Boží. Bůh rozdává milosti podle věčných úradků své moudrosti; ale ustanovil zákon, že míra milosti má odpovídat přípravě a dispoici. Velmi mnoho milosti přichází v nás nazmar, poněvadž na ně srdce dosti nepřipravujeme.

a) Proviňujeme se někdy podobným způsobem jako Nazaretští? Bůh nám nabízí zevnější milost, vede nás

prozřetelnost Boží k vyššímu cíli; ale nemáme chuti nebo odvahy, následovati hlas milostí a pokyn prozřetelnosti. Proto si namlouváme, že to není milost a že se tu nejeví prozřetelnost Boží, nýbrž že vše vychází jenom z přirozených příčin a je pouhým dílem lidským. Tak se často vlastní vinou zbavujeme vzácné milostí a nedosahujeme toho, k čemu nás prozřetelnost véstí chtěla.

b) A kolik milostí přišlo u nás nazmar tím, že srdce naše nebylo na ně dosti připraveno! Učínme pevně předsevzetí, že budeme aspoň od této doby mysl a srdce mítí otevřeny pro přijetí každé milostí, již nám Pán Bůh udělití chce.

3. Dojemná jest soustrastná láska Krista Pána a dojemná jsou slova jeho, kterými vyslovuje svůj žal, že lid je opuštěn, bez pastýřů a vůdců. Kdož by tu nemyslel i na náš ubohý lid, který také trpí nedostatkem kněží! Kristus Pán udává také hlavní prostředek, jak tomuto nedostatku odpomoci. Je to horlivá a vytrvalá modlitba.

a) Větším neštěstím než nedostatek pastýřů jest, když pastýři nemají dosti vědění, horlivostí a svatostí, aby svěřené duše dobře vedli. Nemusíme si v té věci také něco my vyčítati?

b) Konáme každý den aspoň nějakou modlitbu k »Pánu žní, aby poslal dělníky na vinici svou?« A vzpomínáme zvláště při mši sv. na tento úmysl?

XXXVII. Kristus Pán rozesílá učedníky. Mučednická smrt sv. Jana Křtitele.

(Mt. 10, 1, 5—14; 14, 1—13; Mk. 6, 7—32;
Lk. 9, 1—10; Jan 6, 1.)

A přivolav dvanácte učedníků svých, dal jim moc nad duchy nečistými, aby je vymítali a uzdravovali veškerou nemoc a všelíký neduh.

A počal je vysílati dva a dva, hlásat království Boží a uzdravovat nemocné.

A přikázal jim řka: »Na cestu k pohanům nechoďte a do měst samařských nevcházejte,¹⁾ ale jděte raději k zahynulým ovčím domu israelského. Chodíce pak kažte říkajíce: Přiblížilo se království nebeské. Nemocné uzdravujte, mrtvé křiste, malomocné očišťujte, zlé duchy vymítejte. Darmo jste obdrželi, darmo dejte. A neberte na cestu ničeho leč toliko hůl. Neopatřujte si zlata ani stříbra ani mědi a peněz do svých opasků; ani mošny na cestu ani chleba ani obuvi ani hole.²⁾ Ale obujte si sandály a neoblékejte dvou sukní. Hoden jest zajisté dělník pokrmu svého.³⁾ Do kteréhokoli pak města nebo místa vejdete, vyptejte se, kdo v něm jest hoden; a do kteréhokoli domu vejdete, tam zůstávejte a nevycházejte, dokud odtud neodejdete. Vcházejíce pak do domu pozdravujte řkouce: »Pokoj domu tomuto. A bude-li dům ten hoden, přijde pokoj váš na něj, nebude-li hoden, pokoj váš vrátí se k vám.⁴⁾ A kdokoli nepřijme vás a neposlechne řečí vašich, tu vycházejíce z domu nebo města, setřete prach s nohou svých na svědectví jim.«⁵⁾

I vyšli a chodili po dědinách zvěstuje evangelium a kázali, aby činili pokání. Také vymítali mnoho duchů zlých a mazali olejem mnoho nemocných a uzdravovali je.⁶⁾

V ten čas uslyšel král Herodes tetrarcha⁷⁾ pověst o Ježíšovi a o všem, co činil (neboť proslulým stalo se jméno jeho). I řekl služebníkům svým: »To jest Jan Křtitel, on vstal z mrtvých a proto moc divotvorná působí v něm.«

A byl v úzkostech, neboť někteří říkali: »Jan vstal z mrtvých«, a jiní: »Eliáš se objevil«, jiní pak: »Jeden ze starých proroků vstal z mrtvých.« Uslyšev to Herodes, pravil: »Jana já jsem usmrtil; kdo však jest tento, o němž slyším takové věci? Jan, jehož jsem dal stíti, ten vstal z mrtvých,« a hledal ho spatřiti.

Herodes ten totiž dal Jana zatknouti a spoutav jej, vsadil do žaláře pro Herodiadu, manželku bratra svého Filípa, poněvadž jí pojal za manželku.⁸⁾ Neboť Jan říkával Herodovi: »Není dovoleno tobě mítí jí, manželku bratra tvého.« A chtěje usmrtiti jej, bál se lidu, poněvadž jej měli za proroka. Herodias pak kladla mu úklady a chtěla jej usmrtiti, ale nemohla. Neboť Herodes bál se Jana, věda, že jest muž spravedlivý a svatý, a mnoho činil vyslechnuv ho napřed a rád ho poslouchal.⁹⁾

Přišel však den příhodný. Když byly Herodovy narozeniny, Herodes učinil hostinu svým velmožům a plukovníkům i předním mužům galilejským. Když pak vešla dcera právě té Herodiady a tančila uprostřed,¹⁰⁾ zalíbila se Herodovi i těm, kteří s ním stolovali, a král řekl dívce: »Požádej

mě, zač chceš a dám tobě.« A přísahou zaslíbil se: »Začkoli požádáš, dám tobě, byť to byla polovina mého království.« Ona pak vyšla a řekla matce své: »Zač mám žádati?« A ta řekla: »Za hlavu Jana Křtitele.« A tak byvši navedena od své matky, vrátila se hned s chvátáním ke králi a prosila ho, řkouc: »Chcí, abys mi dal ihned na této míse hlavu Jana Křtitele.«¹¹⁾ I zarmoutil se král; pro přísahu však a pro ty, kteří s ním stolovali, nechtěl jí oslyšeti. I přikázal jí dátí a poslav vojína tělesné stráže, dal stíti Jana v žaláři a přikázal přinéstí hlavu jeho na míse. A byla přinesena hlava jeho a dána dívce, a dívka odnesla jí a dala jí matce své.

Uslyševše to učedníci jeho přišli a vzali tělo jeho a pochovali je v hrobě, a šedše pověděli to Ježíšovi.

Uslyšev to Ježíš, odebral se odtud s apoštolý na lodičce na místo pusté v soukromí.

Bylí se apoštolé vrátili a sešli k Ježíšovi a pověděli mu všecko, co byli činili a čemu učili. On pak řekl jim: »Pojďte v soukromí na místo pusté a odpočiňte si trochu.« Neboť bylo mnoho těch, kteří přicházeli a odcházeli, a neměli ani kdy se najísti. A vstoupili na loď a odebrali se na místo pusté v soukromí, jež jest u Bethsaidy za moře Galilejské, t. j. Tiberiadské.

1) »Na cestu k pohanům«, t. j. na cestu vedoucí k místům, kde bydlí pohané; bylo jich tehda hojně v městech Palestiny. Ale evangelium mělo býti hlásáno nejprve národu vyvolenému.

2) Podle Matouše mají apoštolové vzítí »toliko hůl«, podle Marka »ani hůl ne«. Na vysvětlenou tohoto zdán-

livého rozporu není třeba brát slovo »virga« (hůl) u Matouše v přeneseném smyslu (= právo požadovati od lidí všeho k výživě potřebného); nýbrž smysl jest: neberte ničeho, leč co jest nevyhnutelně potřebné, kdo má hůl, vezmiž ji s sebou, kdo jí nemá, nezjednávej si ji. »Zlato«, »stříbro« atd. = zlaté, stříbrné a pod. peníze.

3) Prozřetelnost Boží sama se o vás postará.

4) Apoštolové mají se nejprve přesvědčiti o smýšlení obyvatel, aby snad evangelium nebylo vydáno v potupu. »Pokoje váš vrátí se k vám«, t. j. vaše požehnání a přání pokoje bude bez účinku u lidí nemajících dobré vůle. Zůstávati pak mají apoštolové v domě, kde jim bylo nabídnuto pohostinství, nevyhledávající lepšího bydla a větší pohodlnosti.

5) Setřítí prach s nohou bylo židům přikázáno, když se ze země pohanské vraceli do země zaslíbené. Tím se symbolicky naznačovalo, že země pohanská jest profanní a nečistá.

6) Mazání olejem nebylo svátostné, nýbrž jenom zevnějším znamením uzdravování; ale sv. Otcové a sv. Církev tu vidí obraz svátosti pomazání.

7) Byl to Herodes Antipas, syn Heroda Velikého a bratr Archelaův. »Králem« nazývá se v širším smyslu.

8) Uvězněn byl sv. Jan na tvrzi Macheruntě. Herodias byla dcerou Aristobulovou a neteří Heroda Antípy. Byla zákonitě provdána za strýce svého Filipa Heroda, bratra Filipa tetrarchy.

9) Tak doslovně přeloženo z řeckého *ἐπὶ ὀρέσιν*, které se čte v mnohých rukopisech. V jiných rukopisech čteme *ἐν ὀρέσιν* = byl v úzkostech (pro spáchané zločiny). Při známé měnivosti a bezcharakternosti Herodově neodporuje tvrzení sv. Marka, že si Herodes sv. Jana vážil, svrchu uvedeným slovům sv. Matouše, že chtěl Jana dáti usmrtni a pouze ze strachu před lidem tak neučinil.

10) Salome byla dcera Herodiady ze zákonitého manželství s Filipem. U východních národů a Řeků bývaly

při hostinách takové tance, spojené s nestoudnou mímikou.

11) »Hned« žádá matka a po ní dcera hlavu sv. Jana, aby snad Herodes vystřízlivěv svého slibu neodvolal.

Rozjímání 45.

Poslání apoštolův.

1. *průprava: Naslouchejme pozorně s apoštoly naučení, které jim Spasitel na cestu dává.*

2. *průprava: Prosme, abychom se podle těchto nauk řídili a podle příkladu učedníků apoštolovali.*

1. Slova Krista Pána byla sice řečena především apoštolům samým a platí hlavně pro tuto první apoštolskou práci, omezenou toliko na lid israelský, ale můžeme téměř všechno, co Kristus Pán apoštolům řekl, v jistém smyslu obrátiti i na sebe. I my máme podobnou pravomoc jako apoštolé. Máme jménem Kristovým hlásati evangelium. Ale máme též léčiti ubohé lidstvo, pomáhati mu v jeho duševních úzkostech a zbavovati ho hříchu a nevědomosti. Podobné jsou též naše povinnosti. Kristus Pán vysílá apoštoly po dvou, aby si vzájemně pomáhali: bratrská láska je povinností apoštolského kněze. Jako apoštolé máme milovati chudobu; spokojovati se s věcmi nutnými, netoužiti po bohatství a spoléhati ve všem na prozřetelnost Boží. Když někde ke cti Boží a spáse duší působíme, nemáme jedině pro lepší bydlo nebo větší pohodlnost místo měniti.

a) Děkujeme Kristu Pánu za pravomoc, kterou nám dal, a zkoumejme se, jak dvojí úkol, svrchu zmíněný, apoštolsky vykonáváme.

b) Vzájemná ochota a láska kněží, zvláště těch, kteří pracují na téže lísce, velmi usnadňuje apoštolskou

práci a věřícím slouží ke vzdělání. Lneme upřímně bratrskou láskou k spolubratřím, s nimiž pracujeme, vážíme si jich, pomáháme jim rádi? Jaká odpovědnost kněží, kteří nesvorností, závistí nebo i záští věřící lid pohoršují!

c) Slyšme v duchu napomenutí božského Místra k apoštolské chudobě: máme pracovatí nezištně, dávatí zdarma to, co jsme zdarma obdrželi, nemáme toužít po pozemských statcích, máme býti spokojeni, když máme to, čeho potřebujeme, a pevně důvěřovatí, že Pán Bůh nedá svým věrným sluhům trpětí nouzi. Bedlivě se zkoumejme, jak se ve všem tom přibližujeme ideálu apoštolskému.

d) Není nám předepsána taková »stabilitas loci«, jakou žádá kázeň některých starých řádů; ale jistě by nebylo znamením apoštolského ducha, kdyby kněz měnil místo jen z hmotných důvodů nebo pro větší pohodlnost.

2. Kristus Pán poučuje apoštoly také, komu mají evangelium hlásatí, o čem mají kázatí, v jakém duchu mají svůj apoštolát konatí a jaké zvláštní znamení požehnání Božího bude jejich činnost provázet. Mají jíti nejprve k zahynulým ovcím domu israelského; tu se mají dříve přesvědčítí, zdali jest kdo hoden evangelia, a pak do jeho domu vejítí. Obsah jejich kázání jest stručný a krátký: království Boží a pokání. Úkol svůj mají konatí v duchu lásky a pokoje, všude mají šířiti mír a pokoj. Ti, kdo je ochotně příjmu a slovům jejich uvěří, budou mítí zvláštní požehnání Boží. Ty, kteří je odmítnou, bude Bůh sám mítí za vyvržené. Všecko to můžeme obrátiti samí na sebe.

a) Musíme ovšem také toužít po obrácení nevěřících a podle síl a možností i o tom pracovatí, ale první a bezprostřední náš úkol jest zachraňovatí zbloudilé

duše věřících. Bylo by převráceno, toužít po dílech, která Pán Bůh od nás nežádá, a při tom zanedbávat úkolů nám přímo svěřených.

b) I od nás žádá často pastorální opatrnost, abychom se nejprve přesvědčili, jakého smýšlení jsou ti, na něž působiti chceme. Kde není pražádné dispozice, nýbrž jenom urputná zatvrzelost, nemělo by apoštolské působení účinku; ano evangelium Kristovo by se vydávalo jen v posměch.

c) Ptejme se, co je předmětem našeho kázání a apoštolování; zdali je to království Boží a pokání? A potom, v jakém duchu svůj úkol konáme; zdali je to duch lásky a pokoje.

d) Nermuťme se příliš, když tak mnohý slov našich slyšetí a nauku Kristovu přijmouti nechce. Nebude mítí požehnání; Bůh někdy to ukazuje velmi nápadným způsobem.

3. Při návratu učedníků z apoštolských cest ukazuje Spasitel své laskavé srdce, ale též svojí božskou moudrost. Odvádí učedníky na osamělé místo; tam se mají modlitbou na nové práce připraviti.

a) Odpočinek a nějaká zábava po práci nejenom nejsou proti vůli Boží, nýbrž Kristus Pán si jich přeje. Žádá ovšem, aby naše zábavy souhlasily vždycky s duchem kněžským.

b) Po vykonané práci musíme vždy modlitbou Bohu děkovati a v modlitbě nových sil pro další práce čerpati. Je to tím více potřeba, poněvadž při zevnější činnosti nemáme často dosti kdy k sebranosti a k delším modlitbám. Musíme si vždy zachovati touhu po duchovních cvičeních a prvního vhodného času použití, abychom se sebrali a duchovně osvěžili.

Rozjímání 46.

Stětí sv. Jana Křtitele.

1. *průprava: Představme si, jak sv. Jan Křtitel pln lásky k Ježíši Kristu a s radostnou důvěrou v Boha sklání šij svoji pod mečem katanovým.*

2. *průprava: Prosme, abychom podle příkladu sv. Jana ani pronásledování ani smrti pro Krista se nebáli.*

1. Rozdělíme si toto rozjímání na dvě části a budeme uvažovati v první o zločinu Heroda a Herodiady a jeho trestu, v druhé o statečném apoštolátě a vítězné smrti předchůdce Páně.

Na Herodovi vidíme, jak špatné svědomí hříšníka vždy a všude stíhá. Při všem bohatství a při vši zevnější slávě a úctě nemá pro své zločiny nikde a nikdy klidu. Dokud Jan žije, jest velebný a přísný jeho zjev stálým protestem proti nemravnému životu královu; a když se domníval, že se ho stětím zbavil, straší ho myšlenka, že vstal z mrtvých a žije. Vidíme dále, jak jedna vášeň rozdmychává druhou a jeden hřích má v zápětí hřích druhý, takže člověk klesá stále hlouběji. Neukrocená smyslná žádostivost svádí Herodesa k cizoložství, pro napomínání, jehož se mu pro tento hřích od Jana dostává, prohřešuje se nejprve nespravedlivým uvězněním předchůdce Páně a pak vraždou. Při hostině budí v něm opilý hříšnou smyslnost, ta ho vede k nepředložené přísaze a pak k ukrutnému rozkazu stětí sv. Jana. Uvažujme také, k jakým následkům mohou někdy vésti nepředložená příslibení nebo nerozvážené hrozby. Na Herodiadě pak vidíme příklad, jak brozná a krutá bývá pomsta mravně zvrhlé ženy a jak neblahý je vliv špatné matky na vlastní dceru. Konečně nás osud těchto tří vrahů sv. Jana Křtitele učí, že Bůh nenechává žádného

zločinu bez trestu a že všechna pomsta a zloba špatných proti dobrým je marná. Všichni tři zahynuli, jak známo, nešťastnou smrtí.

a) Výčitky zlého svědomí bývají jedním z nejcitelnějších trestů hříchu zde na zemi. Někdy se nedostavují hned, ale propukají pak najednou celou silou. Mnohý kněz, který žil lehkomyšlně, dokud se mu dobře dařilo, byl při umírání trápen velikými úzkostmi. Mysleme na to, když na nás dolehne náhle silné nějaké pokušení.

b) Jest starou zkušeností, že jeden hřích má v zápleti jiné a že jedna nepřemožená zlá vášně budí a rozdmýchává druhé vášně. Chceme-li býti úplně jisti, varujme se jako jedu prvního hříchu a nedopusťme, aby se jedna jediná nebezpečná vášně v srdci našem rozmohla.

c) Kolikráte bylo i v našem životě nepředložené nějaké slovo příčinou nedorozumění, nesnázi, snad i hříchu a neštěstí! Umiňme si znovu, že nebudeme nikdy mluvití a jednati v návalu vášně, ale vždy se nejprve upokojíme a nějakou střelnou modlitbou k Bohu obrátíme.

d) Srdce ženy jest schopno veliké zášti a pomsty, ale také veliké lásky a neobyčejné obětavosti. Je také naší úlohou, vychovati katolické, solidně zbožné ženy, plné obětavé lásky k Bohu a bližnímu, zvláště dokonalé katolické matky, které by slovem a příkladem vedly své dcery k Bohu a Ježíši Kristu.

e) Neztrácejme mysl, když buď sami jsme pronásledováni nebo jiní sluhové Kristovi zakoušejí útisku. Bůh nás zcela jistě jednou pomstí; často trestá naše nepřátele již zde na zemi.

2. Na sv. Janu Křtiteli musíme se podívatí jeho neohrožené apoštolské horlivosti a otevřenosti, která se

nezastavuje před žádnou mocí a žádným stavem. Jeho mocné a statečné »Non licet tibi« stalo se heslem a vzácným vzorem pro všechny apoštolské pracovníky všech časů. Na Janovi máme též příklad, jak svět odměňuje apoštola: vězením a násilnou smrtí. Ale úcty ani tento zvrhlý svět apoštolovi nemůže odepřítí; i Herodes, třeba se chtěl nepohodlného kazatele zbavit, musil ho mít v úctě a jeho rad si vážit. Představme si na konec v rozjímání živě štětí Janovo. Jak podivuhodná jest tato smrt mučednická: zdánlivě umírá bezectně, skrytě, a přece není krásnější a čestnější smrti nad smrt tohoto muže, klesajícího pod mečem z lásky k Bohu, Kristu a duším.

a) Je také naše slovo apoštolské tak mocné a rozhodné, jako slovo Janovo? Anebo umírá naše »non licet tibi« na rtech, kde běží o osoby výše postavené nebo užším svazkem s námi spojené?

b) Trpký osud Janův byl a zůstává údělem každého věrného apoštolského muže. Ale budme přesvědčení, a budiž to naší útěchou, že i největší naši nepřátelé, třeba na venek zuřili, nebudou mocí aspoň v nitru odepřítí nám úcty, zůstaneme-li věrni zásadám Kristovým a neohrožení v boji proti hříchu.

c) Kdož by si nepřál, mít podobnou krásnou a čestnou smrt, jakou byla smrt Předchůdce Páně! Milost skutečného mučednictví jest ovšem zvláštní výsadou. Ale věnujeme-li celý život službě Krista a duší a odevzdáme-li se v životě i smrti zcela vůli Boží, bude i naše smrt smrtí lásky k Bohu, Kristu a duším.

XXXVIII. Nasycení pěti tisíc mužů.

(Mt. 14, 14—23; Mk. 6, 33—46; Lk. 9, 11 17;
Jan 6, 2—15.)

Ale viděli je odcházeti a mnozí to poznali; i sběhli se tam pěšky ze všech měst a veliký zástup šel za ním, neboť viděli divy, které činil na nemocných. A přišli dříve než oni.¹⁾ A vyšed vystoupil Ježíš na horu a posadil se tam s učedníky svými. Tedy Ježíš pozdvih očí a spatřiv, že zástup veliký jde k němu, pojal lítost nad nimi, že byli jako ovce bez pastýře, a přijal je a počal je učití mnohým věcem. A mluvil jim o království Božím, a uzdravoval nemocné jejich, kteří uzdravení potřebovali.

Byly pak blízko Velíkonoce,²⁾ slavnost židovská. Když pak již den se nachýlil a nastal večer, přistoupilo k němu dvanácte učedníků řkouce jemu: »Pusté jest místo toto a hodina již minula. Rozpusť zástupy, aby odejdouce do okolních vesnic a dvorů se ubytovali a nakoupili si pokrmů k jídlu.« Ale Ježíš odpověděv řekl jim: »Není potřebí, aby odešli. Dejte vy jim jísti.«³⁾ A pravil k Filipovi:⁴⁾ »Odkud nakoupíme chlebů, aby pojedli tito?« To však řekl, zkoušeje ho, neboť sám věděl, co hodlá učiniti. Filip mu odpověděl: »Máme-liž jíti a koupiti za dvě stě denárů chlebův a dáti jim? Za dvě stě denárů chlebův nestačí,⁵⁾ aby každý něco málo dostal.« A on řekl jim: »Kolik chlebů máte? Jděte a vizte!« A když zvěděli, řekl mu jeden z učedníků jeho, Ondřej, bratr Šimona Petra: »Jest zde jeden pacholík, který má pět chlebů ječných a dvě ryby,⁶⁾ ale

co jest to na tak mnohé?« I řekl jim: »Přineste mi je sem!« A rozkázav, řekl Ježíš, aby rozsadili všecky po skupinách na zelenou travu. Byloť mnoho trávy na tom místě.⁷⁾ I učinili tak a rozsadili všecky ve skupinách po stu a po padesáti.

A vzav pět chlebů i dvě ryby, vzhlédl k nebi, a vzdav díky, požehnal je a rozlámal chleby a dával učedníkům svým, aby je položili před zástupy, učedníci pak dávali zástupům. Také dvě ryby rozdělil mezi všecky, kolik chtěli. I jedli všickni a nasýtíli se. Těch pak, kteří jedli, bylo asi pět tisíc mužů kromě žen a dětí. Když však se nasýtíli, řekl učedníkům svým: »Seberte pozůstalé drobty, ať nezhynou.« I sebrali zbytky dvanáct košů plných drobtů⁸⁾ z pěti chlebů ječných i z ryb, kteréž pozůstaly po těch, kteří byli jedli.

Tedy ti lidé, uzřevše div, kterýž byl učinil Ježíš, pravili: »To jest jistě ten prorok, který má přijíti na svět.« Proto Ježíš, poznav, že chtějí přijíti a chopiti ho, aby ho učinili králem, hned přinutí učedníky, aby vstoupili na lodičku a plavili se napřed na druhou stranu k Bethsaidě, až by rozpustil zástup. A rozpustiv zástup, odešel a uchýlil se na horu sám, aby se modlil.

1) Zástup obešel rychle jezero a překročiv (asi po mostě) Jordán, dostal se na druhou stranu dříve než Ježíš s učedníky.

2) Slovo Velikonoce je ve všech rukopisech (πάσχα) a překladech. Důvody některých novějších vykladačů, že slovo toto bylo později do originálu vloženo a že slavnost židovská, o níž je tu řeč, byl svátek stánků, nejsou

dosti přesvědčivé. Také okolnost, že se tu tolik tisíc lidí sešlo, svědčí o tom, že Velikonoce byly blízky.

3) Výzvě této jest třeba asi rozuměti doslovně; chce tedy Kristus Pán, aby apoštolové použili moci zázračné, jim udělené, a lid nasýtiti. Podle některých však Spasitel chtěl tím apoštoly jen vybídnouti, aby od něho zázrak vyprosili.

4) T. j. zkoušeje jeho víru a důvěru v svoji moc. Pán Ježíš se obrací na Filipa, snad proto, že se jevil méně chápavým k tajemství učení Kristova.

5) Dvě stě denárů = asi 150 franků (bývalé hodnoty).

6) U sv. Jana čteme *ὀψόνια* = příkusek, to, co se k chlebu jedlo (to byly právě obyčejné ryby).

7) Byloť to před Velikonocemi, tedy asi začátkem našeho dubna.

8) Israelité nosili s sebou na cestu malé košíky, kam ukládali potřebné věci.

Rozjímání 47.

1. průprava: Představme si v duchu tento velkolepý div Spasitelův: nasycení tolika tisíců.

2. průprava: Prosme za mocnou důvěru, že Kristus Pán nasytí tělesně a duchovně i nás.

1. Uvažujme nejprve o tom, co zázrak předcházelo. Podívejme se vytrvalostí zástupů a jejich oddanosti ke Kristu Pánu; celý den se kolem něho kupí, dychtivě naslouchají jeho slovům, takže zapomínají na jídlo a odpočinek. Vízme milosrdnou a slítovnou lásku božského Spasitele. Myslí nejenom na záchranu duší, ale také na tělesné potřeby lidu. Ale jeho láska jest obezřetná a moudrá. Přeje si, aby si člověk nejprve sám pomáhal, vybízí apoštoly, aby oni lidu pomohli, chce, aby ho o zázrak aspoň prosili a pak při jeho uskutečnění pomáhali.

a) Tolik hodin trvá tento prostý lid o hladu a žízní při kázání Krista Pána, takové kouzlo má osoba Spasitelova a jeho slova. A mně zdá se to dlouho, mám-li několik minut po mši sv. a při rozjímání bytí s Kristem Pánem a naslouchati jeho hlasu !

b) Totéž srdce plné milosrdenství a soustrasti bije i nyní v prsou Krista Pána. I nyní má soustrast nejenom s našimi duševními slabostmi, nýbrž jest pln ochoty, pomoci nám v časných záležitostech ; proto musíme k němu pohlížeti s plnou důvěrou i v těch věcech.

c) Ovšem předpokládá a žádá Pán Ježíš, abychom se také sami snažili a sami si pomáhali ; žádá též, abychom ho pokorně, ale s důvěrou o pomoc prosili.

2. Rozjímějme nyní o zázraku samém. Jest to veliký div, k němuž bylo třeba všemohoucí tvůrčí moci Boží. Právě proto vymýšlejí nepřátelé víry všechny možné způsoby, jak by tuto událost nějak přirozeně vysvětlili. Že prý nasycení třeba brátí pouze symbolicky, nebo že tu byl pouze div bliženské lásky, jelikož Kristus a apoštolé dali zástupům ze svých zásob jísti, nebo dokonce že měli chleby a ryby někde v blízkosti už připraveny. Čím více nevěra zázrak popírá, tím větší a silnější musí býti naše víra. Pozorujme, jak Kristus Pán chleby a ryby do rukou bere, jak se modlí a je žehná, s jakou ochotou a láskou apoštolové zástupy na skupiny dělí, pořádají, chleby a ryby rozdělují a o pořádek se starají. Všecko se děje v nejvzornějším pořádku, takže za krátkou dobu všichni jsou nasyceni. Povšimněme si na konec, s jakou štědrostí Kristus Pán v nouzi pomáhá ; nejenom, že všichni mohli jísti »kolik chtěli«, ale zbylo ještě dvanáct košů drobtů.

a) Vzbudme nejprve pevnou a hlubokou víru v tento zázrak a ve všemohoucí tvůrčí moc Krista Pána, klanějme se jeho všemohoucností, podívejme se jí, a zcela se svému svrchovanému Pánu odevzdejme.

b) Modlitbou před rozdáváním chlebů a žehnáním dává nám Kristus Pán příklad a pokyn, jak se máme před jídlem a po jídle modlití a pokrmy žehnati. S jakou sebraností a zbožností konáme tuto modlitbu? Modlitba u stolu není jenom povinnou vděčností k Dárci všeho dobra, nýbrž modlitbou tou si vyprošujeme také, aby to, co požíváme, sloužilo nám k zdraví a síle.

c) Jsme přísluhovateli Kristovými jako apoštolové. Jeho jménem udílíme svátosti, jeho jménem máme lidu pomáhati i v tělesných potřebách. S jakou ochotou, láskou, hbitostí to činíme? Zachováváme dále v svých pracích a v své službě krásný a přesný pořádek, jehož příklad v tomto tajemství vidíme?

d) Kristus Pán nedá se štědrostí překonati a dává vždy více, než jsme začali a než potřebujeme. Proto nemáme ani sami býti k Němu skoupí, nýbrž velkomyšní.

3. Zázračné toto nasycení jest podle sv. Otců také obrazem sv. přijímání i můžeme jednotlivé okolnosti tohoto zázraku obrátiti na hostinu eucharistickou. Na konec pak si zase povšímněme hluboké pokory Krista Pána, který ihned se od lidu odděluje a do samoty ubírá, jakmile zpozoroval, že ho lid chce veřejně oslaviti.

a) Uvažujme, kolik tisíců sytí denně Kristus Pán eucharistickým chlebem, jaký jest to chléb, který dává, jaká je to milost, že můžeme při rozdávání tohoto chleba Kristu sloužiti, a jak štědrým se ukazuje Pán právě v této svátosti. Děkujme mu za velikou milost

této svátosti a obnovme se ve věrném plnění povinností při jejím rozdávání.

b) Vykonáme-li větší a důležitější dílo, jest nejlépe, uchýliti se z víru světa do samoty k modlitbě.

XXXIX. Ježíš kráčí po hladině jezerní.

(Mt. 14, 23—36; Mk. 6, 47—56; Jan 6, 16—21.)

Když pak byl večer, byl tam samotný; a učedníci jeho sestoupili k moři. A vstoupivše na loď, plavili se přes moře do Kafarnaum.

A již se setmělo, a Ježíš ještě nepřišel k nim. Moře však se zdvíhalo, ježto vál vítr veliký. Lodička pak zmítala se uprostřed moře vlnami; neboť byl vítr protivný. A jsa sám na zemi viděl je, ani se plaví s těžkostí. Když tedy upluli asi dvacetpět nebo třicet honů, o čtvrtém bdění nočním¹⁾ přišel k nim jda po moři a chtěl je minouti.²⁾ Ale oni spatřivše jej, an jde po moři, domnívali se, že jest to strašidlo a uleknuvše se, vzkřikl strachem: »Strašidlo jest to!« Neboť všichni ho viděli a poděsili se.³⁾ A promluvil k nim hned Ježíš řka: »Buďte dobré mysli; jáť jsem to, nebojte se!« Tu chtěli ho vzíti na loď.

Odpověděv pak Petr, řekl: »Pane, jsi-li to ty, rozkaž mí, ať jdu k tobě po vodě.« A on řekl: »Pojd'.« I sestoupil Petr z lodičky a šel po vodě, aby přišel k Ježíšovi. Vida však vítr silný, bál se, a počav tonouti⁴⁾ vzkřiknul řka: »Pane, zachraň mne!« A hned vztáhnuv Ježíš ruku, uchopil jej a řekl jemu: »Malověrný, proč jsi pochyboval?«

A jakmile vstoupil na lodičku, přestal vítr. Ti pak, kteří byli na lodičce, přistoupivše, poklonili se mu řkouce: »Jistě Syn Boží jsi ty.«⁵⁾ A hned loď byla u země, do které se ubírali. A mnohem více děsili se a žasli u sebe, neboť nepovážili o chlebech; byloť zajisté srdce jejich zaslepeno.⁶⁾

A přeplavivše se přišli do krajiny Genesaretské a přistáli. A když vyšli z lodi, hned jej poznali muži toho místa. I rozeslali po veškeré té krajině a proběhli jí a přivedli a počali nositi na ložích všecky, kteří byli nemocní, kde slyšeli, že jest. A kdekoli vcházel, do vesnic nebo do dvorů nebo do měst, kladli nemocné na ulice a prosili ho, aby se směli dotknouti alespoň třepení roucha jeho; a všichni, kteří se ho dotekli, byli uzdraveni.

1) Hon (stadium) = 185 metrů. Čtvrté bdění jest doba od tří do šesti hodin. Z toho, že učedníci od večera až do rána z délky jezera (= 40 honů, tedy 7½ km) upluli pouze 25—30 honů (4½ až 5½ km), lze souditi, jak mocnému větru bylo se jim opírat.

2) Jakoby nechtěl k učedníkům jíti.

3) Viděli sice Ježíše, ale nepoznávali ho.

4) Jakmile sv. Petr pozbyl důvěry, dopustil Kristus Pán, že počal tonouti.

5) Není jisto, zdali slovy těmito vyznávají božství Kristovo, nebo pouze mesiášství jeho.

6) Nepoznali ani z velikého zázraku nasycení tisíců dobře moc Krista Pána.

Rozjímání 48.

1. průprava: *Slyšme sv. Petra, pravícího ke Kristu Pánu: »Pane, jsi-li to ty, rozkaž mi, ať jdu k tobě po vodě.«*

2. *průprava: Prosme za neomezenou důvěru k božskému Spasiteli.*

1. Noční tato namahavá plavba učedníků jest obrazem obtíží a námah našeho života. Třeba i nám opírat se mocnému protivnému větru, pokušením vnitřním a překážkám zevnějším, a zdá se nám po dlouhém boji a úsilovné námaze, že jsme nepokročili a ničeho nedosáhli. Božský Mistr jakoby nás opustil nebo se o nás nestaral. Ale třeba nám v takových nesnázích napodobovati učedníky, plavící se po jezeře: zachovati si důvěru v Krista Pána, ale napnouti také všechny přirozené síly. Kristus Pán jest blízko nás a brzy nám zjeví svoji moc, jako ji zjevil zázračným způsobem na jezeře genesaretském.

a) Učedníci řídí se tu zlatým pravidlem, které později mistr duchovního života, sv. Ignác z Loyoly, vyjádřil slovy: »Napnouti všechny vlastní síly tak, jakoby všechno záleželo jen na naší námaze, ale při tom důvěřovati neomezeně v pomoc Boží, jakoby všechno záleželo jen na Pánu Bohu.« Tak jistě nejlépe všechny obtíže přemůžeme a cíle dosáhneme.

b) Musíme býti přesvědčení, že i v době bezútěšnosti a opuštěnosti Kristus Pán nás vidí, na nás myslí a o nás se stará. Vzpomeňme si tedy v takových úzkostech na slova evangelia: »A jsa sám na zemi, viděl je, ani se plaví s těžkostí.«

c) Jako není nic, co tak ukazuje lidskou slabost, jako závislost člověka na živlech přírody, tak se nám ničím názorněji nejeví všemohoucnost Boží jako mocí, kterou ovládá síly přírodní. Proto důvěřujeme vždy a ve všem v tuto nekonečnou moc Páně. Ten, který je Pánem zákonů přírody a kráčí po hladině mořské, neměl by dosti síly v našich nesnázích nám pomoci?

2. Kristus Pán přichází, aby učedníkům přispěl ku pomoci. Aby vzbudil jejich důvěru, ukazuje zázračným způsobem svoji moc. Ale učedníci nepoznávají Mistra, domnívají se dokonce, že vidí strašidlo; proto se děsí. Ale jedno milé slovo z laskavých rtů Spasitelových: »Jáť jsem to, nebojte se«, stačí, aby srdce jejich bylo naplněno velikou útěchou a radostí.

a) Takovým klamům podléháme v duchovním životě i my. Tam, kde k nám mluví Pán Ježíš a jeho milost, domníváme se viděti přeludy, naopak svoje osobní vrtochy a výtvary obrazotvornosti máme za výraz vůle Boží. Jest nám tedy velmi třeba naučiti se »rozeznávání duchů« a mnoho se za osvětlení modliti, abychom klamům nepodlehli.

b) Vězme, že Pán Ježíš sice vždy jistě přijde, aby nás posílil a nám pomohl, ale ne vždy v takové podobě a takovým způsobem, jak to čekáme. Často přichází k nám Pán Ježíš tím, že nám pošle nějaký kříž anebo nějaké pokoření.

c) »Jáť jsem to, nebojte se.« Tato slova uslyšíme jistě často ze svatostánku, budeme-li se k svátostnému Spasiteli často a vroucně modliti. Zůstaneme-li mu věrní, uslyšíme je jednou při smrti, a pak na věčnosti, až se objevíme před věčným Soudcem.

3. S velikou důvěrou a mocnou láskou ke Kristu Pánu volá sv. Petr: »Pane, jsi-li to ty, rozkaž mi, ať jdu k tobě po vodě.« A Pán Ježíš v odměnu za tuto důvěru a lásku působí svou mocí, že Petr také může kráčet po hladině. Jakmile se však počne apoštol viklati v důvěře, klesá, a ruka Mistrova musí ho pozdvihnouti. Učíme se tu, jak potřebná jest neomezená důvěra; poznáváme také, že Kristus Pán dopouští někdy, abychom tonuli, ale nikdy nedopustí, abychom za-

hynuli. Celé tajemství a zvláště tato scéna s Petrem je podle sv. Otců obrazem osudů lodičky Petrovy, sv. Církve.

a) Obracejme se s podobnou důvěrou a láskou k Spasiteli a nebojme se žádati i velikých věcí. »Jsí-li to ty, Pane, rozkaž mi, ať se mi toto stane.«

b) Hlavní příčina, proč v obtížích a pokušeních klesáme, jest vždycky nedostatek důvěry. Budme jisti, že ruka Páně pevně nás drží a že jenom malomyslnost naše jest vinna, jestliže se z ní vymkneme.

c) Když jsme pro svoji malomyslnost skutečně klesli, obnovme se znovu v pevné důvěře; Bůh dopustí sice, abychom klesli, ale zahynouti nám nedá.

d) Na konec můžeme celé tajemství a zvláště tuto scénu obrátit na osudy Církve svaté a uvažovati, jak se tu podivuhodně jevila prozřetelnost a moc Boží a jak důležitá a potřebná jest neomezená důvěra v Krista Pána těch, již Církev spravují.

XL. Pán Ježíš přislíbujíc nejsvětější Svátost oltářní.

(Jan 6, 22—72.)

Druhého dne lid, který stál za mořem, zvěděl, že nebylo tam jiné lodi, leč jen jedna, a že Ježíš nevstoupil s učedníky svými na tuto loď, nýbrž že učedníci jeho sami odpluli. Jiné však lodi připluly z Tiberiady blízko k tomu místu, kde byli jedli chléb, když byl Pán díky učinil. Když tedy lid viděl, že tam Ježíše není ani učedníků jeho, vstoupili na lodi a dostali se do Kafarnaum, hledající Ježíše,

A nalezše ho za mořem, řekli jemu: »Mistře, kdy jsi sem přišel?« Ježíš odpověděl jim a řekl: »Amen, amen, pravím vám: Hledáte mne ne proto, že jste viděli divy, nýbrž že jste jedli z chlebů a nasytili se.¹⁾ Pracujte nikoli o pokrm pomíjející, nýbrž o pokrm, který zůstává k životu věčnému, kterýž vám dá Syn člověka; neboť toho potvrdil Otec Bůh.« I řekli jemu: »Co máme činiti, abychom konali díla Boží?« Ježíš odpověděl a řekl jim: »To jest dílo Boží, abyste věřili v toho, jehož on poslal.«²⁾

Tu řekli jemu: »Které znamení tedy činíš ty, abychom je viděli a ti věřili? Co konáš? Otcové naši jedli mannu na poušti, jakož jest psáno: Chléb s nebe dal jsi jim k jídlu.«³⁾ Tedy řekl jim Ježíš: »Amen, amen, pravím vám: Nikoliv Mojžíš dal vám chléb s nebe, nýbrž Otec můj dává vám pravý chléb s nebe. Neboť chléb Boží jest ten, který sestupuje s nebe a dává život světu.« I řekli mu židé: »Pane, stále nám dávej ten chléb.« A Ježíš řekl jim: »Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nebude lačněti, a kdo věří ve mne, nebude žíznoti nikdy. Avšak řekl jsem vám, že jste mne i viděli, ale nevěříte. Všecko, co mi dává Otec, přijde ke mně, a toho, kdo ke mně přijde, nevyvrhnu ven. Neboť jsem sestoupil s nebe, nikoliv abych činil vůli svou, nýbrž vůli toho, jenž mne poslal. Toto pak jest vůle toho, jenž mne poslal, Otce, abych neztratil nic z toho, co mi dal, nýbrž abych to vzkřísil v den poslední. Neboť to jest vůle Otce mého, který mne poslal, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný; a já ho vzkřísím v den poslední.«⁴⁾

I reptali židé na něho, že řekl: »Já jsem chléb, který s nebe sestoupil,« a pravili: »Není-liž to Ježíš, syn Josefův, jehož otce i matku známe? Kterak tedy praví: S nebe jsem sestoupil?« Ježíš tedy odpověděl a řekl jim: »Nereptejte vespolek. Nikdo nemůže přijíti ke mně, nepřitáhne-li ho Otec, který mne poslal; a já ho vzkřísím v den poslední.⁵⁾ Jest psáno v prorocích:⁶⁾ A budou všickni poučováni od Boha. Každý, kdo uslyšel od Otce a se naučil, přichází ke mně. Nepravím tím, že by byl kdo viděl Otce, leč jen ten, jenž jest od Boha: ten viděl Otce.⁷⁾ Amen, amen, pravím vám: Kdo věří ve mne, má život věčný.

Já jsem chléb života. Otcové vaši jedli na poušti mannu, a zemřeli. To jest chléb s nebe sestupující; aby, jí-li kdo z něho, nezemřel. Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, žítí bude na věky. A chléb, který já dám, tělo mé jest za život světa.«⁸⁾

Tu se hádali židé vespolek řkouce: »Kterak tento může dátí nám tělo své k jídlu?« Proto řekl jim Ježíš: »Amen, amen, pravím vám, nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti krev jeho, nebudete míti v sobě života. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední. Neboť tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.⁹⁾ Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce, tak i ten, kdo jí mne, živ bude pro mne. Toto jest chléb, jenž s nebe sestoupil, ne jako otcové vaši jedli a zemřeli. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.« To pověděl uče v synagoze v Kafarnaum.

Tu mnozí z učedníků jeho uslyševše to řekli: »Tvrdá jest ta řeč; kdo jí může poslouchat?« Ale Ježíš, věda sám u sebe, že učedníci jeho na to reptají, řekl jim: »To-li vás pohoršuje? Což tedy, když uzříte Syna člověka, an vstupuje, kde byl dříve? Duch jest to, jenž oživuje, tělo nic neprospívá. Ta slova však, která jsem já mluvil vám, jsou duch a život. Ale jsou někteří mezi vámi, kteří nevěří.«¹⁰⁾ Věděli zajisté Ježíš od počátku, kdo jsou nevěřící, a kdo jest ten, jenž ho zradí. I pravil: »Proto jsem vám řekl, že nikdo nemůže přijíti ke mně, není-li mu dáno od Otce mého.«

Od té doby mnozí z učedníků jeho odešli zpět a už s ním nechodili. Řekl tedy ke dvanácti: »Chcete-liž i vy odejítí?« Šimon Petr odpověděl mu: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn Boží.« Odpověděl jim Ježíš: »Zdali nevyvolil jsem vás dvanácte? A jeden z vás jest ďábel.« Pravil to o Jidášovi, synu Šimona iškariotského; neboť to byl ten, jenž ho měl zradit, ač byl jedním ze dvanácti.

1) T. j. nedbáte o nadpřirozený účel a nadpřirozenou sílu mých divů, nýbrž hledíte pouze na hmotný prospěch, který z nich máte.

2) Tato slova Kristus Pán už asi pronesl v synagoze, kde měl celou tuto řeč; přítomní byli nejenom židé, přišedší právě z druhého břehu jezera, nýbrž i jiní, fari-seové a zákoníci. Že v druhé části řeči (v. 48: »Já jsem chléb živý«) Pán Ježíš mluví o nejsv. Svátosti oltářní, je dnes všeobecným míněním exegetů katolických. V první části rozumí podle mnohých vykladačů Kristus Pán pokrmem nebo chlebem víru v sebe a svoje učení. Třeba

»pracovati« o tomto chlebě, t. j. víra a život podle ní vyžaduje námahy.

3) Židé chtějí, aby se Kristus Pán prokázal Mesiášem takovým, jakého oni žádají, a aby to ukázal nějakým podobným způsobem, jako bylo zázračné nasycení mannou na poušti.

4) Kristus Pán zdůrazňuje nutnost víry v sebe a svoje učení, nutnost milosti a Božího vyvolení, ale zároveň také ujišťuje, že se své strany nikoho nezavrhne, ale každému dá život věčný, zůstane-li mu věrným.

5) Jenom ten může tajemství Boží chápati a v Krista Pána uvěřiti, komu je dána milost od Otce.

6) Is. 54, 13.

7) To dodává, aby nemysleli židé, že možno viděti Boha přirozenýma očima.

8) Tím se naznačuje, že chléb eucharistický bude také skutečnou obětí smírnou za svět.

9) Těmi slovy nepřikazuje Kristus Pán, že i malé děti musí přijímati; neboť slova ta jsou řečena k dospělým. Ani se tu nepřikazuje přijímání pod obojí; něco dále sám Kristus Pán zřejmě praví: »Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.«

10) Kristus Pán poukazuje na tajemství svého vzkříšení a nanebevstoupení, aby židy ve víře v tajemství Eucharistie utvrdil. Slovy »Duch jest to, jenž oživuje«, nechce říci, že přítomnost jeho v nejsv. Svátosti jest pouze symbolická, nýbrž udává důvod, proč požívání jeho těla může dávat věčný život; poněvadž jeho tělo jest hypostasně spojeno s božstvím.

Rozjímání 49.

Kristus chléb živý.

1. *průprava*: *Slyšme slova Krista Pána: »Tot jest dílo Boží, abyste věřili v toho, jehož on poslal.«*

2. *průprava*: *Prosme za osvícení a sílu, abychom díla Boží stále konali.*

1. Na židech máme nepěkný příklad hmotářského a pozemského smýšlení. Myslí hlavně na hmotné blaho, na pokrm a nápoj; při samém zázraku nasycení tisíců nevšímají si nadpřirozeného účelu divu, ale pohlíží naň jako na prostředek k zachování hmotného života. Také se nemohou stále vzdáti zamilované představy o říši mesiánské jako o světském panství, chtějí, aby se Kristus Pán prokázal takovým světovládcem, a sami mu chtějí předpisovat, jaké znamení by měl učinit. Vážnými a přísnými slovy napomíná proto Kristus Pán židy, aby se snažili o pravý nadpřirozený pokrm, o věci duchovní, aby vši silou pracovali o díle Božím.

a) Musíme přiznat, že se něco z tohoto hmotářství jeví i u nás. Nemyslíme-li příliš na hmotné potřeby, nestaráme-li se příliš o zdraví, netočí-li se též naše rozmluvy velmi často o hmotné záležitosti? Vezměme si tedy i my napomenutí Krista Pána k srdci.

b) Pracovati na díle Božím jest naším zvláštním úkolem, v němž musíme všem ostatním svítiti dobrým příkladem. Nezapomeňme, že třeba pracovati, »operari«, že dílo spásy a dílo apoštolské vyžaduje veliké bedlivosti a skutečné námahy.

c) Po tolika důkazech lásky Boží a milosrdenství, jichž jsme zakusili, máme ještě tak málo důvěry a čekáme také jaksi nová znamení na důkaz, že Bůh upřímně chce naší spásu; a také bychom někdy nejraději Pánu Bohu sami předpisovali, co by pro nás měl vykonati.

2. První »dílo Boží«, o které musíme usilovati, jest pevná víra v Ježíše Krista, původce a pramen nadpřirozeného života; Kristus Pán velmi vhodně přirovnává sebe a svoji nauku živé pramenité vodě a ujišťuje slavnostně, že ten, kdo z této vody pije, to jest kdo v něho

a v jeho nauku věří, nebude žízníti na věky. Uvažujme tedy, jak pomíjející jest všecko to, co svět skýtá k ukojení žízně naší duše; ptejme se, čímž jest to, že stále ještě žízníme a jsme nespokojeni, ačkoliv máme Krista Pána, pramen vody živé, tak blízko.

a) Že víra v Krista Pána a jeho učení jest prvním nezbytným základem veškerého křesťanského a duchovního života, víme všichni dobře a je to hlavním předmětem našeho kázání. Ale pozorujeme-li bedlivě svůj život, poznáme, že není tato víra ještě nade všecko pevná a tak intenzivní, aby proníkala veškero naše cítění a konání. S jakou vroucí zbožností bychom sloužili vždycky mši sv., s jak čistým úmyslem bychom vždy ve všem hledali Ježíše, kdybychom měli takovou hlubokou a živou víru! Modleme se za rozmnožení a posílení této sv. víry.

b) Uvažujme o slovech božské moudrosti: »Kdo věří ve mne, nebude žízníti na věky.« Vizme všecko to, co svět nám nabízí na ukojení žízně duše naší: umění, vědění, slávu a popularitu, nejrůznější požitky; uvažujme potom, jak bídné a nepatrné jest všecko to u srovnání s vírou, milostí a láskou Ježíše Krista. A přece po tolika úvahách a trpkých zkušenostech hledáme stále ještě v pozemských věcech útěchu a upokojení.

c) Ptáme-li se, proč je ještě v srdci našem tolik neklidu a v životě tolik nespokojenosti, musíme vyznat, že stále ještě srdce své rozdělujeme, místo abychom zcela přilnuli k Tomu, jenž působí, že kdo v něho věří, nežízní nikdy.

3. Zastavme se v svém rozjímání na několik okamžiků u hlubokého tajemství věčného předurčení k milosti, které nám zde Kristus Pán zjevuje. Jsou to hlavně tři pravdy, které tu hlásá: 1. Jenom ten může přijíti

ke Kristu a dosáhnouti cíle věčného, koho přitáhne Otec, kdo uslyší a se naučí od Otce, koho »dává Otec Synu«; 2. jest rozhodná vůle Otce, aby každý, kdo v Syna uvěřil, měl život věčný; 3. a konečně jest to slavné příslibení Spasitelovo, že nikoho, kdo k němu přijde, nevyvrhne ven. Každá z těchto pravd skýtá mnoho látky k vážným úvahám.

a) Obnovme se v hluboké pokoře, klanějme se nekonečné moci a moudrosti Boží, uvažující toto tajemství věčného předurčení. Zdaž je možno, abychom si, i na okamžik jen, na sobě zakládali nebo se dokonce pro své přednosti pyšně povznášeli, když víme, že jest nám naprosto nemožno, učiniti i nejmenší věc k spáse, nepřitáhne-li nás Otec svou všemohoucí a naprosto nezaslouženou milostí?

b) Jako nás tato pravda musí naplniti spasitelnou bázní, tak budou nám velkou útěchou slova Kristova, že jest rozhodná vůle Otce, aby Syn ničeho neztratil z toho, co mu dal, a že Syn nikoho nevyvrhne ven, kdo k němu přijde. Stačí tedy, abychom s pokornou důvěrou ke Kristu Pánu přišli a u něho zůstávali, a můžeme pevně doufat, že budeme mítí život věčný a že Spasitel vzkřísí nás v den nejposlednější.

Rozjímání 50.

Účinky Eucharistie.

1. *průprava: Slyšme v duchu slova Krista Pána: »Kdo ji mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já u něm.«*

2. *průprava: Prosme, aby nám denní sv. přijímání přinášelo co nejhojnější užitek.*

1. Kristus Pán vyznačuje v přislíbení nejsv. Svátosti oltářní mistrným způsobem tři hlavní účinky sv. přijímání. Eucharistie jest nejužší spojení s Kristem Pánem pod způsoby chleba a vína a tak nejúčinnější výraz a prostředek lásky ke Kristu Pánu. Eucharistie rozmnožuje milost posvěcující a dává všechny milosti, potřebné k zachování a vzrůstu nadpřirozeného života. Eucharistie jest zárukou věčné blaženosti a vzkříšení našeho těla. Bude užitečno, abychom to, o čem tak často věřícím mluvíme, sami prostě, ale důkladně uvážili. Způsob spojení a sjednocení s Kristem Pánem při sv. přijímání jest tak úzký a intimní, že si užšího a intimnějšího zde na zemi nelze představití. Jest obrazem a napodobením samého hypostasného spojení druhé božské osoby s lidskou přirozeností v Kristu Pánu, ano samé soupodstatné jednoty božských osob v nejsv. Trojici. Jenom nekonečná moudrost Boží mohla takový podivuhodný způsob vymyslet a jenom všemohoucnost jeho mohla jej provést. Pohnutkou tohoto podivuhodného díla byla láska Boží, láska Krista Pána k nám. Eucharistie jest jeden z největších důkazů lásky Krista Pána, sv. přijímání jest nejlepším výrazem a nejúčinnějším prostředkem lásky ke Kristu.

a) Když rozjímáme o životě Krista Pána, ozývá se často v srdci touha : Kéž bych býval mohl také já vidět a provázet Krista Pána. S touhou myslíme na okamžik, až jednou po smrti uvidíme milého Spasitele. A přece v sv. přijímání je spojení s Kristem Pánem užší, než kdybychom ho toliko očima viděli. Jenom proto zůstáváme v tomto tak svatém okamžiku často chladní, že dosti o tomto prvním a základním účinku sv. přijímání nepřemýšlíme.

b) Toto úzké spojení s Kristem Pánem jest pouze prostředkem, cílem jest láska Kristova. V lásce oděvzdáváme sami sebe v sv. přijímání svému Mistru, Příteli, Lékaři, Otci ; ale především ukazuje Pán Ježíš svojí nekonečnou lásku k nám ; dává se nám všecek v pravé přátelské lásce a sdílí se s námi o všechna svoje dobra. Uvažujme, co krásného a velkého má v sobě mocná láska lidská : láska otce, matky, věrného přítele, vzpomeňme si na všechna dobra, kterých se nám dostalo v životě láskou ; pak uvažme, že všechna tato stvořená láska jest slabým stínem proti božské lásce Krista Pána a že všechno, co skýtá, jest nic proti dobrům lásky Spasitelovy. Pak se vážně zkoumejme, proč jsme po tolika svatých přijímáních tak málo pokročili v lásce k Spasiteli.

2. Láska ke Kristu Pánu liší se od každé lásky lidské a pozemské také tím, že dává duši úplně nový život. Principem tohoto života jest posvěcující milost Boží. Celá naše přirozenost jest jí povznášena do nového řádu a stává se v pravém smyslu účastnou života božského. Ale posvěcující milost není ani jedinou složkou nadpřirozeného života, ani jediným důkazem lásky božské. Pomocnými milostmi osvícení a nadpřirozené síly působí Bůh na duši téměř ustavičně ; milostí pomocné jí chrání a sílí, aby z posvěcující milosti nevypadla, a uschopňuje ji, aby nadpřirozenými skutky stále více v životě této lásky rostla. Všecky tyto dary dostáváme při sv. přijímání ; rozmnožení posvěcující milostí, sílu proti hříchu a příležitostem k němu, osvícení a pomoc k nadpřirozeným dobrým skutkům.

a) Jaká by byla asi přijímání kněze, který by ani nežil habituelně v milosti Boží ? Každé sv. přijímání

hodného kněze jest stupněm k větší milosti posvěcující a krokem k větší slávě.

b) Při svém apoštolském úkolu máme jistě více nebezpečí pro vnitřní a duchovní život než obyčejní křesťané; ale nikdy se nemůže státi, aby nám chyběla síla odolat jim, jenom když naše svatá přijímání jsou hodná a zbožná.

c) Zachováti si milost posvěcující, vyvarovati se hříchu, jest už velická věc. Ale Kristus Pán nám skýtá při sv. přijímání ještě více. Toto sv. tajemství poskytuje nám tolik síly, tolik odvahy, že každý den může býti nejen pln záslužných nadpřirozených skutků, ale že můžeme s pomocí Boží vykonati i díla velická.

3. Rozmnožení milosti a tolik pomáhajících milostí jsou jistě vzácnými dary lásky Krista Pána. Ale možno přece říci, že by všecky tyto dary vlastně neměly pro nás pravé ceny, kdyby k nim nepřistoupil ještě jeden, nejdrahocennější dar, milost konečného vytrvání. A právě to slibuje Kristus Pán těm, kteří přijímají nejsvětější Svátost oltářní: vytrvají až do konce a dosáhnou blaženosti věčné: »Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.« Někdy tuto radostnou naději na nekonečnou blaženost, již má duše naše v nebi požívatí, kalí poněkud myšlenka, že se má duše odloučiti od tohoto viditelného světa, v němž jest tolik krásného a od vlastního těla, které nám bylo věrným průvodcem a nástrojem tolika dobrých skutků. I tu skýtá nám sv. víra velikou útěchu. Viditelný tento svět bude při soudném dni v oslavené způsobě obnoven a těla naše budou vzkříšena oslavená a s dušemi našimi na věky spojena. A právě Eucharistie jest zárukou tohoto slavného vzkříšení. Tak úzkým spojením s oslaveným a nejsvětějším tělem Kristovým naše tělo se posvěcuje a je jaksi před-

označeno (praesignatum) k slávě věčné a dostává právo na ní.« Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední.»

a) Jakou útěchou musí nás naplnit myšlenka a jak musíme za to Kristu Pánu děkovat, že nám dal v sv. přijímání tak snadný prostředek konečného vytrvání a tak jistou cestu k blaženosti věčné! S jakou vroucí zbožností a s jakou radostnou nadějí budeme se vždy při sv. přijímání modlití slova: Corpus Domini N. J. Christi custodiat etc.

b) Velikou útěchou bude nám také zvláště ve všech tělesných nemocích a obtížích myšlenka, že toto naše tělo povstane jednou k životu v oslavené způsobě a že slavné vzkříšení toto jest právě účinkem sv. přijímání. Ale s jakou uctivostí musíme pohlížet na tělo, a s jakou úzkostlivostí varovat se každé poskvrny těla, které se denně posvěcuje dotekem nejčistšího těla Kristova!

Dr. I. Klug:

**APOLOGE-
TICKÉ ÚVAHY.**

I. Otázky životní

Kč 5·60

II. Boží slovo a Boží syn

Kč 6·40

III. Království Boží

Kč 18.—

**D^R. AUG.
WIBBELT:**

Knižka útěchy o smrti

Kč 4.—

Kniha o čtyřech

pramenech

Kč 4·40

ŽIVOT
dítek Božích.

Promluvy a úvahy

o milosti posvěcující

a pomáhající.

Napsal Karel Lutislav.

Poštou Kč 10.—

DUCHOVNÍ ČTENÍ

*Duchovní obnova
pro laiky.*

Napsal

Karel Plater, T. J.

Přeložil Karel Vrátný.

Kartonováno Kč 5.—

VADEMECUM

*úvahy pro
kněžské triduum.*

Kněžím — spolubratřím.

Josef Rybák T. J.

Poštou Kč 10.—

KAREL VRÁTNÝ:

*Krátké nedělní a
sváteční promluvy.*

Poštou Kč 24.—

Sbírku tuto lze doporu-
čovat i za „Nedělní čtení“.